

רומן זדורוב

על ידי עו"ד ירום הלוי

מרח' ארלוזורוב 145 תל אביב 62996

טל: 03-6912394 פקס: 03-6966815

המבקש

נ ג ד

מדינת ישראל

ע"י פרקליטות המדינה

משרד המשפטים, ירושלים

המשיבה

תגובת המשיבה לבקשה למשפט חוזר

המשיבה מתכבדת להגיש בזאת את תגובתה לבקשה למשפט חוזר.

המבקש הורשע פה אחד בבית המשפט המחוזי נצרת ברצח המזעזע של תאיר ראדה ז"ל. עם הגשת הערעור הגיש המבקש בקשה להוספת ראיות נוספות, ובית המשפט הנכבד החליט להחזיר את התיק לבית המשפט המחוזי, לגביית חלק מראיות אלו. לאחר שגבה ראיות אלו, שב והרשיע בית המשפט המחוזי את המבקש. ערעורו של המבקש לבית משפט נכבד זה נדחה, ברוב דעות. אף בקשה לדיון נוסף שהגיש, נדחתה.

כעת, ארבע שנים לאחר שנדחה ערעורו בבית משפט נכבד זה, הגיש המבקש בקשה זו למשפט חוזר. כפי שיפורט להלן, לאחר שחזרה ובחנה מחדש ובקפידה את כל חומר הראיות בתיק, ואת טענות המבקש בבקשה, עמדת המשיבה היא כי הרשעתו של המבקש בדיון יסודה, וכי לא מתקיימת בעניינו אחת העילות לקיומו של משפט חוזר.

... כל ההפניות לפרוטוקולים ולהכרעות הדין של בית המשפט המחוזי הן לעותק נט-המשפט.

... לאור המגבלות המוטלות על הגעת עובדים למשרדי המשיבה עקב התפרצות נגיף הקורונה, נספחי התגובה מצורפים בשלב זה במדיה דיגיטאלית בלבד (וראה קישורים בגוף התגובה).

... בד בבד עם תגובה זו, מגישה המשיבה בקשה לאיסור פרסום בנוגע לפרק יז לתגובה זו, העוסק בעניינה של א"ק ומכיל חומרים האסורים בפרסום על פי דין ועניינים אחרים שבצנעת הפרט.

תוכן עניינים

5	א. כללי
6	ב. מארג הראיות שבבסיס ההרשעה
9	ג. תמצית נימוקי הבקשה ועמדת המשיבה
11	ד. העקרונות שביסוד מוסד המשפט החוזר
14	ה. הבחינה השיפוטית המעמיקה של הפרשה
17	ו. מענה לפרק 5.1: מצב דלת התא בזמן הרצח
30	ז. מענה לפרקים 5.5-5.10: טביעות הנעל הלא מזוהות, "המחלצים", וטענת "הספין"
30	ז.1. כללי
31	ז.2. עקבות הנעל על מכנסי המנוחה
33	ז.3. מענה לפרק 5.5: הודעות האנשים שידוע שהיו בזירה
37	ז.4. מענה לפרק 5.6: טענת "הספין"
38	ז.5. מענה לפרק 5.8: "הצלחת הספין" בדעת הרוב
39	ז.6. מענה לפרק 5.9 לבקשה: "הראיות הפורנזיות החדשות" וחוות דעת המומחה שור
40	ח. מענה לפרק 5.2: הטענה כי העקבות הלא מזוהות הוטבעו עד שעה לאחר הרצח
44	ט. מענה לפרק 5.3: הדם שנמצא על מתקן נייר הטואלט בתא השלישי
45	י. מענה לפרק 5.4: היעדרן של טביעות נעל בתא השלישי
49	יא. מענה לפרק 5.11: היסטורית הגלישה של המבקש במחשבו האישי
56	יב. מענה לפרק 5.12: "קשירת הקשר" בין המדובר לחוקרים
65	יג. מענה לפרק 5.13: חוות דעת יצחק אילן לפיה מדובר בהודאת שווא
65	יג.1. חוות הדעת אינה קבילה
68	יג.2. משקלה של חוות הדעת אפסי
70	יג.3. הטענות שבחוות הדעת – טענות ערעוריות שאין מקומן במשפט חוזר
72	יג.4. הטענה שהמבקש לא ידע היכן בוצע הרצח
74	יג.5. ידיעת המבקש שהרצח אירע בתא השירותים השני
76	יג.6. הטענות בנוגע לדרך היציאה מהתא ונעילת הדלת מבפנים או מבחוץ
79	יג.7. מנח גופתה של המנוחה
80	יג.8. תיאור הפגיעות בגופה של המנוחה
81	יג.9. שמועות השווא ששמע המבקש על הדרך בה בוצע הרצח
82	יג.10. הדרכות מטעם החוקרים

83	יג.11. טענות בנוגע להפעלת המדובב.....
84	יג.12. סיכום תת-פרק זה.....
85	יד. מענה לפרק 5.14: הראיות ה"ישנות".....
87	טו. מענה לפרק 5.15: טענות בנוגע לפרטים המוכמנים.....
87	טו.1. כללי.....
88	טו.2. ידיעת המבקש על כך שלא ניתן היה לנעול את דלת התא מבחוץ.....
90	טו.3. תנוחתה של המנוחה במהלך ביצוע הרצח.....
92	טו.4. השיחה עם ראובן ג'נאח.....
94	טז. ראיות נוספות העומדות בבסיס ההרשעה ולא נידונו בבקשה.....
94	טז.1. ההודאה בפני המדובב משמעותה ועוצמתה הראייתית.....
97	טז.2. פרטים מוכמנים וראיות מחזקות נוספות.....
99	טז.3. טביעות הנעלים על מכנסי המנוחה.....
101	יז. מענה לפרק 6: הטענות בנוגע לא"ק.....
101	יז.1. כללי.....
104	יז.2. פרשת א"ח וא"ק עד למועד הבקשה להגשת ראיות חדשות.....
104	(א) יום התלונה.....
107	(ב) השבוע הראשון לחקירה.....
113	(ג) השבוע השני לחקירה.....
117	(ד) ניסיון תקיפת שי וההסתכלות.....
120	(ה) העימות בין א"ח וא"ק.....
122	(ו) הסכין.....
123	(ז) סיכום ביניים.....
124	(ח) סיכום ממצאי החקירה אודות מעורבותה של א"ק ברצח.....
132	(ט) סיכום.....
134	יז.3. פרשת א"ח וא"ק לאחר דחיית הבקשה להגשת ראיות חדשות.....
134	(א) הטענה בדבר התוודות על הרצח בפני ע"ג והבעת רצון לפגוע בשכן.....
139	(ב) הטענה בדבר התוודות א"ק בפני א"ב.....
142	(ג) תיקה הרפואי של א"ק.....
144	יח. ציוריה של א"ק וסמל השלום שחרוט בזירת הרצח.....
144	יח.1. "מסקנות" המבקש מהציורים והתצלומים.....
145	יח.2. חוות הדעת הגרפולוגית בנוגע לסמל השלום.....

147	יט. מענה לפרק 6.1: המשמעות הראייתית של "ההתאמה" המיטוכונדריאלית
147	יט.1. הקדמה – דנ"א גרעיני ודנ"א מיטוכונדריאלי
148	יט.2. השערות שנתפסו בזירת הרצח
149	יט.3. הבדיקה משנת 2018 – חוות הדעת של ד"ר בובליל וד"ר בהר
153	יט.4. חוות הדעת של ד"ר בודולה
161	יט.5. סיכום משמעות ה"התאמה"
163	כ. מענה לפרק 7: טענות המבקש בדבר מחדלי חקירה
164	כ.1. השערות המלאכותיות ממכולת האשפה והשערות שלא נאספו ממושב האסלה
166	כ.2. השערות ביד ימין של המנוחה
167	כ.3. השמדת מכנסיים שנמצאו במזבלה
168	כ.4. בדיקת ציפורני המנוחה
170	כא. סיכום

א. כללי

1. בקשה זו מחזירה לפתחו של בית המשפט הנכבד את פרשת הרצח המחריד של תאיר ראדה ז"ל. רצח שאירע ביום 6.12.06, לפני קרוב לארבע-עשרה שנים, בתא שירותים בבית הספר בו למדה בעיר קצרין.
2. כתב האישום בו הואשם המבקש ברצח הוגש לבית המשפט המחוזי בנצרת בתחילת שנת 2007. שמיעת הראיות בתיק נמשכה כשלוש שנים עד אשר ביום 14.9.10 הורשע המבקש פה אחד במיוחס לו. המבקש הגיש לבית משפט נכבד זה ערעור על הרשעתו (ע"פ 7939/10). לפני הדיון בערעור, הגיש המבקש בקשה להוסיף לערעור ארבע קבוצות של ראיות חדשות. בקשה זו התקבלה חלקית, כאשר בית המשפט הנכבד קבע ביום 17.3.13 כי יש להחזיר את התיק לבית המשפט המחוזי לשמיעה ודיון בשתיים מהראיות האמורות. ביום 24.2.14, לאחר גביית ובחינת הראיות החדשות, קבע בית המשפט המחוזי, שוב – פה אחד, כי הרשעתו של המבקש עומדת בעינה.
3. בהמשך לכך, נידון ביום 20.10.14 בפני בית משפט נכבד זה ערעורו של המבקש על פסק הדין, ועל הכרעת הדין המשלימה של בית המשפט קמא. ביום 23.12.15, תשע שנים לאחר הרצח, ניתן פסק דינו של בית משפט נכבד זה, בו נדחה ברוב דעות ערעורו של המבקש על הרשעתו ברצח. ביום 5.7.16 דחתה כב' הנשיאה מ' נאור את בקשת המבקש לקיים דיון נוסף בפסק דינו (דנ"פ 1326/16).
4. **בכך, הסתיימו ההליכים המשפטיים בפרשת רצח תאיר ראדה ז"ל ופסק דינו של בית משפט נכבד זה הפך לחלוט.**
5. בסיום פסק הדין של בית משפט נכבד זה, בו נדחה ערעורו של המבקש ברוב דעות, הביעו כל חברי המותב תקווה כי **"בחלוף תשע שנים מיום הירצחה של תאיר ז"ל, תבוא פרשה קשה זו, שהטביעה חותם עמוק על כל הנוגעים בדבר ועוררה עניין רב בציבור הרחב, לידי סיום והתרת ספקות"**. אין ספק כי תקווה זו נכזבה. העיסוק הציבורי בפרשה לא פחת ובפתח הדברים לא נוכל להתעלם מהעניין הציבורי יוצא הדופן שמעוררת פרשה זו מזה שנים רבות.
6. פרשה כאובה ומזעזעת זו – רצח אכזרי של ילדה בבית-ספרה, שם היתה אמורה להיות מוגנת מכל רע – אינה נותנת מנוח ואינה יורדת מסדר היום הציבורי. העניין העצום בפרשה הוביל למספר רב של כתבות, תכניות טלוויזיה ודיונים ברשתות החברתיות, כאשר מפעם לפעם חוזר ופורץ הדיון התקשורתי כשהזרקור מופנה לראיה מסוימת, או לעניין מסוים שיש בו לכאורה כדי להשליך אור חדש על הפרשה. הלכה למעשה, כבר במהלך ההליך המשפטי, וודאי שלאחריו, עבר משפטו של המבקש להתנהל במקביל גם בציבור.
7. המשיבה מכירה בחשיבות העצומה של עקרון פומביות הדיון ובתפקידם של כלי התקשורת השונים במימוש זכות הציבור לדעת וחופש הדעה. כן מודעת המשיבה לחשיבות הדמוקרטית

הרבה שיש לרשתות החברתיות השונות, הן "כיכר העיר" החדשה. בה בעת, חובה לשוב ולהזכיר כי זירות אלה אינן המקום לברר את אשמתו של נאשם בפלילים, יהיה זה המבקש או כל אדם אחר. ההכרעה בשאלת חפותו או אשמתו של אדם, יכולה להיעשות אך ורק בפני הערכאות המשפטיות, ובכלים המשפטיים המסורים לבירור האשמה, בלבד. בעניינו, בית המשפט הוא היחיד שבפניו מצויה התמונה במלואה, מלוא חומר הראיות העצום שנאסף בפרשה, ותיעוד העדויות שנשמעו ומסורים לידו הכלים ההולמים – המשפטיים – להכריע בעניין.

8. בסופו של יום, גם ההכרעה בשאלה האם ראוי לאפשר למבקש לקיים משפט חוזר בהרשעתו, אם לאו, תעשה בהתאם לכלים המשפטיים שקבע המחוקק לשם בחינה מחודשת של פסק דין חלוט. דהיינו, תוך בחינה האם מתקיימות בעניינו העילות שנקבעו בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984 (להלן – חוק בתי המשפט), המצדיקות קיומו של משפט חוזר.

9. יפים לעניינו הדברים שנאמרו בשעתו על ידי כב' הנשיא א' ברק, בהחלטתו בעניין הבקשה למשפט חוזר של עזריה (מ"ח 6148/95 עזריה נ. מ"י, פ"ד נ"א(2) 334), פרשה אשר אף היא עוררה עניין ציבורי רב:

"יודע אני כי החלטתי זו תעורר ביקורת. חפותו או אשמתו של המבקש נידונה בציבור, ויש הסבורים בתום-לב כי הוא חף מפשע או כי העניין מחייב משפט חוזר. החלטותי שלי אינן מושפעות מסברות אלה. בחנתי כמיטב יכולתי המקצועית את הבקשה. עשיתי זאת על-פי אמות המידה המקצועיות המקובלות עלינו. החלטתי מדברת בעד עצמה.

53. המבקש טען בפניי, בין השאר, כי "בנסיבות שנוצרו נתפס הזיכוי על ידי המערכת כאירוע שיפגע בתדמיתה". אין לך דבר רחוק מכך. החלטתי לדחות את הבקשה לא באה בשל הרצון להגן על בתי-המשפט, ולמנוע הודאה בטעות. כוחם של בתי-המשפט אינה בהסתרת האמת אלא בחשיפתה. אמון הציבור בבתי-המשפט יבוא אם הם יודו בטעותם ולא יחפו עליה. אך אמון הציבור בבתי-המשפט ייפגע אם בתי-המשפט יודו בטעות שלא נעשתה, ויפתחו משפטים שנסתיימו אך בשל לחץ הציבור. אילו שוכנעתי כי יש מקום למשפט חוזר, הייתי מורה על כך ללא היסוס. מששוכנעתי כי אין מקום למשפט חוזר, הנני דוחה הבקשה ללא היסוס."

ב. מארג הראיות שבבסיס ההרשעה

10. נבקש תחילה לעמוד בקצרה על מבנה ההרשעה ומארג הראיות בפסק הדין מושא בקשה זו.

11. באחרית הדבר של הכרעת הדין המקיפה והנרחבת של בית המשפט קמא סיכם אב בית הדין את מסקנותיו של בית המשפט:

"העובדות מלמדות, כי הנאשם היה במקום ובשעה היעודה בזירת העבירה, משמע, הייתה לו ההזדמנות לביצוע הרצח, בידיו היה כלי רצח מתאים, עקבות נעליו נמצאו על מכנסי הג'ינס טבולי הדם של המנוחה, הנאשם הודה ושחרר את הרצח, טענותיו לעניין זה נדחו, הנאשם ידע פרטים מוכמנים רבים בדרגות שונות, הנאשם שיקר במצח נחושה בבית המשפט; בפנינו התבטאויות מפלילות ושורה של ראיות מחזקות בנוסף.

בפנינו, מעבר ל"דבר מה" נדרש כמפורט לעיל ופעם אחר פעם, ראיות מחזקות של ממש בעלות משקל ממשי כמפורט ופרטים מוכמנים רבים כפי שצוינו וכן ראיה אובייקטיבית חיצונית תומכת, טביעת הנעל של הנאשם כעובדה, על מכנסי המנוחה בזירת הרצח.

... בפנינו מעל ומעבר ל"דבר מה" נדרש, ראיות מחזקות ותומכות, העדר "ספק סביר" כמצוות ההלכה, כל אלה בתמצית כמובן, כפי הניתוח לעיל, מלמדים כי בפנינו מארג ראיות איכותי, צפוף וממשי, מעבר לכל ספק סביר המלמדים כי הנאשם שבפנינו הינו רוצח של תאיר ראדה ז"ל".

12. הכרעת הדין נבחנה על ידי בית משפט נכבד זה במסגרת הערעור ובית המשפט דחה ברוב דעות רוב את ערעורו של המבקש. בית המשפט הנכבד מצא כי קיים מארג ראיות העומד נגד המבקש, המביא למסקנה לפיה לא התעורר ספק סביר באשמתו. בבסיס המארג נמצאו שלוש הראיות המרכזיות, שהן התוודותו של המבקש בפני המדובב, הודאתו בפני החוקרים, והשחזור, ראיות שהן בבחינת בסיס פירמידה **"שמעליו נערמות הראיות האחרות"** (פסקה 106 לפסק דינו של השופט עמית). כל אחת מההודאות הללו, בשל ייחודה ונסיבות מסירתה, נתפסה כנדבך העומד בפני עצמו.

13. בית המשפט בחן בהרחבה את הטענות נגד קבילות ההודאות, דן בטענות כי הופעלו אמצעים פסולים לשם גבייתן, לרבות פיתוי והשאה, והכריע פה אחד כי ההודאות הן קבילות. לאחר מכן, נבחן **משקלן** של ההודאות, כאמור, כל אחת בפני עצמה.

14. **באשר להודאה בפני המדובב.** בית המשפט הנכבד קבע פה אחד כי משקלה הסגולי של ההודאה שמסר המבקש למדובב הוא גבוה. שופטי הרוב ראו בה ראיה עוצמתית במיוחד לאור הפרטים המעשירים אותה, כגון תיאור הדרך בה בוצע שיסוף העורקים וההסבר בדבר הדרך המהירה להרוג, ונסיבות מתן ההודאה – ובמיוחד אווירת הסוד שאפפה אותה, המצביעים על האותנטיות שלה. בית המשפט אף מצא כי למבקש לא היתה גרסה שבכוחה להסביר מדוע התוודה בפני המדובב. סיכם זאת השופט זילברטל באומרו:

"אוסוף, כי רק לעיתים רחוקות נתקלים אנו בהודאה שניתן לומר עליה, במידה כה גבוהה של בטחון, שניתן לבסס עליה הרשעה. כל זאת נאמר מבלי להקל ראש בסכנה האינהרנטית שבהסתמכות על הודאת חשוד, שאני מודע לה היטב." (בפסקה 2 לפסק דינו)

15. **באשר להודאה שנמסרה לחוקרים ולשחזור.** דעת הרוב קבעה כי יש לתת להודאה בחקירה ולשחזור משקל נכבד, לאור האמירות האוטנטיות שליוו את ההודאה, והתנועות האוטנטיות שליוו את השחזור. בהתאם לדעת הרוב, לאור העוצמה "הגבוהה" של התוודות המבקש בפני המדובב ולאור העוצמה "הגבוהה-בינונית" שיש לייחס להודאתו בפני חוקריו, אין כלל צורך להידרש במקרה דנן לתוספת ראייתית מסוג סיוע, אך אם היה צורך בכך, שקרי המבקש בחקירה ובבית המשפט יכלו לספק צורך זה.

16. במסגרת "הראיות האחרות", הבאות על בסיס הפירמידה, מנה בית המשפט שורה ארוכה של **פרטים מוכמנים שנכללו בהודאותיו של המבקש**, בהם בין היתר – העדר אפשרות לנעול את תא השירותים השני מבחוץ; ידיעת המנח של המנוחה בעת ביצוע הרצח, קרי, כי עמדה עם הצד לרצח; ידיעת המבקש כי הרצח התבצע בשירותים בקומה השניה, בתא השירותים השני; ידיעת המבקש כי למנוחה נגרמו פצעי הגנה בידיים וחתך לא עמוק בבית החזה; אופן היציאה מתא השירותים; ידיעת המבקש כי גרונה של המנוחה שוסף וכי לא נדקרה, למרות כל השמועות אודות דקירתה מספר פעמים; השיער המגולגל בצמה ללא גומיה של המנוחה. כן עמד בית המשפט על שקריו של המבקש לגבי אופן ידיעתו את הפרטים המוכמנים.

17. עוד בין "ראיות אחרות" אלה מנה בית המשפט **ראיות נסיבתיות וראיות מחזקות אחרות**, ובהן ראיות אלה – אי מתן הסבר הגיוני וסביר על ידי המבקש להתוודות בפני המדובב; השלכת מכנסיו יום לאחר הרצח; השלכת להב הסכין בסמוך לאחר הרצח; סוליות נעליו של המבקש היו נקיות לחלוטין באופן שיכול להתיישב עם שימוש בחומרי ניקוי; החדרת קיסם למנעול המקלט כדי להקשות על פתיחתו; סמיכות זמן ומקום לזירת הרצח, כאשר סכין בכליו; התעניינות המבקש בסכינים ואופן השימוש בהם; התעניינותו של המבקש בסרטי סנאף; "אינסוף" שקרים בחקירה ובעדות בבית המשפט; הימצאות טיפות הדם בשירותי הבנים, לרבות החשש שהביע המבקש בפני ארתור בנושא זה ושקרו הרבים בעניין זה בחקירה; השיחה עם ג'נאח בה אמר ש"ילדה נפלה באסלה"; התנהגותו המוזרה בחדר המורים לאחר הרצח; התאמת סוג נעלי המבקש לטביעות הנעליים על מכנסי המנוחה; ועוד.

18. השופט דנציגר אשר נותר בדעת מיעוט, הבהיר מהו יסוד הפער בינו לבין חבריו:

"לגוף העניין, ניתן להבחין על נקל כי חברי ואני רואים עין בעין (או הולכים) כמעט יד ביד" (בלשונו של חברי) לאורך מרבית פסק הדין. אכן, תמימי דעים אנו כי נגד המערער נאספה תשתית ראייתית מפלילה ביותר, הקושרת אותו בקשר הדוק לביצוע הרצח. המחלוקת בינינו נעוצה, בעיקרו של דבר, בניתוח הקשיים והתמיהות העולים בכל זאת מחומר הראיות, ובמשקל "השלילי" שיש לייחס להם, אם בכלל". (בפסקה 358 לפסק דינו)

19. בסופו של יום, מצא אף השופט דנציגר כי בחומר הראיות שנאסף ישנה תשתית מפלילה בעלת עוצמה של ממש המסבכת את המבקש בביצוע הרצח. עם זאת, נותר בליבו ספק בדבר אשמת המבקש. השופט דנציגר הדגיש כי **"מדובר בזיכוי מחמת הספק, זיכוי שהוא כ"פסע" מהרשעה**" (בפסקה 348), וחזר והדגיש כי:

"מדובר במקרה גבולי, המצוי כ"פסע" מהרשעה כאמור. האפשרות שהמערער הורשע על לא עוול בכפו מחייבת התרחשות של סדרת צירופי מקרים נדירה. במילים אחרות, ההסתברות לכך שהמערער חף מפשע אינה גבוהה." (בפסקה 354 לפסק דינו)

20. דעת הרוב חלקה על המשקל שייחס שופט המיעוט לקשיים שונים שנמצאו בתיאוריו של המבקש באשר לדרך ביצוע הרצח. בנוסף חלקו השופטים עמית וזילברטל על עמדת שופט המיעוט לפיה יש בטביעות הנעל הבלתי מזוהות בתא השירותים כדי להותיר ספק באשמתו של המבקש. כפי שציין השופט עמית, בהתייחסו לעמדת השופט דנציגר – "דומני כי ראיה זו, היא שהביאה את חברי בסופו של יום "לחצות את הגבול" אל זיכוי מחמת הספק. לדידי, אין בראיה בודדת זו כדי לדחוק את המערער אל שטח הזיכוי, ואפילו לא לקרבו אל קו הגבול".

21. השופטים נחלקו אף לגבי המשמעות הראייתית של טביעות הנעל שנמצאו על מכנסי המנוחה. בית המשפט קמא אימץ את חוות דעתו של המומחה ירון שור לפיה ההתאמה בין הטביעות לנעלי המבקש היא בסבירות גבוהה מאוד, ומצא כי יש לתת להן משקל רב. בערכאת הערעור נחלקו הדעות, אולם כל השופטים יצאו מתוך נקודת מוצא כי מדובר בטביעות נעליים. השופט דנציגר לא סבר כי יש ליתן לראיה זו משקל כלשהו, הן לגופה, והן לאור עמדתו בפסק הדין בעניין מצגורה. כב' השופט עמית חלק על העמדה שהובעה בעניין מצגורה, אך כהנחה דיונית, הניח לטובת המבקש כי התאמת הנעליים היא "סוגית" בלבד. לאור נדירות הנעל סבר השופט עמית כי מדובר בראיה נסיבתית עוצמתית, אך לשם הזהירות נתן לה משקל בינוני בלבד. השופט זילברטל מצא כי ניתן להרשיע את המבקש אף מבלי להיזקק לראיה זו ומבלי להכריע בסוגיות אותן היא מעלה.

ג. תמצית נימוקי הבקשה ועמדת המשיבה

22. המבקש עמל על בקשתו במשך מספר שנים, ובחודש אוקטובר 2019 הגיש את הבקשה, המונה כ-370 עמודים ומצורפים לה 285 נספחים.

23. המשיבה תבקש להדגיש כי על אף שנקודת המוצא היא כי בית המשפט שהרשיע את המבקש, עשה כן כהלכה, ניגשה היא לקריאת הבקשה מתוך נכונות מלאה לבחון האם נפלה טעות בהרשעתו של המבקש. כך, במשך החודשים האחרונים בחן מחדש צוות של פרקליטים את מכלול הראיות בתיק, את טענות המבקש ואת פסקי הדין של הערכאות השונות בפרשה. בצוות זה נכללו אף פרקליטים שלא עסקו בתיק בעבר. לאחר בחינה מחודשת זו, עמדת המשיבה היא כי הרשעתו של המבקש בדין יסודה, וכי הבקשה לא מבססת אף אחת מהעילות הקבועות בחוק, כפי שפורשו בפסיקה, לקיומו של משפט חוזר. להלן תתייחס המשיבה בקצרה לעיקרי הבקשה ועיקרי עמדתה.

24. בחלק הראשון של הבקשה מבקש זדורוב לשכנע כי אין בסיס להרשעתו. הטענות המועלות בחלק זה הן כי ההודאות שמסר הן הודאות שווא וכי אין ממש בחיזוקים שנמצאו להן בפסקי

הדין בפרשה. בחלק זה המבקש אף מתייחס בהרחבה לטביעות הנעל הלא מזוהות שנמצאו בתא בו נרצחה המנוחה. המשיבה תטען כי חלק זה אינו אלא ערעור נוסף על פסק דינו של בית המשפט קמא, המנסה, לאחר שניתן פסק הדין בערעור, לשנות מקביעותיה העובדתיות וממצאי המהימנות של הערכאה קמא, ולתקוף את מסקנותיו של בית משפט נכבד זה בערעור. המבקש חוזר ומציג את חומר הראיות המוכר, ומעלה פעם נוספת את אותן הטענות שעמדו בבסיס הגנתו במהלך המשפט, טענות אשר נדחו על ידי בית המשפט קמא ובית משפט נכבד זה. לא רק זאת, אלא שבבקשה מעלה בא-כוח המבקש לעיתים אף טענות עובדתיות שהמבקש עצמו לא טען. אין מדובר בטענות ההולמות משפט חוזר.

25. בחלק זה מוצגות גם ראיות חדשות – שלוש חוות דעת. המשיבה תטען כי לא היתה כל סיבה שלא להגיש חוות דעת בעניינים אלה במהלך המשפט, וכי לא לשם כך נועד הליך המשפט החוזר. לגופו של עניין, לעמדת המשיבה אין בהן את המשקל הסגולי הנדרש על מנת לתמוך בטענותיו של המבקש או להשפיע באופן ממשי על מארג הראיות עליו מבוססת ההרשעה: חוות הדעת של המומחה לכתמי דם, פגמיה כה רבים ובולטים אף לעיני הדיוט בתחום, כך שאין לה כל משקל; חוות הדעת של המומחה למחשבים, שגויה בחלקה, ונוגעת לשולי שוליו של פסק הדין; ו"חוות הדעת" שאינה חוות דעת, של איש השב"כ לשעבר יצחק אילן, המתיימר להחליף את התפקיד המסור בידי בית המשפט ולהעריך בעצמו את הראיות ולהסיק מסקנות מחומרי החקירה, אינה קבילה כלל בהליך משפטי.

26. בחלק אחר של הבקשה מנסה המבקש להטיל את האשם על אדם חף מפשע, אישה בשם א"ק. לא עילה למשפט חוזר נמצאת בחלק זה, כי אם ביטוי לעלילת שווא שקרבנה אישה החולה במחלת נפש קשה ואשר ביקשה להינתק מבן זוגה הפוגעני, א"ח. חומר הראיות העיקרי שנאסף בפרשה זו כבר הוצג במסגרת הבקשה להגשת ראיות נוספות בערעור לבית משפט נכבד זה, אשר קבע כי אין לקבלו. הראיות "החדשות", לכאורה, שהצטברו לטענת המבקש מאז פסק הדין בערעור, **נטולות ערך ראייתי** – כך "ההתודויות" הנטענות של א"ק בפני ע"ג וא"ב; כך "חוות הדעת" המשווה בין ציורים של א"ק וציור שנמצא בזירה; וכך גם "ההתאמה" הנטענת בין השערה שנמצאה בזירה לא"ח, כפי שיפורט בהמשך.

27. הבקשה למשפט חוזר על כל חלקיה, שזורה בטענות בעלות אופי קונספירטיבי, חסרות בסיס, לפיהן כל הגורמים המעורבים בתיק עשו יד אחת במהלך 14 השנים האחרונות להפליל אדם חף מפשע – המשטרה; התביעה; המעבדות הפורנזיות. כל התרחשות תמימה בתיק מפורשות כניסיון להרשיע את המבקש או להסתיר מהציבור את האמת. כך, תרגום לא מדויק מוצג כמטעה במכוון; תנועת יד מקרית, כהכוונה; שיחות תמימות כקשירת קשר; וחוסר האפשרות לאתר פסק דין ישן במאגרים, כביטוי לכך שגורמים עלומים חברו להם יחדיו כדי להסתיר מהציבור את פסק הדין (עמ' 246 לבקשה).

28. במסגרת הבקשה מועלות גם טענות בדבר מחדלים, טעויות ותקלות שנפלו במהלך החקירה. על רובן המוחלט, נשיב ונבהיר כי אין הדבר כך. על מיעוטן, כמו הטענה שהמכון הרפואי טעה כאשר מיקם כתם דם על מוצג מסוים במקום על מוצג אחר, נשיב כי אכן יכול שאירעה טעות,

אך זאת שלא בעניין הנוגע לליבת חומר הראיות. המשיבה תטען כי בתיק בהיקף כה עצום, בו בוצעו פעולות חקירה ובדיקות מעבדה בהיקף שלא היה מוכר בעבר, כמעט שלא ייתכן שלא יפלו טעויות מסוימות, בעניינים שאינם נוגעים לליבת חומר החקירה. כן חשוב לזכור כי חלופה הזמן מקשה לבחון טענות ממין זה – האם אכן בטעות או תקלה עסקינן, אם לאו.

29. עמדת המשיבה היא כי בטענות המבקש אין כדי לערער את "בסיס הפירמידה" שהוא **שלוש הראיות מרכזיות** המהוות כל אחת, נדבך עצמאי בהרשעה – התוודות המבקש בפני המדובב, הודאת המבקש בפני החוקרים והשחזור שערך בזירה. כמו כן אין בבקשה כדי לפגוע או להחליש את עוצמתן המצטברת של יותר מעשרים הראיות המחזקות, הפרטים המוכמנים שהיו בידיעת המבקש והראיות הנסיבתיות השונות, אשר דעת הרוב סוקרת בפסק הדין. הבריה התיכון של ההרשעה נותר אם כן איתן.

30. בסופו של יום, לאחר בחינת הבקשה, הנספחים, הראיות החדשות הנטענות, ולאחר בחינה מחודשת של חומר הראיות שהוגש במהלך ניהול התיק בבית המשפט המחוזי ועל רקע פסקי הדין שניתנו בפרשה, עמדת המשיבה היא כי טענות המבקש אינן עומדות בתנאים הנדרשים לביסוס העילות למשפט חוזר וכי יש לדחותן.

ד. העקרונות שביסוד מוסד המשפט החוזר

31. הוראות סעיף 31 לחוק בתי המשפט, מפרטות את העילות שבהתקיים אחת מהן רשאי נשיא בית המשפט העליון להורות על קיומו של משפט חוזר. הוראות אלו משקפות את האיזון בין שני ערכים מרכזיים. האחד, גילוי ובירור האמת, והצורך לאפשר תיקון טעות שנפלה בהרשעתו של אדם; השני, סופיות הדיון והצורך בוודאות הפסיקה ויציבותה.

32. ביסוד הוראת חוק זו כנוסחה כיום, עומדות המלצות הוועדה לענין הרשעה על סמך הודאה בלבד ולענין העילות למשפט חוזר (להלן – ועדת גולדברג), שבעקבותיהן הורחבו העילות על-פי דין לקיום משפט חוזר. ועדת גולדברג עמדה על ההתנגשות בין הצורך לתקן עוותי משפט ובין כלל סופיות הדיון תוך שהיא קובעת כי נקודת המוצא היא סופיות הדיון. כדבריה: **"התנגשות זו בין הצורך לתקן עוותי משפט ובין כלל סופיות הדיון, מחייבת איזון ביניהם, אשר מביא בהכרח לכך כי העילות למשפט חוזר תהיינה במשורה"** (דו"ח הוועדה בעמ' 54).

33. במסגרת ההחלטה בעניין עזריה, עמד כב' הנשיא ברק על הערכים המרכזיים הבאים לידי ביטוי ביסוד מוסד המשפט החוזר, בעקבות המלצות ועדת גולדברג:

"הערך האחד הוא הצורך להבטיח מנגנון דיוני אשר יאפשר תיקון טעות שנפלה בהרשעתו של אדם. מעשה השפיטה הוא מעשה אנוש, וככל אנוש גם השופט עשוי לטעות. "מטבע הדברים לא קיימת, וטרם נוצרה, באיזו ארץ שהיא מערכת משפט העשויה לפעול בשלמות וללא תקלה ולעשות צדק מוחלט בכל מקרה ומקרה" (השופט אגרונט בבג"ץ 177/50 ראובן נ' יושב ראש וחברי המועצה המשפטית [3]).
חברה נאורה מוכנה לשקול מחדש החלטותיה שמא שגתה, ושפיטה נאורה מוכנה

לבדוק עצמה, שמא נפלה טעות בהרשעת אדם. אין לך דבר הפוגע יותר באמון הציבור בשפיטה מאשר התחושה כי השפיטה סגרה עצמה ונעלה הדלת מפני כל אפשרות לתקן הרשעה שלא כדין. אכן, כוחה של שפיטה ואיתנותה באים לידי ביטוי בפתירות לבה ובנכונותה לבדוק עצמה ולהודות בטעותה (השווה ע"א 243/83 עיריית ירושלים נ' גורדון [4], בעמ' 136).

34. הערך האחר הוא סופיות הדיון. להתדיינות המשפטית-לרבות ההתדיינות הפלילית-צריך להיות סוף. אינטרס הציבור הוא, כי יהיה סוף להתדיינות: *interest rei publicae ut sit finis litium*. אכן, מי שהיה לו יומו בבית המשפט, ודינו הוכרע, צריך לראות בכך סוף פסוק. אין זה ראוי לפתוח משפטים מחדש לאחר שנסתיימו. הפסיקה צריכה להיות יציבה ופתוחה לשרת את ענייניהם של נאשמים אחרים, הממתינים לבירור משפטם. "פסק הדין הסופי צריך להתאפיין ביציבות כמעט מוחלטת; אחרת מעמידים בסכנה גמורה את כל יעילותו החינוכית והמרתיעה" (ש"ז פלר "הרהביליטציה: מוסד משפטי מיוחד מחוייב המציאות", [15], בע"מ 503). אכן, פתיחת שערי בתי המשפט לתקיפה שאין לה סוף של פסקי דין שעברו את מלוא ההליך הפלילי, סופה ערעור מוחלט של הביטחון והיציבות במשפט (השווה: זלצמן, מעשה-בית-דין בהליך אזרחי [13])." (ההדגשות במקור)

בהחלטה זו עמד כב' הנשיא ברק אף על הדרך שבה על בית המשפט לאזן בין הערכים הללו:

35. "בין שאיפה זו לאמת לבין הרצון להשיג ביטחון וסופיות צריכה כל שיטת משפט לאזן. איזון זה נמצא עתה – בעקבות דוח ועדת גולדברג – בהוראות החדשות בדבר משפט חוזר שבחוק בתי-המשפט. נקודת המוצא הינה סופיות הדיון. עם זאת, כאשר קיימות ראיות או עובדות נוספות העשויות לשנות את תוצאות המשפט – אפילו אין הן ראיות חדשות, ואפילו ניתן היה להביאן במשפט – ניתן לפגוע בסופיות הדיון, ולאפשר משפט חוזר. לעניין זה, אין צורך שהעובדות או הראיות הנוספות, כשלעצמן, עשויות היו לשנות את תוצאות המשפט. יש לשלב את העובדות או הראיות הנוספות במכלול הראיות, ובמסגרת זו לבחון אם יש בהן כדי לשנות את תוצאות המשפט לטובת המבקש. עם זאת, לא די בכך שנמצאו עובדות או ראיות נוספות שלא היו בפני בית-המשפט שהרשיע את המבקש. ראיות או עובדות נוספות אלה צריכות להיות בעלות אותו משקל סגולי – אם כשלעצמן ואם בהצטרפותן לראיות שעל-פיהן הורשע המבקש – אשר יש בו כדי להביא לשינוי תוצאות המשפט, אם בדרך של קביעה שהמבקש לא ביצע עבירה – או לא ביצע את העבירה שהורשע בה, אם כי ביצע עבירה קלה ממנה (ראה מ"ח 5/84 אביב (פינדויץ) נ' מדינת ישראל [5]) – אם בהעלאת ספק באשמתו ואם בדרך של הפחתת עונשו. ודוק: העובדות או הראיות הנוספות אינן חייבות לבסס ודאות של שינוי תוצאות המשפט. די בכך שהן "עשויות" לשנות את התוצאות. אכן, אותן עובדות או ראיות חדשות צריכות להיות "אמינות לכאורה במידה הנדרשת כדי להצדיק הליך לפי סעיף 31 לחוק בתי המשפט" (הנשיא שמגר במ"ח 2/88 קריטי נ' היועץ המשפטי

**לממשלה [6]]. לא די בטענה ההופכת עצמה בפי הטוען, לראיה. יש צורך
בביסוס עובדה או ראיה אשר יש בה אמינות לכאורית".**

34. יודגש, העילות המעוגנות בסעיף 31 לחוק בתי המשפט לא נועדו לפתוח פתח דרכו יוכלו
נאשמים שאינם משלימים עם הרשעתם להעלות מחדש טענות שמקומן היה במהלך הדיון
בתיק עצמו. משפט חוזר לא נועד לאפשר ניתוח מחודש של חומר הראיות בתיק. וראה בעניין
זה דבריו של כב' השופט א' לוי במ"ח 6223/04 אריה גולדין נ. מ"י :

**"מעיקרון סופיות הדיון נובע, כי הדיון בבקשה לקיומו של משפט חוזר אינו
בגדר הביקורת השגרתית שמופעלת על פסק דינה של הערכאה הדיונית. נקודת
המוצא היא שפסק הדין המרשיע בדין יסודו, ורק במקרים חריגים ונדירים
בהם קיים חשש של ממש כי הורשע מי שלא חטא, תהיה הצדקה להתערב בו
(מ"ח 6731/96 עמוס ברנס נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(4), 241). לפיכך, אין די
בטענות ערעור בלבד, אפילו טענות שיש בהן אינדיקציה לחפות, כדי לקיים את
העילה הקבועה בסעיף 31(א)(4) (מ"ח 2478/99 סביח נ' מדינת ישראל, פ"ד
נד(2) 642, 671). הסיבה לכך היא שטענות אשר הועלו במסגרת המשפט
והערעור כבר נבחנו ונבדקו, כל אחת בפני עצמה וכולן כמכלול, על ידי שתי
ערכאות, ואין מקום לשוב ולדוש בהן רק משום שהמבקש מתקשה להשלים עם
הרשעתו או שעה שבפיו הסברים חלופיים לאלה שנדחו במהלך משפטו."**

35. אין חולק על כך כי התיק מושא הבקשה הוא תיק מורכב במסגרתו נדרשו הערכאות להכריע
בסוגיות עובדתיות ומשפטיות לא פשוטות. המורכבות והקושי שבתיק באו לידי ביטוי מובהק
בכך שבערכאת הערעור נחלקו הדעות בין השופטים. עם זאת, המלאכה השיפוטית המורכבת
בפרשה הגיעה לסיומה עם פסק הדין של בית משפט נכבד זה ועם ההחלטה לדחות את בקשתו
של המבקש לקיים דיון נוסף בפסק דינו. ומשהגענו לשלב זה, ובפנינו פסק דין שמכריע
במחלוקות השונות באופן מעמיק ומנומק, הרי ההכרעה בבקשה שבפנינו, שרובה חזרה על
טענות שכבר נידונו, כבר אינה מורכבת.

36. הליך של משפט חוזר לא נועד לשם בירור מחודש של תיקים מורכבים או תיקים בהם נחלקו
הדעות בין השופטים, ולא נועד לספק לנאשם ניסיון נוסף לשכנע הרכב חדש של בית המשפט
בחפותו. המחוקק קבע עילות מוגדרות ותחומות המצדיקות פגיעה בעקרון סופיות הדיון, אך
עצם הקושי והמורכבות הטמונה בתיק, אינו אחת מהן. שאחרת, הדיונים המשפטיים בתיקים
אלו היו נמשכים עד בלי די, או למעשה עד אשר היה נמצא ההרכב שישתכנע מטענות הנאשם.

37. ודוק, אין מדובר ברצון להימנע מדיונים נוספים שיכבידו על המערכת או בחשש מפני בדיקה
מחודשת. מדובר בהבנה לפיה המועד המתאים ביותר לבירור תיקים, ובוודאי המורכבים
שביניהם מבחינה עובדתית, הוא בסמוך ככל שניתן לאחר החקירה. זהו המועד שבו קיימת
האפשרות המיטבית לבירור העובדות וחשיפת האמת, באמצעות שמיעת העדים, התרשמות

מהם ובירור הסוגיות שבמחלוקת בעת שניתן לברר אותן כהלכה ומבלי שהתערפלו והיטשטשו בשל חלוף הזמן.

38. בהחלטתו במ"ח 5568/09 כמאל סביחי נ' מ"י (להלן – עניין סביחי), קבע השופט לוי:

"הניסיון לנתח מחדש את חומר החקירה שהוצג בפני בית-המשפט המחוזי, אינו יכול להקים עילה לקיומו של משפט חוזר. הידרשות לחומר חקירה זה מקומה בפני הערכאה הדיונית, והביקורת על החלטותיה שמורה לשלב הערעור. בנקודת הזמן בה אנו נמצאים, בחלוף שנים רבות מתום המשפט, יש קושי ניכר לדון בטענות בעלות אופי ערעורי במהותן או כאלו הדורשות בחינה של חומר הראיות תוך מתן הסברים חדשים להתרחשויות" (ההדגשה הוספה, פסקה 18)

39. הרצון האנושי הוא לשוב ולבחון תיקים קשים מתוך שאיפה למצות עד כמה שניתן את הבירור בעניינם, אולם הניסיון מלמד שבמרבית המקרים אין זו אלא אשליה שכך תצא האמת לאור בצורה טובה יותר. ככל שחולף הזמן, האפשרות לגלות את האמת כמו גם לקבל מענה לשאלות ובעיות, הולכת ופוחתת. בנוסף, עצם חלוף הזמן מביא לכך ששאלות אשר ניתן היה לתת להן תשובה ברורה במהלך המשפט עצמו, עשויות להישאר ללא מענה. זאת, לאור מגבלות הזיכרון האנושי; פרישתם של פרקליטים, חוקרים או סגורים מעבודתם; ואף פטירתם של מעורבים בחקירת או ניהול התיק.

ה. הבחינה השיפוטית המעמיקה של הפרשה

40. כאמור לעיל, תיק זה הוא תיק מורכב, שאף נחלקו בו הדעות. אולם, מורכבותו של התיק הביאה לכך שהוא זכה לבחינה שיפוטית מעמיקה ונרחבת באופן יוצא דופן. אף זוהי עובדה שיש להביאה בחשבון בעת שבוחנים את הבקשה לקיים מחדש את הדיון בפרשה זו.

41. משפטו של המבקש התמשך על פני כשלוש שנים, וכלל שמיעת מעל למאה עדי הגנה ותביעה, עיון במאות מוצגים, חוות דעת, תמלילים, הודעות, צפייה בקלטות וביקור בזירת העבירה. הכרעת הדין מפרטת את חומר הראיות שנבדק לעומקו על ידי בית המשפט קמא, את התרשמותו של בית המשפט מהעדים שהעידו בפניו ובמיוחד מהנאשם, ואת טענות ההגנה אשר נבחנו במסגרתה. בהכרעת הדין מפורטות המחלוקות העובדתיות והמשפטיות שהונחו לפתחו של בית המשפט קמא, והכרעותיו בסוגיות השונות. הכרעותיו וקביעותיו אלו של בית המשפט קמא מנומקות בהרחבה.

42. ברישא לפסק הדין עמד בית המשפט קמא על המאמצים הרבים שהשקיעה ההגנה בתיק זה ועל מגוון הטענות שנטענו במטרה להראות שהמבקש אינו הרוצח:

"ההגנה הפכה כל אבן (מבלי לייתר חובת המאשימה, כמובן, להוכיח אשם הנאשם מעבר לכל ספק סביר), כדי להראות שלא הנאשם הוא הרוצח, נטענו טענות רבות, החל מייחוס אפשרי ל"כת השטן", טרמפיסטים, עובדים וכלה באזרחים,

תלמידים אחרים ועוד כהנא וכהנא כפי שיפורט להלן. יצוין כי הטענות נבדקו, נבחנו, עדים העידו גלל הטענות ונעשתה עבודה יסודית, הן ע"י התביעה והן ע"י ההגנה גם לענין זה."

43. יתר על כן, כאמור לעיל, עוד בטרם שמיעת הערעור איפשר בית משפט נכבד זה להגנה להציג ראיות וטענות חדשות, במסגרת הליך שהוא כשלעצמו חריג, של גביית ראיות חדשות בשלב הערעור. זאת, על אף שמדובר היה בראיות שניתן היה להשיג ולהגיש עוד במהלך המשפט. בסופו של יום נקבע כי לא היה בכך כדי להשפיע על תוצאות המשפט.

44. אף השופט זילברטל עמד בפסק דינו על ההיקף הנרחב של בחינת הפרשה ועל כך כי "כל שניתן להיאמר כבר נאמר":

"1. חוות דעתי זו נכתבת כאשר מונחות בפני חוות הדעת המפורטות והמעמיקות של חבריי, השופטים דנציגר ועמית. שני חבריי, כל אחד מנקודת מבטו-שלו, סקרו וסרקו כל פרט, כל ראייה, כל טיעון וכל נימוק. זאת, לאחר שגם בית המשפט המחוזי, הן בהכרעת הדין המקורית והן בפסק הדין המשלים, בחן לכל היבטיה את הטרגדיה הקשה המקופלת בין הררי המוצגים והמסמכים המשפטיים שנערמו בפנינו, וכך עשו, בכשרון רב, גם באי כוח הצדדים בטיעוניהם. נדמה שכל שניתן להיאמר כבר נאמר ואין טעם לחזור על הדברים.

...

3. כאמור, בפרשה דנא אין פרט שלא נחקר, נדון ו"נטחן" עד דק, עד, שבמידה לא מבוטלת, נראה כי מדובר בעושר השמור לבעליו לרעתו, שכן הוא עלול להוליכנו בשבילים צדדיים ובדרכים ללא מוצא עד שדרך המלך תאבד ותושטש."

45. השופט עמית עמד על פן נוסף של הדיונים בפרשה, והוא הגמישות שאיפשר בית המשפט בהעלאת טיעונים מטעם ההגנה:

"אציין כי בתיק שבפנינו נפרצו כל הגבולות הדיוניים לטובת ההגנה. לא תהא זו הפרזה-רבתי אם אומר כי בערכאה הדיונית התנהל משפט אחד, ובערכאת הערעור, עם התחלפות באי כוח המערער, התנהל משפט אחר, עם קווי הגנה אחרים ועם ראיות חדשות. כך, חוות דעת שההגנה העניקה להן נפח מרכזי, נזנחו לחלוטין בערעור, לטובת חוות דעת אחרות שלא הוגשו לערכאה הדיונית. נאמן לדרכו כי יחסי הכוחות בין נאשם לבין מאשימה אינם שווים, הפגין בית משפט זה גישה ליברלית בהחזירו את התיק לערכאה הדיונית לשמיעת ראיות נוספות. אך כפי שיוסבר להלן, אפילו בכך לא נסתיים העניין, וגם "בסיבוב השני" בפנינו, מבקשת ההגנה להציג ראיות ולהעלות טענות שונות, משל היינו בערכאה הדיונית. לפנינו "מקצה שיפורים" של ההגנה בערכאת הערעור, וברגיל, כזאת לא יעשה במקומותינו." (בפסקה 21 לפסק דינו)

46. הנה כי כן, עניינו של המבקש זכה לבחינה שיפוטית מעמיקה וחסרת תקדים כמעט, במסגרתה נבדקו באופן כזה או אחר כמעט כל הטענות העולות בבקשה זו למשפט חוזר. אף אם התיק מורכב הוא, הרי שמוסד המשפט החוזר לא נועד לאפשר שחרורם של מי שנמצאו אשמים לאחר הליך שיפוטי ראוי, בשל הליך **ערעורי** נוסף שביקשו לקיים וכאשר לא מתקיימות העילות שנקבעו בחוק. המשפט החוזר נועד לטפל רק במקרה הנורא של אדם חף מפשע שהורשע לשווא. עלינו להיזהר ממצב בו אדם לא ייתן את מלוא הדין על מעשיו, למרות שהערכאות שבפניהן התנהל משפטו באופן הוגן וממצה, השתכנעו כי ביצע עבירה מזעזעת של רצח ילדה, וכאשר לא הוצגו בפני בית המשפט ראיות שיש בהן כדי לשכנע כי נפלה טעות בהכרעה זו.

להלן תפרט המשיבה את הנימוקים לעמדתה. לרוב יעשה הדבר בהתאם לסדר נימוקי הבקשה, אלא אם בהירות המענה תחייב שינוי הסדר.

ו. מענה לפרק 5.1: מצב דלת התא בזמן הרצח

47. הפרקים הראשונים בנימוקי המבקש מוקדשים להצגת מספר ראיות חדשות שתכליתן, בין היתר, לשמוט את הקרקע מתחת להודאות המבקש ולהראות כי תיאוריו על דרך ביצוע הרצח אינם מתיישבים עם הממצאים שבזירה. ראיה ראשונה מבין ראיות אלה היא חוות דעת של המומחה לכתמי דם תום בבל (נספח 8 לבקשה), אשר החלק הראשון שבה מתייחס למצב הדלת בזמן הרצח.

48. בבית המשפט קמא לא היתה מחלוקת בין הצדדים כי בעת הרצח הדלת היתה פתוחה או פתוחה למחצה. התיאור שמסר המבקש בהודאתו ובשחזור, ממנו עלה כי דלת התא לא היתה סגורה במהלך הרצח, התיישב עם מסקנותיו של מומחה מז"פ ינאי עוזיאל ז"ל מכתמי הדם שבזירה. אלא שעתה, כאמור, המבקש צירף לבקשתו חוות דעת חדשה של המומחה תום בבל, כאשר השאלה הראשונה אליה התבקש המומחה להתייחס עניינה מצב דלת תא השירותים בעת הרצח – האם היתה פתוחה, פתוחה למחצה, או סגורה. על פי ניתוח כתמי הדם בתמונות הזירה, הגיע המומחה למסקנה כי דלת תא השירותים היתה סגורה בעת ביצוע הרצח. טענת ב"כ המבקש והמומחה היא כי מסקנה זו אינה מתיישבת עם האופן בו הדגים זדורוב את ביצוע הרצח בשחזור, או עם הדגמותיו בפני החוקרים בהזדמנויות אחרות.

49. בקצרה יאמר כי טענת המשיבה היא שאין ליתן כל משקל לחוות הדעת של המומחה בבל. העת הראויה להצגת חוות הדעת, המתבססת כל כולה על ראיות שהיו ידועות בשעתו, היתה בזמן משפטו של המשיב, באמצעות הגשת חוות דעת נגדית לחוות דעתו של רפ"ק ינאי עוזיאל ז"ל. למבקש היתה הזדמנות להגיש חוות דעת זו גם בשלב הערעור, עת התבקש בית המשפט לקבל ארבע ראיות חדשות, אז הוחזר התיק לבית המשפט המחוזי, לדיון בשתי חוות הדעת החדשות מטעם ההגנה לעניין הנעליים והסכין. המשיבה טוען כי מטרת המשפט החוזר אינה לאפשר לנאשמים להעלות טענות עובדתיות חדשות הסותרות את עמדתם בהליך המקורי, כפי שנעשה בענייננו.

50. על אף האמור, תענה המשיבה גם על טענותיו של המומחה בבל לגופן. לשיטת המשיבה, קריאה מושכלת של חוות הדעת לגופה מעידה גם היא כי אין ליתן לה כל משקל, באשר פגמיה כה רבים ובולטים אף לעיני הדיוט בתחום. המשיבה תבסס טענותיה בעניין זה בעיקר על חוות הדעת ועדותו של רפ"ק עוזיאל במהלך המשפט, ועל דברים שבהגיון ובידיעת ההדיוטות.

51. בקצרה יאמר כאן, כי המשיבה אינה חולקת על כך שעל פי הדגמות המבקש, בעת ביצוע הרצח ושיסוף הגרון, לא היתה דלת השירותים סגורה. כמו כן, המשיבה אינה חולקת על כך שאופן ביצוע הרצח לפי השחזור אינו מתיישב עם האפשרות שהדלת היתה סגורה. עם זאת, המשיבה חולקת מכל וכל על מסקנת המומחה בבל כי כתמי הדם בזירה מצביעים על כך שהדלת היתה סגורה – מסקנה אשר סותרת את מסקנת מומחה התביעה בערכאה קמא, ואשר כאמור לעיל אף סותרת את עמדת באי כוח המבקש עצמו בהליך קמא.

52. יתר על הנדרש, תפנה המשיבה אף לחוות דעת נגדית מיום 18.12.19 שנכתבה בעניין זה על ידי ראש מדור מעבדות ניידות במז"פ, סנ"צ עמיהוד לייפר. **המשיבה תדגיש כבר כעת כי לשיטתה, המסקנה כי אין ליתן לחוות הדעת של המומחה בבל משקל כלשהו היא ברורה ומתבקשת מאליה, ואינה דורשת הליך של שמיעת העדים המומחים לצורך כך (ר' והשווה מ"ח 390/19 אדריאן שוורץ נ' מ"י ; החלטה מיום 31.12.19).**

חוות הדעת ועדותו של ינאי עוזיאל

53. בחוות דעתו (ת/296), פירט ותיאר רפ"ק עוזיאל את שלל הממצאים שמצא בביקוריו בזירה, ובכלל זה את כתמי הדם השונים בחדר השירותים. בסעיף 5(א) ו-5(ב) לחוות הדעת תיאר המומחה עוזיאל את כתמי הדם שנמצאו על צידה הפנימי של **דלת** תא השירותים. בסעיף 5(ג), תיאר רפ"ק עוזיאל את כתמי הדם שנמצאו על **מזוזת** הדלת, היא הקורה הצדדית שמתחת לקורת המשקוף: **"במזוזת הדלת חומר החשוד כדם בתצורת מריחות, נזילות והתזות המגיעות עד לגובה של כ-160 ס"מ מהרצפה, כמו כן מספר התזות במזוזה מעל לבית מנעול הדלת. (ראה תצלומים 50, 51)".**

54. בסעיף המסקנות נכתב רק כי **"על פי התזות הדם על הקיר המערבי הסמוך למזוזת דלת הכניסה בתא מס' 2 בו נמצאה המנוחה, בסבירות גבוהה מאוד כי המנוחה נחתכה בהיותה בעמידה בסמוך לקיר המערבי"**. היינו, במסקנת חוות הדעת עצמה אין התייחסות ישירה לשאלה האם הדלת היתה סגורה בזמן הרצח.

55. עם זאת, בעדותו בבית המשפט התייחס רפ"ק ינאי עוזיאל ישירות לסוגיה זו וקבע כי התזות הדם על מזוזת הדלת ליד בית המנעול מלמדות כי הדלת לא היתה סגורה בעת הרצח. זאת, כיוון שאם הדלת היתה סגורה, היא היתה מצלילה על המזוזה וההתזות לא היו יכולות להגיע לשם. כך בפרוטוקול:

"ש: נסיים את הדיון בתצלום מס' 64 וכמעט בזירה כולה, בכתמים על המשקוף,

מה הם אומרים

ת: הייתי לוקח את תצלום 64 ומחזיר אתכם לתצלום 50, בתצלום 50 אנו רואים התזות דם על מזוזת הדלת ליד בית המנעול, איפה שהחיצים, אם אני קושר את זה שוב פעם להסבר של האנרגיה ושל היכן הזירה, אז זה הגיע בשעת האירוע למקום

ש: מה המשמעות של זה בשטח

ת: המשמעות שהדלת לא הייתה סגורה

ש: אתה יכול להסביר את זה

ת: כי אם הדלת סגורה על המזוזה, בעצם היא מצלילה ובעצם ההתזות תגענה לדלת ולא תגענה למזוזה" (בעמ' 357, ש' 13-21 לפר')

56. למען הנוחות, יובא להלן תצלום מס' 50 מתוך לוח התצלומים ת/1:

57. המשיבה תדגיש כי באי כוחו של המבקש בערכאה קמא לא חלקו על כך שהדלת היתה פתוחה או פתוחה למחצה בעת ביצוע הרצח, ועל כך שאכן היו התזות דם במזוזה החיצונית ליד בית המנעול. ודוק, לא רק שבאי כוחו לא חלקו על כך, אלא הם אף ביקשו להסתמך על אותן התזות דם כדי לבסס את טענתם באשר לאופן ביצוע הרצח ותנוחת המנוחה במהלכו. כך בחקירתו הנגדית של רפ"ק עוזיאל:

ש: במסקנתך, החתך הראשוני לא היה בפנים התא בצורות של ההתזות אלא בכניסה לתא בדלת החיצונית, או שאתה רוצה לומר שזה התחיל בתוך התא וגלש לדלת החיצונית

ת: אני מודה על השאלה הזו משום שבשחזור זירה לפי ממצאי הזירה, לפי ממצאי התזות הדם, אפשר ללמוד שהמנוחה בעת ביצוע הרצח עמדה בכניסה לתא כאשר דלת הכניסה הייתה פתוחה או חצי פתוחה, היא עומדת בזווית כזו שפניה מול הקיר המערבי, נוצר חתך ואני מצביע פה לכיוון הצוואר, שוב בהנחה, נוצר חתך שם והדם הולך אל מה שאנו רואים בתצלומים ולכן היא עומדת בדיוק בסף הדלת, בסף הדלת, דלת השירותים צריכה להיות פתוחה

ש: לפי מה שאמרת עכשיו אם הדלת פתוחה למחצה או לגמרי, והמנוחה עומדת כשפניה אל כיוון מרכז ההתזות כמו שאתה ציינת, בקיר המערבי, כלומר פניה אמורות להיות מופנות מהסף אל הקיר המערבי, אם היא עומדת, איך אתה מסביר שיש התזות, לא מריחות, התזות על מזוזה הדלת החיצונית, לפי ההגיון שלי, לפי הסדר שזה נמשך, נראה לי הגיוני שהיא עמדה כשפניה אל מזוזה הדלת החיצונית בהתחלה ואח"כ במהלך האירועים נכנסה פנימה, זה לא הגיוני, אחרת איך תסביר שיש התזות דם בקיר המזוזה החיצוני כלפי חוץ

ת: שוב פעם, זה לא הגיוני משום שזה אותו מישור, המזוזה והקיר הם אותו מישור, כאשר כל האירוע היא עומדת מול אותו מישור, אני לא מסכים עם מה שתיארת בשאלה, אנו רואים את עיקר ההתזות על הקיר המערבי כפי שמצויינים כאן בתצלומים ומעט התזות על המזוזה, זהו האירוע" (עמ' 362, ש' 11-27)

חוות הדעת של המומחה בבל

58. כאמור לעיל, בחוות דעתו (נספח מס' 8 לבקשה) המומחה בבל הגיע למסקנה כי דלת תא השירותים היתה סגורה בעת ביצוע הרצח. מסקנה זו ביסס המומחה בבל על שלוש סיבות, וראה להלן.

1) קיומם של שטחים בלא סימני דם, אשר אלמלא היו מוצללים על ידי הדלת הסגורה, היו מוכתמים בדם. המומחה בבל קובע שהחלק החיצוני של מזוזת הדלת (בו נמצא בית המנעול) נקי מסימני דם, לבד משני סימנים אדומים ליד בית המנעול (אותם סימנים אליהם התייחס המומחה עוזיאל). באשר לסימנים אלו קובע המומחה כי –

- i. תצורתם ומיקומם אינם תואמים את תצורת ומיקום הכתמים האחרים על הקיר המערבי ועל הדלת, ולכן אין מקורם באותו מכניזם שגרם לכתמים על הקיר והדלת.
- ii. הכתמים לא נבחנו במעבדה, ומשכך הם יכולים להיות כתמי צבע.
- iii. ניתן לראות בתמונות שהידית בתא מס' 2 נצבעה אדום (בניגוד לידידות התאים האחרים), דבר שתומך באפשרות שמדובר בכתמי צבע.
- iv. קיומו של כתם אדום בצורת טיפה בצידה החיצוני של דלת התא, אשר לא דווח על ידי מז"פ, אינו תואם את המכניזם של יצירת הכתמים האחרים, ולכן יכול להיות גם הוא כתם צבע.
- v. מהתמונות השונות ניתן לראות שהמשקופים של תאי השירותים נצבעו באדום, דבר התומך גם כן באפשרות שמדובר בשני כתמי צבע.

2) קיומם של כתמי דם על הדלת הפנימית שניתזו בזווית של 90 מעלות, דבר המעיד על כך שהדלת היתה סגורה, ולא פתוחה או פתוחה למחצה – שאז הזווית היתה אחרת.

3) על קיומו של רצף מותאם של הכתמים והתזות הדם בדלת הפנימית, במזוזת הדלת, ובקיר המערבי.

טיעוני המשיבה

59. טרם תתייחס המשיבה לגוף חוות הדעת של המומחה בבל, תשוב המשיבה ותדגיש כי הטענה העובדתית אותה מעלה המבקש כעת – כי הדלת היתה סגורה בעת הרצח – סותרת את טענת ההגנה בעת משפטו של המבקש בבית המשפט המחוזי. כאמור לעיל, באי כוחו של המבקש הסכימו בהליך ההוכחות כי הדלת לא היתה סגורה בעת הרצח, ואף הסכימו כי הכתמים בבית המנעול הם כתמי דם. המשיבה תטען כי הליך המשפט החוזר אינו מקצה שיפורים להליך המחוזי. לא יתכן כי נאשם ידבוק בטענה עובדתית מסוימת במהלך משפטו, ורק לאחר

סיום ההליכים בעניינו יבחר בטענה סותרת, כדי לתמוך בבקשתו למשפט חוזר. מצב דברים שכזה אינו מתיישב כלל עם אינטרס סופיות הדיון.

60. המשיבה תטען כי כאמור, העת הראויה להצגת חוות הדעת היתה בזמן משפטו של המשיב, בצורה של חוות דעת נגדית לחוות דעתו של ינאי עוזיאל. כך, למשיבה היתה ניתנת ההזדמנות לחקור את המומחה ולהפריך את מסקנותיו ובית המשפט המחוזי יכול היה להתרשם באופן בלתי אמצעי מחוות הדעת ומהמומחה בבל. ודוק, למבקש היתה הזדמנות להגיש חוות דעת זו גם בעת שהתבקש בית המשפט הנכבד בשלב הערעור לקבל ארבע ראיות חדשות, והחליט על החזרת התיק לבית המשפט המחוזי, על מנת שידון בשתי חוות דעת חדשות מטעם ההגנה – לעניין הנעליים ולעניין הסכין. וראה לעניין זה במ"ח 8093/04 משה קסטל נ' מ"י:

"לא מצאתי כל הסבר או נימוק המניחים את הדעת לאי-הצגת חוות הדעת בעת בירור המשפט. אמנם, סעיף 31(א)(2) לחוק בתי המשפט אינו מחייב עוד כי הראיות המוגשות להצדקת מתן משפט חוזר יהיו ראיות חדשות. עם זאת, כבר נקבע בפסיקתנו כי למועד ההגשה נודעת השפעה על האיזון שבין האינטרס בדבר סופיות הדיון לבין האינטרס בדבר בירור האמת. הצגת ראיות זמן ניכר לאחר סיום המשפט, באין טעם סביר לכך, מעלה את החשש לאמינות חוות הדעת ומגדילה את משקלו של האינטרס בדבר סופיות הדיון (ראו עניין מאיר, פסקה 11 והאסמכתאות המובאות שם). בענייננו, חוות הדעת של לגמן וד"ר קוגל נערכו למעלה מעשר שנים לאחר הרצח (הראשונה מיום 28.9.2008 והשניה מיום ה-8.10.2009). הן נסמכות כולן על ממצאים שנמצאו בזירה, ומשכך, ברי כי ניתן היה להגישן, או אחרות תחתיהן, כבר במהלך בירור המשפט. הצגתן בשלב בירור אשמתו של המבקש היתה מאפשרת להעמידן לחקירה נגדית ולעמוד מקרוב אחר מהימנותן והשתלבותן במסגרת הראייתית כולה. לא כך פעל המבקש." (בפסקה 69)

61. המשיבה תטען כי הגשת חוות הדעת בשלב זה – 13 שנים לאחר ניהול המשפט בבית המשפט המחוזי, ושמונה שנים לאחר שהתבקש בית המשפט הנכבד לקבל ארבע ראיות חדשות בשלב הערעור – מלמדת כי בזמן אמת, לאור הממצאים בזירה, לא סבר אף אחד מהמעורבים בתיק כי ניתן לטעון את שטוען כעת המומחה בבל, על סמך תמונות בלבד. ברי כי יכולת המשיבה להתמודד עם טענות לגבי ממצאים בזירה פוחתת עם השנים, ודי אם נזכיר כי בתיק זה המומחה ינאי עוזיאל, אשר בדק את הזירה במו עיניו והעיד מטעם התביעה, נפטר לצערנו לפני מספר חודשים.

62. מכל מקום, המשיבה תטען כי אף מבלי שיערך הליך כלשהו של גביית ראיות, ניתן להתרשם בקלות כי מסקנת המומחה בבל שגויה על פניה, כי אין ליתן לחוות דעתו כל משקל, וכי חוות הדעת אינה ראייה שיכולה – לבדה או ביחד עם ראיות אחרות – לשנות את תוצאות המשפט לטובת המבקש.

63. המשיבה תטען כי היתרון בניתוח כתמי דם בזירת עבירה הוא בידי מי שהיה בזירה בזמן אמת וראה את הכתמים. המומחה ינאי עוזיאל היה בזירה, **ראה במו עיניו את הכתמים** – ובכלל זה את כתמי הדם שליד בית המנועול – והגיע למסקנה כי הדלת היתה פתוחה או פתוחה למחצה בזמן ביצוע העבירה. המומחה בבל לא היה בזירה כלל, אף לא לאחר העבירה, וקבע את שקבע על בסיס תמונות בלבד – תמונות אשר אינן יכולות לשקף במאת האחוזים את אשר ראה המומחה בזירה. כך, ברור לגמרי שבזירה עצמה קל למומחה להבחין בין כתם דם טרי ובין כתם צבע ישן, אך קשה עד בלתי אפשרי למומחה לבסס מסקנות פורנזיות אמינות על סמך תמונות בתיק.

64. המשיבה תתייחס להלן באופן פרטני לטענותיו של המומחה בבל, ותטען כי מראה עיניים ושיקולים שבהגיון מחייבים את דחיית ההנחות שהובילו אותו להסיק כי הדלת היתה סגורה בעת ביצוע הרצח.

65. **כאמור לעיל, בחוות דעתו מנסה המומחה בבל לטעון כי הכתמים שליד בית המנועול הם כתמי צבע ולא דם, ונותן לכך חמישה נימוקים. המשיבה תתייחס להלן לארבעת הנימוקים האחרונים, אשר את הפרכות וחוסר ההיגיון שבהם יכול גם הדיוט לראות.** המשיבה תתייחס לנימוק הראשון בהמשך, כאשר תפנה לחוות הדעת הנגדית מטעמה.

66. הנימוק השני שמביא המומחה בבל בחוות דעתו הוא שהכתמים ליד בית המנועול לא נבדקו במעבדה ולכן לא ניתן לדעת האם מדובר בצבע או בדם. על כך תשיב המשיבה את שכתבה לעיל – המומחה ינאי עוזיאל, בעל ותק של עשרות שנים בתחום, **היה בזירה** ומצא כי מדובר בכתמי דם. אין כל סיבה להניח כי המומחה התבלבל בין כתם דם טרי ובין כתם צבע ישן.

67. הנימוק השלישי שנותן המומחה בבל הוא שלשיטתו – ניתן לראות בתמונות שהידית בתא מס' 2 נצבעה אדום בניגוד לידיות התאים האחרים, דבר שתומך באפשרות שמדובר בכתמי צבע. המומחה בבל מפנה בעניין זה לתמונות 24 ו-57, בהן ניתן לראות את תאים 1-3 **בלבד**, ואת הידיות השונות שבתאים אחרים אלה, 1 ו-3, העשויות מתכת חשופה.

המשיבה סבורה כי טיעון זה מראה עד כמה רשלנית או מטעה היא חוות הדעת של המומחה בבל. כל מי שמרחיב מבטו ומסתכל על **כל** זירת העבירה (תמונות 9 ו-10 ל-ת/1) ולא רק על תאים 1-3, יכול לראות בבירור שידית תא מס' 2 אינה "יוצאת דופן". בדלת הכניסה למבנה השירותים ובתאים 2 ו-4 יש ידיות פלסטיק אדום; ובתאים 1 ו-3 יש ידיות העשויות מתכת חשופה, **וצורתן שונה בתכלית מצורת הידיות האדומות.** וראה בתמונות:

תצלום מס' 9 (ת/1):

תצלום מס' 10 (ת/1):

יתר על כן, כל מי שמסתכל מקרוב על הידית האדומה (תצלומים 42 ו-45 ל-ת/1) יראה כי מדובר בידית פלסטיק פשוטה בצבע אדום, ולא ב"ידית צבועה". היינו, אין כל מקום להנחה של המומחה בבל כי מדובר באותה ידית כמו בתאים האחרים, אשר זה מקרוב נצבעה בצבע אדום, בהיותה מורכבת על הדלת. וראה בתצלום מס' 42 ב-ת/1:

68. הנימוק החמישי שמציג המומחה בבל הוא שמהתמונות השונות ניתן לראות שהמשקופים של תאי השירותים נצבעו באדום, דבר התומך בכך שמדובר בכתמי צבע. המשיבה תטען כי גם נימוק זה מראה עד כמה חסרת הגיון היא חוות הדעת. אכן, בשולי המשקופים, בסמוך לאריחים, ניתן לראות כתמי צבע אדום (ור' בתצלום 42 לעיל). עם זאת, ברור לכל מי שמסתכל על התמונות כי משקופי הדלתות נצבעו סגול **על גבי** הצבע האדום. כלומר, שהצבע האדום היה קיים שם קודם לכן, ועליו צבעו סגול. משכך, אין כל הגיון שעל משקוף הדלת הצבוע סגול, תהייה **טיפות** צבע אדום. ודוק, הצבע האדום, אשר היה בשכבה **קודמת**, יכול היה לבוא לידי ביטוי רק בצורה של קילוף, ולא בצורת טיפות.

69. הנימוק הרביעי שמציג המומחה בבל הוא קיומו של כתם אדום בצורת טיפה בצידה החיצוני של דלת התא, אשר לא דווח על ידי מז"פ. מטבע הדברים, המשיבה אינה יכולה לדעת היום מדוע כתם זה לא דווח. יכול להיות שמדובר בכתם דם, ויכול להיות שמדובר בכתם צבע. כאמור לעיל, בשלב מסוים נצבעו המשקופים ככל הנראה בצבע אדום – כפי שניתן לראות בשולי המשקופים. משכך, גם אם מדובר בכתם צבע אדום, אין לתמוה על קיומו בצידה החיצוני של הדלת, ומכל מקום אין בו להעיד דבר על הכתמים שעל המשקוף ובבית המנועול.

70. בהקשר זה תעיר המשיבה כי נספח 15 לבקשה, אליו מפנה בא כוח המבקש בסעיף 104, ובו נכתב על ידי איש המעבדה הניידת (שמוליק פיאמנטה) כי "בחלקה חיצוני של הדלת לא נמצאו סימני דם", אינו מוסיף דבר לטיעונו. נספח זה רק מחזק את המסקנה כי אכן מדובר בכתם צבע, ולא בכתם דם. ודוק – המשיבה אינה חולקת על כך שהמשקופים נצבעו בצבע אדום בשלב מסוים, טרם שנצבעו בסגול.

71. לבסוף, תבקש המשיבה להתייחס לתמונות אותן צירף המבקש כנספח 15ב, המוזכרות בסעיף 104(ד) לבקשה. המבקש טוען כי תמונות אלו משנת 2018 משירותי הבנים "מראות כתמי צבע אדום ברורים ליד בתי המנועל בשני משקופים פנימיים". **טוב עשה המבקש כשצירף תמונות אלו לבקשתו.** זאת, כיוון שכל מי שמסתכל בתמונות אלו יכול לראות כי אין מדובר כלל ב"כתמים" אלא בשפשוף של שכבות הצבע על הדלת, וחשוב מכך – בבירור ניתן לראות כי הצבע הנוכחי של המשקוף הוא חום, מתחתיו צבע סגול, ומתחת לצבע זה הצבע האדום. היינו, גם תמונות אלו מוכיחות כי בבית הספר צבעו את השירותים תחילה באדום, ולאחר מכן צבעו את השירותים בסגול. משכך, לא הגיוני שטיפות צבע אדום טפטפו על המשקוף הסגול.

עד כאן לעניין כתמי הדם שעל בית המנועל.

72. **טענה נוספת של המומחה בבל היא שכתמי הדם על הדלת הפנימית ניתזו בזווית של 90 מעלות, דבר המעיד על כך שהדלת היתה סגורה, ולא פתוחה או פתוחה למחצה – שאז הזווית היתה אחרת.** המשיבה תטען כי אף אם ישנם כתמי דם בזווית של 90 מעלות על הדלת הפנימית, הרי שאין בכך ללמד דבר על זווית הדלת בעת הרצח. כידוע, רצח בכלל, ורצח זה בפרט, אינו דבר סטטי. המנוחה בוודאי לא נשארה ללא תנועה במהלך הרצח, ואף הדלת יכול שזזה תוך כדי ביצוע הרצח. לכן, אין כל סיבה לשלול את האפשרות שהדלת היתה פתוחה למחצה, ובשלב מסוים ניתז דם מהמנוחה בהיותה בתזוזה, בזווית של 90 מעלות לדלת. המשיבה תבקש להפנות בהקשר זה לדברים אשר אמר המומחה ינאי עוזיאל:

"ש. מסקנת חוות הדעת שלך היא הסקה על פי ממצאי הזירה שעל פי התזות הדם על הקיר המערבי הסמוך למזוזה דלת הכניסה בתא מס' 2 בסבירות גבוהה מאוד שהמנוחה נחתכה בהיותה בעמידה סמוך לקיר, איך הגעת לממצא הזה
ת: הגעתי לממצא הזה על סמך תצלומים מ- 49 – 53, כאשר תצלום 52 הוא התצלום שמכוון אותנו ומראה לנו את התזות הדם הסמוכות למזוזה המערבית, על פי התצורה של התזות הדם הללו, אנו מסיקים שהמנוחה עמדה כאשר בעצם פניה מול ההתזות הללו וזו התנוחה שלה והיא צריכה לעמוד די קרוב לאותו מישור של מזוזת הדלת, פחות או יותר, צריך לזכור, כאשר אנו אומרים עמידה, כל המצב שם זה מצב של תנועה, יכולה להיות עמידה במנח מסוים לאחור, זו אינה עמידה יציבה, יש שם תנועה" (עמ' 354 ; ש' 9-17 לפר')

וראה באופן ספציפי באשר לכתמים על הדלת במהלך החקירה הנגדית:

”ש: תסכים איתי שאם יש התזות בחלק הפנימי של הדלת, מן הסתם המנוחה הייתה צריכה להיות עם פניה לכיוון הדלת
 ת: אנחנו מדברים על התזות שונות
 ש: דלת התא הפנימית, הייתה נעולה או פתוחה, ההתזות האלה היו חייבות להיות מעצם עמידתה של המנוחה מול הדלת
 ת: יתכן ובחלקם הם כתוצאה מהאירוע בעת החתך ויתכן ואחרות הן כתוצאה מהזזת הגופה
 ש: התזות על הדלת הפנימית? מה זה שייד להזזת הגופה
 ת: ברגע שמזיזים גופה, יש תנועה ויכול להיות שהזזת הגופה תגרום להתזות
 ש: אותן חלק מההתזות שנגרמו ללא מעבר הגופה, ההתזות שנגרמו על דלת פנים התא מחייבת קודם כל שפני המנוחה יהיו אל מול דלת התא הזו, כן או לא
 ת: יכול להיות, אנו מדברים על אירוע דינמי” (עמ' 371 ; ש' 15-25 לפר')

73. לבסוף, טוען המומחה בבל כי תמונות התזות וכתמי הדם שעל הדלת הפנימית, מזוזת הדלת והקיר המערבי יוצרות רצף והתאמה. בעניין זה מפנה בבל למספר תמונות של כתמי הדם האמורים ולתמונת סימולציה בה מוצגים חלקים משתי תמונות לכדי תמונה אחת (תמונה 9 לנספח 10). בכיתוב שסמוך לתמונה זו מצוין כי :

”This simulation was made of these original photos: 61 and 91. Please notice that there was a "dead spot" (approximately 6.5 cm of the wall at the left-hand side of the door, looking from inside) that was not filmed by the police-officers, hence was ignored in the simulation.”

74. המשיבה תטען כי התייחסותו של המומחה לבלל לתמונת סימולציה זו אינה ראויה ומעידה על חוסר מקצועיות בהכנת חוות הדעת. זאת, כיוון שתמונת הסימולציה וההסבר לסימולציה שבכיתוב לידה, נערכו ונכתבו על ידי בא כוח המבקש, ולא על ידי המומחה.

75. במכתבו למומחה מיום 17.11.17 (נספח 6 לבקשה), בשאלה מס' 1 בסעיף 23, כותב בא כוח המשיב כך :

”1. Regarding the blood stains on the inner side of 'the cell's door – Despite the area that was not photographed (approximately 6.5 cm of the wall at the left hand side of the door, looking from inside), is it possible to draw a conclusion from the enclosed site photographs, or from connecting pictures of the inside part of the door and the adjacent wall, about the condition of **the door** during the murder? **whether it was open, partly open or closed?** (ההדגשות במקור)

בסיום חוות דעתו כתב בא כוח המשיב כי הוא מצרף ”two simulations” ובהן את התצלום האמור, וכן הסבר בכתב לפיו :

"1.Simulation 1: This simulation was made of these original photos: DSC_0061 and DSC_0091. Please notice that there was a "dead spot" (approximately 6.5 cm of the wall at the left hand side of the door, looking from inside) that was not filmed, hence was ignored in the simulation."

76. המשיבה תטען כי בכך לוקה חוות דעתו של המומחה בבל בשניים. ראשית, יש חשש ממשי כי בצירוף שנעשה בין התמונות לכדי "סימולציה" יש כדי להבהיר למומחה מהי המסקנה המתבקשת ולהטות את שיקול דעתו. שנית, וחשוב מכך, לא ברור כיצד יכול מומחה להסתמך על תמונות שנערכו והוצמדו אחת לשנייה על ידי עורך דין – הדיוט בעניינים אלו, ובעל אינטרס מובנה. כך, לא ברור למשיבה כיצד יכול המומחה "לאמץ" לתוך חוות דעתו את קביעתו של בא כוח המבקש לפיה יש פער של 6.5 ס"מ בין התמונות, אשר לא צולם. האם המומחה היה יוצר "סימולציה" חובבנית שכזו בעצמו? הסתמכותו של המומחה על "עבודתו" של בא כוח המבקש אין לה מקום, ומעידה גם היא שאין ליתן משקל של ממש לחוות דעתו.

חוות הדעת הנגדית של סנ"צ לייפר

77. המשיבה סבורה כי די בטענותיה דלעיל כדי לקבוע שאין ליתן כל משקל לחוות הדעת של המומחה בבל. עם זאת, למען לא יהיה בליבו של בית המשפט הנכבד כל ספק בעניין, תפנה המשיבה להלן גם לחלקים מסוימים מתוך חוות הדעת של סנ"צ עמיהוד לייפר, ראש מדור מעבדות ניידות במז"פ, החולק מכל וכל על מסקנותיו של המומחה בבל. לסנ"צ לייפר נסיון של כמעט 30 שנה בחקירה, פיקוח והנחיה של אלפי זירות עבירה של פשעים חמורים בכל רחבי הארץ, ובכלל זה בתחום של ניתוח תבניות כתמי דם.

... חוות הדעת של סנ"צ עמיהוד לייפר מצורפת כנספח "א".

78. כאמור לעיל, הנימוק הראשון אותו הציג המומחה בבל לכך שהדלת היתה סגורה היה היעדרם של כתמי דם בחלקה השקוע של מזוזה הדלת, למעט כתמי דם אשר לשיטתו הם כתמי צבע.

79. המשיבה תבקש להפנות לעמ' 2 לחוות דעתו של המומחה לייפר, שם נותן המומחה שלוש סיבות אפשריות למיעוט כתמי הדם על החלק השקוע במזוזה הדלת. ראשית, המומחה מציין שהדבר יכול לנבוע מהצללה של חלק זה על ידי הרוצח או הקרבן. שנית, המומחה מציין שרוב התזות הדם אליהן מתייחס המומחה בבל הן מימין לשמאל (במבט לקיר), ריכוזן הולך וגובר בצד השמאלי ופוחת בצד ימני, ומיעוט כתמי הדם על המזוזה מתיישב עם הדבר. שלישית, המומחה ממחיש כי העובדה שמדובר במשטח שקוע, במגרעת, עשויה לגרום להצללה של התזות דם המגיעות משמאל למגרעת. בנוסף, גם העובדה שהקיר עצמו עמוק ביחס למזוזה, יכולה להביא להצללה של המגרעת.

80. כאמור, בחוות דעתו טוען המומחה בבל שכתמי הדם ליד בית המנעול הם כתמי צבע. המשיבה התייחסה לעיל להנמקות 2-5 של המומחה לקביעה זו, ולעניין זה ר' גם בעמ' 4 לחוות הדעת של המומחה לייפר, בפסקה העליונה. **כאן תבקש המשיבה להתייחס לנימוק הראשון שנותן המומחה בבל לקביעת האמורה, והוא שהכתמים על בית המנעול אינם מתיישבים עם המנגנון שיצר את ההתזות על הקיר ועל הדלת הפנימית, שכן התזות אלו נעות באלכסון המצוי מעל הכתמים שליד בית המנעול ולכן אינן קשורות לכתמים.**

81. המומחה לייפר מתייחס בפירוט, בעמ' 3 לחוות דעתו, לטענה האמורה של בבל. ראשית, לייפר מדגיש כי אין מדובר באירוע ובו "מנח סטטי אחד" שיוצר את הכתם. אלא, מדובר באירוע דינמי, שבו הקרבן, התוקף וכלי התקיפה נעים במרחב, והכתמים על בית המנעול יכולים להיווצר מהתזות שונות, למשל, מתנועת הסכין המוכתמת בדם. כן מציין המומחה לייפר, כי בחוות דעתו, לא כתב המומחה בבל איזה כתמי דם על הדלת הם שיוצרים את האלכסון המצוי "מעל" הכתמים שבבית המנעול. המומחה מדגיש כי על הדלת (תצלום מס' 2 לחוות דעתו), יש כתמים מעל הידית ופס הקישוט, על פס הקישוט וגם מתחת לפס הקישוט – וכי הכתמים שמעל בית המנעול מצויים מעט ובסמוך לחלק העליון של פס הקישוט. היינו, במקום בו ישנם כתמים על הדלת.

82. לסיכום, העולה מחוות הדעת של המומחה לייפר הוא כי לא ברור כלל מהם הכתמים על הדלת היוצרים את אותו "אלכסון" אליו מפנה המומחה בבל, ואשר לא מתיישב לשיטת בבל עם מיקום כתמי ההתזה מעל בית המנעול; כי המקור של כתמי התזה אלו ליד בית המנעול אינו חייב להיות דווקא באלכסון הלא ברור אליו מפנה המומחה בבל, אלא במקור אחר, כגון הסכין; וכי ממילא, ישנם כתמים על הדלת בסמוך למיקום הכתמים שליד בית המנעול.

83. **ומכאן לטענה השנייה של המומחה בבל, לפיה בצידה הפנימי של הדלת ישנם כתמי דם בזווית של 90 מעלות, וגם משכך הדלת היתה סגורה בעת הפגיעה של הדם בה.** המשיבה התייחסה לטענה זאת לעיל, אך תבקש להפנות גם לחוות דעתו של המומחה לייפר בעמ' 4-5 לחוות הדעת. לייפר מציין כי בבל בחר להתייחס לכתמים מסוימים בלבד על הדלת, אך לא התייחס לכתמים רבים אחרים שזווית פגיעתם שונה מ-90 מעלות (ר' תצלום 4 לחוות הדעת). כמו כן, וכפי שגם כתבה המשיבה לעיל, המומחה לייפר שב ומציין כי מדובר באירוע דינמי ועצם העובדה שהיתה פגיעה של כתמי דם מסוימים בזווית של 90 מעלות, אינה מעידה על מצבה של הדלת. זווית פגיעה כזו יכולה להתקיים גם כשהדלת פתוחה או פתוחה למחצה, ו"התנאי היחיד שחייב להתקיים הוא שזווית הפגיעה מהמקור למשטח הפגיעה היא 90 מעלות בקרוב". עוד מציין לייפר, כי לאור העובדה שמדובר באירוע דינמי מתמשך, כלל לא ברור מה מקור כתמי ההתזה על הדלת ומאיזה מנגנון או מופע הגיע. וראה לעניין זה גם דברי המומחה עוזיאל בערכאה קמא שהובאו לעיל.

84. אם לסכם עניין זה. כפי שעולה מחוות דעת המומחה ומהגיונם של דברים, פגיעת הדם בדלת ב-90 מעלות היתה יכולה להתרחש בכל מקרה בו מקור הדם היה בזווית של 90 מעלות לדלת. כיוון שמדובר באירוע דינמי – בו גם המנוחה וגם הדלת יכולים להיות בתזוזה – אין סיבה

להניח כי זוויית זאת התקיימה דווקא כאשר הדלת היתה סגורה. בנוסף, על הדלת כתמים אחרים שאינם בזוויית של תשעים מעלות, דבר המעיד כי אין להסיק כל מסקנה מתחייבת מהכתמים שמצויים בתשעים מעלות.

85. לבסוף, מתייחס המומחה לייפר בעמ' 5 לטענתו השלישית של בבל, לפיה תמונות התזות הדם על הקיר, על המשקוף ועל הדלת השמאלית, יוצרות רצף והמשכיות, דבר המעיד שהדלת היתה סגורה. ראשית, מציין לייפר כי ישנו עיוות בתמונת הסימולציה, כיוון ששתי התמונות שבה צולמו מזוויות שונות. חשוב מכך, לייפר מזכיר את שקבע קודם לכן - שרוב התזות הדם על הקיר כיוונן מימין לשמאל (במבט אל הקיר), ומשכך הוא קובע כי המנגנון שיצר את כתמי ההתזה על הדלת שונה מהמנגנון שיצר את הכתמים על הקיר. לבסוף, מפנה אותנו המומחה לייפר לסתירה בחוות דעתו של המומחה בבל – פעם אחת טען בבל כי הכתמים על הדלת הם ב-90 מעלות, ופעם אחרת טען כי הם יוצרים אלכסון.

טענת המבקש מוקשה בפני עצמה

86. טרם סיום, תטען המשיבה כי עמדתו של המבקש – לפיה הרצח בוצע כאשר הדלת סגורה – היא טענה מוקשה בפני עצמה. קשה לתאר תרחיש בו רוצח – או לשיטת המבקש, רוצחת – מצליח לאחוז את המנוחה, לגרור אותה בכוח לתא, לסגור את הדלת עד סופה, ולחתוך את גרונה של המנוחה כאשר התא סגור כל העת. מדובר ברצף פעולות קשה ביותר לביצוע. יתר על כן, כפי שניתן לראות בתמונות ובשחזור, מדובר בתא קטן מאוד. ספק אם אפשרי הדבר ששני אנשים יכנסו אליו יחד בצורה כזאת וכי הרוצח יצליח במעשיו כך.

לסיכום

87. עמדת המומחה בבל כי כתמי הדם מצביעים על כך שהדלת היתה סגורה במהלך הרצח סותרת את עמדת ההגנה במשפט עצמו, ולו מטעם זה אין לקבלה. אף לגופו של עניין, קריאה יסודית של חוות הדעת מעלה כי היא מלאה פגמים והנחות שגויות, ואין לה כל משקל. ודאי שאין בה את המשקל הנדרש לסתור את חוות הדעת ועדותו של איש מז"פ ינאי עוזיאל ז"ל, אשר היה בזירה עצמה וקבע כי הדלת לא היתה סגורה. יתר על הנדרש, הפנתה המשיבה גם לחוות דעת נגדית חדשה מטעמה, של המומחה לייפר, אשר מלמדת אף היא כי מסקנת המומחה בבל שגויה היא.

ז. מענה לפרקים 5.5-5.10: טביעות הנעל הלא מזוהות, "המחלצים", וטענת

"הספין"

1.1. כללי

88. בתתי הפרקים הבאים **כרונולוגית** בבקשה, הם תתי-פרקים 5.2-5.4, מנסה ב"כ המבקש לבסס את הטענה לפיה שלוש העקבות הלא מזוהות הוטבעו לכל היותר **שעה לאחר הרצח** ומשכך הן שייכות לרצח – ולשיטתו ל"רוצחת" – ולא לאחד "המחלצים" שהגיעו לחדר השירותים. פרקים אלה מסתמכים, בין היתר, על חוות הדעת החדשה של המומחה בבל. המשיבה תטען בהמשך כי אין למסקנה זו של ב"כ המבקש לפיה העקבות הוטבעו לכל היותר שעה לאחר הרצח, על מה שתסמוך.

89. קודם לכן, וגם אם לא לפי סדר הטענות העולה בבקשה, תבקש המשיבה להתייחס לטענה בדבר **משקלן המזכה לכאורה של טביעות הנעל הלא מזוהות בפני עצמן**.

90. בפרקים 5.5-5.10 לבקשה מנסה המבקש לאורך עשרות עמודים לחזק את עוצמתן המזכה לכאורה של עקבות הנעל הלא מזוהות. המבקש מעלה טענות שונות בנוגע להיעדר האפשרות שמי מ"המחלצים" הותיר את העקבות – טענות ערעוריות בטיבן אשר נטענו כבר ונדונו על ידי הערכאות השונות שדנו בעניינו של המבקש, והמסתמכות באופן מוחלט על חומר הראיות שהיה קיים כבר בעת ניהול ההליך.

91. בפרק 5.5 לבקשה סוקר ב"כ המבקש את הודעות ועדויות כל חמישה-עשר האנשים שידוע כי היו בתאי השירותים, וטוען כי מהודעותיהם עולה כי אף אדם אחר ולא ידוע לא נכנס לתאי השירותים בכלל, או לתא מס' 2 בפרט, והשאיר את העקבות. בפרק 5.6 מנסה ב"כ המבקש לבסס את הטענה כי חוקרי המשטרה וב"כ המשיבה הציגו בבית המשפט "ספין" לפיו לא ניתן לדעת מי כל האנשים שנכנסו לתאי השירותים. בפרקים 5.7 ו-5.8 סוקר ב"כ המבקש את "הצלחת הספין" וקבלתו בפסקי הדין של בית המשפט המחוזי ובית משפט נכבד זה.

92. בפרק 5.9 מתייחס ב"כ המבקש לקביעתו של המומחה שור כי קיימות טביעות נעל של המבקש על ג'ינס המנוחה – קביעה אשר סותרת את טענת ב"כ המבקש כי טביעות הנעל הזרות הן של "הרוצחת". ב"כ המבקש טוען כי קביעת המומחה שור "מתבטלת" הן לאור הראיות האחרות באשר לטביעות הלא מזוהות, והן לאור הלכת מצגורה. לבסוף, בפרק 5.10 מסכם ב"כ המבקש וטוען כי לאור כל האמור בפרקים הקודמים, טביעות הנעל הלא מזוהות מבססות ספק סביר באשמת המבקש ואפילו מהוות "הוכחה ברורה בדבר חפותו".

93. טרם תתייחס המשיבה לטענות אלו לגופן, תבקש היא להזכיר שוב שלא לשם העלאת טענות ממין זה נועד הליך המשפט החוזר. כדבריו של מותב נכבד זה במ"ח 4074/17 **חברת פרופיל אבטחה ואחזקה בע"מ נ' מ"י** :

"המשפט החוזר לא נועד לשמש ערעור נוסף על פסק הדין, והוא אף לא בגדר "הזדמנות נוספת" לנאשם לטוות גרסה שונה, או משופרת ... נקודת המוצא הינה שפסק הדין נשוא הבקשה ניתן כדין ובדין יסודי" (בפסקה 17)

"עוד נפסק כי על הראיות המוצגות במסגרת בקשה למשפט חוזר להיות חדשות: "במובן המהותי, וככלל, לא כאלה שניתן היה להגישן בבתי המשפט הקודמים ומובאות עתה כדי לנסות להטות את הכף" (בפסקה 19)

"בפסיקה נקבע כי הליך המשפט החוזר לא נועד להיות מעין "מקצה שיפורים" למי שעניינו כבר נידון לגופו" (בפסקה 23)

94. כמו כן, כבר בתחילת תגובתה לפרקים אלה, תבקש המשיבה להביע את מורת רוחה מאופן התנסחותו של המבקש, ומהטענה כי חוקרי המשטרה וב"כ המשיבה הציגו "ספיין" שמטרתו "טשטוש" ו"הטעייה", ואשר נחל "הצלחה" בבית המשפט המחוזי ובבית משפט נכבד זה. המשיבה סבורה כי אין כל מקום להתנסחויות וטענות מעין אלה, אשר משמעותן למעשה כי אנשי המשטרה והפרקליטות ביקשו לשבש את משפטו של המבקש. בטענות אלה יש גם כדי להביע זלזול בבית המשפט המחוזי ובבית המשפט הנכבד. ערכאות אלה שמעו את העדים וקראו את כלל החומרים בתיק והגיעו למסקנות אשר הגיעו. הן לא נפלו קרבן ל"ספיין" כלשהו, אלא החליטו במודע ובאופן מושכל את אשר החליטו.

2.2. עקבות הנעל על מכנסי המנוחה

95. ראשית לכל, וטרם תתייחס המשיבה לטיעוניו הפרטניים של המבקש בפרק זה, תזכיר המשיבה את עובדת קיומן של טביעות הנעל על מכנסי הג'ינס של המנוחה. טביעות נעל שעל עצם קיומן (להבדיל מהתאמתן לנעלי המבקש) לא היתה מחלוקת בין שופטי בית המשפט הנכבד. המשיבה תטען כי עצם קיומן של טביעות על מכנסי הג'ינס מוכיח כי טביעות הנעל הלא מזוהות אינן טביעותיו של הרוצח – שהרי רק הרוצח היה דורך על המנוחה, ומשכך ברי כי הטביעות הלא מזוהות, והשונויות במידתן וצורתן, אינן שייכות לרוצח.

כפי שציין כב' השופט עמית בפסק דינו:

"דומני כי ההיגיון מלמד שטביעות הנעל על גופתה של המנוחה שייכות לרוצח, בעוד שטביעות הנעל הזרות שייכות לאלמוני שהגיע לאחר הרצח, וביקש לכבד את המנוחה ולהימנע מלדרוך עליה. " (בפסקה 54)

וראה גם בהכרעת הדין המשלימה של בית המשפט המחוזי:

"ואולם, כפי המפורט לעיל, אין כל ספק ולו ספק ספיקא כי על מכנסי המנוחה מוטבעות עקבות נעליים. עוד אין ספק כי הנעליים אשר הטביעו את מסלול "העקבות האחרות" שונות במידתן ובתצורתן סולייטן מהעקבות שעל מכנסי המנוחה וכאשר מנחת כיוון העקבות כמסלול הדגמת יציאתו מהתא. מכל האמור לעיל ובדגש על עובדת הימצאות עקבות נעל על מכנסי המנוחה, הרי שנתון "העקבות האחרות" חסר כל משמעות. הדעת נותנת כי אדם שאינו הרוצח

לא יעז לדרוך על גופת נערה צעירה ומכאן כי עקבות אלה שייכות ככל הנראה (כפי שהנחנו אף בהכרעת הדין העיקרית), למי מהמחלצים או מהסקרנים אשר הצטופפו בזירה." (בפסקה 108; ההדגשות במקור)

96. יתר על כן, המשיבה תזכיר כי טביעות הנעל שעל מכנסי המנוחה "משרטטות" מסלול התואם את האופן בו הדגים המבקש בשחזור את יציאתו מהתא – טביעות הנעל היו מופנות בחלקן לעבר הדלת, ותאמו "עלייה" של הרוצח על הרגליים והסתובבות לכיוון הדלת.

97. המשיבה תדגיש כי לשיטתה, ואולי למעלה מן הצורך, על דברים אלו יש להוסיף גם את הממצאים שנקבעו בבית המשפט המחוזי ועל ידי כב' השופט עמית באשר להתאמת עקבות הנעליים על מכנסי המנוחה לנעליו של המבקש.

98. כידוע, מומחה התביעה, רפ"ק ירון שור, קבע בחוות דעתו (ת/362) כי על מכנסי המנוחה נמצאו עקבות נעליים המתאימות במאפיינים סוגיים ובפגמים ייחודיים לנעליו של המבקש, בדרגה של "סבירות גבוהה מאוד" שמשמעותה היא שיותר "ספק תאורטי בלבד" באשר להתאמה הוודאית של העקבה לנעל הספציפית. לאור זאת, קבע בית המשפט המחוזי בהכרעת הדין הראשונה – שניתנה לפני עניין מצגורה – כי לפניו "ראיה של ממש במכלול המוביל להרשעת הנאשם, תוקף "לחיזוקים", "דבר מה", ופרטים מוכמנים להודאותיו ככאלה. לעקבות הנעליים ככאלה משמעות ראייתית כ"דבר מה" להודאת הנאשם, לאמור בדרגה גבוהה מהנדרש, זאת אף מעבר לראיות האחרות והפרטים המוכמנים שכן מדובר, למעשה, בראיה פורנזית, עצמאית בזירה המצביעה על הנאשם" (בפסקה י"ג) להכרעת הדין). בהכרעת הדין המשלימה, אשר ניתנה לאחר פסק הדין בעניין מצגורה, אבחן בית המשפט חלקים מהרציונאלים של עניין מצגורה, אך קבע כי עניין מצגורה בכל זאת מביא לכך שיש לייחס לעקבת הנעל "משקל מופחת" וכי ספק אם ניתן "להישען עליה משפטית כתוספת ראייתית יחידה" (פס' 87-88 להכרעת הדין המשלימה).

99. בפסק הדין בערעור, כידוע, נחלקו הדעות. כב' השופט דנציגר לא קיבל ראיה זו, לאור הלכת מצגורה ולאור אי התאמות שמצא בעצמו בין העקבה לנעל. כב' השופט עמית, אשר חלק מכל וכל על האמור בעניין מצגורה, קיבל ראיה זו, אך היה נכון – "לצורך הדיון וכהנחה מיטיבה עם המערער" – שלא לקבל את חוות הדעת של מומחה התביעה באשר לפגמים הייחודיים אלא רק לגבי ההתאמה הסוגית. כב' השופט עמית קבע כי גם כראיה כזו "מדובר בראיה נסיבתית עוצמתית, אך כמשנה זהירות, אני נכון לראות את טביעות הנעליים כראיה נסיבתית בעלת משקל בינוני". כב' השופט זילברטל השאיר סוגיה זו בצריך עיון, תוך שהוא מציין שאיננה נדרשת לשם הכרעה בתיק.

100. לסיכום, המשיבה תטען כי התאמת טביעות הנעל על מכנסי המנוחה לנעליו של המבקש – בין אם באופן שנקבעה על ידי בית המשפט המחוזי ובין אם באופן בו נקבעה על ידי כב' השופט עמית כהנחה דיונית במסגרת הערעור – סותרת באופן חזיתי את האפשרות כי עקבות הנעליים הלא מזוהות הן של הרוצח. בנוסף, אף לפי העמדה המצמצמת מאוד של דעת

המיעוט לפיה מדובר בטביעות נעליים זאת ותו לא, קיומם של שני סטים של טביעות נעל, שאחד מהם מוטבע על מכנסי המנוחה, מלמד כי הסט השני אינו של הרוצח.

3.ז. מענה לפרק 5.5: הודעות האנשים שידוע שהיו בזירה

101. במזכר ת/95 אשר נכתב על ידי פקד מרי דניאלי ביום 7.1.07 מצוינים כל האנשים – אזרחים, אנשי מד"א ושוטרים – אשר היה ידוע אותה עת למשטרה, על פי חומר החקירה, שהגיעו לחדר השירותים. המבקש סוקר לאורך למעלה מעשרה עמודים את ההודעות, המזכרים והעדויות של חמישה-עשר האנשים האמורים. טענתו פשוטה – שמחומר הראיות עולה כי כל מי שהיה בזירה נחקר; שאף אחד מהנוכחים לא סיפר שטיפס בתא השירותים השני; שאף אחד מהחמישה-עשר לא ראה מישהו מטפס בתא מס' 2; וכי יש "חפיפה מלאה" בין ההודעות במובן זה שאין אנשים לא מזוהים או "חור בזמן" בו יכול היה להיכנס "מחלץ" לא ידוע לתוך תא מס' 2. היינו – שמראיות אלה עולה שלא היה זה "מחלץ אלמוני", כלשונו, שהותיר את העקבות הלא מזוהות.

102. אכן, מהודעות חמישה-עשר האנשים האמורים לא עולה כי מי מהם טיפס בתוך תא שירותים מס' 2 או כי ראו מישהו אחר עושה זאת. מהודעותיהם אף לא עולה כי הם ראו אדם לא מזוהה בתוך חדר השירותים. עם זאת, וכפי שהובהר על ידי בית המשפט הנכבד בפסק הדין בערעור, אין בכך ללמד כי לא היה אדם אחר בזירה. וראה להלן.

103. **ראשית**, המשיבה תדגיש כי אין כל חידוש בטענות המבקש, ולא התגלה על ידו דבר שלא היה ידוע בעבר. אותן טענות בדיוק נטענו כבר על ידי ההגנה – הן בבית המשפט המחוזי והן בבית המשפט העליון. טענות אלו נדונו ולא הביאו את בית המשפט לקבוע כי נשמטה הקרקע תחת מארג הראיות המצביע על אשמתו של המבקש. וכאמור – אין כל מקום לשוב ולדון בהן כעת.

104. כך נטען בסיכומי ההגנה בבית המשפט המחוזי:

"לא למיותר יהא להדגיש כי זהות כל המחלצים, אנשי ההצלה והמשטרה שנכחו בזירה עצמה הייתה ידועה לגורמי החקירה ומכולם וללא יוצא מן הכלל נגבו הודעות ונעליהם נתפסו ונבדקו.
לזירת הרצח עצמה תא שירותים מס' 2 לא הורשה אף גורם להיכנס למעט החובש והפרמדיק, הזירה עצמה נשמרה ע"י כוח משטרה שסגר את קומפלקס השירותים כולו ולא איפשר לאף גורם להיכנס למעט קצין המודיעין וקצין נוסף שמסרו הודעה היכן עמדו ומה בדיוק עשו.
מהודעתם עולה בעליל כי לא הסתובבו בתוך התא ו/או שטיפסו על האסלה מיכל ההדחה או הקורה המזרחית, וצוות המעבדה הניידת המיומן בתייעוד זירות פשע שתיעד את הזירה כשהוא מצויד באמצעים סטריליים לתייעוד הזירה מבלי לפגוע בראיות שבזירה ובוודאי לא באמצעות הטבעת עקבות הטבולות בדם במיקום בו נמצאו.

וידגש כי צוות המחלצים האזרחים שגילו את גופת המנוחה לא נכנסו כלל לתוך תא מס' 2 כעולה מהודעותיהם. (בעמ' 28 לסיכומים)

105. אף בטיעונים בעל-פה בבית המשפט העליון חזרו באי כוח המערער על הטענה, וזאת במסגרת הדברים הראשונים (!) אותם בחרו לטעון בערעור כולו :

"אתחיל בנושא הראיות המזכות. לא סתם, אנחנו חושבים שצריך להתחיל לא בהודאה אלא בראיה פורנזית פשוטה שנמצאה בזירת הרצח בתוך תא השירותים, כזכור תאיר ראדה ז"ל נמצאה בתוך תא שירותים שנעול מבפנים ונמצאו 3 טביעות נעליים, על מושב האסלה, מיכל ההדחה וגבוה על קיר שמפריד בין התא השני והשלישי וכולם מסכימים שהטביעות אינם מתאימות לנעליו של זדורוב שלבש באותו יום. מסכים לכך מומחה המשטרה, הפרקליטות ובית המשפט המחוזי ואנחנו סבורים שטביעות הנעל האלה, כמו בסרט שהיה מצולם בעת הרצח, יש פוטנציאל של ספק סביר אינהרנטי. הטביעות האלה שמסמנות מסלול יציאה מעתה [צ"ל "מהתא"], מסמנות מסלול יציאה של מישהו אחר. בוודאי קיים ספק סביר שהטביעות הן נעליו של הרוצח האמיתי. אומר בית המשפט, בית המשפט קצת שינה את התייחסותו ואמר שיש דברים שלעולם לא נדע ובהכרעת הדין השניה אמר שנדע גם נדע שאלה המחלצים. אנחנו סבורים שאלה לא יכולים להיות המחלצים ובוודאי שיש ספק [צ"ל ספק] סביר שזה לא המחלצים מהסיבה הפשוטה. כל המחלצים נשאלו וזה לא הם. יותר מזה נבדקו נעלים, ואני מפנה לת/95 שזה מסמך שבו המשטרה מפרטת. רק שניים נכנסו וגם ארבל, סה"כ 3. זה לא הנעליים של אף אחד, אבל חשוב מכך לאף מחלץ אין אינטרס לשים את רגלו על הקיר בין התא השני לשלישי, אין שום סיבה שמחלץ יצא מהתא במסלול שהטביעות מסמנות. מילא אם היתה טביעה על מכסה האסלה, שם יכול להיות שבמסגרת הניסיונות לחלץ ולהזיז בסדר. אבל על מיכל ההדחה הגבוה ובין שני הקירות אין שום סיבה שכך יעשה מחלץ. אומרת הפרקליטות שאולי אחד המחלצים כך נהג ושכח. נראה לנו שזה נימוק קצת רחוק ולכן יש פה דדוקציה לוגית פשוטה. אם יש 3 טביעות שכולם מסכימים שהם לא של רומן זדורוב ויש ספק סביר אז כנראה שהמערער הוא לא הרוצח לדעתי ברמה גבוהה[ה]. (בעמ' 2 לפר' הדין ; השגיאות במקור)

106. שנית, המשיבה תדגיש כי גם בית המשפט המחוזי בהכרעת דינו וגם כב' השופט עמית, קבעו מפורשות שההרשעה עומדת על כנה אף אם אין בידינו הסבר פוזיטיבי וברור לעקבות הנעליים האמורות.

כך, בהכרעת הדין של בית המשפט המחוזי :

"אף ששור תיאר את התרחיש ההגיוני ביותר, ואין להוציא מכלל אפשרות כי אחד מהנוכחים הרבים בזירה הוא זה שהותיר את העקבות, כאשר בלהט האירועים לא זכר לשחזר כיאות את התנהלותו בתא, עדיין לא עלה בידי המאשימה ליתן מענה

חד משמעי לקיומן של העקבות, יכול ועקבות אלה נותרו כתוצאה מתרחיש אחר אשר אין מתפקידנו לנחש.

במלאכת הכרעת הדין הניצבת לפתחו של ביהמ"ש, אין הוא יכול להשיב לעיתים על כל שאלה העולה, אם מצד הסניגוריה ואם מצד המאשימה. יכול ויהיו שאלות אשר לעולם תישארנה ללא מענה. " (בעמ' 294)

...

העובדה שעקבות הנעליים האחרות לא אותרו, אין בה כדי להוות ספק כדי ראייה בבחינת "ספק סביר" לזיכוי הנאשם.

בתי המשפט לדרגותיהם קבעו לא פעם כי לא תמיד ניתן לדעת את כל הפסיפס בזירת התרחשות העבירה, לא פעם נותרות שאלות ללא מענה והשאלה הינה האם הכף הוכרעה מעל לכל ספק סביר להרשעה או שמא בפנינו ספק סביר כפי הצריך (ראה המצוטט לעיל מעניין וגנר הנ"ל) כדי זיכוי הנאשם. (עמ' 489-490)

וכך, בפסקה 55 לפסק דינו של כב' השופט עמית:

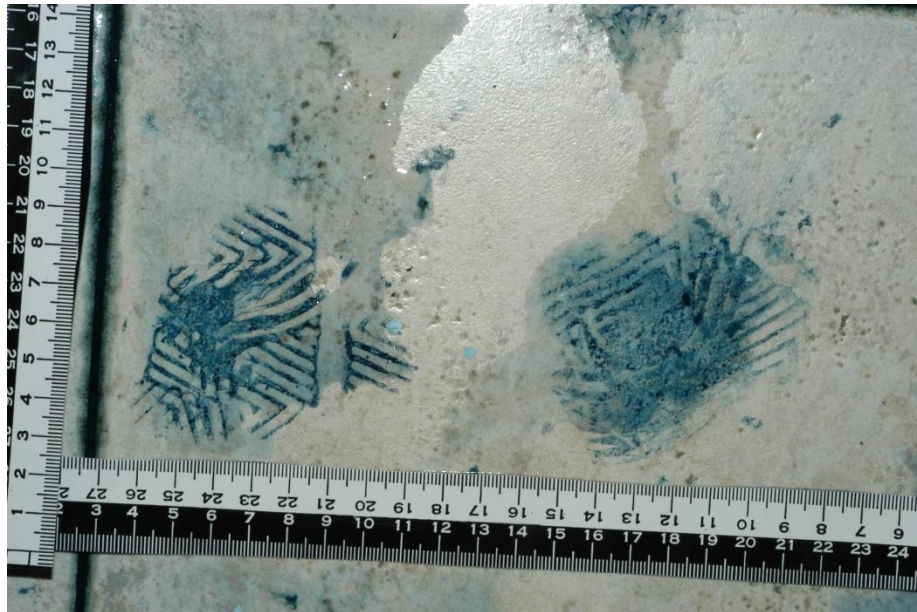
"אך אפילו נאמר כי לא ניתן להסביר טביעות רגליים אלה, וכאמור איני

סבור כך, הרי שעל כגון דא נאמר בפסיקה:

"לא אחת קורה שהפסיפס הראייתי אינו מושלם. העובדה שקיימים חללים ראייתיים לא מוסברים ותהיות חסרות מענה אינה חוסמת בהכרח את האפשרות להרשיע על פי המארג הראייתי הקיים. זאת, כאשר על אף התהיות הבלתי מוסברות עומדת בעינה המסקנה שהאשמה הוכחה מעבר לכל ספק סביר" (ע"פ 2478/12 שהאשמה הוכחה מעבר לכל ספק סביר, פסקה 26 (13.5.2015); סאטי אגבריה נ' מדינת ישראל, פסקה 4179/09 מדינת ישראל נ' וולקוב, פסקה 30 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) גרוניס (18.10.2010)).

107. שלישית, כחיזוק משמעותי לכך שלא אותרו בבדיקה שנערכה בדיעבד כל מי שנכח בחדר השירותים ואף בתא עצמו, תזכיר המשיבה כי לא היתה מחלוקת¹ שטביעות הנעל הלא מזוהות על מכסה השירותים, מיכל ההדחה והקיר שבין התאים, לא היו הטביעות היחידות בדם שלא זוהו. טביעות נוספות בדם, על רצפת חדר השירותים, בין התאים לכיורים, גם כן לא זוהו. וראה את הטביעות בתמונה מס' 41 ב-ת/1, בכחול כהה כתוצאה של תגובת האמידו השחור לדם:

¹ ור' עמ' 526, ש' 11 לפר' את דבריו של עו"ד שפיגל - "אינני חולק שישנן עקבות מחוץ לתא שאינן של החובש".

108. וכך התייחס לעקבה זו ירון שור בעדותו:

"לגבי העקבה המופיעה בעמוד השלישי במכתבו של נדב לוי², גם שם מופיעה עקבת נעל זיגזג שלא מצאנו לה נעל תואמת..." (בעמ' 500, ש' 21-22)
"וחלק מהעקבות בדם לא מצאנו על ידי מי הוטבעו, אין לי ספק שחלק מאותם אנשים היה בתוך תא השירותים ורגליו, נעליו טבלו בדם שהיה על הרצפה. בכל זאת מצאנו עקבות חלקיות ביותר מחוץ לתא השירותים, עקבות חלקיות ביותר על הקורה, עקביות חלקיות נוספות שברור שמעידות על כך כי אלו שדרכו בתוך המקומות האלה לא נתפסו על ידינו או נעליהם" (בעמ' 504, ש' 21-25)

109. **רביעית**, המשיבה תדגיש כי טענה זו של המבקש באשר למה שראו ועשו אותם חמישה-עשר אנשים היא בבחינת **הנחת המבוקש**. כל אחד מאותם חמישה-עשר אנשים יכול לספר לנו רק את מה שהוא זוכר שעשה ורק את מה שהוא ראה. אם הוא לא זוכר שטיפס על התא, לא נדע זאת; אם הוא לא ראה אדם אחר שנכנס למספר שניות לתא השירותים, גם לא נדע זאת. כפי שכתב כבי' השופט עמית בפסק דינו:

"מי לידינו יתקע כי במהומה שנוצרה נכחו רק אלו שנכללו ברשימה ת/95, רשימה שהוכנה כחודש לאחר הרצח, ואף זאת רק בהסתמך על שמות האנשים שהופיעו בחומר החקירה?" (בפסקה 52)
 53. אך גם בהנחה שלא נפקד מהרשימה אף אחד מהעוברים ושבים בזירה, מי לידינו יתקע כי מי מהם לא ניסה "להיתלות" בתא השירותים משך שניה קלה על מנת לאפשר לאחרים לגשת לגופה, מבלי שבמהלך ההתרגשות והמהומה

² העקבה המופיעה בתמונה 41 היא העקבה המופיעה בעמוד השלישי למכתבו של נדב לוי, מסמך מס' 18 בתיק העבודה של ירון שור. במהלך הדיונים בבית המשפט המחוזי התייחסו אליה כאל "עקבת הזיגזג".

**בתא הקטן והצפוף, הדבר נחרט בזכרוננו? או שמא אף התבייש לחשוף זאת
משנשאל על כך?**

110. לבסוף, המשיבה תטען כי בניגוד לטענתו של המבקש, מההודעות והמזכרים השונים של חמישה-עשר האנשים האמורים, לא ניתן לשלול כי אדם לא ידוע אכן נכנס לתא השירותים השני. הראיות האמורות אינן מספקות תמונה ממצה ובלעדית של מה שאירע בתא. כך, למשל, מהמזכרים של אלי שקד (ת/638) ויואב קלינבויס (נספח 81 לבקשה), לא ברור מתי נכנסו השניים יחדיו לחדר השירותים, ומי היה ליד התא באותה עת. וממילא, כאמור לעיל, כל מה שיכולים החמישה-עשר לומר לנו הוא מה שהם ראו וזכרו. מה שלא ראו או לא זכרו – לא יהיה לפנינו.

4.ז. מענה לפרק 5.6: טענת "הספין"

111. בפרק 5.6 טוען ב"כ המבקש כי חוקרי המשטרה והפרקליטות יצרו "ספין" שנועד ליתן הסבר לטביעות הנעל הלא מזוהות – "ספין" שהוא הטענה אשר התקבלה על ידי בית המשפט, לפיה היו אנשים רבים ומהומה יחסית בזירה. ב"כ המבקש טוען, בין היתר, כי מזכר ת/95 האמור בו מנויים חמישה-עשר האנשים, כולל טבלה "חסרה בזדון" אשר "הושמטו ממנה עובדות קריטיות"; כי ראש הצח"מ יורם אזולאי, אשר הגיע לזירה בשעה 21:00, "השריש את הספין על "מהומה בזירה ועל "מחלצים"; כי עדותו של קצין אח"מ צפון, אבי שי, שהגיע לאחר אזולאי לזירה, היא בגדר "הטעיה בכל הנוגע לעקבות הזרות"; כי עדותו של ירון שור היתה "עדות שמועה פסולה וגם המשכו של הספין"; ועוד.

112. המשיבה תטען כי אין כל מקום לטענות קשות ומקוממות אלו, להן מקדיש ב"כ המבקש עמודים ארוכים. המזכר ת/95 הוא מזכר שנועד לצרכי חקירה פנימיים, ואין לו ערך הוכחתי בפני עצמו. כל מטרתו ריכוז הראיות – לצרכים פנים משטריים – בנוגע לאנשים ששהו בזירה. כמובן, כל החומרים הנוגעים לעדים אליהם מתייחס המזכר הועברו להגנה וכאמור – נטענו בבית המשפט. אף הטענות כלפי צוות החוקרים דינן להידחות. יורם אזולאי ואבי שי העידו את אשר ידעו על שהתרחש בזירת העבירה, בתור הקצינים הבכירים במקום. יתר על כן, בחקירה הנגדית הוטחו בשניים עדויות "המחלצים" – כך, למשל, ב"כ המבקש דאז אמר לאבי שי כי "אני אומר לך כמי שקרא את חומר החקירה, אין דיווח כזה על גורמים נוספים שידוע עליהם שהיו בתוך הזירה עצמה". אין כל מקום לטעון היום, כמעט חמש-עשרה שנה לאחר עדותם בבית המשפט, טענות חסרות ביסוס לפיהן השניים ביקשו לזרות חול בעיני בית המשפט ולהטעותו. דברים אלה נכונים אף בנוגע למומחה שור, שהעיד על פי מומחיותו והממצאים שהיו לפניו בלבד.

113. ממילא, המשיבה תדגיש כי כאשר נדרשו בית המשפט המחוזי ובית המשפט הנכבד לקבוע ממצאים באשר להסברים האפשריים לטביעות הנעל הלא מזוהות – לא הזכירו בתי המשפט כלל את עדויות יורם אזולאי ואבי שי ולא נסמכו עליהן (ור' בפרק י"ד(4) להכרעת הדין

שעניינו "עקבות הנעליים הנוספות שנמצאו בזירה"; בפסקה 108 להכרעת הדין המשלימה; ובפסקאות 52-53 לפסק דינו של כב' השופט עמית).

5.ז. מענה לפרק 5.8: "הצלחת הספין" בדעת הרוב

114. את פרק 5.8 מקדיש ב"כ המבקש ל"סקירת הצלחת הספין" בפסק דינו של בית המשפט העליון, ומפרט את "רשימת הכשלים בקביעות דעת הרוב בנוגע לעקבות הזרות". ב"כ המשיב טוען כי "סקירת טעויותיה של דעת הרוב, אין משמעה כי בקשה זו הפכה, מבלי משים, לערעור על פסק דינה". המשיבה תבקש לחלוק על הדברים האמורים. **המשיבה תטען כי כל פרק זה, על כל האמור בו, הוא בגדר "מקצה שיפורים" לעניינים שנדונו והוכרעו כבר על ידי בית המשפט הנכבד, ושאינם עניין למשפט חוזר. כל הטענות בפרק זה הן טענות ערעוריות באופיין, וחלקן אף במפורש פשוט מבקשות לאמץ את עמדת המיעוט.** אין כל מקום כי בית המשפט הנכבד יכנס לעניינים אלה במסגרת בקשה זו.

115. בפסקאות 52-53 מעלה כב' השופט עמית הסברים אפשריים להימצאות העקבות הזרות. עיקרם של הסברים אלה בשתי האופציות שהוזכרו לעיל – שאין בידינו לדעת מי היה בתא; או שאחד מאלה שאנו יודעים כי היו במקום לא זכר כי דרך במקום באופן שהותיר את העקבות או לא דיווח על כך מסיבות אחרות. כפי שכבר הובא לעיל:

"מי לידינו יתקע כי במהומה שנוצרה נכחו רק אלו שנכללו ברשימה ת/95, רשימה שהוכנה כחודש לאחר הרצח, ואף זאת רק בהסתמך על שמות האנשים שהופיעו בחומר החקירה?" (בפסקה 52)

53. אך גם בהנחה שלא נפקד מהרשימה אף אחד מהעובדים ושבים בזירה, מי לידינו יתקע כי מי מהם לא ניסה "להיתלות" בתא השירותים משך שניה קלה על מנת לאפשר לאחרים לגשת לגופה, מבלי שבמהלך ההתרגשות והמהומה בתא הקטן והצפוף, הדבר נחרט בזכרוננו? או שמא אף התבייש לחשוף זאת משנשאל על כך?

116. ב"כ המבקש מתעמת עם האפשרויות הספציפיות שמעלה כב' השופט עמית בשני תחומים אלה. כך, לדוגמה, סבור ב"כ המבקש כי האפשרות שפלוני לא ידוע נתלה מעל הפרמדיקים אינה הגיונית; שאין אינדיקציות לכך שאנשים רלבנטיים בזירה לא נחקרו; כי אין סיבה להניח כי משהו שכח לדווח שנכנס לשירותים; ועוד.

117. המשיבה אינה רואה לנכון להתנצח עם כל הטענות שמעלה המבקש. המשיבה תבקש להדגיש כי פסקאות אלה של כב' השופט עמית מבקשות – **מעבר לנדרש** גם לעמדתו כמתואר בפסקה 55 לפסק דינו – להעלות הסברים אפשריים כאלה ואחרים לעקבות הזרות, אשר על הלוז שלהם לא ניתן לחלוק. בבית הספר היו אנשים רבים שחיפשו אחר המנוחה ולא כולם נחקרו; איננו יכולים לדעת שבתאי השירותים לא היה משהו שאיננו יודעים עליו; איננו יכולים לדעת שכל מי שהיה בחדר השירותים זכר היטב את מעשיו, מה עוד שחלקם נחקרו או רשמו מזכרים רק חודש לאחר האירוע.

118. וראה לעניין זה את דבריו של כב' השופט עמית בפסקה 56, שכותרתה "סיכום ביניים":

"טביעות הרגליים הנוספות בתא השירותים אינן ראייה קונקלוסיבית לזכות המערער, באשר ניתן להסבירן באפשרות הסבירה כי הוטבעו על ידי מי מהאנשים הרבים בזירה, שככל הנראה לא כולם ידועים לנו, לא כולם נשאלו בנושא, וגם אלה שנשאלו, נשאלו כחודש לאחר הרצח."

ז.6. מענה לפרק 5.9 לבקשה: "הראיות הפורנזיות החדשות" וחוות דעת המומחה שור

119. לבסוף, תבקש המשיבה לדחות את טיעוני של ב"כ המבקש בפרק 5.9 לבקשתו, בו נטען כי "משקלן העצום והמזכה של הראיות הפורנזיות החדשות לגבי העקבות הזרות" מאיין את חוות הדעת של המומחה שור לגבי העקבות על מכנסי המנוחה והתאמתן למבקש. ראשית, המשיבה אינה מסכימה כמובן לעמדת המבקש באשר למשקלן של "הראיות הפורנזיות החדשות", וזאת כפי שיפורט בהרחבה בפרקים העוסקים בטביעות הנעל. שנית, המשיבה סבורה כי אף לגופו של עניין, אין כל מקום לגרוע מהמשקל שנתנו בית המשפט המחוזי וכב' השופט עמית לחוות הדעת של המומחה שור. ויודגש, כאמור לעיל, המשיבה סבורה כי אף עצם קיומן של טביעות הנעל, ללא קביעה מפורשת בדבר התאמתן לנעלי המבקש, מוכיח כי טביעות הנעל הזרות אינן של הרוצח.

ח. מענה לפרק 5.2: הטענה כי העקבות הלא מזוהות הוטבעו עד שעה לאחר הרצח

120. המבקש טוען בפרק 5.2 לבקשתו כי "העקבות הזרות" בתא השירותים הוטבעו לכל היותר שעה לאחר ביצוע הרצח, ומשכך נעשו על ידי הרוצח, ולא על ידי אחד מה"מחלצים" אשר הגיעו לזירה כחמש שעות לאחר הרצח. הילוכה של טענה זו הוא פשוט. לפי המומחה בבל, טביעת הנעל שעל מכסה האסלה מכוסה באופן חלקי בדם שנזל מגופת המנוחה. הדבר מלמד שטביעת הנעל הוטבעה לפני זליגת הדם. על פי חוות דעת המומחה בבל, זליגת דם מהגופה יכולה היתה להתרחש עד שעה לאחר הרצח. כיוון שכך, מסיק המומחה בבל שטביעת הנעל שמתחת לדם גם היא הוטבעה עד שעה לאחר הרצח.

121. ב"כ המבקש מציין עוד כי על פי דו"ח הפרמדיק איל בן משה (ת/301) והודעתו במשטרה (ת/302), הגופה לא הוזזה. כן מפנה המבקש לדפי העבודה של חוקרי הזירה (נספח 15 לבקשה), שם נרשם בעמ' 8 כי הגופה לא הוזזה. מכך, מסיק בא כוח המבקש "שקילוח הדם מגופה של המנוחה זרם מיד לאחר הרצח, ולא, חלילה, משום שהפרמדיק ונהג האמבולנס הזיזו את הגופה מספר שעות לאחר הרצח, כשהוזעקו אל התא".

122. טרם תתייחס המשיבה לגופה של הטענה, תבקש היא להדגיש כי אין מדובר בטענה חדשה, אלא בטענה שהועלתה בערכאה קמא על ידי ההגנה, בעזרתו של המומחה מטעמה אלכס פלג. בסעיף 4.5 לחוות דעתו קבע פלג כי שלוש הטביעות הלא מזוהות נעשו על ידי הרוצח. כאשר התבקש להסביר קביעה זו בעדותו, נימק זאת בכך שדם מהגופה נזל על העקבה.

כך בחקירה הראשית:

"ש: אני רוצה שתאיר את עינינו לגבי עקבה ספציפית אחת שנמצאה על האסלה,

העקבה המוכתמת בדם, ראית את התמונה

ת: כן, ראיתי את התמונה

ש: מה אתה למד מהתמונה הזו

ת: העקבה הזו רלוונטית בשעת הרצח כי יש נזילת דם עליה מה שמצביע על מידת

הרלוונטיות" (עמ' 1381; ש' 1-5 לפר')

וכך בחקירה הנגדית:

"ש: בסעיף 4, 5 לחוות הדעת שלך אתה מתייחס לאופן היציאה של הנאשם מתא

השירותים ואתה קובע כממצא, שהרוצח השאיר עקבות נעליים על האסלה, על

הניאגרה ועל הקיר המפריד. אני שואלת אותך למה אתה החלטת שזאת דווקא

יציאה של הרוצח?

ת: בהנחה שלא היה אדם נוסף שיצא והשאיר את כתמי נעליו על האסלה ועל הקיר

המפריד אנחנו לא יכולים להסביר את הסיבה של העקבות הללו

ש: בהנחה שלא היה אדם אחר שדרך אחר כך על עקבות הדם

ת: העקבה של הדם שעל האסלה יש עליה דם שזב מגופה של המנוחה, זאת

אומרת שנעשתה בסמיכות לרצח. מגיע מישהו אלמוני ונכנס פנימה

...

ש. למה לא כתבת את זה בחוות הדעת? למה בחרת לכתוב שהרוצח הוא זה שעשה את זה? למה אתה כותב בחוות הדעת רוצח ולא "אדם"?
ת. בגלל שהדם זרם (עמ' 1418; ש' 4-22 לפר')

123. עם זאת, בסיכומיה לא חזרה ההגנה על טענה זו של המומחה פלג, אלא התמקדה בטענה קשורה אחרת – לפיה אין זה הגיוני שטביעת הדם על האסלה הוטבעה על ידי "המחלצים", כיוון שעד הגעתם הדם על הרצפה נקרש כבר ולא יכול היה להשאיר את העקבות (ר' עמ' 26 לסיומני ההגנה). בהתאם, גם הכרעת הדין לא עסקה בטענה זו אלא בטענת הדם הקרוש (ר' עמ' 293-294 להכרעת הדין). ההגנה לא חזרה על טענה זו גם לא כשהוחזר ההליך לצורך שמיעת ראיות בנוגע לחוות הדעת של מומחה הנעלים בודזיאק, וגם בערעור בבית המשפט העליון נמנעה מלהעלות את הטענה.

124. היינו, טענה זו היא טענה שהועלתה על ידי ההגנה בערכאה קמא, באמצעות מומחה מטעמה, ונזנחה. המשיבה תטען כי המשפט החוזר לא נועד להעלאת טענות שנטענו כבר ונזנחנו במהלך ההליך המקורי. ויפים לעניין זה מקל וחומר דברים שנאמרו בע"פ 7556/15 קונקוב נ' מ"י באשר להגשתן של ראיות חדשות בשלב הערעור:

"9. לאחר שמיעת טיעוני הצדדים ועיון בראיה החדשה, לא מצאתי להיעתר לבקשה להוספת ראיה. שלושה שיקולים מנחים את בית המשפט בבואו לבחון בקשה לקבלת ראיה חדשה במהלך הליכי ערעור, ואלו הם: האם היה ביכולתו של המבקש להציג את הראיה החדשה בהליך הקודם ומה היתה הסיבה בגינה לא הוצגה; עקרון סופיות הדיון; וטיבה של הראיה הנוספת והסיכוי שהגשתה תביא לשינוי תוצאות המשפט

...

באשר לשיקול הראשון, אין חולק על כך כי המערער הגיש מטעמו חוות דעת רפואית בחתימתו של פרופ' היס בענין ניתוק הקשר הסיבתי. פרופ' היס אף העיד בבית המשפט ונחקר על חוות דעתו, אלא שפרופ' היס חזר בו מחוות דעתו, מה שהביא את ההגנה להודיע לבית המשפט כי אינה עומדת עוד על טענת ניתוק הקשר הסיבתי. מעיון בראיה החדשה, אותה מבקש המערער להגיש, עולה כי זו עוסקת בטענת ניתוק הקשר הסיבתי, טענה שנטענה ונזנחה על ידי ההגנה בבית המשפט קמא, לאור חזרתו של פרופ' היס מחוות דעתו. לאור זניחת הטענה לא מצא בית המשפט קמא להתייחס לטענה זו במסגרת הכרעת דינו. רוצה לומר, במהלך הדיון בערכאה דלמטה היתה באפשרות המערער להביא כל ראיה, מה גם שראיה כאמור אף הובאה בפועל לפני בית המשפט, אך משיקולי ההגנה טענת ניתוק הקשר הסיבתי נזנחה."

125. עוד תבקש המשיבה להדגיש כי תחום מומחיותו של בבל הוא ניתוח כתמי דם בזירה. לבבל אין מומחיות המאפשרת לו לחוות דעתו באשר למועד בו דם יפסיק לזלוג מגופה. עניין זה הוא בתחום מומחיותו של רופא משפטי. ודוק, אף ב"כ המבקש עצמו היה מודע לכך, וציין בבקשה כי הוא "חפץ להביא גם חו"ד של רופא משפטי בסוגיה" (בפסקה 128). ואכן, כפי

שיפורט בהמשך, חוות הדעת שקיבלה המשיבה בעניין זה מהמכון לרפואה משפטית, סותרת את עמדת של בבל.

126. ומכאן, לגופו של עניין. המשיבה אינה חולקת על כך שעקבת הנעל מכוסה בדם המנוחה, ושדם זה זלג לאחר הטבעת העקבה. עם זאת, המשיבה חולקת מכל וכל על ההנחה כי הדם נזל מגופת המנוחה על העקבה לא יותר משעה לאחר הרצח. כפי שעולה מחוות הדעת אליהן תפנה המשיבה, גם נגיעה קלה בגופה או תזוזה קלה שלה מספיקות כדי לגרום לזליגת דם נוסף, וזאת גם שעות רבות לאחר המוות. בענייננו, אין חולק כי הפרמדיק איל בן משה והמתנדב נהג האמבולנס צבי נבו נגעו בגופה ומשכך אך הגיוני שדם החל לזרום שוב מהגופה בשלב זה. וראה ביתר פירוט להלן.

127. מחוות הדעת שביקשה המשיבה בעניין, עולה באופן חד משמעי כי נגיעה בגופה או תזוזה קלה שלה בזירה יכולות להביא לזליגת דם נוסף, שעות רבות לאחר המוות.

128. וכך כותב ד"ר אלון קריספין מהמרכז הלאומי לרפואה משפטית, בחוות דעת מיום 30.12.19, אותה ביקשה המשיבה לקבל במיוחד לעניין זה:

"1. דם יפסיק לזלוג מגופה תוך דקות (ויתכן תוך עשרות דקות) לאחר המוות. מכאן שלכל עניין מעשי ניתן לקבל את ההנחה כי כל עוד הגופה לא הוזזה, דם לא זלג ממנה עוד כעבור שעה מהמוות.

2. במידה שהגופה זזה או הוזזה ולו במעט לאחר המוות, מכל סיבה שהיא, דם יכול להמשיך לזלוג ממנה בהתאם לשינוי המפלס, לחץ חיצוני על כלי הדם הפגועים או חללים אחרים אליהם הדם נקווה, בתנאי קיום קשר עם בין מיקום הדם לבין החוץ, וכלי – לפי חוקי הפיזיקה.

תופעה זו מוכרת בקרב צוותי הצלה, חוקרי זירה ורופאים משפטיים, והיא מתרחשת כמעט תמיד בעת הזזת גופה, אם במקום מציאתה (למשל בזירת הרצח), אם בעת טלטולה לצורך העברתה, ואם בעת בדיקתה במכון. די בתזוזה קלה מאוד של הגופה כדי לגרום לכך." (בעמ' 2 לחוות הדעת)

... חוות הדעת של ד"ר אלון קריספין מיום 30.12.19 מצורפת כנספח "ב".

129. וכך כתב בעניין זה סנ"צ עמיהוד לייפר, אשר כאמור לעיל, יש לו ניסיון של קרוב ל-30 שנים בחקירת זירות פשע:

" על סמך ניסיוני רב השנים, מספיקה תזוזה קלה ולעיתים אף נגיעה קלה בגופה כדי שפצע ימשיך לדמם דימום פסיבי" (בעמ' 6 לחוות הדעת נספח א)

130. בענייננו, אין חולק כי הפרמדיק אייל בן-משה והמתנדב צבי נבו נגעו בגופה. וראה התיאור שנותן המתנדב צבי נבו בהודעתו מיום 3.1.17 (נ/41):

"ואני והפרמדיק נכנסנו פנימה לתוך התא כדי לבדוק סימני חיים. הפרמדיק נכנס ראשון ובדק סימני חיים עם הידיים שלו ולאחר מכן חיברנו מוניטור שלא הראה סימני חיים. אני חיברתי את מדבקות המוניטור ותוך כדי כך הבחנתי בקישיון אברים".

כן ראה ביתר פירוט בעדותו בבית המשפט:

"ת.מצאנו אותה ישובה על האסלה, ישובה אבל שכובה לאחור על הקיר או על הניאגרה, שכובה לאחור, הראש היה מופנה כלפי ימינה והשיער כיסה את הפנים כך שלא ראיתי את הפנים, ואז הפרמדיק שהיה מאחורי שאל אותי אם אני מזהה משהו, אמרתי לו שאני לא מזהה כלום, ניסיתי קצת להזיז את השיער אבל עדין עוד לא זיהיתי כלום

לשאלת בית המשפט: אתם אנשי הצוות הרפואי הראשונים שהגעתם לזירה

ת.כן, אנחנו היינו הצוות הראשון

ש.אני מראה לך צילומים 11, 12, 13 מ – ת/1, באיזו מידה הם משקפים מה שראית

ת.כך ראיתי בדיוק שעונה על האסלה, השיער מסתיר

ש.אמרת שאתה לא ראית את הפציעה

ת.נכון, הפרמדיק אמר לי צא, אני לא זוכר את סדר הפעולות, אם הוא אמר לי קודם לחבר מוניטור, ואז הוא אמר לי לחבר, התא צר, מדובר במכשיר כבד, אני ממש לא זוכר את הסדר, או שהוא אמר לי קודם לחבר את המוניטור ואז לצאת או להפך

ש.אמרת שהתא צר

ת.כן, התא לא יכול להכיל שניים ואז חיברתי מוניטור, שתי מדבקות באזור הכתפיים ושתיים באזור האגן והוא הפעיל את המוניטור ושם ראינו קו ישר, אני גם הרגשתי תוך כדי החיבור שיש לה קישיון איברים וגם הגוף קר ואז יצאתי החוצה, הוא הוציא סרט שמראה את הקו הישר ואז יצאתי החוצה והוא נכנס פנימה ובדק, הרבה יותר יסודי ממני והוא אמר לי שיש לה חתך פעור בצוואר, חתך גדול בצוואר, פעור, גדול, אלה המילים שאני זוכר" (עמ' 310-311 לפר')

131. הנה כי כן, בן-משה ונבו נגעו רבות בגופת המנוחה. הם הזיזו את שיערה, חיברו לה מדבקות בארבעה מקומות אשר דרשו הזזה של הבגדים שעליה – שתי מדבקות באזור הכתפיים ושתי מדבקות באזור האגן – ולאחר מכן הפרמדיק בן-משה אף בדק את גופת המנוחה באופן "הרבה יותר יסודי". ברי כי נגיעות אלה בגופת המנוחה היו יכולות להביא לכך שכמות נוספת של דם תזלוג מהפצע של המנוחה כלפי מטה, לכיוון האסלה.

132. וראה לעניין זה את דבריו המפורשים של המומחה לייפר:

"ניתן להבחין כי על הגופה הונחו מדבקות משגוח על מנת לקבוע את מותה של המנוחה (לפחות שתיים נראים בתצלום 5, ולפי הידוע לי צריכים לפחות שלוש) ויתכן כי פעולה זו היא אשר גרמה לנזילה על מכסה מושב האסלה." (בעמ' 6)

133. כאמור לעיל, בא כוח המבקש מפנה בבקשה לראיות לפיהן הגופה לא "הוזזה" על ידי בן-משה ונבו, וטוען כי הדבר מצביע על כך ש"קילוח הדם מגופה של המנוחה זרם מיד לאחר הרצח, ולא, חלילה, משום שהפרמדיק ונהג האמבולנס הזיזו את הגופה מספר שעות לאחר הרצח,

כשהוזעקו אל התא". המשיבה אינה חולקת על כך שהגופה לא "הוזזה" והושארה באותה תנוחה בה נמצאה. עם זאת, כאמור לעיל, המשיבה סבורה כי לא ניתן לחלוק על כך שהבדיקות שערכו השניים לגופת המנוחה והנגיעות הרבות בה, יכלו גם יכלו להביא לזרימה מחודשת של דם מהפצע. כזכור, על פי חוות דעת המכון מספיקה לשם כך "תזוזה קלה מאוד של הגופה" ועל פי חוות דעת המומחה לייפר "מספיקה תזוזה קלה ולעיתים אף נגיעה קלה בגופה".

ט. מענה לפרק 5.3: הדם שנמצא על מתקן נייר הטואלט בתא השלישי

134. בתת-פרק זה מתייחס המבקש באריכות יתרה לטעות שנפלה בחוות דעתה של ד"ר מאיה פרוינד מהמכון לרפואה משפטית (ת/695). ד"ר פרוינד כתבה כי כתם דם קטן נמצא על נייר טואלט מהתא השני. ב"כ המבקש, אשר בדק את שרשרת המוצג, כתב למשיבה בעניין זה לפני כשנה, וטען כי קביעה זו בטעות יסודה, וכי כתם הדם הקטן נמצא על מתקן נייר הטואלט שבתא השלישי. ב"כ המבקש טוען כי מדובר ב"הטעייה" וכי ראייה זו מחזקת את טענתו כי הרוצח האמיתי – ולדידו "הרוצחת" – עבר לתא מס' 3.

135. לאחר בחינה יסודית של הטענות, שעניינן במוצגים שנבדקו שתיים-עשרה שנים טרם פניית המבקש, הגיעה המשיבה למסקנה כי אכן ישנה טעות בחוות הדעת. עם זאת, בחלוף הזמן, לא ניתן היה להגיע למסקנה ודאית מה מקור הטעות ומה היה צריך להיות כתוב בחוות הדעת לולא הטעות. מכל מקום, כפי שהשיבה המשיבה לפנייתו של המבקש – האפשרות שדם המנוחה נמצא על גבי מתקן נייר הטואלט בתא 3 (ולא על נייר טואלט בתא מס' 2) היא סבירה ומתיישבת עם ניירות העבודה של המעבדות. מסקנה זו היתה מקובלת גם על דר' נורית בובליל, מחליפתה של דר' פרוינד, שבחנה אף היא את המסמכים.

136. אף אם אכן נמצא דם כאמור בתא 3, המשיבה אינה שותפה לחשיבות הרבה שהמבקש מייחס לממצא זה. המשיבה תטען כי אין מדובר בממצא שמחדש דבר שלא היה בפני הערכאות הקודמות, או בממצא בעל ערך סגולי שיש בו פוטנציאל לשינוי תוצאות המשפט. זאת, כיוון שכתם דם קטן זה יכול היה להגיע למתקן שבתא 3 באופנים שונים – בין אם על ידי מי שהטביע את העקבות הלא מזוהות ועבר לתא מס' 3 (אם עבר), ובין אם על ידי גורמים אחרים בזירה, אשר נכנסו לתא מס' 3 או נגעו בקיר החוצץ שעליו המתקן (ור' למשל הודעת צבי נבו נ/41 המוסר שאחד השוטרים עלה על האסלה בתא מס' 3 כדי להציץ לתא מס' 4; או עדות צבי נבו [בעמ' 340] והודעת איל בן-משה [ת/304], מהן עולה שבן-משה טיפס על תא מס' 4 – ודוק, בן-משה טיפל בגופה ולכן אין לשלול שכתוצאה מהטיפוס הגיע כתם דם קטן למתקן שצמוד לחלקו העליון של הקיר החוצץ בין התאים).

י. מענה לפרק 5.4: היעדרן של טביעות נעל בתא השלישי

137. תת פרק 5.4 של בקשת המבקש מוקדש לקביעת המומחה בבל כי בתא מס' 3 היו צריכות להיות טביעות נעל ולמשמעות המזכה שיש לעובדה זו, לשיטת המבקש. קו טיעונו של המבקש פשוט. המומחה בבל קבע בחוות דעתו כי האדם שהותיר את שלוש העקבות בתא מס' 2 וירד לתא השלישי, אמור היה (supposed) להשאיר עקבות גם בתא מס' 3, אך דהויות יותר. משלא נמצאו טביעות כאלו בתא 3 על ידי מז"פ, מסיק המבקש כי לא היה זה מי "המחלצים" שהותיר את שלוש העקבות בתא מס' 2, אלא "הרוצחת". ומדוע כך? ב"כ המבקש מדגיש כי מהודעות התלמידות יאנה בנט (ת/50), אידית גוטמן (ת/51) ורנטה גולברג (נ/182), עולה כי לאחר שעת הרצח היה דם בתא מס' 3 – ניר טואלט עם דם וכתמי דם על הרצפה. לשיטת ב"כ המבקש, הסיבה שעקבות הדם בתא מס' 3 לא נמצאו על ידי מז"פ היא שהן נוקו על ידי ויקטור קולסניקוב, עובד הניקיון.

138. טרם תתייחס המשיבה לגופן של הטענות, תבקש היא להדגיש כי כל האמור בתת-פרק זה הוא שוב מִחזור של ראיות אשר היו בידי ההגנה בעת ניהול המשפט ושל טענות אשר הועלו על ידי באי כוחו הקודמים של המבקש. לא לשם כך נועד המשפט החוזר. כלל חומרי החקירה הנוגעים לתלמידות ולמנקה היו כמובן בזמנו ברשות ההגנה. גם קביעתו של המומחה בבל לפיה עקבה בדם "אמורה" להשאיר עוד עקבה חלושה יותר, אינה "ראיה חדשה" – שהרי הדבר נובע מהגיונם של דברים ואינו דרוש לקביעת מומחה. וכך, בהתבסס על הודעות התלמידות, הטענה בה עוסק פרק זה נטענה למעשה כבר בסיכומי ההגנה בערכאה קמא:

"הימצאות ניירות המוכתמים בדם בתא מס' 3 הוא אינדיקציה נוספת למסלול הימלטות הרוצח/ת כמוטבע בעקבות הדם שעל האסלה, מיכל ההדחה והקיר החוצץ בין תא מס' 2 לתא מס' 3, ושהייתו/ה בתא בטרם נס/ה מתא מס' 3." (בעמ' 417 לסיכומי ההגנה)

ולגופו של עניין.

139. המשיבה אינה חולקת על כך שמהודעות התלמידות יאנה בנט (ת/50) ואידית גוטמן (ת/51) עולה כי בשעה 14:40 לערך הן עלו ביחד לשירותים וראו בתא מס' 3 נייר טואלט עם דם כתמי דם וסימן או מריחה של דם על הרצפה בתא. עם זאת, המשיבה תדגיש כי התלמידות לא סברו כי מדובר במראה יוצא דופן, אלא במראה אותו ניתן לראות מדי פעם בשירות הבנות. כך, יאנה בנט מסרה בהודעתה כי "זה לא נראה לי חריג או מוזר כי זה שירותי בנות וזה יכול להיות דם של מחזור". וכך גם אידית גוטמן:

ש: האם כאשר ראיתם דם על הנייר טואלט ועל הרצפה לא חשדתם בכלום?

ת: לא זה שירותי בנות

ש: האם יצא לך לראות דם בשירותי בנות בעבר?

ת: כן יצא לי לראות

(עמ' 2, ש' 1-5)

140. וראה בהקשר זה גם דברים שמסר המנקה ויקטור, מהם עולה כי כתמי דם בשירותים היו תופעה יומיומית – **"אם אתה מדבר על כתמי דם, אני מבחין בזה לעיתים קרובות, כי מהתרשמותי, זו תופעה יומיומית, אין לבנות חינוך מספיק לטפל בנושא זה"** (ת/543; עמ' 2, ש' 34-35); **"בשירותי בנות כמעט כל יום אני רואה דם של מחזור"** (ת/544; ש' 12).

141. היינו, גם אם ניתן את מלוא המשקל להודעות שתי תלמידות אלו – דבר שאינו מחויב המציאות – הרי שאין בהן כדי להוכיח כי מקור הדם שנראה על ידן בתא מס' 3 הוא דווקא בתא מס' 2 ובמנוחה. לפי עדויות התלמידות עצמן ועדותו של המנקה ויקטור, כתמי דם בשירותי הבנות היו דבר שבשגרה. מכך, אין ללמוד מהאפשרות שהיה דם בתא מס' 3 – "אפשרות" כיוון שאין לשלול שהתלמידות אינן מדייקות בהודעותיהן – שאדם כלשהו עבר לתא מס' 3 מתא מס' 2 לאחר ובסמוך לרצח.

142. בבקשתו, כתב ב"כ המבקש כי המשיבה אינה חולקת על כך שמי שהטביע את שלוש העקבות הלא מזוהות עבר לתא מס' 3. המבקש אף הגדיל לעשות ובמכתבו למומחה בבל כתב כי "שלוש העקבות שטיפסו מהתא השני... אשר הוסכם בין הצדדים כי הן המשיכו וירדו אל התא השלישי...". **המשיבה תבקש להביע את הסתייגותה מדברים אלה ולהדגיש כי לעמדתה, שלוש טביעות אלו יכולות לשרטט מסלול יציאה מהתא, אך יכול גם שלא** (ורי' לעניין זה פסקאות 52-54 לפסק דינו של כב' השופט עמית). כמו כן, אף אם משרטטות הן מסלול יציאה מהתא, אין כל הכרח כי מדובר ביציאה לתנ"ד תא מס' 3, ולא למסדרון דווקא.

המנקה ויקטור

143. יום לאחר הרצח מסר המנקה ויקטור כי ראה סימני דם בתא השלישי בשירותים בקומה הראשונה ליד חדר המורים (כלומר – שירותי הבנים; ת/543, ש' 35 ואילך); בשחזור שעשה למחרת מסר כי ראה את הדם בתא השני בשירותי הבנים (ת/155 ו-ת/544); ביום 3.1.07 נחקר חקירה נוספת (לא רלבנטית לענייננו) ובשיחה נוספת שנעשתה עמו ביום 4.1.07 מסר שכאשר ניקה את שירותי הבנות שני תאים היו סגורים והוא לא ניקה אותם, וכי במהלך הניקוי לא הבחין בדם או בכל דבר חריג (ת/585).

144. לב"כ המבקש טענות מטענות שונות באשר לחקירתו של המנקה, שכל עניינן ניסיון להוכיח כי החוקרים ניסו לשבש את החקירה כך שמעדותו של המנקה יעלה כי הוא לא ראה דם בשירותי הבנות, אלא בשירותי הבנים. זאת, כך לשיטת המבקש, כיוון שהימצאות דם בתא מס' 3 היתה מוכיחה כי העקבות הזרות שייכות לרוצח. המשיבה סבורה כי הודעותיו של ויקטור אינן בעלות חשיבות של ממש. שהרי, אם אכן ראו התלמידות דם בתא מס' 3, לא ניתן לחלוק כי אכן אחד המנקים ניקה דם זה וכי למעשה היה זה ויקטור – אשר העיד כי ניקה את תאי השירותים הפתוחים בשירותי הבנות.

145. בה בעת, המשיבה סבורה כי יש חשיבות בדחיית הטענות של ב"כ המבקש באשר להתנהלות החוקרים, וראה להלן.

146. טענתו המרכזית של המבקש היא כי במהלך השחזור, "הובילו" החוקרים את המנקה משירותי הבנות לשירותי הבנים, כדי שגייד שהכתם נמצא שם. המשיבה טוען כי לא היה כל מקום לטענה זו, אשר מתעלמת כליל מהעובדות בתיק ומהסיבה לשמה יצא ויקטור לשחזור.

147. בחקירתו הראשונה אמר ויקטור כי היו תאים סגורים גם בשירותי גברים וגם בשירותי נשים וכאשר התבקש לפרט אילו תאים היו סגורים אמר "אוכל לומר, אם אהיה במקום, אולי אוכל להיזכר". בנוסף, כאמור לעיל, אמר ויקטור בהודעה זו כי בשירותים ש"בקומה הראשונה, סמוך לחדר מורים" – כלומר שירותי הגברים – היה דם בתא השלישי. בשחזור, הלך קודם ויקטור לשירותי הבנות כדי להיזכר אילו תאים היו סגורים, ולאחר מכן ירד לשירותי הגברים, כדי לרענן זכרונו גם כן. וכך העיד בעניין זה החוקר אלכסנדר סטריז'בסקי, אשר חקר את ויקטור ביום 7.12 ויצא עמו למחרת לשחזור:

"ש: שאלתי אותך בעקבות מה יצאתם, למה יצאת לעשות את ההובלה, מה גרם לך לצורך לצאת איתו
ת: מסר ויקטור טלסניקוב שהוא ראה בשירותי בנות למעלה, תאים נעולים וראה בשירותי בנים למטה סימני דם בעקבות זה יצאנו כדי שיצביע לנו על המקומות" (עמ' 259 לפר')

והדברים ברורים אף בדוח השחזור שכתב עד זה (ת/155):

"העד הוביל אותנו לשירותי בנות... והסביר שניקה שם.... אך התקשה להגיד בוודאות – איזה תא מ4 התאים היה נעול... העד טען שאת הדם הוא מצא בשירותים של בנים הממוקמים מתחת לשירותי הבנות, הוביל אותנו לשם. העד הצביע על התא השני..."

148. היינו, ברור לכל כי ויקטור לא "הוביל" לשום מקום – הוא הלך תחילה לשירותי הבנות כדי לרענן את זכרונו ולאחר מכן ירד לשירותי הבנים לצורך הצבעה על הדם. כן ברור כי שינוי הגרסה היחיד נגע למספר התא בו היה דם בשירותי הגברים – בחקירה הראשונה אמר שזה היה בתא השלישי, ובשחזור מסר כי זה בתא השני. ויקטור לא מסר בחקירה הראשונה שהיה דם בשירותי הבנות.

149. טענה אחרת של ב"כ המבקש נוגעת למועד השיחה מתועדת במזכר ת/144, יום 4.1.07, בו מסר ויקטור שניקה את שירותי הבנות ולא ראה דם או דבר יוצא דופן אחר. ב"כ המבקש טוען כי יורם אזולאי, ראש צוות החקירה, "דאג... לשיחת הטלפון הפתטית הנדונה... משום שרצה לוודא שלא תהיה שום ראיה כי בתא השלישי ניצפו כתמי דם

על הרצפה". המשיבה תבקש לדחות טענה קשה זו, שאין לה כל ביסוס ואשר משתמע ממנה שהן החוקרים והן המנקה משקרים ומשבשים ראיות יחדיו.

יא. מענה לפרק 5.11: היסטורית הגלישה של המבקש במחשבו האישי

150. תת-פרק 5.11 לבקשת המבקש מוקדש לחוות דעת חדשה של מומחה המחשבים יואב זילברשטיין (נספח 96 לבקשה) שעניינה היסטורית הגלישה של המבקש במחשב האישי שלו. בא כוח המבקש טוען כי כל קביעות מומחה המחשבים של המשטרה בנוגע להיסטורית הגלישה של המבקש, אשר אומצו על ידי בית המשפט המחוזי ובית המשפט העליון, היו שגויות מהיסוד, גרמו למבקש "רצח אופייני", והיו בעלות השפעה מכרעת על הרשעת המבקש.

151. היסטורית הגלישה של המבקש במחשב לימדה על עניין שגילה המבקש בתחומים שונים – סרטי סנאף, פורנו של קטינות, סכינים ודרכי השימוש בהן, ועוד. הערכאות שדנו בעניינו של המבקש מצאו בכך חיזוק להרשעתו.

152. יאמר כבר כעת, כי המשיבה מסכימה עם טענה אחת בלבד בפרק זה, והיא שהמבקש לא **חיפש** באופן יזום סרטי סנאף. עם זאת, המשיבה טוען כי לא יכול להיות חולק כי המבקש **הוריד** למחשבו קובץ אשר בשמו היתה המילה Snuff ומילים אחרות כמו Sex Crimes, דבר המלמד גם הוא על עניין של המבקש בתחום זה. מכל מקום, המשיבה טוען כי לסוגיה זו היה משקל שולי בלבד בהרשעתו של המבקש, ומשכך אין בחוות הדעת – לבדה או ביחד עם ראיות חדשות אחרות שהוצגו בבקשה זו – כדי להביא לשינוי בתוצאות המשפט (וראה השווה מ"ח 8093/04 **משה קסטל נ' מ"י**; פסקה 71).

153. המשיבה תסקור להלן את קביעות בית המשפט המחוזי ובית המשפט העליון בעניין היסטורית הגלישה של המבקש במחשב, אשר התבססו על חוות דעת ועדות חוקר המחשבים צחי סגל. לאחר מכן תסקור בקצרה את האמור בבקשה עצמה ובחוות הדעת של המומחה זילברשטיין ביחס לכל נושא, ותגיב לטענות – בין היתר על בסיס חוות דעת חדשה שביקשה מהחוקר רס"ב צחי סגל.

... **חוות הדעת של רס"ב צחי סגל ונספחיה מצורפים כנספחים "ג1" ו-"ג2", בהתאמה.**

הממצאים ממחשבו של הנאשם – קביעות הערכאות השונות

154. כחלק מהחקירה, נבדק בזמנו גם מחשבו של המבקש על ידי החוקר צחי סגל. על בסיס חוות דעתו של סגל ועדותו בבית המשפט קבע בית המשפט המחוזי בפרק י"ז(5) להכרעת הדין ארבעה ממצאים עיקריים. **ראשית**, נקבע כי המבקש גלש באתר המציג "Teens". **שנית**, נקבע כי שבוע וחצי לפני הרצח חיפש המבקש סרטי "סנאף" דרך תוכנת "Emule". **שלישית**, נקבע כי ארבעה ימים לפני הרצח נכנס המבקש לפורום באינטרנט ולמאמר הנמצא בו העוסק ב"שיטות להטלת מורא", ובו מתואר בין היתר כיצד לתקוף אדם עם סכין מתחת לסנטר. **רביעית**, צוין בהכרעת הדין כי מהיסטורית הגלישה עולה כי באותו פורום הוזכרה גם כתבה על מקרה בו בימ"ש במוסקבה גזר עונש של שנתיים מאסר על-תנאי לאישה שהורשעה בהריגה במצב אי-שפיות זמנית. בה בעת, נאמר בהכרעת הדין מפורשות שאין אינדיקציה

שהמבקש קרא כתבה זאת. בית המשפט סיכם פרק זה במילים אלו – "ממצאי המחשב כנאלה מוסיפים אף הם נדבך נוסף" (ראה עמ' 399-407 להכרעת הדין).

155. בהכרעת הדין המשלימה סקר בית המשפט המחוזי בקצרה את הממצאים שנקבעו באשר למחשבו של המבקש, וקבע כדלקמן:

"... ההסתברות כי הנאשם גלש "לתומו" ימים ספורים לפני הרצח, באתרים המלמדים שיסוף בסכין בדגש על צווארו של הקורבן, ובחיפוש אחר סרטי "סנאף", הינה הסתברות נמוכה.

לכך אוסיף, במחשבו של הנאשם נמצא ריכוז גבוה של תמונות פורנוגרפיות של קטינים וקטינות. מומחה המחשבים המשטרתי הגיע למסקנה כי בעליו של המחשב גילה התעניינות בנושאים פדופילים (ראו ת/629, ת/630, ת/631 וכן ע' 868 לפרוטוקול).

מדובר בהצטברות רבה של נתונים מחשידים ובלתי סבירים ובסמיכות זמנים מובהקת לרצח המנוחה." (עמ' 53 להכרעת הדין המשלימה)

156. כב' השופט עמית סקר בפסק דינו ארבעה ממצאים אלה:

62. המערער התעניין בבחורות צעירות ובסרטי סנאף. מבדיקת מחשבו עולה כי בחיפושיו הקליד TEEN ואת המילה סנאף (SNUFF), וכפי שציין החוקר סגל, אדם לא מקליד את המילה סנאף בטעות "הוא הקליד את זה בהקשר של סקס". חיפוש סרטי הסנאף באימיול נעשה כשבוע וחצי לפני הרצח. כל אלה יכולים להעיד, לפחות על התעניינות של המערער בנושאים אלה.

ארבעה ימים לפני הרצח, נכנס המערער לאתר בו הופיע מאמר ברוסית העוסק בשיטות להטלת מורא. אכן, אין במאמר זה הוראות כיצד להרוג אדם על ידי שיסוף גרונו, אך המאמר מתאר כיצד להכניס קצה של סכין מתחת ללסת, מקום שאין בו עורקים חשובים אך רגיש מאוד בגוף האדם. כתבה נוספת שעליה דובר בפורום אליו גלש הנאשם לפי היסטוריית הגלישה שלו, מספרת על מקרה של אשה שעונשה נגזר לשנתיים מאסר על-תנאי בלבד, לאחר שהורשעה בהריגה במצב אי-שפיות זמנית (אפקט) בעקבות הריגת אדם שניסה לאנוס אותה. עם זאת, ראוי לציין כי לא ניתן לדעת אם המערער אכן נכנס ועיין בכתבה זו, באשר היסטוריית הגלישה לא יכולה להצביע על כתבה ספציפית בתוך כל הכתבות בפורום.

157. בסיפא של פסק דינו, כב' השופט עמית סיכם את "המארג הראייתי" העומד נגד המבקש, מארג אותו דימה "לפירמידה שבסיסה הוא המשולש של התוודות-הודאה-שחזור, בסיס שמעליו נערמות הראיות האחרות". כב' השופט עמית מנה כעשרים (!) ראיות אחרות הבאות להוסיף על ה"תוודות-הודאה-שחזור", כאשר אחת מהן היא "התעניינותו של המערער בסרטי סנאף".

חיפוש סרטי סנאף

158. אין חולק כי אחד הקבצים **שהוריד** זדורוב ביום 26.11.06 באמצעות תוכנת ה-Emule כלל את המילה "Snuff". וזה שם הקובץ המלא: "Police Tape File (Sex Crimes) Sex Orgy". על בסיס ממצא זה, קבע החוקר סגל כי המבקש חיפש אחר המילה "Snuff" במחשבו.

159. המומחה זילברשטיין בחן כעת גם את **היסטוריית החיפוש** של זדורוב בתוכנת האימייל – אשר לא נבדקה בזמנו. זילברשטיין מצא כי היסטוריה זאת לא כוללת את המונח "סנאף". כמו כן, מסיק המומחה זילברשטיין כי קרוב לוודאי שזדורוב הגיע לקובץ זה לאחר שהקיש את הביטוי "sex-police" – ביטוי שכן נמצא בהיסטורית החיפוש ובו מילים הנכללות בשם הקובץ האמור. כן מסיק המומחה זילברשטיין כי לאור העובדה שהחיפושים הקרובים בזמן לחיפוש אחר "sex-police" היו חיפושים אחר קבצי מוסיקה, סביר להניח כי החיפוש אחר "sex-police" היה חיפוש אחר קבצי מוסיקה של הרכב מוסיקאלי בשם זה, אשר אכן קיים.

160. כאמור לעיל, המשיבה אינה חולקת על ממצא חדש זה של המומחה זילברשטיין, ומסכימה כי המבקש לא חיפש באופן יזום את המונח "Snuff" אלא את המונח "sex-police", אשר הוא שהביאו לקובץ האמור, אותו הוריד למחשבו (ור' בעמ' 23-24 ו-28 לחוות הדעת החדשה של רס"ב סגל). בה בעת, המשיבה תציין כי המבקש **בחר להוריד קובץ זה למחשבו**, גם אם לא חיפש אותו. כאמור, המילים הפותחות את שם הקובץ הן – Police Tape File (Sex Crimes) וכאשר בהמשכו מופיעה מפורשות המילה Snuff. היינו, המבקש גילה עניין בקובץ שתכולתו ברורה – תיעוד של עבירות מין וסנאף.

161. מכל מקום, המשיבה **תבקש להדגיש כי משקלה של ראיה נסיבתית מחזקת זו – חיפוש אחר סרטי סנאף – היה קטן ביותר במארג הראייתי הכולל**. כאמור לעיל, "התעניינותו של המערער בסרטי סנאף" היתה רק אחת מעשרים (!) ראיות הבאות להוסיף על הבסיס הראייתי של ה"התוודות-הודאה-שחזור", אותן מנה כב' השופט עמית בסיפא לפסק דינו. היינו, גם כאשר אנו מוציאים מקהל הראיות העומדות נגד המבקש את ראיות "החיפוש אחר סנאף", הרי שאין ספק שאין בכך כדי להביא לשינוי בתוצאת המשפט, כדרישת סעיף 31(א)(2) לחוק בתי המשפט. זאת, אף ביחד עם ראיות חדשות אחרות שהובאו בבקשה (ור' והשווה מ"ח 8093/04 משה קסטל נ' מ"י; פסקה 71).

תמונות של קטינות (Teens)

162. טרם תתייחס לחוות הדעת של מומחה ההגנה ומומחה התביעה בעניין זה, תטען המשיבה כי עניין זה – תמונות הקטינות, הוא בעל משקל קטן ביותר במסכת הראיות. בדעת הרוב של בית המשפט העליון לא צוינו תמונות אלו בסיכום המארג הראייתי שעומד לחובתו של המבקש. היינו, **הלכה למעשה, לא מדובר בראיה נסיבתית שעמדה בבסיס הרשעתו של המבקש, אלא מוקמה בשוליו של פסק הדין בלבד**. משכך, אין בה ממילא פוטנציאל לשנות את תוצאת המשפט ואין כל הצדקה לעסוק בה כעת, במסגרת בקשה למשפט חוזר.

163. ומכאן, בקצרה, תבקש המשיבה לדחות את טענתו של המבקש בעניין זה גם לגופה.

164. מומחה ההגנה, מר זילברשטיין, הקדיש לא פחות מ-25 עמודים לעניין זה בחוות בדעתו. בקצרה, טענת המומחה היא שתאריכי התמונות קודמים לתאריך בו החל המבקש להשתמש במחשב: פרופיל המשתמש של המבקש – "Roma" – נוצר בתאריך 9.1.06, בעוד שלטענת המומחה זילברשטיין, התמונות אותן בדק (מתוך ת/629 ו-ת/626) "הן בטווח התאריכים 6.6.03 – 18.5.05".

165. המשיבה תבקש לדחות את טענתו האמורה של המומחה זילברשטיין, ולהפנות בעניין זה לחוות הדעת של המומחה סגל. המומחה סגל מסביר בפשטות רבה כי בדיקה של נתוני ה-metadata של התמונות האמורות, מעלה כי התמונות **אכן נוצרו (created) בתאריכים 6.6.03 ועד 18.5.05, אך שהגלישה האחרונה אליהן (accessed) היתה בתאריך 4.10.06**. היינו, תשעה חודשים לאחר שהמבקש החל להשתמש במחשב, וחודשיים לפני הרצח (ור' בעמ' 19 לחוות הדעת). **כן ראה בחוות הדעת הדגמות לתמונות ספציפיות שנשמרו תחת המשתמש "Roma", במהלך שנת 2006.**

מאמר שעניינו "שיטות להטלת מורא" (ת/634)

166. בחלק זה של הבקשה למשפט חוזר, על בסיס חוות הדעת של המומחה זילברשטיין, טוען ב"כ המבקש שתי טענות. ראשית, שהמבקש לא הגיע למאמר לאחר שחיפש מאמר על אלימות, אלא הגיע אליו כיוון שחיפש מידע על טלפון מסוג Motorola. שנית, נטען כי הסיכוי שהמבקש קרא בפועל את המאמר הוא "קלוש".

167. **טרם תתייחס המשיבה לגופן של הטענות, תטען המשיבה כי אף לו היתה יוצאת מנקודת הנחה כי אין הוכחה לכך שהמבקש קרא את המאמר האמור, הרי שאין בכך דבר. זאת, כיוון שלא יכולה להיות מחלוקת על כך שהמבקש התעניין מאוד בסכינים וכי קרא באינטרנט על דרכים לתקוף ולהרוג באמצעות סכין.**

168. כידוע, למבקש היה בביתו אוסף סכינים. כמו כן, בביתו של המבקש נמצא דיסק עליו כתוב "קטלוג נשק קר" ובו ספר צרוב אשר שמו "סכינים מודרניים ללחימה", אשר בו 170 תמונות של סכינים והסברים על השימוש בהן (ר' ת/344 ; ועמ' 405-406 להכרעת הדין). בנוסף, כפי שציין כב' השופט דנציגר, "המערער עצמו אישר בחקירה כי הוא מתעניין בנשק קר ונוהג לקרוא על כך מאמרים וספרים [ת/20, עמ' 34-35]" (בפסקה 316 לפסק דינו).

169. עוד תזכיר המשיבה כי המבקש סיפר למדובב, זמן קצר טרם ששחזר את אופן ביצוע הרצח, כי למד כיצד להרוג מספר של לוחמה בסכין של הקג"ב שאותו קרא באינטרנט. כך בפסק דינו של השופט דנציגר:

"אשר לאופן ביצוע הרצח, תיאר המערער כי שיסף את גרונה של המנוחה והסביר לארתור כי משני צדי הצוואר עוברים כלי דם גדולים, ששםם לדבריו "אאורטה"

ו"ארטריה". המערער הצביע על צווארו של ארתור ובהמשך על צווארו שלו ואמר כי חיתוך במקום זה הוא הדרך המהירה ביותר להרוג וכי המנוחה מתה תוך פחות משלוש דקות. הוא סיפר כי למד כיצד להרוג מספר על לוחמה בסכין של הקג"ב שאותו קרא באינטרנט. בהמשך הציע לארתור להדגים לו כיצד הרג את המנוחה. השניים נעמדו בסמוך לשירותים שבתא והמערער הדגים כיצד שיסף את גרונה של המנוחה, בהינף סכין. (בפסקה 99; ההדגשה הוספה)

170. גם בחקירתו הנגדית בבית המשפט אישר המבקש את חיבתו לסכינים ולא הכחיש כי קרא באינטרנט על דרכים לתקוף באמצעות סכין, ובכלל זה גם לא הכחיש כי קרא את המאמר הספציפי על "הטלת מורא":

ש. יש לך תחביב של סכינאות, אתה אוסף סכינים ולומדת על סכינים?

ת. כן.

ש. יש לך אוסף של סכינים שתלוי על הקיר אצלך בבית?

ת. כן.

ש. סכינים מכל מיני סוגים, סכין צנחנים עם ניקוז לדם, סכין עם ידית מרגל של עז, סכין עם ידית של נחש וראש של שד, סכין עם כוכביות שמיועדות לזריקה.

ת. יש לי הרבה סכינים, יש לי שני כוכבים אבל הכוכבים זה לא סכינים.

ש. אתה גם גולש באינטרנט לאתרים של סכינים?

ת. כן, היה פעמיים.

ש. אנחנו גם ראינו כתבה אצלך עם תרגילים של הק.ג.ב. איך להשתמש בסכינים.

ת. יכול להיות, היה לי ספר מיוחד עם סכינים מכל העולם.

ש. אתה קראת באינטרנט ספר מבוא ללחימה עם סכין?

ת. לא, אני קראתי ספר הגנה מסכינים. זה ספר באינטרנט.

ש. מצאו אצלך במחשב מאמר שאתה נכנסת אליו 4 ימים לפני הרצח, אני רוצה לוודא שאתה קראת אותו. בו כתוב ותגיד לי אם אתה זוכר שקראת אותו, מאמר שמדבר על שימוש בסכינים, אתה זוכר משהו כזה?

ת. יכול להיות, אני לא זוכר.

ש. אני מזכירה לך 4 ימים לפני הרצח תראה מה אתה קורא באינטרנט: "עדיף להזמין אצל בעל מקצוע ולשאת תמיד איתך, הוצאת סכין צריכה להיות תוך חלקי שניות, אם זה לוקח יותר משנייה להוציא אתה גופה, תתאמן, תתאמן ותתאמן" המשפט האחרון של המאמר אומר: "קצה הסכין יוחדר לפי הטבעת, זה מאוד מאוד כואב לקליינט והוא ישיר כמו זמיר" אתה נזכר שזה מאמר שקראת 4 ימים לפני הרצח? אם אני אומרת לך שמצאו את זה במחשב שלך אתה יכול לחשוב על מישו אחר שקרא את זה.

ת. יכול להיות אני לא זוכר. אם זה היה במחשב שלי, שיתנו לי את זה בתדפיס אני צריך לראות. (בעמ' 1141-1142 לפר')

ומכאן, בקצרה, לגופו של עניין.

171. כאמור, **הטענה הראשונה** היא שהמבקש לא חיפש אחר תכנים אלימים, והגיע לדף הפורום בו נכלל המאמר במקרה. על פי חוות הדעת של זילברשטיין, היסטורית הגלישה מלמדת כי מעט לפני ואחרי הכניסה לפורום ביום 2.12.06 בשעה 13:30, זדורוב הכניס מספר פעמים למנוע חיפוש את המונח "Motorola c650". החיפוש הוביל אותו בין היתר לפורום, כיוון שמונח זה מופיע בתוך הטקסט שבפורום. מכך, שזדורוב הגיע לדף הפורום האמור כיוון שחיפש אחר "Motorola c650".

172. המשיבה תטען כי במידה רבה, מתפרץ המבקש לדלת פתוחה בטיעונו זה. זאת, כיוון שהמשיבה לא טענה מעולם שהמבקש הגיע לפורום בעקבות חיפוש כזה או חיפוש אחר, ואף בית המשפט לא נדרש כלל לשאלה **כיצד** הגיע המבקש לפורום המדובר. כל שטענה המשיבה, וכל שקבע בית המשפט, הוא שהמבקש נכנס לאתר ובו הכתבה האמורה. כפי שקבע כב' השופט עמית בפסק דינו – **"ארבעה ימים לפני הרצח, נכנס המערער לאתר בו הופיע מאמר ברוסית העוסק בשיטות להטלת מורא"** (בפסקה 62).

173. **מכל מקום, וחשוב מכך, המשיבה תטען כי מחוות דעתו של המומחה זילברשטיין עולה מפורשות כי המבקש נכנס לפורום בידיעה שהוא עוסק בכלי נשק להגנה עצמית**, גם אם לא הגיע לשם לאחר שחיפש תוכן כאמור. כפי שניתן לראות בצילום המסך שבסעיף 146 לחוות הדעת, וככתוב בסעיף 156 לחוות הדעת, זדורוב נכנס לפורום המדובר לאחר שזה עלה כתוצאה מס' 10 בחיפוש שעשה אחר המונח "Motorola c650". הכותרת של תוצאה זו היא **"כלי נשק להגנה עצמית"** ("оружие самообороны") – שזו גם כותרת השרשור שבתוך הפורום. כלומר, כאשר לחץ זדורוב על התוצאה, על הקישור, הוא ידע שהדף אליו הוא יגיע לא עוסק במכשיר מוטורולה, אלא בכלי נשק להגנה עצמית. **המשיבה תבקש להביע תמיהה על כי מומחה המחשבים זילברשטיין לא התייחס כלל לכותרת זו ולמשמעותה.**

174. **טענתו השנייה** של ב"כ המבקש היא שהסיכוי שהמבקש אכן קרא את המאמר האמור בפורום הוא "קלוש". המומחה מציין שהפורום הכיל טקסט רב ועל המבקש היה לגלול למטה את המסך כדי לקרוא את התשובה עם המאמר האמור. המומחה מצא כי כדקה וחצי לאחר שזדורוב גלש לפורום, הוא החל לגלוש לאתר אחר. מכאן קצרה דרכו של המומחה להסיק כי הסיכוי שזדורוב הספיק לקרוא את המאמר הוא "אפסי".

175. המשיבה תבקש להפנות בעניין זה לחוות הדעת של רס"ב צחי סגל, שם נאמרים דברים מוכרים ומובנים לכל הדיוט:

"לא ניתן לדעת בוודאות כמה זמן הגולש שהה בכל אתר ואתר ומתי נסגר. ניתן לפתוח מס' חלונות גלישה בו זמנית ולעבור בין חלון אחד למשנהו מבלי לדעת כמה זמן שהה הגולש בכל אחד מהם. העובדה שהיה מעבר גלישה מאתר הפורום לאתר אחר, לאחר דקה וחצי, אינה מעידה בהכרח שהגולש לא חזר לגלוש בפורום וקרא את המאמר". (בעמ' 17 לחוות הדעת).

הכתבה על "אי שפיות זמנית"

176. באותו פורום בו היה המאמר המדובר, היה גם קישור לכתבה על מקרה בו בימ"ש במוסקבה גזר עונש של שנתיים מאסר על-תנאי לאישה שהורשעה בהריגה במצב של אי-שפיות זמנית ("אפקט"). בהכרעת הדין נאמר מפורשות שאין כל ראייה לכך שהמבקש קרא כתבה זו – **"חשוב לציין בהקשר זה... היסטורית הגלישה... אינה מספקת אינדיקציה לכך שעיינו בכתבה או רפרפו בה"** (בעמ' 405). גם בחוות דעתו של כב' השופט עמית נאמר מפורשות כי **"ראוי לציין כי לא ניתן לדעת אם המערער אכן נכנס ועיין בכתבה זו"** (בפסקה 62).

177. ב"כ המבקש מפנה למקומות מסוימים בהכרעת הדין המשלימה ובפסק דינו של כב' השופט עמית, מהם משתמע לטענתו כי בית המשפט סבר כי המבקש נכנס לכתבה וכי ראה בכך ראייה לחובת המבקש. המשיבה לא רואה צורך להכביר מילים בעניין זה.. אכן, כב' השופט עמית כתב בפסקה 2 לפסק דינו, כאשר ביקש **"ליתן למצלמה לדבר בעד עצמה"**, כי **"במהלך שיטוטיו באתר האינטרנט נופלת עינו של זדורוב"** על הכתבה האמורה. עם זאת, כאמור לעיל, כאשר דן כב' השופט עמית בראיות לגופן ומנתח אותן, הוא כתב מפורשות ש**"לא ניתן לדעת אם המערער אכן נכנס ועיין בכתבה זו, באשר היסטוריית הגלישה לא יכולה להצביע על כתבה ספציפית בתוך כל הכתבות בפורום"** (בפסקה 62).

סיכום

178. לסיכום פרק זה. בחוות הדעת החדשה אין כדי לחדש דבר מה בעל משקל. אכן, עולה ממנה כי המבקש לא חיפש באופן יזום אחר המונח "סנאף", אך אין חולק כי בחר להוריד למחשבו קובץ שיש בשמו את המילים Sex Crimes ו-Snuff, ומכאן ברור שדברים אלו עניינו אותו. את טענותיו האחרות של המומחה יש לדחות על פניהן. המבקש גלש באתרים ובהם תמונות של "Teens"; המבקש נכנס לכתבה על שיטות להטלת מורא לאחר שלחץ על קישור לפורום שעניינו "כלי נשק להגנה עצמית" – וממילא אין מחלוקת כי הוא חובב סכינים ומתעניין בדרכים להשתמש בהן; בית המשפט לא ייחס כל משקל לכתבה על הריגה במצב של "אפקט", והיה מודע לכך שאין אינדיקציה לכך שהמבקש קרא אותה.

יב. מענה לפרק 5.12: "קשירת הקשר" בין המדובב לחוקרים

179. החל מתת-פרק 5.12 עובר ב"כ המבקש לעסוק בהודאותיו של המבקש ומנסה לבסס את הטענה כי אלו הודאות שווא, וכי הפרטים שמסר המבקש בהודאותיו סתרו את הממצאים שבזירה, ואם תאמו לממצאי הזירה, הרי שהם פרי הדרכה של החוקרים או המדובב. כך, מעלה ב"כ המבקש תחילה טענות בדבר קונספירציה, קשירת קשר, שנרקמה כביכול בין החוקרים לבין המדובב ששהה איתו בתא, במטרה להביא להרשעתו של המבקש. הטענה מפורטת בבקשה, החל מעמוד 164, ומוכתרת כ"אקדח המעשן להוכחת תפירת התיק". לטענת המבקש, קשירת הקשר היא בבחינת "ראיה שיסודה בשקר" בהתאם לעילה 31(א)(1) לחוק.

180. וכך הילוכה של טענת "קשירת הקשר". על פי ב"כ המבקש, לבקשת המדובב, יידעו אותו החוקרים מאחורי הקלעים על כך שהמנוחה לא נאנסה. זאת, על מנת שהמדובב ימנע מהמבקש להגיד בהודאה שהתכוון למסור, כי אנס את המנוחה. שהרי, לו היה מוסר שאנס את המנוחה, היה ברור כי מדובר בהודאת שווא. נטען עוד כי התביעה היתה מודעת למזימה זו אך נמנעה מלעשות דבר בעניינה.

181. עמדת המשיבה היא כי ההאשמה העומדת ביסוד פרק זה היא מופרכת לחלוטין וכי הטענות המפורטות בו אינן נסמכות על דבר מלבד דמיונו העשיר של ב"כ המבקש.

182. וכך נאמר על טענה מסוג זה בעניין קסטל על ידי הנשיאה לשעבר ביניש:

"מדובר בטענה ספקולטיבית ובלתי מבוססת, שאינה יכולה להקים עילה על-פי סעיף 31(א)(2) לחוק בתי המשפט. אכן, "לא די בטענה ההופכת עצמה בפי הטוען, לראיה. יש צורך בביסוס עובדה או ראיה אשר יש בה אמינות לכאורית" (עניין עזריה, עמ' 357; הנשיא א' ברק) – כזאת לא הונחה לפניי." (בפסקה 48 להחלטה)

183. לא זו בלבד, אלא שהטענות המפורטות בתת פרק זה מבוססות על חומר הראיות שהיה בפני בית המשפט, ואינן אלא פרשנות חדשה – וכפי שיפורט בהמשך – חסרת ביסוס, לראיות שהיו בפני בית המשפט.

השיחה בין המדובבים

184. השיחה אליה מפנה ב"כ המבקש בתמיכה לטענתו בדבר קשירת קשר, היא שיחה שהוקלטה בין שני המדובבים שישבו בתא המעצר עם המבקש – ארתור, הוא המדובב בפניו הודה לאחר מכן המבקש; ויבגני, שהיה למעשה שוטר ושהה בתא רק בתחילת החקירה. השניים משוחחים בניהם לאחר שהמבקש הוצא מהתא, ומתוכן הדברים עולה שהם מתייעצים בניהם בנוגע לדברים שנשמעו עד כה מהמבקש, ומתלבטים לגבי משמעותם ושאלת אשמתו. כך, בין היתר הם מציינים כי העובדה שהמבקש מוכן להודות ברצח, אך לא מוכן להודות באונס, היא מוזרה. הם גם תוהים מדוע שאדם יהיה מוכן להודות ברצח אם לא ביצע אותו. מהשיחה

עולה בבירור שהשניים אינם בקיאים בדרך שבה בוצע הרצח. ארתור מבקש בשיחה זו לקבל פרטים נוספים על אודות הרצח, ומהקשר הדברים עולה כי הוא מבקש לדעת זאת על מנת שתהליך הדיבוב יהיה אפקטיבי יותר.

185. מהשיחה עולה בבירור שבעת שהמדובבים החלו בפעולתם, הם לא הודרכו על ידי צוות החקירה על אודות דרך ביצוע הרצח ודעתם כלל לא הייתה מגובשת באשר לאשמתו של המבקש. לו היה צוות החקירה עוסק בשיבוש, כפי שטוען ב"כ המבקש, האם לא היו דואגים להדריך את השניים עוד מלכתחילה בפרטי התיק?

186. המשיבה חולקת מכל וכל על הטענה כי בשיח האמור בין המדובבים, שאחד מהם היה שוטר, התבצעה עבירה פלילית חמורה. בעצם הבעת רצונו של מדובב לדעת פרטים נוספים על מנת לשפר את יכולתו לדובב את החשוד, אין פסול.

187. ב"כ המבקש בטיעוניו, מניח את המבוקש, כאשר הוא מתרעם על כך כי לא נרשם מזכר על קיומה של המזימה ובו הבעת זעזוע מעצם הבקשה של ארתור (פסקה 244). הוא אף למד מעובדה זו כי אכן "הקשר" לא רק נקשר, אלא גם מומש. כן הוא מתרעם על כך שראש הצח"מ יורם אזולאי אינו מזכיר במהלך עדותו את קשירת הקשר. הטעם הפשוט להתנהלות זו אותה תוקף ב"כ המבקש, הוא כי למעשה לא היה כל קשר כאמור.

188. יש להדגיש כי שיחה זו, כמו יתר השיחות שהתקיימו בתא, הוקלטה ואף תומללה על ידי הצדדים והתמליל הוגש לבית המשפט. מדובר אם כן בשיחה שאיש לא ראה צורך להסתירה מצד אחד, או להצביע על פסול שעולה ממנה מנגד. הכתרת השיחה על ידי ב"כ המבקש כחבוייה ב"קלטת שינה", מחטיאה את האמת. ניתן להניח לעומת זאת כי העובדה שלא נעשה בה שימוש על ידי ההגנה, מלמדת כי באי כח המבקש בשעתו לא מצאו כי טמון בה דבר מה פסול או שיש בה ביטוי לאותה המזימה הנטענת על ידי ב"כ המבקש.

189. משלא היתה "קשירת קשר", ברור גם מדוע לא נרשמו מזכרים, לא הופסקה ההתקשרות עם המדובב, לא התכנסו ישיבות, וכיוצא ב פעולות שהעדרן מבסס לטענת ב"כ המבקש את קיומו של "הקשר". כל האמור לא התרחש לא בשל כך שהיה רצון להסתיר עניין זה, אלא מאחר שלא היה מקום לתלות בשיחה זו את המשמעותיות הדרמטיות הנטענות על ידי ב"כ המבקש.

עדויות ארתור ויורם אזולאי

190. מכל מקום, בין אם בקשתו של ארתור היתה ראויה ובין אם לאו, ובין אם יבגני היה צריך להשיב לארתור בשלילה באותו הרגע ובין אם לאו, אין לעניין זה כל השלכה על מערכת הראיות בתיק. זאת, כיוון שכפי שעולה מעדותו של ארתור, בקשתו לקבלת פרטים נוספים לא נענתה.

וכך ארתור בעדותו :

"ש.סיפרו לך פרטים על הרצח, איך בוצע הרצח, שיטה, משהו, פרטים כלשהם

ת.לא, לי לא מספרים פרטים כאלה
ש.במהלך הימים שישבת בתא, נתנו לך החוקרים, לא מה ששמעת מהנאשם,
מהחוקרים קיבלת פרטים נוספים על מה שידעת
ת.היה מקרה שביקשתי מהשוטר השני שהיה איתי בתא, אמרתי לו, תשמע,
תגיד להם שאולי יגידו לי משהו איזה פרט כי קשה לי לעבוד ככה אבל לא נתנו
לי שום פרט, אמרו שאסור" (בעמ' 628-629 לפר')

....

"ת.מההתחלה שנכנסתי לתא גם אני היו לי מחשבות אולי הבחור לא אשם,
אבל אחרי שהוא אמר לי את המשפט הזה שאני מוכן לקחת רצח ולא האונס
נדלקה לי מנורה אדומה
ש.למה
ת.כי אמרתי אם בן אדם שלא עשה למה יקח על עצמו את הרצח
ש.אתה ידעת אם היה אונס או לא היה אונס
ת.אני לא ידעתי שום דבר
ש.איך הגבת, מה אמרת לו כשהוא אמר לך שהוא מוכן לקחת על עצמו את
הרצח ולא אונס
ת.אמרתי לו תשמע אם אתה לא אשם ברצח, תלך עד הסוף אל תיקח גם את
הרצח
ש.הוא אמר לך למה הוא מוכן להודות ברצח ולא באונס
ת.כן, הוא פחד שבבית סוהר יהיה לו יחס לא טוב עם אנשים שידעו שהוא על
אונס" (עמ' 631-632 לפר')

191. כך הבהיר גם יורם אזולאי :

"ש. מה בעצם תדרכת את המדובבים, מה סיפרת להם על האירוע ואם נתת
להם הנחיות כלשהו.
ת. האירוע הזה היה מתקשר מאוד, לא היה צריך לתת להם הנחיות מיוחדות,
אמרנו להם שמדובר בחשוד ברצח של תאיר ראדה. בשלב הזה התקיימו נגדו
ראיות נסיבותיות ביותר ושירכשו את אמונו. המדובב "ארתור" ...
ש. נתת להם פרטים על הרצח, איך מצאו את הגופה.
ת. לא, שום דבר. אני לא יכול להגיד שהם לא שמעו מכלי התקשורת. מאיתנו
הם לא קיבלו כלום." (עמ' 43, ש' 2-7 לפר')

192. יורם אזולאי חזר והעיד כעד הזמה, לאחר שהועלו טענות על כך שהמדובב הודרך, וחזר
והבהיר כי הדבר היחיד שנאמר למדובבים היה כי הם הולכים לדובב בתיק של תאיר ראדה
(בעמ' 1840 לפר').

193. לאור עדויות אלו, אשר גם כיום לא הובאה ראיה כלשהי לסתרון, יש לדחות על הסף את
הטענה בדבר קנוניה פסולה שנקמה בין גורמי החקירה, בידיעת התביעה. טענה שהועלתה
ללא ביסוס עובדתי כלשהו, אז, והיום.

המשך השיח בין המדובב לבין המבקש כראיה לקשירת הקשר

194. ב"כ המבקש טוען כי מהמשך השיח – בין המדובב לבין המבקש – ניתן ללמוד שבקשתו של המדובב התמללה, וכי המידע שנמסר לו בעקבות פנייתו היה כי המנוחה לא נאנסה. לפי הנתען, כמה שעות לאחר מכן ארתור כבר עידכן את המבקש בכך שהמנוחה לא נאנסה.

195. המשיבה תדגיש כי בית המשפט קמא בחן את השיח בין השניים ואת הטענה בדבר הכנסת מילים לפי המבקש על ידי המדובב, טענה שהועלתה גם בהקשרים נוספים של הדיבוב, וקבע כי:

"הוכח, כי המדובב לא הפעיל לחץ פסול על הנאשם, לא הכניס "מילים לפיו" ולא פגם בשום אופן במרחב ההחלטה הנתון לנאשם להודות אם לאו." (עמוד 114 להכרעת הדין)

גם ערכאת הערעור שבחנה את השיחות, לא קבעה אחרת.

196. לגופו של עניין, עמדת המשיבה היא כי טענת המבקש, המתבססת על מובאות מסוימות מהשיח בין השניים, אינה משקפת את התמונה המלאה העולה מקריאת מלוא השיחות. בתא המעצר התנהל במשך כמה ימים שיח שעסק, בין היתר, בהערכת הראיות שהוצגו על ידי החוקרים למבקש ובמצבו של המבקש כתוצאה מכך. השיח בין המבקש והמדובב עסק גם בשאלה כיצד בוצע הרצח ובשאלה האם המנוחה נאנסה או לא.

197. ממילא, להערכתו של ארתור באשר לפרטי הרצח היה משקל מוגבל. ארתור לא התיימר לדעת מה התרחש בעניין זה בוודאות, ובוודאי שלא אמר למבקש כי ידוע לו ממקור אמין שניתן לסמוך עליו שהמנוחה לא נאנסה. ארתור לכל היותר הציג בפני המבקש את דעתו שלו, כעצור, כשהוא מעלה אפשרויות הגיוניות בנוגע לחקירה, כפי שעשה בנושאים אחרים שעלו בשיח בין השניים. יפים לעניין דברי השופט דנציגר בנוגע לטענות באשר להשפעת המדובב על המבקש:

"איני סבור שניתן לקבוע כי ככלל ובמקרה הקונקרטי שלפני, השפעתם של דברי פיתוי והשאה המושמעים מפיו של מדובב, שקולה להשפעה שעשויה להיות לדברים אלו כאשר הם מגיעים מפיהם של החוקרים. החוקרים נתפסים בעיני החשוד כמי שמייצגים באופן רשמי את רשויות אכיפת החוק, בעוד שהמדובב נתפס כשותף לתא, עצור ככל העצורים, אף אם הוא מתיימר להציג עצמו כעתיר ניסיון בעולם העברייני (אלא אם החשוד מאמין כי המדובב משתף פעולה עם המשטרה). (בפסקה 79)

וכן –

"אין חולק שהמערער ראה בארתור עצור כמותו, שותף לתא, ולא חשד כי מדובר באיש מרות או כי הוא משתף פעולה עם המשטרה." (בפסקה 76)

198. זאת ועוד. מהשיחה בין שני המדוברים אליה מפנה ב"כ המבקש בטענותיו (עמוד 168 לבקשה), עולה מפורשות כי ארתור הביע את **דעתו עוד קודם לכן בפני יבגני**, על יסוד הערכה אותה גיבש בעצמו, שלדעתו, לא היה אונס. ארתור העלה את האפשרות כי יתכן שהחוקרים מפחידים את זדורוב בכך שאמרו לו שהיה אונס, כדי לגרום לו לומר שרק רצח את המנוחה, אך למעשה לא אנס אותה. המשך השיח עם זדורוב לאחר שהוחזר לתא, נעשה ברוח זו ואינו מלמד על כך כי מידע כלשהו נמסר למדובר בין לבין.

199. גם בשיחה בין המדובר למבקש שנערכה מספר שעות לפני ההודאה בפניו (שיחה המתועדת **במ"ט 165/06** קלטת 25), מדברים השניים, בין היתר, על הדרך להתמודד עם הראיות ועל הגרסה שהמבקש יכול להציג בפני החוקרים. עמדת המשיבה היא כי מהשיח לא עולה כלל שהמדובר מנחה את זדורוב לומר שלא היה אונס. מה שעולה מהשיח שבהמשך, והסמוך יותר להודאה בפני המדובר, הוא שהמדובר משתמש בעובדה שזדורוב אמר לו כי הוא מוכן להודות ברצח, אבל לא באונס כדרך להבהיר לזדורוב שהוא כבר הסיק מדברים אלו כי המבקש אכן ביצע את הרצח. כלומר, המדובר אומר למעשה לזדורוב שבגלל שהוא אמר שהוא מוכן להודות ברצח אבל לא באונס, הוא (המדובר) בעצם כבר הבין מזה, שהוא ביצע את הרצח (ת/9 עמוד 15).

200. המשיבה תדגיש כי התיזה העומדת ביסוד הטענה החמורה, אינה משתקפת כלל בגרסת המבקש עצמו. להיפך, מדבריו של המבקש בבית המשפט עולה כי גם בסופו של יום הוא סבר כי יש אפשרות שהמנוחה נאנסה. ר' לשם המחשה דבריו בעמ' 1026 לפרוטוקול:

"ובאותו רגע עוד לא הייתי בטוח שאונס לא קרה, ואני המצאתי אז דבר חריג ביותר, ואמרתי להם אז שסיפרתי להם שכשנכנסתי שהילדה הייתה עם המכנסיים למטה וככה עזבתי אותה כי חשבתי שאונס היה באמת".

תרגום לקוי של דברי המדובר

201. ב"כ המבקש טוען בפסקה 246 לבקשה, כי דברי המדובר למבקש שהחוקרים מרמים אותו לגבי האפשרות שיה שם אונס, הועלמו במכוון מהתמליל על ידי החוקרים, אשר כתבו במקומם "לא נשמע". יצוין כי אין כל יסוד לטענה בדבר העלמה מכוונת של הדברים הללו מהתמליל על ידי המתמלל. דברים ברוח דומה אף מצויים במפורש בתמליל המתעד את המשך השיח בין השניים. ראה למשל תמלול ההקלטה 165/06 (קלטת 15) עמודים 62 ו-64, שם נרשם במפורש שהמדובר מציג בפני זדורוב את האפשרות שהחוקרים סתם מפחידים אותו עם האפשרות שהיה שם אונס, **ועושים לו תרגיל**.

... עמודים 62-64 לתמלול 165/06 (קלטת 15) מצורפים כנספח "ד".

202. מכל מקום, ב"כ המבקש אינו יכול לאחוז בחבל משתי קצותיו – מחד, לטעון כי מהתמליל עולה במפורש כי המדובר מתדרך את המבקש להימנע מלהגיד שאנס, ומנגד לטעון כי הועלמו במכוון אינדיקציות להדרכה זו מהתמליל.

203. ולסיום, גם אם היה ממש בטענתו של המבקש לפיה המדובב הדריך אותו להימנע מלהודות בטעות כי אנס את המנוחה בהודאתו בפני החוקרים, נותרת על כנה השאלה **מדוע הודה זדורוב בפני המדובב עצמו** בהמשך השיחות אלו. כדברי הנשיאה לשעבר נאור בעניין אל-עבד :

"הטענה היחידה שטען המבקש בעניין זה היא כי המדובב תודרך בפרטים מוכמנים ביחס לחנית, אשר מצאו דרכם להודאותיו. לא מצאתי בטענה זו ממש.

...

בסיכומי של עניין, לא הביא המבקש ראיות המצביעות על תוכן הפגישות בין המדובב לבין החוקרים ועל כך שבמהלכן תודרך המבקש. ה"ראיות" שהביא מצביעות על דברים שאמר המדובב, מבלי שהוכח כיצד הגיע המידע לידיעתו. הטענה כי הדברים נאמרו למדובב על-ידי החוקרים נותרה חסרת משקל. בין כך ובין כך: אפילו אנו כי המדובב תודרך, כלל לא הוכח כיצד בדיוק השפיע הדבר על הודאת המבקש בפניו." (ההדגשה במקור ; שם, בפסקאות 32-34).

עדות אסירים אחרים

204. ב"כ המבקש מעלה בנוסף טענות הכורכות בין שיח המדובבים בתא ובין טענות שהועלו מצד אסירים (ששימשו אף הם כמדובבים) שישבו בתא עם ארתור לאחר שהסתיימה פעולת הדיבוב בתיק זה. על פי הטענות, ארתור סיפר להם כי הוא שהכניס מילים לפיו של המדובב והביא אותו למצב של הודאה באשמה.

205. טענות אלו כבר נידונו ונדחו בבית המשפט המחוזי. בית המשפט קמא, ששמע את עדויות האסירים הללו ויכול היה להתרשם מאמינותם, קבע כלהלן :

"אם כן, לא הוכח כי המדובב ארתור קיבל ממפעיליו יחס חריג ובניגוד לדין, גם אם רכש מוצרים מסוימים מכספו באמצעות המשטרה, או בעצמו, בעת שיצא לתפקידים מבצעיים, אין בכך פסול (עוד ראה בעניין זה עדות יורם אזולאי, בעמ' 1842 לפרוטוקול). לצד נתון זה יש לזכור, כי עדויות יתר המדובבים לוקות באי דיוקים, שקרים והטעיות, אין לשכוח כי מדובר במערכות יחסים טעונות, לעיתים על ציר קנאת "עמיתים" לתחום.

יתרה מזאת, אף אם אמת בטענות המדובבים, עדיין בפנינו ומול עינינו ניצבים תמלולי והסרטת השיחות בין הנאשם למדובב, מהם ניתן ללמוד על הודאה חופשית ומרצון, כך ולא אחרת.

מן המקובץ נראה, כי ההודאה קבילה וכי ההגנה לא הצליחה להוכיח את הטענה, לפיה הודאת הנאשם חולצה מפיו באמצעים פסולים אחרי שארתור "הכניס מילים לפיו" ובלבו האמין כי הוא מדובב אדם חף מפשע.

איננו תולים ייבנו ביושרו ובמוסריותו של המדובב המכונה "ארתור", אדם אשר פעל בעיקר עבור בצע כסף, עם זאת לזו העניין בבחינה מדוקדקת של תמלולי השיחות והסרטת שהותם של ארתור והנאשם, בחינה אשר הובילה למסקנה לעיל.

עדויות המדובבים האחרים כמפורט לעיל, לבד מהיותן משענת קנה רצוף, אינן יכולות לשנות מסקנה זו, לאמור, טענות הסניגוריה לענין זה – נדחות.
(עמ' 113 להכרעת הדין)

206. לסיכום פרק זה. באמור לעיל יש כדי ללמד על כך כי אין כל תמיכה ראייתית לטענות החמורות המועלות בפרק 5.12 של הבקשה בדבר "קשירת קשר". הכרזת ב"כ המבקש בפסקה 261 כי – "נמצא 'האקדח המעשן' להוכחת 'תפירת התיק' למבקש, אשר ביחד עם כל הראיות החדשות והישנות שהובאו ויובאו בבקשה זו, מצדיקים קיום משפט חוזר למבקש וזיכוי מעבירת הרצח בה הורשע" – נמצאה חסרת כל ביסוס.

על הפעלת המדובב ופעולת הדיבוב שביצע

207. לסיום פרק זה (החל מעמ' 185) מפנה ב"כ המבקש לפסקי דין בהם זוכו נאשמים מרצח, לאחר שנקבע כי נפלו פגמים קשים בהפעלת המדובבים בעניינם. ב"כ המבקש טוען כי נפלו פגמים נוספים בהפעלתו של המדובב ארתור אשר יחד עם פרשת "קשירת הקשר" מצדיקים להורות על קיום משפט חוזר בעניינו. ב"כ המבקש מפנה לנהלים חדשים שנקבעו להפעלת מדובבים בשנים האחרונות, אשר לטענתו נהגו בניגוד אליהם בעניינו של ארתור. ב"כ המבקש מזכיר את שכרו הגבוה של ארתור, את עברו הפלילי, ואת העובדה כי בהסכם הובטח לו שכר גבוה יותר אם ישיג הודאה מוקלטת מהמבקש.

208. ב"כ המבקש מתעלם לחלוטין מהעובדה כי טענות ברוח זו כבר הועלו על ידי באי כוחו הקודמים של המבקש ומקביעותיו של בית המשפט הנכבד, אשר דן בהן ודחה אותן. תחילה נידון העניין בבית המשפט קמא אשר קבע כי לאישיותו של המדובב אין השלכה על תוצרי הדיבוב במקרה זה (ורי' בעמ' 114 להכרעת הדין). אף בית משפט נכבד זה לא מצא כי נפלו פגמים בתנאי הפעלת המדובב אותם בחן. כך הבהיר השופט דנציגר בדעת המיעוט:

"הסכם ההפעלה שנכרת עם ארתור משתייך ל"דור הישן" של הסכמי הפעלה עם מדובבים, שנוסחם שונה מאז [ראו עניין פלוני, פסקה 52]. הקושי המוזכר לעיל קיים בו וביתר-שאת לנוכח שיעור הסכום שהובטח למדובב בגין "הצלחה" במשימה [פי שמונה מהסכום שהוצע למדובב בעניין פלוני – ראו שם, פסקה 33, לשם השוואה].

ברם, כפי שקבעתי בעניין פלוני, בסופו של דבר, לא אופן ההעסקה של המדובב יקבע אם ההודאה שהצליח לחלץ מהחשוד קבילה או לא, אלא התשובה לשאלה אם פעילותו במקרה הנדון פגעה בפועל בזכויותיו של הנאשם באופן המצדיק פסילתה של ההודאה [ראו גם ע"פ 6021/11 יוסף נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 19 (24.2.2014)]. מובן כי העובדה שברקע פעילותו של המדובב ניצב הסכם המעניק לו תמריץ כספי ישיר בהשגת ההודאה, מחייבת משנה זהירות בבחינת ההודאה [ראו והשוו: ע"פ 497/92 קנדי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 14 (24.10.1995)]. במקרה דנא התאפשר לבית המשפט המחוזי לבחון את האינטראקציה בין המדובב לבין המערער באורח ישיר, "מכלי ראשון", הודות להקלטות ולתמלילים שתיעדו את פעולת הדיבוב

לכל אורכה. בית המשפט הזהיר עצמו, שעה שבחן את קבילות ההודאה, בצינו כי ארתור פעל ממניע כספי גרידא ולשם קבלת טובות הנאה שונות, וקבע כי לא נפלו הפגמים הנטענים בהתנהלותו. כפי שביארתי בפרק הנוכחי, זוהי גם התרשמותי-שלי ואין לי אלא לאמץ את מסקנתו של בית המשפט בעניין זה.”
(בפסקה 85 לפסק דינו)

209. השופט עמית בדעת הרוב הבהיר את עמדתו בנוגע לפעולת הדיבוב שביצע ארתור :

”אכן, מדובב יכול להטיל חיתתו על חשוד, מדובב יכול לגרום לחשוד להתרברב בפניו על מנת להרשימו, מדובב יכול לפתות או להשיא חשוד להודות במה שלא עשה – כל אלה אפשרויות שעל בית המשפט לקחת בחשבון בבואו לבחון התוודות בפני מדובב. אולם יכול גם מדובב למצוא מסילות אל ליבו של החשוד, לגרום לו לתת בו אמון ובכך למלא את משימת הדיבוב בהצלחה. במקרה דנן, הגעתי למסקנה שהמדובב ארתור פשוט עשה מלאכתו כהלכה ובהצלחה. באינטליגנציה רגשית, תוך הכרה של נפש האדם, הצליח ארתור להתחבר אל המערער ולרכוש את אמונו. המערער עצמו נאלץ לאשר בחקירתו הנגדית בבית המשפט כי לא ידע שמדובר במדובב, וחשב כי מדובר בחבר לתא בו נתן אמון (עמ' 1061-1062 לפרוטוקול). המערער חשד בג'ניה שהוא מדובב, ולכן נמנע מלפתוח בפניו את סגור ליבו, אך מצא להתוודות על מעשיו בפני ארתור, מאחר שלא העלה על דעתו שגם ארתור הוא מדובב. וכפי שציין חברי, המערער ראה בארתור שותף לתא, ו”ניכר מהראיות כי בין השניים נרקמה מערכת יחסים ידידותית”.

כפי שציין חברי, היה זה המערער שפנה מיוזמתו לארתור וביקש שיחווה דעתו לגבי מצבו. היה זה ארתור שהפציר במערער שלא להודות ברצח שלא ביצע, והסביר לו כי אם וככל שהוא לא חף מפשע, רק אז כדאי לו לנתב את טענותיו להריגה. ארתור אפילו כועס על המערער על כך שאמר לחוקרים שיתכן כי ביצע את הרצח במצב של ”אפקט” ואובדן זיכרון, ואומר לו שהוא טיפש שעלול להפיל את עצמו. אילולא ידענו כי ארתור הוא מדובב ”שתול”, יכולים היינו להתרשם כי הוא אכן חבר נאמן של המערער. ארתור אינו מדובב מאיים-מסית-מדיח דוגמת המדובב בע”פ 1301/06 עזבון המנוח יוני אלזם ז”ל נ’ מדינת ישראל (22.6.2009). אין פער ”מעמדי” או מנטלי ניכר בין ארתור לבין המערער, המערער לא היה מחוייב כלפי ארתור בצורה כלשהי, וארתור לא הביא את המערער בדרכי עורמה למצב מנטלי נחות. כפי שציין בית משפט קמא, ואף חברי הסכים לכך, האווירה ששררה בתא היתה חברית ונינוחה. בהינתן כל אלה, איני סבור כי יש ליישם על המקרה דנן את ביקורת המלומדים המופנית כנגד עצם השימוש במוסד המדובב (בועז סנג'רו ”השימוש בתחבולות ובמדובבים לשם גביית הודאות – הרהורים בעקבות ע”פ 1301/06” עלי משפט ט 399 (2011); רינת קיטאי ”שאלת חוקיותו של מעצר לצורך חקירה” עלי משפט ו 47, 71 (2007); ניר פלסר ”תיחום גבולות השימוש במדובבים

משטרתיים סמויים לאור חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו מאזני משפט ג 439
(2005). " (בפסקה 7 לפסק דינו)

210. אין ספק כי הקביעות הללו, המשקפות את התרשמות כל השופטים שבחנו את תהליך הדיבוב, מלמדות כי אין כל דמיון בין שלושת המקרים אליהם מפנה ב"כ המבקש, בהם נפסלו הודאות שנמסרו על רקע דיבוב, לבין המקרה שבפנינו.

יג. מענה לפרק 5.13: חוות דעת יצחק אילן לפיה מדובר בהודאת שווא

211. בתת-פרק 5.13 לבקשה ממשיך וטוען ב"כ המבקש כי הודאתו של המבקש היא הודאת שווא. לשם ביסוס וחזוק טענותיו, מסתמך ב"כ המבקש בפרק זה על "ראיה חדשה" שהיא חוות דעתו של מר יצחק אילן (להלן – "אילן"), ששימש כסגן ראש השב"כ לשעבר (ר' נספח 124 לבקשה). חוות הדעת מוכתרת כ"חוות דעת מומחה" ואילן מוצג כמומחה לחקירות ולאיתור הודאות שווא.

212. מסקנתו של אילן בחוות דעתו על יסוד מומחיותו זו, היא כי הודאותיו של זדורוב בפני המדובר ובפני החוקרים, כמו גם שחזורו, הן הודאות שווא וכי המבקש לא רצח את המנוחה. למסקנה זו מגיע אילן על פי התרשמותו כי המשיב לא ידע לתאר פרטים מהותיים על אודות ביצוע הרצח. אילן אינו מסתפק בכך, אלא טוען כי קיימות אינדיקציות לכך שהחוקרים הדריכו את המבקש בדבר פרטי ביצוע הרצח – בין ישירות ובין בעקיפין באמצעות המדובר – והנחו אותו כיצד עליו להודות. עוד נטען כי החוקרים השמיטו באופן מכוון פרטים מדברי המשיב שנאמרו ברוסית במסגרת התרגומים שערכו.

213. ב"כ המבקש מבקש להסתמך על חוות דעת זו, המוצגת כחוות דעת מומחה, ומשלב את מסקנותיו של אילן בטיעוניו בפרק זה של הבקשה.

214. בתמצית יאמר כי חוות הדעת **אינה קבילה כלל**. שכן היא בבחינת עדות סברה, ולא חוות דעת מומחה. הערכת ראיות וקביעת מסקנות בדבר חפות או אשם כפי שמתיימר לעשות אילן הוא תחום המסור למומחיותו של בית המשפט בלבד, אשר אינו זקוק לחוות דעת בתחום זה. מדובר בתחום שהוא בליבת מעשה השפיטה, המסור לבית המשפט ולו בלבד. אל לו לבית המשפט להחליף את שיקול דעתו בעניין זה בשיקול דעתו ומסקנותיו של אחר. אף אם היתה חוות הדעת קבילה, הרי שלמסקנותיו של "מומחה" לאיתור הודאות שווא, שבפניו אף היתה רק תמונה חלקית של הראיות, אין משקל כלשהו. בנוסף, הן חוות הדעת והן הטיעון בפרק זה המתבסס עליה, מתעלמים לחלוטין מהעובדה כי הסוגיות המועלות בחוות הדעת כבר נידונו על ידי הערכאות ואין בהן חידוש.

יג.1. חוות הדעת אינה קבילה

215. עמדת המשיבה היא כי המסמך המוכתר כ"חוות דעת", אינו קביל כלל בהליך שבפנינו, וכי גם אם בית המשפט יקבלו, הרי שאין לאמור בו משקל כלשהו. הטעם לכך הוא כי חוות הדעת המשקפת את מסקנותיו של אילן היא בבחינת **עדות סברה**, אשר אינה קבילה כראיה. ככלל, עד מעיד בבית המשפט על עובדות שקלט בחושיו, ולא על מסקנות או "סברות" שהסיק מאותן עובדות:

"בישראל, הכלל הוא שאין לקבל עדות סברה: העד מעיד בבית המשפט על עובדות שקלט בחושיו, ולא על מסקנות - או: "סברות" - שהסיק מאותן עובדות (ראו:

יעקב קדמי על הראיות חלק שני 754 (2009)). הטעם לכך נעוץ במהותו של העד. דרכו ניתן ללמוד על עובדות - הוא ראה או היא שמעה, בניגוד לבית המשפט שלא היה בזמן ובמקום האירוע. אולם בכל הנוגע לסברה, דהיינו: העלאת הסבר, פרשנות או מסקנה מן העובדות - אין יתרון יחסי לעד על פני אדם אחר." (ע"פ 1620/10 מצגורה נ' מ"י; פסקה 13 לפסק דינו של השופט הנדל)

216. חריג לכלל האמור, הוא כאשר מדובר בעדות מומחה בהתאם לסעיף 20 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971 (להלן: "פקודת הראיות"). בהתאם לסעיף 20 האמור:

"בית המשפט רשאי, אם אין הוא רואה חשש לעיוות דין, לקבל כראיה, בכתב, חוות דעתו של מומחה בשאלה שבמדע, שבמחקר, שבאמנות או שבידיעה מקצועית (להלן - חוות דעת), ותעודה של רופא על מצב בריאותו של אדם (להלן - תעודת רופא)."

217. וכפי שנאמר על ידי כב' השופטת (כתוארה דאז) מ' נאור בעניין קיבוץ מעיין צבי:

"בישראל, כחריג לכלל הפוסל עדות סברה מותר למומחה להעיד על מסקנות מקום שלא מומחיות אדם רגיל לא היה מסוגל "לקלוט" מסקנות אלו מהעובדות הפרוסות בפניו (י' קדמי על הראיות (כרך ב) [66], בעמ' 557; כרמי בספרו הנ"ל [65], בעמ' 630-631). בית-המשפט מתיר למומחה להעיד על מסקנות מקום שהוא זקוק לכך שיגלה לו את ה"צופן" להבנת העובדות." (ע"א 1639/01 קיבוץ מעיין צבי נ' קרישוב, פ"ד נח(5) 215, 237; ההדגשה הוספה)

218. דא עקא שחוות הדעת, נספח 124, אינה בגדר חוות דעת של מומחה בתחום שבו רשאי בית המשפט לקבל חוות דעת. זאת, כיוון שבית המשפט אינו זקוק לכך שאילן "יגלה לו את 'הצופן' להבנת העובדות". על כן, לא מתקיים החריג לקבלתה.

219. נראה כי לא ניתן לחלוק על כך שהעיסוק בחקירות או ב"איתור" הודאות שווא, אינו תחום המהווה מדע או מקצוע, אשר אנשים רוכשים בו תואר או תעודה. אכן, עד מומחה יכול להיות אף אדם אשר רכש מומחיות בתחום עיסוקו, גם אם אינו בעל תואר או דיפלומה. עם זאת, ישנם תחומים שבהם אין במסגרת ההליך המשפטי משמעות למומחיות שרכש עד, ואין משקל לחוות דעתו, שכן אלו הם תחומים המסורים למומחיות בית המשפט בלבד ומצויים בלב עיסוקו של בית המשפט.

220. הרציונאל העומד ביסוד ההוראות המאפשרות קבלת עדות מומחה על אף שהיא למעשה עדות סברה, הוא כי מדובר בעניינים שבהם אין בית המשפט מסוגל להכריע בהתבסס על מומחיותו שלו. חוות דעת מומחה קבילה, כיוון שהיא נועדה לספק לבית המשפט מידע שהוא מחוץ לניסיונו וידיעתו. אם זה אינו המצב, אין צורך בחוות הדעת, והיא למעשה אינה קבילה.

221. הנושאים המפורטים בחוות הדעת של אילן עניינם כולם בתחום שבו אין לבית המשפט צורך כלשהו להתבסס על מומחיות מיוחדת או לקבל סיוע מטעם מומחה. הסוגיות בהן מביע אילן

את דעתו הן בליבת התחום שבו על בית המשפט להכריע, על יסוד **התרשמותו ומומחיותו שלו בלבד**.

222. תפקידו של בית המשפט הדין בהליך פלילי הוא להכריע בשאלת אשמתו או חפותו של אדם. במסגרת הדיון בשאלה זו בוחן בית המשפט את חומר הראיות הכולל את פעולות החקירה השונות ובעיקר את אמרתיו של הנאשם, קבילותן ומשקלן. כאשר מוגשות לבית המשפט הודאות של הנאשם בחקירה, תפקידו המרכזי הוא בבירור ובהכרעה בשאלה האם הודאותיו של נאשם הן הודאות אמת, שניתן להשתית עליהן את ההרשעה, אם לאו. ההכרעה בשאלה זו נעשית על יסוד הודאות החוק והפסיקה, בחינת חומר הראיות כמכלול, התרשמות מהעדים, ותוך שימוש במומחיותו וניסיונו של בית המשפט עצמו בהערכת הראיות.

223. הכרעה זו אינה עניין המסור למומחיותו של מאן דהוא אחר, ולמסקנותיו של כל אדם אחר בשאלה זו אין מעמד בהליך המשפטי. כך, בין אם מדובר במי שרכש ניסיון רב בחקירות, בין אם מדובר במי שרכש ניסיון בניהול תיקים ובין בשפיה. בחינת משקלן של הודאות נאשם, והערכה של משמעותן של אי התאמות – ככל שיש כאלה – בין תיאוריו לבין הממצאים בזירה, היא **ליבת העבודה השיפוטית**. מלאכה זו מסורה לשופטים הדנים בתיק ולשופטים אלו בלבד, ואין "מומחה" חיצוני, שיכול להחליף שיקול דעת זה או להשפיע עליו, במומחיותו ומסקנותיו שלו.

224. "מומחה" אילן, אין שום יתרון על בית המשפט בעניין זה. להיפך, מסקנותיו חסרות ולוקות בשל כך שהכיר רק חלק מחומר הראיות, וכלל לא יכול היה להתרשם מהעדים עצמם. אילן נטל על עצמו למעשה את התפקיד המסור לבית המשפט בהערכת הראיות, ועל כן חוות דעתו אינה קבילה.

225. סוגיה דומה התעוררה במ"ח 6148/95 **עזריה נ. מ"י פ"ד נא (1) 334 (להלן: "עניין עזריה")**. במסגרת הבקשה לקיום משפט חוזר, ביקש המבקש להגיש כראיה חדשה את ממצאי חקירתו של קצין חוקר, פקד קורבולי, שהיה מעורב בשלב מסוים של החקירה בו טען המבקש כי נקטו נגדו באלימות. פקד קורבולי מונה בזמנו כקצין בודק לעניין זה והתברר כי הכין תיק חקירה והמלצות. במסגרת הבקשה הוגש תצהיר שערך קורבולי, ממנו עלה כי מסקנתו היתה כי המבקש דיבר אמת, כי היה שימוש בכוח מצד החוקר, וכי הוא משוכנע כי המבקש אינו הרוצח ואינו מסוגל כלל לכך.

226. ודברים שאמר בעניין זה כב' הנשיא א' ברק יפים גם לענייננו :

"21. העובדה או הראיה הרביעית המשמשת בסיס לבקשה שבפני למשפט חוזר הם ממצאי החקירה של הקצין הבודק, פקד קורבולי ודוח קצין אגף החקירות מחוז הצפון, רב-פקד מגן. על תוכנם של אלה עמדנו (פסקאות 21 ו-22 לעיל). כפי שראינו, דינים וחשבונות אלה משקפים את ההערכה של שני הקצינים באשר לעובדות הקשורות בפרשה. הערכה זו אינה עדות קבילה בבית-המשפט. דעתו של פקד קורבולי כי המבקש אינו רוצחו של המנוח אינה מעלה ואינה

מורידה. אין היא קבילה, ומשקלה בעיניי הוא אפסי. הוא הדין בהשקפתו באשר לשימוש אפשרי בכוח כלפי המבקש. עניין זה נבחן, כזכור, במשפט הזוטא, ועמדתו של פקד קורבולי אינה מעלה ואינה מורידה. הוא הדין בדוח של רב-פקד מגן. דין וחשבון זה אינו קביל, ועל-כן אינו יכול לשמש בסיס למשפט חוזר. גם משקלו הפנימי - על רקע מכלול הראיות - קרוב לאפס. בית-המשפט נתן דעתו לרוב טיעוניו של רב-הפקד ודחה אותם."

227. אם כך נקבע באשר למסקנותיהם של חוקרים שהיו מעורבים בפרשה עוד בשלב חקירתה, ויכלו לכאורה להתרשם מהנחקר ומטענותיו "בזמן אמת", הרי שעל אחת כמה וכמה שיש לדחות את הניסיון להסתמך על חוות דעת שהיא מסקנתו של מי שבחן את חומר הראיות לאחר שנים, וגם זאת, לא במלואו.

228. פסק דינו של בית המשפט העליון, ובו דעת רוב ומיעוט, ממחיש כיצד יכולה להיות מחלוקת לגבי פרשנותן של אותן העובדות והראיות. כך בכלל, וכך בנוגע להודאתו של המבקש. השופטים נחלקו לעיתים בשאלה מה משמעותם של אי דיוק בהודאה או אי התאמה בה; איך לפרש את התנהלותו של המבקש בשלב מסוים בחקירה; וכן בשאלה האם יש לצפות כי רוצח יזכור וימסור במדויק, פרטים מסוימים בנוגע לדרך שבה בוצע הרצח, אם לאו. ההכרעה בשאלות אלו, מסורה לבית המשפט, ואינה תחום שבו ראוי כי בית המשפט יזדקק למומחיותו של אחר. אל לבית המשפט להחליף את שיקול דעתו, התרשמותו ופרשנותו שלו, בשיקול הדעת, ההתרשמות והפרשנות של אדם אחר.

יג. משקלה של חוות הדעת אפסי

229. כאמור לעיל, המשיבה סבורה כי חוות הדעת אינה קבילה. יתר על הנדרש, נפנה את בית המשפט למאפיינים נוספים של חוות הדעת עצמה, המובילים לכך שמשקלה אפסי.

230. ראשית, כפי שעולה מחוות הדעת, אילן הגיע למסקנותיו על יסוד בחינת **חלק** מחומר הראיות בלבד. לעומת זאת, בפני בית המשפט שדן בפרשה, נפרש כמובן מלוא החומר. בית המשפט המחוזי, שלא כמו אילן, אף יכול היה להתרשם באופן בלתי אמצעי מהעדים בכלל, ומהמבקש בפרט, אשר העידו בפניו. בסופו של יום הערכאה הדיונית אכן הרחיבה ותיארה בפסק הדין את התרשמותה השלילית מאמינותו של המבקש כאשר השופטת הלמן מקדישה לכך חלק משמעותי מפסק דינה. כשל אינהרנטי זה ב"חוות הדעת" ניכר במיוחד לאור העובדה שאין בה התייחסות כלשהי להסברים שסיפק המבקש עצמו בחקירה ובעדותו לדרך שבה ידע לתאר פרטים מוכמנים שמסר בהודאותיו, דרך שלרוב אינה תואמת כלל את מסקנתו של אילן בנוגע לכך. אין צורך להרחיב את הדיבור על כך שהערכת משקלן של הודאות, אינה יכולה להיעשות במנותק מהתמונה הראייתית הכוללת.

231. בנוסף, אילן, כמו גם ב"כ המבקש, מתעלמים לחלוטין מהדיונים המפורטים שערכו בית המשפט המחוזי ובית המשפט הנכבד באותן הטענות שאילן וב"כ המבקש חוזרים ומעלים

בפרק זה, ומהקביעות השיפוטיות בנוגע לטענות אלו. אילן אף מציין במפורש שנעזר בב"כ המבקש לצורך ידיעת פרטים מתוך הכרעת הדין ראה עמודים 4-5 לחוות הדעת). אין בחוות הדעת או בבקשה, התמודדות כלשהי עם קביעות השופטים בנוגע לאותן הסוגיות המועלות מחדש בפרק זה והבהרה מדוע הן שגויות, למעט עצם ההתרשמות השונה של אילן, על יסוד "מומחיותו ונסיונו העצומים". בהמשך אף נמחיש כיצד בירור עובדתי שנערך במשפט השמיט את הקרקע מתחת לטענות, אשר חוזרות ומועלות כיום במסגרת הבקשה, תוך התעלמות מקביעות בית משפט בעניין.

232. זאת ועוד. הנחת המוצא העומדת ביסוד חוות הדעת, אשר ב"כ המבקש מחרה מחזיק אחריה במסגרת הבקשה, היא כי החוקרים פעלו **במכוון** כדי לשבש את החקירה ולהפליל את המבקש. לשם כך, לפי הנטען, הושתרו חומרי חקירה שיכלו לסייע למבקש ונעשו פעולות שונות על מנת להדריך את המבקש מה לומר בחקירותיו ולהעביר לידיעתו פרטים מוכמנים על מנת שיתאים את הודאת השווא, לממצאים בזירה. עוד נטען כי המדובר הודרך אף הוא להעביר פרטים מוכמנים למבקש. בנוסף נטען, כי חלק מדברים שאמר המבקש ברוסית, תורגמו בכוונה באופן לקוי. זהו בעצם ההסבר שמספק ב"כ המבקש, בהתבסס על חוות הדעת, לכך שהמבקש תיאר בהודאותיו פרטים שהתיישבו עם הממצאים בזירה.

233. טענות ברוח זו הועלו במהלך המשפט וכפי שעולה מפסקי הדין, לא נמצא להן בסיס. גם שופט המיעוט, שסבר שיש לזכות את המבקש, קבע במפורש שהמבקש אינו קורבן שרירותי של החוקרים – **"אכן, החשד נגד המערער הוא כבד ביותר. לא מדובר בקורבן אקראי ש'נבחר' על ידי רשויות החוק כשעיר לעזאזל של הרצח המחריד, מעורר הפלצות, העומד במרכזו של תיק זה"** (בפסקה 345).

234. אכן, כפי שעולה מפסקי הדין, פרטים מסוימים באשר לדרך בה בוצע הרצח, נאמרו במהלך החקירה, או שהמבקש יכול היה להבינם מדברי החוקרים. עובדה זו הייתה ידועה והדבר הובא בחשבון על ידי בית המשפט בנוגע לפרטים האמורים. אולם, יש להבחין בין העובדה כי חלק מהפרטים שמסר המבקש הגיעו אליו במהלך החקירה על ידי החוקרים בתום לב מתוך חוסר תשומת לב, לבין טענה כי הדבר נעשה במכוון ומתוך ידיעה ורצון לשבש את החקירה.

235. על אף זאת, זוהי התזה המוצגת כמסקנה חד משמעית אליה הגיע אילן. כך, אילן תומך אף הוא בטענות המופרכות בדבר קשירת הקשר עם המדובר שנידונו לעיל. לתיזה זו לא נמצא בסיס כלשהו, ואין מדובר אלא בטענות נגד גורמי החקירה שמועלות בעלמא.

236. התיזה בדבר קונספירציה של החוקרים שמטרתה שיבוש החקירה באמצעות הדרכת המבקש או המדובר, עומדת ביסוד חוות הדעת כהנחת מוצא, ולאורה מפורשות התנהגויות של החוקרים ואמירות שונות שנאמרות על ידם במהלך החקירה. המשיבה טוען כי משלא נמצא כל בסיס לתאוריית קונספירציה זו, העומדת בבסיס חוות הדעת של אילן, נשמטת הקרקע מתחת למסקנותיו וטענותיו של אילן כולן, וכך גם מתחת לטענות בא כוח המבקש המבוססות על חוות הדעת.

237. לאור כל האמור לעיל, עמדת המשיבה היא שאין לקבל כלל את חוות הדעת במסגרת ההליך, ולחלופין, משקלה אפסי וודאי שאין היא עשויה להשפיע על תוצאות המשפט.

יג.3. הטענות שבחוות הדעת – טענות ערעוריות שאין מקומן במשפט חוזר

238. על אף כל האמור, המשיבה בחנה את הטענות המפורטות בחוות הדעת בקפידה ובכובד ראש, ובדקה פעם נוספת את חומר הראיות אליו מפנה המבקש. מסקנותיה העיקריות של המשיבה הן כי חוות הדעת אינה אלא מסמך המאגד טענות שמקומן היה בסיכומי ההגנה בערכאה הדיונית, ובהודעת הערעור, ואת מרביתן אכן ניתן למצוא במסמכים אלו. טענות אלו אף נידונו בהרחבה והוכרעו על ידי בית המשפט המחוזי, וחזרו ונידונו במסגרת הערעור. גם טענות שלא הועלו או נידונו בעבר והמצויות בחוות דעת, הן טענות המתבססות על החומרים הקיימים, שלא הייתה מניעה כלשהי להעלותן בעבר. אין בטענות מסוג זה כדי להצדיק ניהול של משפט חוזר.

239. בהקשר זה, נזכיר כי :

”משפט חוזר הוא מאורע דרמטי בתולדות התיק... העלאה מחדש של טענות – עובדתיות ברובן – אשר נדונו בהרחבה בערכאות הקודמות, מוזילה את ההליך והופכת אותו למעין הליך ערעורי; ולא היא. המשפט החוזר הוא הליך חריג שבחריגים, השמור למקרים בודדים אשר מצדיקים זאת.”
(מ”ח 4620/15 פלוגי נ’ מ”י, 29.11.15, בפס’ י’ להחלטת המשנה לנשיאה רובינשטיין)

240. המשיבה תפנה בעניין זה לפסק הדין בערעור, שם תיאר כב’ השופט דנציגר את טענות ההגנה שהועלו במסגרת הערעור. ניתן להתרשם כי מדובר בטענות דומות או זהות לאלו שמעלה אילן כעת :

”נטען כי קיימת מסה קריטית של אי התאמות בין ההודאות לבין אופי ביצוע העבירה והממצאים בזירה. לדוגמה, המערער תיאר בצורה שגויה את הפגיעות בגוף המנוחה ואת התנוחה בה הושארה לאחר הרצח; המערער לא ידע להצביע בשחזור על חדר השירותים שבו בוצע הרצח; וכן מסר תיאור שגוי לגבי אופן היציאה מתא השירותים. זאת ועוד, הפרטים המוכמנים שמסר המערער כביכול אינם מסבכים אותו במעשה, שכן חלקם כלל לא היו מוכמנים; לגבי חלקם מסר המערער גרסאות שונות או שניזון מפי המדובבים והחוקרים; ולגבי חלק מהפרטים המוכמנים מסר תיאור שאינו מתיישב עם העובדות. נטען כי חלק מתיאוריו השגויים של המערער הם בבחינת פרטים מוכמנים ”שליליים”, כלומר לא רק שאינם מחזקים את ההודאה אלא שיש בהם כדי להקטין את משקלה.” (בפסקה 39 לפסק דינו של השופט דנציגר)

241. חלק מרכזי של פסק דינו של בית המשפט העליון עוסק אם כן בבחינת הודאותיו של המבקש בפני המדובב ובפני החוקרים – הן בנוגע לבחינת עילות הפסול מכוח החוק והפסיקה, והן

בנוגע למשקלן. עיקר הקשיים עליהם עומד ב"כ המבקש תוך שהוא מתבסס על חוות הדעת של אילן, פורטו בפסק הדין בערעור.

242. המשיבה תוסיף כי גם השופט דנציגר, שזיכה את המבקש, לא סבר כי טיעוני המבקש מלמדים על כך שמדובר בהודאת שווא. עמדתו הייתה כי יש בטיעוני ההגנה כדי להפחית את משקל ההודאות לבינוני, ולהוביל לכך כי יש צורך בראיה מסוג **סיוע** על מנת לחזקן וכי ראיה כזו **נמצאה** בחומר הראיות. מנגד, השופט עמית, בדעת הרוב, סבר שמשקלם של הקשיים שהעלה המבקש בטיעוניו הוא מזערי.

243. המסקנות השונות הללו הן פרי התרשמות ופרשנות שונה של השופטים מאותן העובדות והראיות שהיו בפניהם. כך, הניח השופט דנציגר כי ישנם פרטים שאין זה סביר שהרוצח לא יזכור על אודות הרצח – כגון דרך היציאה מהתא – ועל כן מצא קושי בסתירה שנמצאה בגרסאותיו של המבקש בנוגע לכך. זוהי למעשה התפיסה העומדת גם ביסוד חוות דעתו של אילן.

244. לעומת זאת, השופט עמית חלק על הנחה זו :

"... **אקדים ואומר כי איננו דורשים מעד, ובמיוחד מקרבן עבירה, להיות "מכשיר לדיוק אוטומטי" (ע"פ 6643/05 מדינת ישראל נ' פלוני [פורסם בנבו] (3.7.2007)). אך יש לזכור כי גם נאשם הוא עד, וגם נאשם במהלך אירוע מסעיר וקצר אינו מצלמה מהלכת המנציחה את האירוע. הרצח בוצע תוך שניות מספר, כאשר הרוצח מתמקד ומתכוון לאקט שיסוף הגרון, בידעו כי הוא חייב למנוע מהמנוחה להשמיע קול זעקה, כי כל "תקלה" בביצוע עלולה לסבך את מהלך העניינים, וכי עליו להסתלק במהירות מהזירה מחשש שכל שניה עלולה אחת הבנות בבית הספר להיכנס לחדר השירותים. במצב דברים זה, קשה לדרוש תיאור מדויק של כל תנועה-נפילה-פעולה במהלך השניות הספורות של ביצוע הרצח. אך גם בהנחה שהמערער יכול היה לזכור את כל פרטי הפרטים, אחזור ואזכיר את שאמרנו. בשלב ההודאה בפני החוקרים והשחזור, המערער כבר אמביוולנטי, מודה-מכחיש, רומז ל"אפקט" שגרם לו אובדן זיכרון ומשקר בידעין כדי ליצור את הרושם כי סבל מאי שפיות זמנית. באספקלריה זו, ועוד לפני בחינת שלוש נקודות אלה לגופן כפי שיעשה להלן, הרי שמשקלן הוא מזערי, אם בכלל." (בפסקה 14 לפסק דינו)**

245. זו היתה גם השקפתו של השופט זילברטל שקבע:

"אסתפק בכך שאיני סבור שהרוצח יכול לשחזר בדייקנות כה מרובה כל תנועה ותנועה של הנפת הסכין ולהיות מודע בדיוק לחתכים שנגרמו לקרבן, כאשר מדובר באירוע שנעשה בהכרח במצב של לחץ נפשי או אבדן עשתונות, באירוע מהיר ביותר ובמאבק אלים שהתרחש בתא שירותים צר מידות." (בפסקה 6 לפסק דינו).

246. השופט עמית אף סבר כי ניתן להסביר את הסתירות שמזכיר אילן ושהועלו על ידי המבקש בערעורו, בשקרים מכוונים של המבקש: **"המערער הוא מניפולטיבי, מהתל בחוקרים, זורה פרטים לא נכונים לאורך ההודאה והשחזור, או שאינו חושף את מלוא הפרטים הידועים לו. כך ניתן להסביר את כל אותן סתירות קטנות כגדולות."** (בפסקה 12 לפסק דינו).

247. גם טענות בנוגע לכך שפרטים על אודות הרצח נמסרו למבקש במכוון מחוקריו, בין אם ישירות, ובין אם באמצעות המדובב, נטענו ונדחו על ידי בית המשפט ואין חדשות כלל, כפי שיפורט להלן. המבקש אינו מציג ראיות חדשות לעניין זה, אלא חוזר ומפנה לקטעים מחקירת המבקש או משיחותיו עם המדובב, שתועדו ועמדו לנגד בית המשפט כאשר הכריע בפרשה.

248. למרות האמור לעיל, ויתר על הנדרש, תתייחס להלן המשיבה בקצרה וממעוף הציפור לטענות המרכזיות של אילן בחוות הדעת.

יג.4. הטענה שהמבקש לא ידע היכן בוצע הרצח

249. נקדים ונבהיר כי בסופו של יום ולאור נסיבות המפורטות בהכרעת הדין לא מצא בית המשפט הנכבד מקום לתת לידיעת פרט זה – מיקום חדר השירותים – משקל רב. בה בעת, לא קיבל בית המשפט את הטענה כי התנהלות המבקש בשלב זה של השחזור העידה על כך כי לא הכיר את זירת הרצח, כפי שנטען אז ונטען כיום בבקשה.

250. כפי שמובהר בפסקי הדין, במבנה בית הספר היו קיימים שני אגפים אגף של כתות ט' – י', ואגף של כתות י"א – י"ב. בכל אחד מהאגפים היו ארבעה חדרי שירותים (קומפלקסים), שבכל אחד מהם ארבעה תאים. בכל קומה ובכל אגף היו מצויים חדרי שירותים של בנים ובנות, וכן היו שירותי מורים. בקומה של שרותי הרצח היו – מול השירותים בהם בוצע הרצח – עוד שרותי בנות הכוללים שני תאים. חצי קומה מעליהם היו שרותי בנים, וחצי קומה מתחתיהם היו שרותי מורות.

251. במהלך השחזור, הוביל המבקש את החוקרים לחדר השירותים הנכון. לאחר מכן, הוביל את החוקרים גם לתא הנכון מבין הארבעה, כאשר בנסיבות המתוארות לעיל בנוגע למבנה המורכב של בית הספר היתה לעובדה זו משקל משמעותי. התנהלותו של המבקש בחקירה ובשחזור, על כלל היבטיה, זכתה לבדיקה מדוקדקת של הערכאות אשר הרחיבו על כך את הדיבור בפסקי הדין, כאשר בסופו של יום לחלק מההתנהלות ניתן משקל גבוה, לחלק משקל מופחת ולחלק לא ניתן משקל כלל, מטעמים עליהם הרחיב בית המשפט את הדיבור.

252. כאמור, הטענה המועלית בחלק זה של הבקשה, ואשר הועלתה כבר במהלך הדיונים בפרשה, היא כי המבקש לא ידע כלל היכן בוצע הרצח. לפי הנטען, עובדה זו באה לידי ביטוי תחילה בכך שהמבקש אמר למדובב ולחוקרים כי למיטב ידיעתו הרצח בוצע **בקומה השנייה**, כאשר למעשה, הרצח בוצע **בקומת הביניים** שהיא חצי קומה מתחת לקומה השנייה.

253. המשיבה תבקש להפנות לקביעתו של כב' השופט עמית בעניין זה בדיוק :

"נראה כי המערער מגדיר את קומת הכניסה כקומה ראשונה ואת המפלס מעליו כקומה שנייה. אף ניתן לתמוה הכיצד ידע לומר לחוקריו כי הרצח בוצע בשירותים בקומה השנייה באגף שבו המנוחה לא למדה. לא רק זאת, אלא שמול חדר השירותים בו בוצע הרצח, יש שירותי בנות נוספים ובהם רק שני תאים"
(בפסקה 18 לפסק דינו)

254. מכל מקום, יהא אשר יהא תיאורה של הקומה במהלך החקירה, במהלך השחזור הוביל המבקש לקומה הנכונה ולאחר מכן גם הפנה לתא הנכון.

255. דא עקא שגם באשר לתהליך ההובלה, נטען במהלך המשפט כי המבקש כלל לא התכוון להוביל למקום הנכון, טענה עליה חוזר ב"כ המבקש בחלק זה של הבקשה. על פי הנתען, המבקש התכוון לעלות לקומה הלא נכונה, מעל לקומת השירותים בהם בוצע הרצח, וכאשר החוקרים הבחינו בכך הם עצרו אותו באמתלת שווא של ניסיון פתיחת האזיקים שכבלו את ידיו. עצירה זו, לפי הנתען, מנעה ממנו לעלות לקומה הבאה, ואפשרה לו להבחין בשלט שעל השירותים. בנוסף, נטען שהחוקר ששחרר את האזיקים הצביע לזדורוב על כיוון השירותים והנחה אותו ללכת לשם.

256. טענה זו, שמשמעותה האשמת השוטרים בשיבוש החקירה, כבר עלתה, נבחנה ונדחתה במהלך המשפט. על אף זאת, בבקשה אין כל התייחסות לקביעותיו וממצאיו של בית המשפט בעניין זה. בית המשפט המחוזי צפה כמובן בקלטת השחזור, אנשי המשטרה שהיו מעורבים בשחזור נחקרו (ראה למשל עדות עורך השחזור אנטולי שקלאר בעמ' 425, 432-431 לפרוטוקול), ובית המשפט גם הביא בחשבון את התרשמותו מגרסת המבקש עצמו בנוגע להתנהלות השחזור (לעדות המבקש ר' עמ' 1125-1129 לפר'). בעקבות כל זאת בית המשפט מצא כי המבקש הוביל בעצמו את החוקרים למיקום הנכון, כי לא הודרך על ידם בשום דרך, וכי היה לו בלבול קל בשלב סיום המדרגות אותו תיקן בעצמו במהירות. כפי שעולה מהדיון הנרחב בסוגיה זו בהכרעת הדין, לבית המשפט היה בסיס איתן לקבוע זאת.

257. טענה נוספת היא שבשלב זה המבקש ראה את השלט שניתלה על השירותים האוסר על כניסה, והבין מכך שזהו מיקום הרצח. יובהר כי מדובר בטענה שהועלתה ונידונה בבית המשפט קמא. על מנת לנסות לבסס חידוש בעניין זה, נטען בבקשה כי בכל הערכאות המשפטיות לא הייתה התייחסות למה שהיה כתוב על השלט **ברוסית**, אלא רק למה שהיה כתוב עליו בעברית, כאשר נטען כי יש הבדל ברור בתוכן בין השפות.

258. למעשה, כבר בסיכומי ההגנה הופנה בית המשפט ל"שלט מאיר עיניים באותיות קידוש לבנה בשפה הרוסית ותרגום בעברית המודבק על דלת השירותים המוכתמת בסימני חומר לגילוי ט.א - נקודות ציון גלויות ובולטות לעין כל" וצורפה תמונתו המוגדלת של השלט האמור. (עמוד 155 לסיכומי ההגנה וראה בעמוד 157 לסיכומים אלו תצלום מוגדל של השלט בעברית וברוסית).

259. מכל מקום, עובדת קיומו של השלט הובאה בחשבון, ובית המשפט קמא הפחית בגינה את משקלו של פרט מוכמן זה – ההובלה לחדר השירותים הנכון, וקבע:

”אכן, בדיעבד, בהשתהות זו בה פתחו את אזיקי הנאשם, הוא הביט לעבר הזירה ומתקן פנייתו לעברה, אף שאין מדובר במעשה מכוון, בדיעבד, השתהות זו נעשתה בעיתוי בעייתי המחליש מעוצמת הפרט המוכמן (בנדון זה אוסיף, העדר ניסיון להסתרת השילוט על דלת השירותים בזירת הרצח בשעת השחזור, בבחינת טעם קשה לפגם).” (עמ' 328 להכרעת הדין)

260. המשיבה תדגיש עוד כי טענות אלו כלל לא נטענו על ידי המבקש עצמו בעת שהתבקש להסביר כיצד הוביל את החוקרים לחדר השירותים הנכון, ואלו עלו לראשונה בסיכומי ההגנה בלבד, דבר אשר הפחית אז והיום מכוחן של הטענות (וראה לעניין זה בעמ' 325-329) להכרעת הדין של בית המשפט המחוזי ובפסקה 18 לפסק דינו של כב' השופט עמית). מכל מקום, השופט עמית חלק על העמדה לפיה יש באפיזודה מקרית זו – כלשונו – שעל פניה נעשתה שלא במכוון – כדי לגרוע ממשקל השחזור.

5. ידיעת המבקש שהרצח אירע בתא השירותים השני

261. כפי שתראה המשיבה, אף הטענות הנוגעות לידיעת המבקש את העובדה שהרצח אירע בתוך תא השירותים השני דווקא, נידונו והוכרעו, ואין בהן כל חידוש.

262. גופת המנוחה נמצאה כשהיא מוטלת בתא השני מתוך ארבעת תאי השירותים בקומפלקס השירותים. בחקירותיו, ציין המבקש כי טרם הרצח עמדה המנוחה ליד התא השני, ואף בשחזור הוביל את השוטרת ש”שיחקה” את המנוחה לעבר תא מס' 2. מדובר בפרט אשר לא היה אמור להיות בידיעת המבקש לולא היה מעורב ברצח ועל כן בית המשפט קמא ראה בו פרט מוכמן בעל משקל גבוה.

263. ב”כ המבקש, בהתבסס על חוות דעתו של אילן, טוען כי מדובר בניחוש של המבקש שעלה יפה, וכן כי המבקש ראה במבטו של החוקר אישור והסכמה לניחוש. טענה זו אף מתבססת על דברים שאמר המבקש בחקירה. בחקירתו מיום 26.12.06, לאחר שחזר בו מן ההודיה, נשאל המבקש כיצד ידע למקם את הרצח דווקא בתא מס' 2. המבקש השיב תחילה כי ניחש זאת, שכן ההיגיון מלמד שילדים נכנסים לתא השני או השלישי, ולא לראשון או לרביעי. בנוסף, המבקש טען שראה בעיניו של החוקר סשה שנקב במספר התא הנכון.

264. כאמור, זוהי טענה שכבר עלתה ונידונה בפני הערכאה קמא וחזרה ונידונה בהרחבה במסגרת הערעור. וראה להלן.

265. בית המשפט קמא בחן את קלטת החקירה ודחה את הטענה בקבעו כי:

"חקירתו של הנאשם מלמדת, כי השיב לכך בצורה חד משמעית, ללא היסוס וכלל לא נראה כי הוא מחפש את "אישור" עיני סשה (ראה ת/21, 1:19:55 ובהמשך 1:28:42). הטענה מופרכת לחלוטין ולא בכדי בחרה ההגנה שלא לחקור את סשה אודותיה" (עמ' 332 להכרעת הדין)

266. בערכאת הערעור, היה זה דווקא שופט המיעוט דנציגר אשר מצא כי אין להתערב בקביעת בית המשפט קמא שנתנה לפרט מוכמן זה משקל גבוה בקבעו כי –

"עיון בתיעוד החקירה מגלה כי המערער דיבר ברצף באומרו כי המנוחה עמדה בין התא הראשון לתא שני, מבלי שיצר קשר עין יוצא דופן עם סשה [ת/21, דקה 1:19:55]. אמנם המערער השתהה מעט לפני שמסר את הדברים בפעם השניה [שם, דקה 1:28:45], אך אין להסיק מכך שקיבל "אישור" לגרסתו מהחוקרים." (בפסקה 194 לפסק דינו)

267. הנה כי כן, שופטי בית המשפט אשר בחנו בעצמם את הקלטת אינם שותפים כלל וכלל לקביעתו הנחרצת של אילן, לפיה זדורוב נראה מהסס, חושב מספר שניות, מסתכל על סשה בעיניים, ורק אז אומר – "לפי דעתי ליד התא השני."

268. לעומת זאת שופט הרוב היה מוכן "להניח לזכות המערער כי אין לסווג פרט זה כפרט מוכמן ברמה גבוהה, אלא ברמה בינונית" וזאת "בהתחשב בכך שמדובר בארבעה תאי שירותים, ולאור ההסבר של המערער כי אין סבירות שאדם יכנס לתא השירותים הראשון או האחרון, ובהינתן שמדובר באפשרות אחת מתוך ארבע אפשרויות" (ר' בפסקה 82 לפסק דינו).

269. כך או כך, טענה זו הועלתה, נבחנה והוכרעה על ידי הערכאות שדנו בפרשה.

270. טענה נוספת המועלית לעניין זה בבקשה, אשר אף היא כבר הועלתה ונדחתה על ידי בית המשפט קמא, היא כי החוקרים היו הראשונים שאמרו לזדורוב שהרצח התרחש בתוך תא השירותים וכי "עד כה זדורוב לא הזכיר כלל שום אירועים בתוך התא" (עמ' 215 לבקשה, למעלה).

271. טענה זו הועלתה בערכאת הערעור, על בסיס אותם נימוקים המועלים כיום בבקשה, ונדחתה על ידי כב' השופט דנציגר:

"192. מעבר לכך, איני מקבל את טענת ההגנה לפיה החוקרים הנחו את המערער כי הרצח בוצע בתוך התא. אמת, כפי שמצטטת ההגנה בטיעוניה, אזולאי אמר למערער "אני רוצה שתזכור, עשית כמה פעולות בתוך התא. מה עשית?" [נ/55, עמ' 79; הדגשה שלי – T.], באופן המרמז כביכול על מיקום הרצח בתוך התא ולא מחוצה לו. ברם, עיון קפדני ויסודי בתמליל השיחה אינו מלמד, לשיטתי, כי המערער אכן הונחה על ידי החוקרים בנקודה זו ולא ידע זאת בעצמו, כטענת ההגנה. תשובת המערער כי "נראה לי שהיא היתה בין התא הראשון לתא השני" נאמרה במענה לשאלתו של סשה "אתה יכול להגיד בערך

כמה תאים היו שם, לִיד איזה תא היא עמדה? "[שם, עמ' 67-68; ההדגשה שלי – י.ת.], ללמדנו כי באותה המידה ניתן היה לטעון כי החוקרים הנחו אותו להגיד כי המנוחה עמדה לִיד התא ולא בתוכו. בהמשך, אמר המערער כי המנוחה עמדה "לפי דעתי, ליד התא השני" [שם, עמ' 77], גם זאת ניתן לפרש כהמשך לשאלתו הנ"ל של ששה. יתרה מזאת, עיון בשיחה מלמד כי בשלב זה דיברו המערער וחוקריו על הרגעים שלפני הרצח, כפי שקבע גם בית המשפט המחוזי, באופן המתיישב עם האפשרות שהמנוחה טרם נכנסה לתוך התא השני. זאת ועוד, בהמשך החקירה, אך לפני שאלתו הנ"ל של אזולאי בדבר מעשי המערער בתוך התא, מסר המערער מיוזמתו כי המנוחה "פתחה את התא, משהו כזה, הסתובבה אלי ואמרה משהו. אני לקחתי סכין..." [שם, עמ' 70; ההדגשה שלי – י.ת.], לאמור: המערער הוא זה ש"קירב" את המנוחה אל תוך התא. אמנם הוא לא "הכניס" אותה ממש לתוככי התא, ברם תיאורו בהחלט מצוי על הגבול שבין החלל המשותף לבין התא עצמו. תיאור זה מחזק את הרושם כי המערער ידע להצביע על התא השני כמקום הרצח, מבין ארבעת התאים.

...

196. אני סבור אפוא כי אין הצדקה לשנות מקביעתו של בית המשפט המחוזי כי לפרט זה משקל גבוה. " (פסק דינו של השופט דנציגר)

272. עינינו הרואות כי הסוגיות של הובלה לקומה הנכונה, לחדר השירותים הנכון ולתא המתאים, אשר הועלו על ידי אילן, נבחנו והוכרעו בהרחבה בערכאה הדיונית ובערכאת הערעור. בבקשה ובחוות הדעת אין כל התייחסות לקביעות העובדתיות של בית המשפט באשר להשתלשלות העניינים במהלך השחזור ולאילן יש נחיתות משמעותית ביכולת לבחון סוגיות אלו, הן משום שלא התרשם מהעדים בעצמו והן משום שנחשף לחומר הראיות באופן חלקי בלבד. בסופו של יום אין באמור בבקשה כיום כדי לחדש דבר בעניין זה ואין בה כדי להצדיק בירור מחודש של סוגיות אלו.

6.ג. הטענות בנוגע לדרך היציאה מהתא ונעילת הדלת מבפנים או מבחוץ

273. בחקירה שקדמה לשחזור אמר המבקש שיצא דרך דלת התא ונעל אותה מבחוץ באמצעות סכין. עם זאת, תוך כדי השחזור, כשהוא נמצא בתוך התא, סיפר המבקש כי לאחר שהרג את המנוחה נעל את דלת התא מבפנים, ויצא "מלמעלה". תחילה, רק הראה, מיוזמתו, כי עלה על האסלה, נתלה בזרועותיו על הדפנות העליונים של קירות התא וציין כי קפץ מעל הדלת ולאחר מכן ניגב את סף דלת התא עם חולצתו. בהמשך, וכשהתבקש לעשות כן על ידי החוקרים, הדגים והמחיש בהצלחה כיצד עשה זאת.

274. המשיבה תדגיש תחילה כי רק לאחר השחזור התברר כי דרך יציאה זו היא דווקא ראייה משמעותית לחובת המבקש שכן היא התיישבה עם שני ממצאים שבעת השחזור טרם היו ידועים לחוקרים – (1) קיומן של טביעות נעל על מכנסייה של המנוחה, שחלקן מופנות לעבר

הדלת; (2) שבשל פגם במנעול לא ניתן היה לנעול את מנעול דלת תא זה מבחוץ, בניגוד לדלתות אחרות בשירותים, דבר התואם גם את דבריו של המבקש בחקירה מיום 21.12, בה למעשה גם חזר בו מהודאתו, אך אמר כי לא ניתן לנעול את המנעול מבחוץ.

הטענה בדבר גרסאות סותרות על דרך היציאה מהתא

275. הסתירה בין גרסתו בחקירה ובין גרסתו בשחזור עומדת בבסיס הטענה כי לו זדורוב היה מבצע את הרצח, היה גם זוכר את דרך היציאה מהתא. המשיבה תדגיש כי טענה זו – אותה מעלה המבקש בפרק זה – נידונה בהרחבה בפסק הדין של בית משפט נכבד זה. נאמן לדרכו, ב"כ המבקש אינו מתייחס כלל להכרעות השיפוטיות שהתקבלו.

276. כך, **השופט דנציגר** סבר כי קיומן של גרסאות סותרות לעניין היציאה מהתא מוקשית, שכן **"נראה כי מדובר בפרט מהותי, שהרוצח יתקשה שלא להיזכר בו"** בפסקה 157 לפסק דינו; כן ראה בפסקה 155). **השופט עמית** לעומת זאת, ייחס משקל רב לעובדה שזדורוב הוא זה שגילה לחוקריו כי לא ניתן לנעול את התא מבחוץ. בנוסף, עמד השופט עמית על האוטנטיות של ההתנהלות של זדורוב בשחזור, כשקפץ מהשירותים החוצה ללא היסוס, כמי שכבר עשה זאת בעבר וידע כי הוא מסוגל לעשות זאת. השופט עמית סבר שתיאורו של המבקש בנוגע ליציאה מהתא דרך הדלת, שקדם לשחזור, היה שקר מודע שסיפר לחוקרים (ראה דיון בעניין זה בפסקה 16 לפסק הדין של השופט עמית).

277. נוסף עוד שהמבקש עצמו הסביר במהלך השחזור ממש את הסתירה בדבריו: **"אני לא זכרתי במדויק. אני חשבתי שאני סגרתי מבחוץ בסכין, אבל במקום נזכרתי שסגרתי מבפנים."** (תמליל שחזור ת/27, עמוד 15)

טענות בדבר תרגום מטעה והדרכה בחקירה בעניין סגירת הדלת

278. בסעיף 277 לבקשה מפנה עו"ד הלוי לדברי המבקש בהודאתו, שם נשאל מה עשה עם דלת התא לאחר שיצא וענה ברוסית: **"שום דבר, יכולתי רק לסגור אותה קצת"** [נ/55, עמ' 87]. על יסוד חוות דעתו של אילן נטען שבהמשך לכך, החוקר סשה מתרגם לחוקר אזולאי את הדברים הללו ואומר שהמבקש אמר, **"יכול להיות שסגר"**. הטענה המועלית היא כי מדובר בהבדל מהותי בין דברי המבקש, לבין תרגומם לעברית, הבדל שנועד לפי הטענה להגיע לאוזניו של המבקש, על מנת להעביר לו רמז עבה לפיו דלת התא הייתה למעשה סגורה. ואכן, בהמשך, לפי הנטען אמר זדורוב שסגר את הדלת באמצעות הסכין.

279. טענות ברוח זו, דהיינו שהחוקרים רמזו במכוון לזדורוב מהי התשובה הנכונה ועשו זאת אף באמצעות תרגום מטעה של דברי זדורוב מרוסית, חוזרות ומועלות בחוות דעתו של אילן ובבקשה. לדברים אלו אין כל יסוד.

280. ראשית, אין בתרגום – שנעשה באופן ספונטני עבור החוקר דובר העברית – הבדל משמעותי לעומת המשמעות הנטענת ה"אמיתית". קשה להניח כי המבקש, שדיבר והבין בקושי עברית, הבין את ההבדל, או שהבין כי מדובר ברמז מתוחכם שנועד לאוזניו.

281. שנית, טענה זו משקפת את אותו כשל מרכזי בחוות דעתו של אילן ובחלק זה של הבקשה עליו כבר עמדנו – ההתעלמות מהעובדה שמרבית הטענות הללו כבר הועלו ונידונו על ידי בית המשפט. כך בית המשפט המחוזי על טענה זו ממש:

"כאן טוען הסנגור לשיטת חקירה הנסמכת על "רמאות צרופה" כלשונו (לא פחות!), לדבריו, בעת שהנאשם נשאל לגבי הדלת, ענה כי אולי סגר אותה קצת, במסווה של תרגום השאלה לחוקר אזולאי מרוסית לעברית, מציין ששה: "הוא נזכר עכשיו יכול להיות שסגר" ואף מציין כי מדובר בדלת התא ולא בדלת הכניסה לשירותי הבנות, לטענת הסנגור, בשלב זה "מבין" הנאשם את הרמז ומספר כי נעל את דלת התא."

ובית המשפט קובע: **"יש לדחות בשתי ידיים את הטענה, כי הדברים תורגמו לאזולאי לעברית על מנת "לשתול" באוזני הנאשם את התשובה הנכונה. לאורך כל החקירה ובאופן אותנטי, ששה תרגם לאזולאי את אמרות הנאשם והרי תרגם את שאמר הנאשם ולא יסף."** (עמ' 338 להכרעת הדין)

282. יוער, כי דעת המיעוט בערכאה זו סברה כי ההסבר לאמירה זו אחר: **"מהשתלשלות השיחה ניתן להבין כי יתכן שהתכוון לדלת חדר השירותים ולא לדלת תא השירותים"**. לגבי דלת התא, אמר המבקש כי בהמשך כי נעל אותה, אך עשה זאת מבחוח (פסקה 156 לפסק דינו של השופט דנציגר).

טענה בדבר הדרכה של החוקרים בסיום השחזור

283. טענות חמורות נוספות מועלות בבקשה כלפי החוקרים אשר ביקשו לדעת בסיום השחזור כיצד המבקש הסביר את אופן היציאה מהתא, ולאחר מכן ביקשו שימחיש זאת (סעיף 279 לבקשה).

284. נזכיר כי השחזור היה מצולם ומוקלט במלואו וכי קצין משטרה מתחנה אחרת, שלא היה מעורב כלל בחקירה, הוזמן לערוך אותו על מנת למנוע זליגת פרטים כלשהם למבקש. בסיומו, ולעיני המצלמות, בקש קצין האח"מ המחוזי אבי שי, לוודא שהמבקש אכן מסוגל לצאת מהתא כפי שטען. בנסיבות אלו, בהן הקצין המלווה את השחזור לא היה כלל חלק מהחקירה ולא הכיר את ממצאיה, ממילא הטענה כי החוקרים ניסו להשפיע על המבקש לשחזר באופן מסוים, אינה משכנעת.

285. מכל מקום, בין אם הדבר נעשה מהסיבה שהתיאור של המבקש לא התיישב עם הנחות החוקרים, ובין אם בשל כך שהדבר לא היה נראה להם אפשרי, אין כל בסיס לכך שמדובר בניסיון לרמוז למבקש כי עליו לשנות את גרסתו, וממילא לא היה לכך השפעה כלשהי על המבקש, שדבק בגרסתו והדגים והמחיש כיצד יצא מהתא, מעל לדלת, דרך שכאמור התיישבה עם ממצאי טביעות הנעל – שכאמור היו מופנות בחלקן לעבר הדלת, ותאמו **"עלייה" של הרוצח על הרגליים והסתובבות לכיוון הדלת.**

286. טענה נוספת בבקשה, בעמוד 197, עניינה בשאלה האם אמר זדורוב בחקירה מיום 19.2.06, לפני השחזור, שקפץ מהתא, כפי שנרשם בתרגום לעברית, או שמא משמעות המילה בה השתמש ברוסית היא זינוק/הדיפה כטענת ההגנה. המשיבה תטען כי אין לעניין זה השלכה כלשהי על ההרשעה, שכן בית המשפט לא השתית את הכרעת דינו על דברים אלו ולא נתן להם משקל.

יג.7. מנח גופתה של המנוחה

287. בפסקה 281 מעלה ב"כ המבקש טענות בנוגע לכך שהמבקש טעה בתיאורו את מנח גופת המנוחה לאחר מותה ובעת עזיבת התא.

288. תנוחת הגופה, מיקומה בתא, וגרסת המבקש בחקירה ובשחזור בנוגע למצבה בעת שעזב את התא, נידונו אף הן בהרחבה בפסקי הדין. אין כל חידוש בטענה כי המבקש לא אמר בחקירתו שהגופה היתה מונחת על האסלה ואף בכך כי לא אמר שדרך עליה בדרכו לצאת מן התא. גם הטענות בנוגע להדרכות מצד החוקרים בסוגיה זו הועלו ונבחנו.

289. הכרעת בית המשפט המחוזי הייתה כי אין לתת לדברי המבקש בעניין תנוחת המנוחה משקל מחזק, אך גם לא נמצא שיש בקשיים שהועלו בנוגע לאי הדיוקים בגרסתו, כדי להשמיט הקרקע מתחת להרשעה. בית המשפט ציין כי **"אכן, הנאשם לא נתן בשחזור ביטוי לעובדת הנחת המנוחה על האסלה, אך יוזכר כי שחזור ככלל אינו מכיל את כל פרטי הפשע ובמדויק"** (בעמ' 337 להכרעת הדין).

290. לעמדה זו היו שותפים גם שופטי ערכאת הערעור, שטענות בנוגע לאי הדיוקים של המבקש בחקירתו בנושא זה חזרו והועלו בפניהם. השופט עמית בדעת הרוב סבר כי אין בנקודה זו כדי לגרוע ממשקל ההודאה:

"סיכומו של דבר, שאיני סבור כי יש בנקודה הנוגעת למנח של המנוחה לאחר הרצח – אם נשמט ראשה ימינה או שמאלה או נפלה על הרצפה או על האסלה או על שתיהן – כדי להעיד על חוסר עקביות מצד המערער וכדי לגרוע ממשקל ההודאה." (בפסקה 15)

291. אף שופט המיעוט נתן דעתו לעניין זה, דן בהרחבה באמרותיו השונות של המבקש בנוגע לתנוחתה של גופת המנוחה בתא, ובסופו של דבר ראה בנקודה זו עניין ניטרלי, שאינו תומך אך גם אינו מחליש את הודאתו של המבקש. וכך סיכם נקודה זו:

"עמדתי על כך שגרסתו של המערער בעניין זה היתה מתפתחת ולא עלה בידו לתאר את הפרט במלואו ובמדויק. בשל כך, ובהתחשב בהכוונה מסוימת של החוקרים באשר לצד שבו נמצאה המנוחה בתוך התא, לא מצאתי להתערב בקביעת בית המשפט המחוזי כי לא מדובר בפרט מוכמן, אך קבעתי כי אין בכך כדי לגרוע ממשקל ההודאות." (בפסקה 244)

יג.8. תיאור הפגיעות בגופה של המנוחה

292. בפסקה 282 מפרט ב"כ המבקש את הפרטים שמסר המבקש בנוגע לפגיעות שפגע במנוחה. פרטים שאינם תואמים, לפי הנטען, את הממצאים מהנתיחה. אף נושא זה זכה לדיון שיפוטי נרחב, אשר ב"כ המבקש אינו מזכיר כלל.

293. ראשית, בכל הנוגע לפגיעה שנמצאה בשורש כף היד של המנוחה, המבקש מתפרץ למעשה לדלת פתוחה שכן בית משפט נכבד זה (הן שופטי הרוב והן שופט המיעוט), קיבלו את טענות המבקש בנוגע לפגיעה האמורה. כב' השופט עמית, בדעת הרוב, מצא כי:

"תיאורו של המערער בדבר חיתוך פרק כף ידה של המנוחה לאחר שזו התמוטטה, נעשה בחקירתו ביום 21.12.2006, ואינו מתיישב עם האופן בו תיאר את החתך בשלבים מוקדמים יותר בחקירה. התיאור אף ניתן לאחר שהחוקרים הפצירו ודחקו להיזכר כיצד חתך את המנוחה, ושמא אף "שתלו" בו, במהלך החקירה ביום 19.12.2006 את הרעיון כי מדובר בשורש כף היד. גם במהלך השחזור, התקשה דזורב להסביר כיצד חתך את שורש כף ידה של המנוחה בהמשך לשיסוף גרונה."
(פסקה 73 לחוות דעתו)

294. על אף זאת השופט עמית קבע כי גם אם אין בדברים כדי להוסיף למהימנות ההודאה **"איני סבור כי יש בו כדי לגרוע ממשקלה, ולמיצער, משקל הגריעה אינו משמעותי על רקע מכלול הפרטים הכלולים בהודאה ואופן מסירתה"** (פסקה 73 לפסק דינו) ואילו כב' השופט דנציגר קבע כי **"הרושם המתקבל הוא כי החתך בשורש כף היד הוא בגדר פרט מוכמן "שלילי" או "דבר מה חסר", דהיינו יש בו כדי לגרוע ממהימנות ההודאה."** (פסקה 223 לפסק דינו)

295. טענה נוספת היא כי המבקש מסר בחקירה כי פצע את המנוחה באזור **הבטן**, אך לא נמצא ממצא התומך בכך. גם זהו נושא שהועלה בפני הערכאות ואין באמור בבקשה – אשר כהרגלה לא מתייחסת כלל לדיון הנרחב בסוגיה זו בשתי הערכאות – כדי להוסיף או לחדש בעניין זה.

296. כפי שעלה מממצאי הנתיחה, המנוחה אמנם לא נפצעה באזור זה, אולם בנתיחה נמצאו חתכים בחולצה באזור מותן ימין, דבר שתאם את ההדגמות שהדגים המבקש. בית המשפט המחוזי התייחס לנקודה זו בהכרעת הדין כשהוא מציין כי על חולצת המנוחה בקצה התחתון מימין נמצאו שני קרעים קטנים (בעמ' 369 להכרעת הדין).

297. הטענה הועלתה ונידונה אף בפני ערכאת הערעור. דעת המיעוט מצאה כי מדובר בפרט שמעיד על אי התאמה ברורה בין ההודאות לבין הממצאים, וכי הקרעים הקטנים שנמצאו בחולצת המנוחה אינם יכולים להסביר את תיאוריו והדגמותיו של המבקש לגבי אופן ביצוע החתך, ועל כן ניתן לראות בפרט זה פרט מוכמן **"שלילי"** הפוגם במשקל ההודאות (ור' בפסקה 214 לפסק הדין של השופט דנציגר).

298. השופט עמית, לעומת זאת, קבע שאין לראות בהעדר חתך במותן פרט מוכמן שלילי:

71. "החתך במותן – איני סבור כי יש לראות בכך פרט מוכמן "שלילי" הפוגע במשקל ההודאה. המנוחה קרסה לאחר שיסוף הצוואר, והמערער זכר כי אחרי ש"שקעה" יתכן שדקר אותה במותן בצד ימין. המנוחה לא נפגעה במותן יד ימין, אך על חולצתה, בקצה התחתון מימין, נמצאו שני קרעים קטנים. כפי שציין חברי, קשה לדרוש מהרוצח לזכור כל תנועה שביצע במהלך השניות הספורות של האירוע, וכל חתך שגרם תוך כדי קריסתה-התגוננותה של המנוחה. המערער זכר במעורפל גם חתך במותן ואף סייג את דבריו, כך שאיני סבור כי יש ליתן לכך משקל שלילי, שמא אף להיפך, לאור הקרעים בחולצה." (ההדגשה במקור)

299. להשלמת התמונה המשיבה תזכיר כי היו פרטים משמעותיים שמסר המבקש על אודות הדרך בה בוצע הרצח, שאכן תאמו את הממצאים שנמצאו בגופת המנוחה. בית המשפט קמא כינה את המכלול "מסה של פרטים" ומצא אותו כבעל משקל גבוה – גם אם לא מכריע – בשל הזהירות שנקט הן בשל אי דיוקים מסוימים שנפלו בתיאור, ובשל כך שחלק מסוים של הפרטים יכול היה זדורוב לקלוט במהלך החקירה. גם בפסק הדין בערעור ישנו דיון נרחב בכל אחד מפרטי תיאור מכניזם הרצח שמסר המבקש, דרך מסירתו, ושאלת התאמתו לזירה, והשופטים השונים נחלקים בעמדותיהם בסוגיות אלו ובמשקל שיש ליתן לידיעת המבקש (השווה, חוות דעתו של השופט דנציגר בפסקאות 205-228 וחוות דעתו של השופט עמית החל מפסקה 70).

9.ג. שמועות השווא ששמע המבקש על הדרך בה בוצע הרצח

300. בפסקה 285 לבקשה מונה ב"כ המבקש מספר פרטים מוטעים ששמע המבקש על אודות הדרך בה בוצע הרצח – פרטים עליהם סיפר המבקש למדובב ולחוקרים – אך לא כלל בהודאתו. ב"כ המבקש סבור שהסיבה לכך שהמבקש לא כלל פרטי שמועות אלו בהודאתו, היא שלגבי פרטים אלו לא רמזו לו החוקרים כי הם נכונים, בניגוד לפרטים אחרים. טענה זו – המניחה למעשה את המבוקש – נדחתה על ידי בתי המשפט.

301. כך, בית המשפט המחוזי סבר כי ההסבר לעובדה זו הוא שונה, ומתבקש הרבה יותר מזה שמציע ב"כ המבקש. בית המשפט המחוזי קבע:

לא בכדי הנאשם אשר הודה ברצח ושיחזרו, לא כלל שמועות שאין בהן ממש במידע שמסר. הנאשם ידע את שביצעו ידיו, לפיכך יכול היה להבחין בין שמועות האמת לשמועות הסרק וכך עשה." (עמוד 352 להכרעת הדין)

302. אף השופט עמית בדעת הרוב עמד על כך כי דווקא העובדה שהמבקש ידע שלא לשלב את שמועות השווא בהודאתו, מלמדת על כך שידע את הפרטים הנכונים (סעיף 70 לפסק הדין).

יג.10. הדרכות מטעם החוקרים

303. בחלק ב' לתת-פרק זה (פסקה 286 והלאה), טוען המבקש, על בסיס חוות הדעת של אילן, כי **"כל הפרטים הנכונים שמסר זדורוב למעט אחד, נמסרו לו על ידי חוקריו"**.

304. הדוגמאות המובאות על מנת לבסס טענה זו, כבר הועלו בחלקן על ידי ב"כ המבקש במסגרת הטענות בדבר אי התאמות בתיאוריו של המבקש או קשירת הקשר עם המדובבים. כבר השבנו עליהן לעיל ולא נחזור על כך שנית.

305. אחת הסוגיות הנוספות המועלית כהמחשה לטענה, היא כי החוקרים רמזו למבקש שהרצח בוצע באמצעות **סכין יפנית**.

306. למעשה, סוגיה זו ממחישה כי בית המשפט דווקא נזהר מלתת משקל לפרטים שמסר המבקש, מקום שסבר כי המבקש יכול היה לקלוט פרטים אלה מהחוקרים, שלא בכוונת מכוון כמובן. כך, בעניין זה קבע בית המשפט המחוזי כי **"שעה שהמילה 'וחתכת' נאמרה לנאשם, בדגש על זהירות מופלגת הנדרשת בדיני נפשות, לא ניתן לראות בנתון החיתוך ככזה, פרט מוכמן"** (עמ' 356 להכרעת הדין). היינו, בית המשפט המחוזי גילה זהירות, ואך בגלל שהמילה **"וחתכת"** נאמרה למבקש, הפחית מהמשקל שיכול היה לתת לכך שהמבקש ידע לומר כי המנוחה נחתכה.

307. בהקשר זה יש להשלים את התמונה ולהפנות לכך שגם אם עצם החיתוך לא נתפס כפרט מוכמן, הרי **שתיאור החתכים** שגרמו למותה של המנוחה כן נזקף לחובתו של המבקש. נזכיר כי המבקש תיאר בהודאתו בפני החוקרים שני חתכים שביצע בצוואר של המנוחה, כאשר אחד מהם לא שיסף את כל הגרון, אלא חצי. בנוסף, ידע להסביר הן לארתור הן לחוקרים את משמעותו הקטלנית והמהירה של שיסוף הגרון בדרך זו.

308. השופט עמית תיאר את העובדה כי המבקש ידע לתאר פרטים שונים ומשונים ששמע על דרך ביצוע הרצח, אך כי בסופו של דבר ידע לומר כי גרונה של המנוחה שוסף. השופט עמית סבר כי בית המשפט קמא הלך מאוד לקראת המבקש בנושא זה במשקל שנתן לתיאור, רק מאחר ואחד החוקרים שאל אותו בשלב כלשהו אם חתך את המנוחה, וזאת, על אף שהמבקש עצמו לא טען כי למד אודות שיסוף הגרון מחוקריו:

"לכך יש להוסיף את אופן השיסוף כפי שתואר ע"י המערער – בשתי תנועות וגם את האמירה של המערער במהלך הודאתו, כי החתך בגרון היה 'כמעט עד הסוף'. שלא כחברי, אני סבור כי יש לייחס ידיעה מוכמנת לגבי החתך הכפול בצווארה של המנוחה" (בפס' 70)

309. גם השופט דנציגר, שלעניין דרך תיאור הרצח מצא שפרטים שמסר המבקש הם בבחינת פרטים מוכמנים **"שליליים"**, ציין כי **"מנגד, אמירתו, מיוזמתו, כי חתך את גרונה של המנוחה 'כמעט עד הסוף', נראה שהיא מתיישבת עם הממצאים"** (בפסקה 212 לפסק דינו).

יג.11. טענות בנוגע להפעלת המדובב

310. בחלק ג' של תת-פרק זה, ובהמשך לטענות בדבר הדרכת המבקש, טוען ב"כ המבקש (עמ' 217 והלאה) כי המדובב הופעל כלפי זדורוב, "באופן בלתי חוקי". לפי הנטען, המדובב שכנע את המבקש להודות בפני חוקריו בכך שביצע את הרצח במסגרת מצב של "אפקט", והדריך אותו בדבר פרטים שיש לכלול בהודאה זו. בפרק זה מביא ב"כ המבקש חלקים מהשיחות בין השניים, אשר לטענתו מבטאים הדרכה זו, שבאה לידי ביטוי בהמשך בנוסח הודאתו של המבקש בפני החוקרים.

311. טענותיו של המבקש בעניין זה הן טענות ערעוריות מובהקות. אין ספק שנושא הדיבוב על כל היבטיו זכה לבחינה מעמיקה בשתי ערכאות. ב"כ המבקש אינו מציג בבקשה עובדה או ראיה חדשה שלא היו ידועות ומוכרות לצדדים ולבית המשפט אלא מציג בפני בית המשפט הנכבד מובאות שונות ממכלול השיח בין המדובב למבקש, יחד עם פרשנותו של אילן לדברים.

312. נחזור ונדגיש. כל השיחות עם המדובב הוקלטו ותומללו ועמדו בפני הערכאות שבחנו אותן היטב ויכלו להתרשם באופן בלתי אמצעי מהשתלשלות העניינים שהתפתחה בתא. עמד על כך השופט דנציגר בפסק דינו (פסקה 85): **"במקרה דנא התאפשר לבית המשפט המחוזי לבחון את האינטראקציה בין המדובב לבין המערער באורח ישיר, "מכלי ראשון", הודות להקלטות ולתמלילים שתיעדו את פעולת הדיבוב לכל אורכה."**

313. קטעי השיחה המובאים במסגרת הבקשה כדי לתמוך בטענות ב"כ המבקש בדבר הדרכה, מכילים אמירות חלקיות בלבד שאינן משקפות את מלוא הדיבוב. לא נפנה במסגרת זו למובאות מהשיח המציגות תמונה שונה, שכן הדבר נעשה כבר במסגרת הדיון במשפט עצמו ובערעור, ואין מקום במסגרת זו של בקשה למשפט חוזר לחזור ולהציג את הטענות שכבר הוצגו לערכאות השונות.

314. בה בעת, נדגיש כי הן בית המשפט המחוזי והן בית המשפט העליון – ובכלל זה שופט המיעוט – דחו את טענות המבקש בהקשר זה. בית המשפט קמא בחן את השיח בין השניים ואת הטענה בדבר "הכנסת מילים לפי המבקש" על ידי המדובב, טענה שהועלתה גם בהקשרים נוספים של הדיבוב, וקבע כי:

"הוכח, כי המדובב לא הפעיל לחץ פסול על הנאשם, לא הכניס "מילים לפיו" ולא פגם בשום אופן במרחב ההחלטה הנתון לנאשם להודות אם לאו." (עמוד 99 להכרעת הדין)

315. ובהמשך, כב' השופט דנציגר קבע כי **"מסקנתו של בית המשפט המחוזי כי ארתור הותיר למערער מרחב בחירה אם להודות במיוחס לו בחקירה (כמו-גם לפניו) ולא הסיג את גבולות אוטונומיית הרצון שלו, נשענת לדעתי על אדנים מוצקים ואין עילה להתערב בה"**. השופט דנציגר אף דחה את הטענה כי המדובב הוא שהיה אחראי לשתילת הרעיון בנוגע ביצוע הרצח במצב של "אפקט": **"הטענה בדבר ביצוע הרצח במצב של בלק-אאוט לא "נשתלה" במוחו של המערער על ידי החוקרים או ארתור. המערער הוא זה שהעלה אפשרות זו לראשונה"**.

316. השופט עמית הצטרף למסקנותיו של השופט דנציגר: **"חברי היטיב להראות כי ארתור הותיר למערער חופש בחירה ולא פגע באוטונומיות הרצון שלו... אני מצטרף לדברים אלה בלב שלם."** (בפס' 9 לפסק דינו). השופט עמית הוסיף והבהיר אף הוא את התרשמותו שלו מהשיח הממושך בתא ומפעולת הדיבוב: **"במקרה דנן, הגעתי למסקנה שהמדובב ארתור פשוט עשה מלאכתו כהלכה ובהצלחה. באינטליגנציה רגשית, תוך הכרה של נפש האדם, הצליח ארתור להתחבר אל המערער ולרכוש את אמונו... כפי שציין בית משפט קמא, ואף חברי הסכים לכך, האווירה ששררה בתא היתה חברית ונינוחה."** (שם, בפסקה 7).

317. אם כן, הטענות העולות בחלק זה של הבקשה נידונו, השיחות עצמן נבחנו בהרחבה, והשופטים הגיעו למסקנות המתוארות לעיל על סמך התרשמותם מכלל חומר הראיות. הצגת מובאות מסוימות וחלקיות מהשיחות, יחד עם פרשנותו של אילן על יסוד "ניסיונו העצום" ו"מומחיותו באיתור הודאות שווא", אין די בה כדי להביא לשינוי המסקנות המבוססות הללו העומדות ביסוד הרשעת המבקש בשתי הערכאות.

318. המשיבה תדגיש כי גם ב"מקצה השיפורים" שעורך המבקש במסגרת פרק זה, אין כדי להסביר את הודאתו של המבקש בפני המדובב, הודאה בעלת משמעות ראייתית רבה. הטענות בדבר השפעתו של המדובב על המבקש במטרה שיוודה בפני החוקרים, והדרכתו בדבר הפרטים שעליו לכלול בהודאה זו, אין בהן כדי להסביר את הודאתו של המבקש **אשר נעשתה בראש ובראשונה בפני המדובב**. שכנוע, הבטחות בדבר המצב המשפטי, יכולים לכאורה להסביר החלטה של נחקר להודות **בפני החוקרים**, אולם הם אינם רלבנטיים להחלטה לחשוף מעורבות ברצח, בפני מדובב, שותף לתא.

319. **לפירוט חשיבות ומשמעות ההודאה בפני המדובב ובכלל זה מענה לטענות אילן בנוגע להתוודות ראה בפרק טז.1 לתגובת המשיבה.**

יג.12. סיכום תת-פרק זה

320. עמדת המשיבה היא כי חוות הדעת של אילן, עליה מתבססות הטענות המפורטות בתת פרק זה, אינה קבילה כלל. זאת, כיוון שהיא מסיגה את גבולו של בית המשפט ועניינה בתחום המסור לשיקול דעת בית המשפט בלבד. בנוסף, מאפייני חוות הדעת המפורטים לעיל, מובילים לכך שמשקלה מכל בחינה הוא אפסי. על אף זאת, המשיבה הציגה ובחנה לעיל את עיקר הטענות המועלות בחלק זה של הבקשה על יסוד האמור בחוות הדעת. המשיבה הראתה כי לרוב מדובר בטענות שהיו יפות לשלב הסיכומים או הערעור, ואשר אכן הועלו שם בפועל. טענות אלו נידונו כבר בהרחבה על ידי הערכאות, ואין לעובדה זו כל התייחסות בבקשה. גם להנחת המוצא העומדת ביסוד חוות הדעת והטיעון בפרק זה, לפיה פעלו החוקרים במכוון על מנת לשבש את החקירה, לא נמצא בסיס כלשהו.

יד. מענה לפרק 5.14: הראיות ה"ישנות"

321. פרק 5.14 יוחד על ידי ב"כ המבקש לראיות "ישנות" המעלות לטענתו קשיים. ראיות, אשר בהצטרפן לראיות החדשות – שכפי שהראתה המשיבה אינן חדשות כלל – מצדיקות לשיטתו קיום משפט חוזר.

322. כך, מציג תחילה ב"כ המבקש טענות בנוגע להתנהגות המבקש לאחר המעשה, וטוען כי התנהלותו הייתה בלתי הגיונית אם מדובר במי שאמור היה להסתיר את העובדה כי ביצע רצח קודם. המשיבה תטען כי טענותיו אלה הן בגדר השערות המתיימרות להעריך כיצד אמור רוצח לפעול באופן מושכל לאחר המעשה. הנסיבות לימדו שאין מדובר ברצח שתוכנן מראש. אין לדעת כיצד השפיע המעשה המזעזע לאחר מעשה על יכולתו של המבצע לכלכל בתבונה את מעשיו בשעות ובימים שלאחר מכן.

323. כמו כן, חוזר המבקש ומעלה את הטענות בנוגע למצב בו נמצאו נעליו, והעובדה כי לא נמצא עליהן דם – סוגיה שנידונה בהרחבה בערכאה קמא. מדובר בטענות אשר אין להם מקום בבקשה למשפט חוזר. העת להעלות טענות מסוג זה במטרה לשכנע בחפותו של המבקש, הייתה בפני הערכאה הדיונית, ולכל היותר במסגרת הערעור. ואכן, טענות אלו הועלו ונידונו. נפנה לדיון הנרחב שנערך בסוגיית ניקוי הנעליים החל מעמוד 297 להכרעת הדין, ולפסקה 97 לפסק דינו של השופט עמית, שם עוסק השופט עמית בבדיקות שנערכו בנעלי המבקש.

324. גם לטענות המבקש בנוגע לעדותה של רות נשרי, פסיכולוגית בית הספר, אין יסוד. למשיבה לא ברור מהי החולשה שמוצא המבקש בעניין זה. למעשה, עדותה של הפסיכולוגית נמצאה, ובצדק, כתומכת בראיות התביעה, מכיוון ששיקפה את התנהגותו הנסערת של המבקש לאחר מעשה.

325. אכן, רות נשרי סברה תחילה כי הדמות אשר ראתה בחדר המורים ועוררה בדיעבד את חשדה בשל תנועותיה הנסערות, הייתה של הגנן והיא אף עמדה על כך כי מדובר בו. עם זאת, התברר כי לגנן יש דמיון למבקש, אותו העדה לא הכירה כלל. כמו כן, נשרי הסבירה בבית המשפט כי טעותה נבעה גם מכך שאותו אדם שראתה בחדר המורים היה לבוש כפי שהייתה רואה את הגנן מרחוק, דהיינו בבגדי עבודה (עדותה בעמ' 977 ואילך לפר'). הזיהוי אם כן היה מוטעה, אולם התברר מה היה מקור הטעות. לעומת זאת, התיאור בדבר ההתנהגות יוצאת הדופן של אותו אדם שבו הבחינה, נותר על כנו, ונשרי עמדה עליו בחקירתה בבית המשפט. התיאור שמסרה אף התיישב עם התיאור שמסר המבקש על אודות תנועותיו לאחר הרצח ואף עם עדותו של המבקש עצמו לפיה הכין קפה בחדר המורים לאחר הרצח.

326. כמתואר בפסק דינו של השופט עמית:

"המערער סיפר בהודאתו מיום 19.12.2006 כי לאחר הרצח, לאחר שנכנס לשירותי הגברים, הקיא, רעד, והלך לחדר המורים כדי לשתות קפה (ת/22),

קלטת 2 בעמ' 50-51). בחדר המורים פגש שלוש מורות, אח"כ חזר למקלט, עישן מספר סיגריות בו זמנית, סבל מכאב ראש, הלם, והמשיך לעבוד ולרצף.

90. דברי המערער מתיישרים היטב עם עדותה של הפסיכולוגית רות נשרי, שהעידה כי בסמוך לשעה 14:15 הבחינה בגנן בפינת הקפה, ושמה לב כי הוא מתנהג בדרך שעוררה את תשומת ליבה, כשהוא מתנועע ב"תנועות נסערת". לאחר שהגנן נעצר, והיא ראתה אותו בטלויזיה, הבינה נשרי כי לא מדובר בגנן. אציין כי תמונתו של הגנן הוגשה לבית משפט קמא (ת/4), שהתרשם מדמיונו הניכר למערער. ברי כי הפסיכולוגית טעתה בזיהוי, באשר עדותה מתיישבת היטב עם דברי המערער עצמו. הלה סיפר כי כאשר הלך להכין קפה בחדר המורים, הבחין במורה אחת בצד ימין ושתיים-שלוש מורות מאחורי הקיר. ואכן, הפסיכולוגית סיפרה כי באותה עת היו בחדר המורים, מלבדה, עוד שלוש מורות צעירות שהיו מאחורי הקיר, ביחס לאדם שראתה בקיטון של פינת הקפה." (בפסקאות 89-90 לפסק דינו)

327. המבקש מפנה לדבריה של רות נשרי אשר נמסרו לפרקליטות במהלך ראיון העד (ת/694), שם ציינה כי איננה בטוחה בזהות האדם שראתה בחדר המורים ואינה יכולה להגיד בוודאות שמדובר בזדורוב למרות שהדמות דומה לו. בהקשר זה, תדגיש המשיבה כי חשוב להשלים ולהוסיף כי באותו ראיון אמרה נשרי גם כי "את זדורוב היא לא ראתה בבית ספר, ואם היו מראים לה אותו במשטרה הייתה אומרת שהדמות שראתה יותר מתאימה לו מאשר לגנן".

טו. מענה לפרק 5.15: טענות בנוגע לפרטים המוכמנים

טו.1. כללי

328. פרק 5.15 מבטא ניסיון נוסף של ב"כ המבקש להתמודד עם מכלול הפרטים שנתפסו כחיזוק להודאותיו של המבקש, הן על ידי שופט המיעוט, והן על ידי שופטי הרוב. ב"כ המבקש מנסה לשכנע כי למעשה בית המשפט טעה בקבעו כי המבקש מסר בהודאותיו פרטים מוכמנים. כן טוען ב"כ המבקש כי הלכה למעשה החוקרים היו מודעים לכל הפרטים המוכמנים כביכול שמסר המבקש, לרבות אלו שבית המשפט קבע שהתגלו רק לאחר דבריו של המבקש לגביהם.

329. המשיבה תטען כי בפרק זה ממשיך ב"כ המבקש ומעלה טיעונים אשר אין ביניהם לבין בקשה למשפט חוזר דבר, שכן כל מהותם היא ערעור על קביעות בית המשפט העליון, מבלי שיש בידי ראיה או עובדה חדשה בנוגע לקביעות אלו.

330. בית המשפט **קמא** בחן בקפידה ובזהירות רבה את הפרטים שהתביעה טענה כי הינם מוכמנים וחילק אותם לשלוש קבוצות – פרטים **בעלי משקל מכריע, גבוה ומופחת**. כל פרט, על פי טיבו והמשקל שניתן לו לאחר ניתוח מקיף של טענות הצדדים בעניינו, לרבות טענות כי הפרט הועבר למבקש מהחוקרים עצמם (ראה דיון החל מעמ' 369 להכרעת הדיון). ככל שנמצא כי יש בטענות ההגנה ממש, הופחת משקלו של הפרט, ואף נקבע לעתים כי אין לו משקל כלל. מטבע הדברים, קביעות בית המשפט קמא בדבר משקלם של הפרטים המוכמנים, עמדו בלב הערעור ועל כן גם **בערכאת הערעור** נבחנו טענות המבקש בעניין, בקפידה.

331. הצטברותם של הפרטים המוכמנים שנמצאו בהודאותיו, על משקלם השונה, חיזקה אצל בית המשפט קמא את המסקנה כי המבקש ביצע את הרצח. למבקש ניתנה הזדמנות במהלך החקירה להבהיר כיצד ידע לתאר כל אחד ואחד מהפרטים השזורים בהודאותיו, אשר תאמו את הממצאים בזירה ובית המשפט קמא קבע כי לא הצליח להציג הסבר משכנע לכך שהצליח לתאר את מכלול הפרטים שתיאר, ושתאמו את הממצאים העובדתיים.

332. חשוב להזכיר כי בחקירות הראשונות בהן נדרש להסביר את חזרתו מההודאה (ת/201 ו- ת/202), הסביר המבקש בעיקר כי פעל בדרך של **היסק לוגי** לגבי התנהלותו של רוצח. כלומר, ניסה לשים עצמו במקומו של הרוצח. חלק מהידע בעניין זה נרכש לדבריו מסרטים שראה, וחלק מחשיבה לוגית לגבי הדרך בה כנראה התנהלו הדברים. לשם המחשה, לגבי שיסוף גרונה של המנוחה, הסביר המבקש כי זהו פרט שנלמד מהגיונם של דברים, וכי ראה בסרטים שרוצח הרוצה למנוע מהקורבן לצעוק, ישסף קודם כל את גרונו (ת/202, בעמ' 19). כך גם הסביר את ידיעתו על פצעי ההגנה שנמצאו בידי המנוחה – **כי הגיוני** שנגרמו למנוחה פציעות בידיה כתוצאה מניסיונה להתגונן. ניתן להתרשם אם כן שאף ההסברים השקריים שניתנו על ידי המבקש להודאתו, שיקפו את התעניינותו בנושאים אלו של ביצוע מעשי אלימות.

333. על מנת להתמודד עם משמעותם המחזקת של הפרטים אותם מסר המבקש, טוען בא כוחו כי המבקש הודרך בדבר הפרטים הללו על ידי החוקרים, שפעלו בחוסר יושר. כן טוען בא כוחו, לרבות בחלקים הקודמים, כי פרטים מוכמנים הועברו למבקש גם באמצעות המדובר, בהנחיית החוקרים. טענה נוספת היא כי המבקש טעה למעשה בתיאור פרטים מהותיים מהאירוע, ובכך שיקף את העובדה כי לא ביצע את הרצח.

334. כאמור, מצופה היה שהמבקש עצמו יטען ויסביר כי את הפרט המוכמן שמסר, קיבל מהחוקרים עצמם, וזאת בהזדמנות הראשונה שניתנה לו, לאחר שחזר בו מהודאתו. בפועל, לגבי חלק ניכר מהפרטים, טענה כאמור כלל לא הועלתה על ידי המבקש עצמו. כאשר אכן הועלתה על ידו ונבחנה על ידי בית המשפט, נמצא ברוב המקרים כי אין לה בסיס כלשהו.

335. למרות האמור לעיל, וכדי שלא להשאיר נושאים מסוימים העולים בבקשה ללא תשובה, תתייחס להלן המשיבה לשלושה נושאים עיקריים אליהם מתייחס המבקש בפרק זה – ידיעת המבקש שלא ניתן היה לנעול את דלת התא מבחוץ; תנוחת המנוחה בזמן הרצח; השיחה עם ראובן ג'נאח.

טו.2. ידיעת המבקש על כך שלא ניתן היה לנעול את דלת התא מבחוץ

336. דלת התא בו נמצאה גופת המנוחה נמצאה נעולה ונפרצה ע"י המחלצים. נמצא כי בשל פגם בלשונית המנעול, לא ניתן היה לנעול או לפתוח דלת זו מבחוץ. המדובר בפגם שהיה ייחודי לאותה דלת, ולא אופייני לשאר הדלתות בחדרי השירותים בבית-הספר. בית המשפט קמא קבע כי:

"הנאשם ידע למסור, כי לא יכל לנעול את דלת תא 2 מבחוץ, כאשר בשלב זה טרם נודע לחוקריו, כי מנעול הדלת המאפשר פתיחתה מבחוץ, שבור. הנאשם הסתבך בשקריו כשניסה להסביר כיצד ידע עובדה זאת, לבסוף הודה ששיקר, [נ]לא ראה את דלת התא והמנעול השבור במראה. מדובר בפרט מוכמן חריג, ידיעת הנאשם לגביו ברורה ויש להעניק לו משקל גבוה" (עמ' 370 להכרעת הדין)

337. ב"כ המבקש טוען בפסקה 314 לבקשה, כי בניגוד לקביעת בית המשפט, לא מדובר בפרט מוכמן שלא היה בידיעת החוקרים במהלך החקירה הרלבנטית. זאת, כיוון שהמחלצים מסרו כבר בשלב מוקדם כי היה צורך לפרוץ את דלת התא. מכך עולה לטענתו, שהחוקרים ידעו שמנעול התא לא היה תקין, וכי לפיכך החוקרים שיקרו כאשר טענו כי הדבר נודע להם רק לאחר מכן, בעת תפיסת הדלתות. ב"כ המבקש טוען עוד כי המבקש לא מסר בחקירתו כי מנעול הדלת של תא זה דווקא היה מקולקל, אלא כי הוא דיבר על כלל המנעולים בשירותי הבנות.

338. לא זו בלבד שמדובר בטענות שאינן אלא ערעור נוסף על הכרעת הדין, מבלי שהמבקש מציג ראיה או עובדה חדשה לבית המשפט, אלא למעשה, טענות אלו סותרות זו את זו. שכן, אם

הטענה היא שהחוקרים היו מודעים לפגם במנעול לפני החקירה והדריכו את המבקש בהתאם, הרי שאין הדבר מתיישב עם הטענה לפיה המבקש כלל לא מסר כי מנעול התא היה מקולקל. וכל זאת, מבלי שאמרנו דבר לגבי ההנחה כי מי שיודע על כך שהדלת נפרצה, יודע בהכרח גם כי היה פגם במנעול שלא איפשר לנעול אותה מבחוץ – הנחה שאינה מתבקשת כלל.

339. מכל מקום, דיון בעניין זה נערך על ידי השופט דנציגר בחוות דעתו (החל מפסקה 150). במסגרת דיון זה לובנו השיקולים השונים הנוגעים לעניין, לרבות הטענות המובאות היום בבקשה. כפי שעולה מהדיון, על אף שהשופט דנציגר סבר כי יש ממש בחלק מהטענות, בסופו של דבר הוא לא מצא כי יש מקום להתערב בקביעות בית המשפט קמא.

340. אכן, השופט דנציגר סבר כי קשה לייחס למבקש "אמירה ברורה ופוזיטיבית המתייחסת לחוסר האפשרות לנעול מבחוץ את תא השירותים שבו בוצע הרצח באמצעות החדרת חפץ חד". בה בעת, מצא כב' השופט דנציגר כי אין לייחס לקושי זה משקל. זאת, כיוון ש"ההגנה והמעורר עצמו לא כפרו בכך שידע לתאר פרט זה – לא בבית המשפט המחוזי ולא בערעור. הטענה היתה ועודנה כי המערער הודרך בדרכים כאלה ואחרות, וכך ידע לתאר כי לא ניתן לנעול את התא מבחוץ". כן ציין בהקשר זה השופט דנציגר כי "ההגנה מתעלמת גם בשלב הערעור מכך שהמעורר הודה בחקירה נגדית כי שיקר כשאמר שהבחין בכך שהמנעול שבור מהתבוננות בו בשחזור (ישירות או דרך המראה)" (ראה בפסקה 155).

341. בנוסף, השופט דנציגר הסכים לכך (פסקה 157) כי יש ממש בטענה שהמחלצים וצוות מז"פ שהגיעו לזירה הבחינו כבר ביום הרצח כי המנעול של התא השני שבור אך קבע כי "מכאן ועד הקביעה כי הפרט היה ידוע לאזולאי וסשה, שחקרו את המערער בעת שמסר את הפרט הנדון (ביום 21.12.2006), הדרך ארוכה; בפרט, בהתחשב בעדותו המפורשת של אזולאי כי במועד הנ"ל לא ידע זאת."

342. לסיכום העניין קבע בית המשפט (השופט דנציגר) כי :

איני מוצא להתערב במסקנתו של בית המשפט המחוזי בנוגע לפרט זה התחשב [כך במקור] בכך שמהערער [כך במקור] אישר את אמירתו בחקירה כי לא ניתן היה לנעול את התא מבחוץ; כי הסבריו לכך אינם אמינים; וכי לא הוכח שהמידע היה בידיעת החוקרים הרלוונטיים ביום 21.12.2006." (בפסקה 157)

343. ב"כ המבקש חוזר ומעלה טענה שנידונה בהרחבה במשפט, ולפיה במהלך השחזור התבונן המבקש לעבר המנעולים והסיק ממה שראה כי לא ניתן לנעול את התא מבחוץ. כאמור לעיל, מדובר בטענה שקרית שהוכחה כשקרית והמבקש אף הודה בכך בחקירתו הנגדית :

ש.המראה שקר?

ת.כן.

ש.לסיכום הנושא, אתה לא ראית בשחזור גם שהמנעול של הדלת שבור לא במראה ולא בשום דרך אחרת?

ת.לא ראיתי"

(ע' 1140 לפרוטוקול, ש' 2-4)

טו.3. תנוחתה של המנוחה במהלך ביצוע הרצח

344. בסעיף 315 לבקשה מעלה ב"כ המבקש טענות כלפי מסקנת בית המשפט קמא לפיה יש לתת משקל מכריע לכך שהמבקש ידע לציין בחקירותיו כי המנוחה עמדה כשצידה מופנה אליו, פניה אל הקיר המערבי הפונה לתא מס' 1, וגבה אל הקיר הפונה לתא מס' 3. תיאור זה תאם את מה שעלה מסימני ההתזות ומריחות הדם על כתלי התא.

345. בית המשפט עמד על כך שבעת שהמבקש מסר ושחזר פרט זה ביום 19.12.06, טרם ניתנה חוות דעת בעניין זה של איש המעבדה הניידת רפ"ק ינאי עוזיאל מיום 25.12 (ת/296), ועל כן נתן משקל מכריע לידיעת הפרט המדובר, שלא היה באותה העת בידיעת החוקרים. בית המשפט קבע כי **מדובר בפרט מוכמן קלאסי**, אשר רק מי שביצע את הרצח יכול היה לדעתו.

346. בית המשפט בחן את הסבריו השונים של המבקש לכך שידע פרט זה. גרסת המבקש בחקירתו היתה כי מדובר ב"לוגיקה", כלשונו, המתבססת על כיוון פתיחת הדלת ועל העובדה שמדובר בתא קטן (ת/201, ת/202 בעמ' 38-39) בחקירתו הנגדית שינה המבקש את גרסתו, וטען כי יורם הראה לו את המצב בו הייתה המנוחה (עמ' 1131 לפר'). לאחר מכן שינה שוב גרסתו ונתן הסברים אחרים (עמ' 1132 לפר').

347. ב"כ המבקש טוען כי אין למעשה בסיס עובדתי להנחה כי המנוחה אכן עמדה בצורה הזו דווקא בעת ביצוע הרצח וכי לא ניתן לסמוך בעניין זה על המומחה ינאי עוזיאל.

348. אף במסגרת הערעור טען המבקש כי מיקום התקיפה כלל אינו ברור, וכי רפ"ק עוזיאל כלל אינו מומחה לעניינים אלו, ואף שינה במשפט את עדותו לעומת חוות דעתו. עוד נטען בערעור כי המבקש למעשה הודרך על ידי החוקרים.

349. הנה כי כן, טענותיו של המבקש המפורטות כיום בבקשה, מהוות חזרה על טענות שהועלו ונדחו במסגרת הערעור. לא נחזור במסגרת זו על המענה שניתן לטענות אלו, אלא נציין כי ההגנה לא הביאה בשעתו חוות דעת סותרת לחוות דעתו של עוזיאל, ולמעשה, אף המומחה מטעמה, אלכס פלג, אישר את הדברים בחקירתו הנגדית (עמ' 1411 שורה 17 ואילך לפרוטוקול; עמ' 1418 לפרוטוקול שורה 9), "אף שלא בפה מלא", כדברי כב' השופט דנציגר.

350. המשיבה תדגיש כי מדובר בפרט שאף שופט המיעוט מצא שיש לתת לו משקל גבוה ביותר, המגיע אף לכדי **סיוע** :

"164. המסקנה היא, אם כן, כי המערער תיאר באופן עקבי בהודאה ובשחזור

כיצד עמדה המנוחה בזמן הרצח בהתאם לממצא של עוזיאל, וזאת ללא כל

הנחיה והדרכה מצד החוקרים. אדגיש כי ההדגמה שביצע המערער על ארתור

אינה מעלה ואינה מורידה לעניין זה, הואיל וארתור נע בה בחופשיות ומיזמתו ומאחר שהיא אינה סותרת באופן ממשי את יתר ההדגמות.

165. בערעור טוענת ההגנה כי לא מדובר בפרט מוכמן המחזק את ההודאה משתי סיבות : האחת, כי המערער לא ידע את הפרט בעצמו אלא הודרך על ידי החוקרים. בין היתר, נטען כי אזולאי נעמד בעצמו בתפקיד המנוחה, בפוזיציה שאימץ בית המשפט המחוזי, ושאל את המערער אם כך עמדה ובכך הנחה אותו בעניין זה. לשיטתי, אין בטענה זו ממש. ההגנה התעלמה מכך שהמערער הדגים על סשה כיצד עמדה המנוחה עוד לפני שאזולאי התערב. כמו כן, לא מצאתי כי אזולאי עצמו הנחה את המערער בשום צורה, וממילא המערער שלל בפירוש את אופן עמידתו של אזולאי וכיוון אותו לפי רצונו.

טענתה השניה של ההגנה היא כי קשה לקבוע אובייקטיבית מה היה כיוון עמידתה של המנוחה בפועל. לפי הטענה, עוזיאל אינו מומחה לעניינים אלו ואף במשפט שינה עדותו ביחס לחוות דעתו הכתובה. בחוות הדעת קבע כי המנוחה עמדה בסמוך לקיר המערבי. רק בעדות, אחרי שכבר הכיר את הגרסה שהתגבשה בחקירה, טען כי פניה הופנו לעבר הקיר. איני מוצא לקבל גם טענות אלה. לגבי מומחיותו של עוזיאל; הטענה הועלתה בצורה סתמית וללא הנמקה ראויה. לדברי המשיבה, עוזיאל הוא ראש מעבדה ניידת מחוז צפון, בעל ותק של למעלה מ-20 שנה, מומחה לזירות פשע ולהתזות דם ולכן לא ברור מה מקור הטענה. זאת ועוד, בא-כוח המערער הצהיר לפרוטוקול כי "אין לי טענות לגבי מומחיות העד" [עמ' 351 לפרוטוקול]. באשר לשינוי עמדתו של עוזיאל; אמנם, עוזיאל לא ציין בחוות דעתו כי המנוחה עמדה עם הפנים לקיר המערבי אלא רק בסמוך לו. עם זאת, ההגנה לא הביאה חוות דעת נוגדת ולמעשה פלג הסכים (אף שלא בפה מלא) לממצא של עוזיאל בעדותו. בנוסף, לא מדובר בסתירה בין חוות הדעת לבין העדות, אלא בעמדה מפורטת ומדויקת יותר. ניתן לראות בכך משום הבהרה של חוות הדעת (זו גם טענת המשיבה). כמו כן, עוזיאל הסביר בעדותו מדוע הוא סבור שהמנוחה עמדה עם הפנים לקיר המערבי:

"ש.בעין לא של מומחה, אני מסתכלת על תצלום 51 ואני רואה כתמי דם בשתי הקירות [כך במקור – י.ד.], תסביר לבית המשפט איך הגעת למסקנה שהיא עמדה דווקא עם הפנים לקיר שגובל בתא הראשון ולא בתא השלישי.

ת.מה שמכווין אותי זה כיווניות ההתזות, כיווניות ההתזות היא זו שמובילה אותנו להיכן עומד הקורבן, זווית ההתזות מלמדת אותנו היכן עומד הקורבן, יכולה להיות זווית הפוכה והקורבן יכול היה לעמוד בפנים ואז היינו רואים צורת תנוחה אחרת, כאשר יש לנו זווית של 90 מעלות, הקורבן עומד ב – 90 מעלות מול הקיר, נקבל תצורה עגולה לגמרי, כאשר הקורבן עומד בזווית של 45 מעלות, מתקבלת צורה יותר מאורכת. ככל שהטיפות יותר מוארכות, אנו נקבל זוויות שונות אחרות,

הדברים האלה גם ידועים ומוכרים בספרות ויש לנו ספרות רבה בנושא, הבאתי אתי מספר ספרים" [עמ' 354-355 לפרוטוקול].

166. איני מוצא עילה לסטות מקביעת בית המשפט המחוזי, הנשענת על ממצאו של עוזיאל לפיו המנוחה עמדה עם פניה לקיר המערבי בעת השיסוף. משכך, בדין ייחס בית המשפט לפרט זה משקל גבוה ביותר. פרט מוכמן זה נמסר על ידי המערער ומתיישב עם ממצאי הזירה. בשעה שמסר המערער את המידע בחקירה ובשחזור, טרם ניתנה חוות דעתו של עוזיאל ומכאן שהמידע לא היה בידיעת החוקרים. ההסברים שהציע המערער באשר לידיעתו את הפרט אינם משכנעים. כך למשל, טענתו כי ניתן היה לנחש או להסיק זאת על סמך ההיגיון אינה מתבקשת בהכרח ממבנה התא. מדובר, אם כן, בפרט מוכמן הטומן בחובו משקל גבוה בהחלט. (ההדגשות במקור)

351. ב"כ המבקש מבקש מחד גיסא, לחזור ולכפור בקביעה בדבר תנוחתה של המנוחה שנלמדה מתמונת כתמי הדם בתא, על בסיס הטענות הישנות שהועלו כלפי מומחיותו של עוזיאל. אך, מאידך גיסא, גם כיום, אין ב"כ המבקש תומך את טענותיו על חוות דעת נגדית או על טענה חדשה כלשהי.

352. יתרה מזו, המשיבה תדגיש כי כאמור לעיל, לבקשה זו צורפה ראייה חדשה והיא חוות דעת מטעם מומחה לכתמי דם תום בבל. והנה, בחוות דעת זו לא התבקש המומחה להתייחס כלל לתנוחת המנוחה בזמן הרצח, והתמקד בשאלת היותה של הדלת סגורה או פתוחה. עובדה זו מדברת בעד עצמה, ומעידה כי ב"כ המבקש למעשה זנח טענה זו.

טו.4. השיחה עם ראובן ג'נאח

353. גם בעניין השיחה המדוברת עם הקבלן ראובן ג'נאח, שנקבע כי היא בעלת משמעות מחזקת ממשית, מעלה המבקש טענות מבלי להתייחס כלל לדיון שנערך בעניין זה בבית משפט נכבד זה.

354. נזכיר כי בהתאם לקביעות בית המשפט קמא (עמ' 345-351 להכרעת הדין) בשעות הערב של יום הרצח, קיבל המבקש שיחת טלפון ממעבידו בה ביקש ממנו ג'נאח להתחיל למחרת היום בעבודה אצלו. המבקש טען בפני ג'נאח כי עליו לעבוד למחרת בבית הספר. ג'נאח השיב כי בית הספר יהיה סגור, משום שמתה ילדה, בת של חבריו. מיד לאחר מכן, דיווח המבקש לאשתו כי הקבלן ג'נאח התקשר ומסר לו כי ארע דבר בבית הספר, וכי "ילדה נפלה מאסלה בשירותים". לאמירה זו ניתן משקל ראייתי גבוה שכן נכון לשעת השיחה המבקש טרם נחשף לידיעות בתקשורת אודות הרצח ופרטיו (כך לגרסתו הוא ולגרסת כל בני משפחתו). אף ג'נאח עצמו כלל לא ידע כי הרצח ארע בשירותים ואת תפקידה של האסלה בעניין.

355. ב"כ המבקש טוען כי בזמן השיחה פרט זה לא היה כלל מוכמן אלא נפוץ ברחבי העיר קצרין, וכי הן המבקש והן ג'נאח בוודאי כבר שמעו על כך.

356. לא ניכנס במסגרת זו לניתוח העדויות על יסודן קבע בית המשפט קמא את תיאור העובדות שהוצג לעיל. זהו דיון עובדתי שנערך הן בערכאה הדיונית על יסוד העדויות של המבקש ואשתו ושל ג'נאח, בין היתר, ונבחן אף בערכאת הערעור. לצורך הדיון כאן, די אם נפנה את בית המשפט הנכבד לאמור בפסק דינו של השופט דנציגר, וראה להן.

357. השופט דנציגר דן בפסקאות 176-186 לפסק דינו בעניין זה. השופט דנציגר התרשם כי קיים קושי בקביעה נחרצת לפיה ג'נאח לא ידע על מקום מציאת המנוחה, והיה מוכן להניח כי ג'נאח לא זכר כי בעת ששוחח עם המבקש כבר ידע את הפרטים על כך שהמנוחה נמצאה בשירותים. עם זאת, השופט מצא כי קיים קושי לא מבוטל בכך **שהמבקש עצמו אישר בחקירתו כי ג'נאח לא מסר לו את המידע**, ורק התמקד בחקירתו בניסיון להציע הסברים שונים ומשונים לכך שהבין זאת מהשיחה. על כן, הפחית השופט דנציגר ממשקל הראיה שנקבע על ידי בית המשפט קמא כ"מכריע", אך עדיין מצא שיש לפרט זה משקל גבוה. השופט עמית הצטרף למסקנתו זו של השופט דנציגר (ר' סיכום עמדתו בפסקה 80 לפסק דינו).

358. המשיבה תציין כי קביעה זו ממחישה את הקושי שבהעלאה מחודשת של טיעון זה על ידי **בא כוחו של המבקש**. ב"כ המבקש מנסה לשכנע כי לג'נאח היתה אפשרות לדעת במועד השיחה את המידע בדבר מות המנוחה בשירותים, אך זאת מבלי להתמודד עם העובדה כי המבקש **עצמו** לא טען כי שמע את המידע האמור בשיחתו עם ג'נאח.

טז. ראיות נוספות העומדות בבסיס ההרשעה ולא נידונו בבקשה

359. השאלה המרכזית בה על בית המשפט להכריע במסגרת בקשה להורות על משפט חוזר היא האם יש בראיות שהציג המבקש פוטנציאל להשפיע על תוצאות המשפט. שאלה זו צריכה להיבחן תחילה על ידי סקירת הראיות והטענות שהעלה המבקש בפני עצמן, על מנת להעריך את משקלן הסגולי, כפי שנעשה לעיל, ובהמשך אל מול **כל מסכת הראיות שביססה את ההרשעה**.

360. במסגרת הבקשה הציג המבקש טענות המנסות לשמוט את הקרקע תחת הודאותיו של המבקש. מדובר בעיקר בטענות המופנות כלפי ההודאות שמסר המבקש לחוקריו, וכן כלפי השחזור. בתמיכה לטענות הללו אף הוצגו חוות דעת חדשות. השבנו לטענות אלו לעיל והראינו כי אין הן מבססות את העילות לקיום משפט חוזר.

361. עמדת המשיבה היא כי לא רק שהראיות המוצגות במסגרת הבקשה אינן בעלות הפוטנציאל הנדרש בפני עצמן כדי להשפיע על תוצאות המשפט, אלא שראיות אלו אינן יכולות לקעקע או להחליש את מארג הראיות עליו מבוססת ההרשעה שעמדה איתן אף בבחינתה של ערכאת הערעור.

362. נזכיר את אשר נקבע בפסק דינה של ערכאת הערעור: לשיטת השופט עמית, שלוש הראיות המרכזיות שביססו את הרשעת המבקש הן התוודותו בפני המדובב, הודאתו בפני החוקרים והשחזור. שלוש ראיות אלה הן בבחינת בסיס פירמידה "שמעליו נערמות **הראיות האחרות**" (פסקה 106 לפסק דינו). את כל אחת מהראיות המרכזיות הללו, ראה השופט עמית כנדבך נפרד ועצמאי.

363. להלן תבקש המשיבה להתייחס בפירוט רב יותר להתוודות בפני המדובב וכן לכמה "ראיות אחרות" – הפרטים המוכמנים והראיות המחזקות; טביעות הנעל על מכנסי המנוחה.

טז.1. ההודאה בפני המדובב משמעותה ועוצמתה הראייתית

364. בפרק החמישי לבקשה מנסה המבקש למוטט את בסיס הפירמידה, אולם עיקר טענותיו מופנות כלפי ההודאה שנמסרה לחוקרים וכלפי השחזור. **כלפי ההתוודות בפני המדובב**, ראה שנקבע כי משקלה רב ביותר, אין הוא מציג טיעון של ממש ובוודאי שאין בידו ראיה חדשה או טיעון חדש לעניין נדבך משמעותי זה שאף עליו מבוססת "הפירמידה".

365. לא בכדי ניתן להודאה בפני המדובב משקל ראייתי רב במיוחד בשתי הערכאות. בית המשפט הנכבד עמד בפירוט על נסיבות מתן ההודאה, הדינמיקה שקדמה לה, הפרטים שנמסרו בה, והסבריו הכושלים של המבקש לאחר מכן. כל אלה חיזקו אף הם את המסקנה בדבר אמינות ההודאה.

366. אף שופט המיעוט השתכנע בדבר עוצמת ראייה זו. השופט דנציגר תיאר תחילה את נסיבות מתן ההודאה המצביעות על האותנטיות שלה, ואת **"אווירת הסוד"** שהשליט המבקש – בכיבוי האור, בלחישות, ובאמירות בקול רם בנוגע לחפותו שנועדו לאוזני מאזינים ככל שהם קיימים (ור' בפסקה 101 לפסק דינו). השופט בחן את הדינמיקה שקדמה להודאה ומצא כי הבחירה של המבקש להודות בפני המדובב נבעה מנקודת מפנה שחלה ביחסי האמון בין השניים (פסקה 102 לפסק דינו), וכי ההגנה לא הצליחה לספק הסבר לשאלה מדוע התוודה המבקש בפני המדובב.

367. השופט דנציגר עמד עוד על כך כי ההודאה שנאמרה בפני המדובב היתה אמינה ומשופעת בפרטים וסיכם את הדברים כך:

בחינת הודאתו של המערער לארתור מובילה למסקנה ברורה בדבר משקלה הפנימי הגבוה. מקובלת עלי קביעתו של בית המשפט המחוזי כי אין לפנינו תיאור סתמי, "רזה" של הדברים, כי אם הודאה משופעת פרטים, קטנים כגדולים, מלווה בהדגמות ובהמחשות. (פסקה 100 לפסק דינו)

368. בהמשך, דן בראיה משמעותית זו גם השופט עמית שהצטרף למסקנתו של השופט דנציגר בקבעו:

"... אין לי אלא להצטרף למסקנתו של חברי כי "בחינת הודאתו של המערער לארתור מובילה למסקנה ברורה בדבר משקלה הפנימי הגבוה...נסיבות מתן ההודאה מצביעות במובהק על האותנטיות שלה" (פסקאות 100-101)

369. אף השופט זילברטל, בפסק דינו הקצר, מצא לנכון לייחד מילים חד משמעיות לעוצמתה הראייתית החריגה של הודאת המבקש בפני המדובב:

"...עוצמת הראיות המפלילות, ובראשן ההתוודות של המערער בפני המדובב ארתור, היא, להשקפתי, רבה ביותר, עד שאותם סימני שאלה שנותרו אינם יוצרים ספק סביר באשמתו של המערער. הודאה-התוודות זו של המערער, ששני חבריי עמדו בהרחבה על כל היבטיה ועל כן לא אשוב ואפרטם, היא הודאת אמת על פי כל המבחנים המשמשים אותנו לבחינת הודאות. אוסיף, כי רק לעיתים רחוקות נתקלים אנו בהודאה שניתן לומר עליה, במידה כה גבוהה של בטחון, שניתן לבסס עליה הרשעה. כל זאת נאמר מבלי להקל ראש בסכנה האינהרנטית שבהסתמכות על הודאת חשוד, שאני מודע לה היטב." (בפסקה 2 לפסק דינו)

370. טענותיו של המבקש כי המדובב השפיע עליו להודות בפני החוקרים וכי הדריך אותו בדבר הפרטים שעליו לכלול בהודאה זו, אין בהן כדי להסביר את התוודותו של המבקש **בפני המדובב עצמו**, אשר קדמה להתוודות בפני החוקרים. המשיבה תטען כי ההסברים השונים שהוצגו במהלך השנים לכך שזדורוב הודה **בפני חוקריו** במהלך הדיונים בפרשה, לרבות ההסבר לפיו המבקש שוכנע על ידי ארתור המדובב כי כדאי לו להודות על מנת לזכות בהקלה

בעונשו, אינם יכולים להסביר את העובדה שהמבקש הודה עוד קודם לכן בפני המדובב, אותו חשב לעצור נוסף בתא.

371. עמד על כך השופט עמית בפסק דינו:

"10. איני רואה כל סיבה לכך שהמערער התוודה בפני ארתור על מעשה שלא עשה. יתרה מזאת. המערער עצמו לא הצליח ליתן הסבר הגיוני לכך, לא בחקירותיו וגם לא בבית המשפט, והסתבך בשורה של שקרים בניסיונותיו הכושלים להסביר את התוודותו.

...

ואם לא די בכך, לאחר שנחשף בפני המערער שארתור הוא מדובב, לאחר שהמערער לא מצליח להסביר לחוקריו מדוע אמר את שאמר לארתור, הוא נאלץ להפטיר:

"י: רומן, ארטור סיפר לנו אמת נכון?"

ר: כן

י: תודה רבה" [שם, עמ' 34]."

(ההדגשות במקור)

372. ב"כ המבקש מבקש לכפור במשמעות הרבה שייחס בית המשפט לדרך בה המבקש הודה בפני המדובב, כאשר מחד הוא לוחש את התוודותו, ומנגד בקול רם הוא מכריז על חפותו. לשם כך הוא מפנה בפסקה 297 לבקשה לחוות דעתו של אילן, הקובע, לאור "נסיונו העצום בחקירות וכן באיתור הודאות שווא", כי אין שום משמעות מפלילה לעובדה זו, שכן מדובר למעשה במי שרוצה להעניק להודאתו עטיפה של אותנטיות ומְשַׁחֵק מְשַׁחֵק של מי שממתיק סוד עם חברו. לפי אילן, זוהי "תופעה" שניתקל בה פעמים רבות אצל מוסרי הודאות שווא. **אילן אינו מספק בסיס עובדתי לטענה בדבר קיומה של "תופעה" כאמור, והמשיבה סבורה שאין בטענה ממש.**

373. מכל מקום, השאלה הנשאלת היא **מדוע** שהמבקש ינסה לשכנע את המדובב כי רצח את המנוחה? לטענת ב"כ המבקש ההודאה היא תוצאה של מכבש לחצים אדיר שהפעיל המדובב על המבקש, כאשר האשים אותו שהוא לא סומך עליו והפעיל עליו מניפולציה לפיה הוא עלול להפסיד את הקשר בניהם.

374. על כך יש להשיב כי הנחה זו אינה מתיישבת עם הדינמיקה הנינוחה בתא ממנה התרשם בית המשפט, כמתואר בהרחבה בפסק הדין. המבקש לא היה שרוי בחשש מפני המדובב ואין כלל אינדיקציות לכך שביקש להתרברב בפניו ולהציג עצמו כרוצח שביצע רצח מזעזע. למעשה, התנהלות זו – לחישת הסוד, אל מול אמירות של חפות המובעות בקול רם – מתיישבת היטב עם חששותיו של המבקש לגבי אפשרות שיש האזנה בתא, חששות אותם הוא מביע במפורש במהלך שיחה זו (ת/9, עמודים 18 ו-20).

375. יתרה מזו, המשיבה תזכיר כי גם לאחר שעומת בחקירתו עם התוודותו בפני המדובר, לא נתן המבקש הסבר ברור ומשכנע להתוודותו. שופט המיעוט עמד בהרחבה על הגרסאות המתפתחות והסותרות שהועלו מצדו של המבקש כדי להסביר את התוודותו וקבע כי יש לזקוף לחובתו את העובדה שהלכה למעשה, אין בפני בית המשפט כל גרסה אשר בכוחה להסביר מדוע התוודה לפני המדובר (סעיף 103 והלאה לפסק דינו של השופט דנציגר).

376. ודוק, הטענה שמדובר בהתרברבות בפני המדובר לא נעלמה כלל וכלל מעיני בית המשפט. וכך הדגיש שופט המיעוט בפסק דינו:

"אעיר כי את טענת המערער לפיה לא רצה להיראות "סמרטוט" בעיני ארתור, ניתן כביכול לפרש כאילו ביקש להתרברב לפניו ומטעם זה הודה ברצח. ואולם, טענה זו לא הועלתה בערכאה הדיונית או בערעור כסיבה שבעטיה הודה המערער לפני ארתור, מה גם שהיא עומדת בסתירה לגרסתו כי הודה היות ששוכנע שביצע את הרצח." (פסקה 104 לפסק דינו של השופט דנציגר)

377. לסיכום עניין זה. גם כיום, אין למעשה בידי המבקש טענה, ראיה או עובדה חדשה שיש בהן כדי להפחית ממשקלה הרב והעוצמתי של ההתוודות בפני המדובר. נדבך עצמאי מרכזי זה עומד אם כן איתן, ומוביל למסקנה לפיה לראיות שהציג המבקש אין פוטנציאל להשפיע על תוצאות המשפט.

2.2. פרטים מוכמנים וראיות מחזקות נוספות

378. בית המשפט קמא ובית משפט נכבד זה – ובכלל זה אף שופט המיעוט, עמדו על שורת הפרטים המוכמנים בדרגות שונות של עוצמה, שהופיעו בהודאותיו של המבקש. השופט עמית בפסק דינו אף הדגיש את **משקלם המצטבר**.

379. בנוסף, בתחילת פסק דינו, ולאחר מכן לקראת סיומו, עמד השופט עמית על שורה של ראיות נסיבתיות המצביעות על המבקש כרוצח: העובדה כי המבקש עובד במקום ונמצא בקרבת זמן ומקום לזירה, מכיר את בית הספר, ואינו מעורר חשד; הנגישות מכוח עבודתו לסכינים מסוגים שונים; תנועותיו החריגות שמשכו את עיניה של הפסיכולוגית של בית הספר לאחר הרצח; הימצאות קיסם עץ התקוע במנעול המקלט שבו סיים לעבוד; אוסף הסכינים שבו הוא מחזיק; ממצאים מחיפוש במחשבו של זדורוב המלמדים על תחומי העניין שלו; השיחה שניהל עם אשתו לאחר שיחתו עם מעבדו, ראובן ג'נאח, שלימדה שידע כי ילדה נמצאה באסלה בשירותים; והעובדה שיומיים לאחר הרצח השליך את המכנסיים שבהם עבד ביום הרצח. לגבי ראיה אחרונה זו הדגיש השופט עמית כי מדובר בראיה "עוצמתית" הנזקפת לחובתו של המבקש.

380. החיזוקים הרבים שנמנו על ידי בית המשפט להודאותיו של המבקש, ובמיוחד על ידי השופט עמית, יכולים בוודאי לתמוך בהודאותיו ולהוות בסיס מוצק להרשעה. במסגרת הבקשה, ניסה המבקש לשמוט את הקרקע מתחת לחלק מהחיזוקים הללו, אולם טענותיו אינן

מתבססות על ראיות או עובדות חדשות, והן בבחינת ניסיון לערער על פסק דינו של בית המשפט הנכבד. לא זו בלבד, אלא שגם אם לא היה מקום לראות בחלקם ראיה מחזקת, אין בטיעוני המבקש כדי לשמוט את הקרקע תחת כל החיזוקים המוזכרים בפסק הדין, ובוודאי שגם בבחינה נוספת, ישנם די חיזוקים על מנת לתמוך בהודאה.

381. מבין מכלול הראיות המחזקות עליהן עומד בית המשפט, נבקש להפנות לידעת המבקש על תנוחת המנוחה בעת ביצוע הרצח, תנוחה שנלמדה מדרך התזת כתמי הדם. במסגרת הבקשה, העלה המבקש טענות כלליות על מומחיותו של מומחה מז"פ ינאי עוזיאל, אך נמנע מלהציג עמדה מקצועית אחרת על אף שצירף לבקשתו חוות דעת חדשה של מומחה לכתמי דם. מדובר בראיה שאף שופט המיעוט סבר כי משקלה רב עד כדי כך שיש בה כדי לשמש כסיוע להודאות המבקש (סעיף 46 לפסק דינו של השופט דנציגר).

382. נפנה עוד לנדבך נוסף עליו עמדו הן הערכאה הדיונית והן שופטי הרוב, והוא שקרי המבקש. בית המשפט קמא עמד בהרחבה על שקריו הרבים של המבקש. כפי שתיאר כב' השופט עמית בפסק דינו של בית משפט נכבד זה:

"המערער הסתבך פעם אחר פעם בשקרים בוטים בפני בית משפט קמא ומי שקורא את פסק הדין יכול להתרשם מהתרשמותו השלילית עד-מאוד של בית משפט קמא מתשובותיו, התחמקותיו, ותחכומו הלכאורי של המערער. וכלשונו של השופט י' כהן בית משפט קמא:

"עדות הנאשם בביהמ"ש, כפי שיפורט בהרחבה להלן, רצופה שקרים, מניפולציות וחוסר עקביות, כך גם סתירות פנימיות וחיצוניות מהותיות ואשר יורדות לשורש העניין, הנאשם ללא היסוס שיקר בעדותו בביהמ"ש ככל שסבר שהדבר עשוי לשרת את האינטרסים שלו וגרסאותיו המתחלפות

[...] הנאשם התגלה כמניפולטיבי, קר רוח, חד מחשבה, בעל מענה לשון, לא חשש מחוקריו ולא משום 'בוריס' וק.ג.ב., לא אמר אמת, ברח ל'הגיון' ול'לוגיקות' מקום בו הסתבך, התפתל וללא היסוס, חזר ושיקר. הנאשם מתקן, משפר, 'מסביר' תוך כדי תנועה במהלך החקירה ואף מהתל בחוקריו".

למרות שפסק דינו של השופט כהן לא הניח אבן על אבן במסכת הראיות, מצאה השופטת א' הלמן להוסיף התייחסות נפרדת לשקריו של המערער:

"אבקש להוסיף בעניין זה אך את התרשמותי מעדותו של הנאשם בבית המשפט, זו הותירה רושם בלתי מהימן, מתחמק ומניפולטיבי. בעת שניתנה לו ההזדמנות, לאחר ימים רבים שבהם נכח בעת שהמאשימה שטחה בפנינו את ראיותיה, למסור גרסה מלאה, מפורטת ולהסביר מדוע הודה במעשה אכזרי שלא ביצע, ולא בהזדמנות אחת, לא עלה בידי הנאשם

להמציא ולו בדל של נימוק משכנע 'להודיית השווא'. שלל ההסברים שנתן נמצאו בלתי ראויים לאמון, מה גם שחלקם סתר זה את זה. כל שכן, לא היו בפיו הסברים מהימנים באשר לתוכן ההודיות שמסר, הפרטים המוכמנים שנכללו בהן, והתיאור המפורט של הנסיבות הנלוות לביצוע המעשה, אשר איננו מתיישב עם הודיה בדויה ומאולצת.

בעדותו לא התמודד הנאשם עם ראיות רבות, שהובאו לחיזוק הודייתו, הסתפק באמירות כלליות לגבי מקור המידע שמסר בהודאות, אך נמנע מלפרט כיצד ובאילו הזדמנויות הגיע המידע לידיעתו".

(בפסקה 101 לפסק דינו של השופט עמית)

383. השופט עמית עמד גם על המשמעות הראייתית של שיקרי המבקש:

"101. "אין הבור מתמלא מחוליתו", ובהעדר ראיות מספיקות לא די בשיקרי הנאשם כדי למלא את החסר. אלא שבמקרה דנן, שקריו של המערער מחלחלים אל בור שהוא כבר מלא וגדוש בראיות נגדו. אם ניתן היה לתרץ את שיקרי הנאשם בשלב החקירה בהיותו חשוד "מוחלש" – מה שכלל לא עולה מחומרי החקירה – תירוצ זה לא יכול לעמוד לנאשם בשלב המשפט."

טז.3. טביעות הנעלים על מכנסי המנוחה

384. לסיום, תבקש המשיבה לשוב ולהתייחס לראיה נוספת בתיק זה, אשר יש לה ערך סגולי נכבד, היא טביעות הנעליים על מכנסי המנוחה.

385. עמדנו לעיל על השתלשלות העניינים בנוגע למשקל שנתן בית המשפט לראיה זו ונזכיר לסיום בתמצית בלבד כי בבית המשפט קמא נקבע בהכרעת הדין כי מדובר ב:

"ראיה של ממש במכלול המוביל להרשעת הנאשם, תוקף "לחיזוקים", "דבר מה", ופרטים מוכמנים להודאותיו ככאלה. לעקבות הנעליים ככאלה משמעות ראייתית כ"דבר מה" להודאת הנאשם, לאמור בדרגה גבוהה מהנדרש, זאת אף מעבר לראיות האחרות והפרטים המוכמנים שכן מדובר, למעשה, בראיה פורנזית, עצמאית בזירה המצביעה על הנאשם" (בעמ' 279 להכרעת הדין)

386. בהכרעת הדין המשלימה, אשר ניתנה לאחר פסק הדין בעניין מצגורה, קבע בית המשפט כי עניין מצגורה מביא לכך שיש לייחס לעקבת הנעל "משקל מופחת" וכי ספק אם ניתן "להישען עליה משפטית כתוספת ראייתית יחידה" (פס' 87-88 לפסק הדין של אב"ד).

387. בפסק הדין מושא הבקשה נחלקו עמדות שופטי ההרכב באשר לסוגיית טביעות הנעליים. עמדת השופט דנציגר היתה כי טביעות הנעליים שנמצאו על מכנסיה של המנוחה, אינם יכולים לשמש כתוספת ראייתית להודאות (פסקה 341). השופט עמית חלק מפורשות על

שנקבע בהלכת מצגורה – אך היה נכון – "לצורך הדיון וכהנחה מיטיבה עם המערער" – שלא לקבל את חוות הדעת של מומחה התביעה באשר לפגמים הייחודיים אלא רק לגבי ההתאמה הסוגית. כב' השופט עמית קבע כי גם כראיה כזו "מדובר בראיה נסיבתית עוצמתית, אך כמשנה זהירות, אני נכון לראות את טביעות הנעליים כראיה נסיבתית בעלת משקל בינוני" (בפסקאות פס' 48-49 לפסק דינו). כידוע, השופט זילברטל השאיר מפורשות את סוגיית עקבות הנעליים כולה בצריך עיון, תוך שהוא מציין שאיננה נדרשת לשם הכרעה בתיק.

388. השופטים שהיו בדעת רוב, נמנעו אם כן מלקבוע שיש מקום להתערב בקביעת בית המשפט קמא בהכרעת הדין המשלימה בנוגע לטביעות הנעליים, או בחוות דעת המומחה ירון שור. עמדתם המתוארת לעיל, נקבעה משיקולים דיוניים במסגרת הערעור ולא משיקולים מהותיים. השופט עמית היה מוכן "לצורך הדיון" להסתפק בהתאמה סוגית, ו"כמשנה זהירות" בלבד, קבע כי אין מדובר בראיה עוצמתית אלא בעלת משקל בינוני. היינו, השופט עמית לא סבר, לגופו של עניין, כי נפל פגם כלשהו בחוות דעתו של המומחה שור, וכמובן – חלק מכל וכל על האמור בעניין מצגורה לגבי משקל ראיה זו באופן כללי. השופט זילברטל סבר שאין צורך להכריע בסוגיה, והותיר אותה בצריך עיון.

389. הנה כי כן, בתיק קיימת ראיה נסיבתית בעלת משקל גבוה, אשר ערכאת הערעור לא מצאה צורך להתבסס עליה, אך בד בבד גם נמנעה מלקבוע כי בית המשפט המחוזי טעה במשקל הרב שייחס לה. עמדת המשיבה היא כי יש להביא בחשבון ראיה זו עת שוקלים את מכלול הראיות המצויות בתיק ואת יכולתן של הראיות החדשות, בהתחשב בראיות אלו, להביא לשינוי בתוצאות המשפט.

יז. מענה לפרק 6: הטענות בנוגע לא"ק

(הושמט בשל איסורי פרסום וצנעת הפרט)

יח. ציוריה של א"ק וסמל השלום שחרוט בזירת הרצח

390. לטענת המבקש, תצלומים וציורים שציירה לכאורה א"ק יוצרים במקובץ סיוע משמעותי לעדותו של א"ח נגד א"ק, וחלקם אף מוכיחים, לכאורה, באופן עצמאי, כי א"ק היא זו שרצחה את המנוחה (ר' "סיוע" 14 כטענת המבקש בעמ' 304-311 לבקשה).

ארבעת הציורים אליהם מפנה המבקש ואשר צורפו לבקשתו (בנספח 181 לבקשה) כוללים ציור של ילדה האוחזת נשק בשירותים (להלן: "הילדה הלוחמנית") (סומן 1); ציור של ילדה וחיתול מבוותר (סומן 5); פורטרט עצמי (סומן 3); וציור של ילדה עם שרשרת "ראש" בלוויית בעלי חיים (סומן 6). שניים מהציורים אליהם מפנה המבקש (ציורים המסומנים 1 ו-5) היו כוללים בחומר הראיות שנתפס עד לשנת 2012. ציורים אלו נמצאו בשלושה דיסקים שהכילו ציורים נוספים ותצלומים של א"ק שהעביר א"ח לחוקרים ביום 26.4.12 סמוך לאחר חקירתו הראשונה (ראה, בפרק העוסק בשבוע החקירה הראשון). אחד מהציורים (מסומן מספר 1) נוצר – כך גם אליבא המבקש – לפני מועד הרצח. שני הציורים הנוספים, פורטרט עצמי והילדה עם שרשרת הראש צוירו, לטענתו, על ידי א"ק ופורסמו בעמוד הפייסבוק שלה בשנת 2017.

שלושת התצלומים כוללים שני תצלומים של א"ק עונדת תליון עם סמל השלום ותצלום מזירת הרצח ובו נראית חריטה של סמל השלום על דלת תא השירותים בו נרצחה המנוחה.

391. בפרק העוסק בניתוח הציורים והתצלומים טוען המבקש כי הדמות המצוירת בציור א"ק היא, למעשה, א"ק עצמה. הוא מסיק מסקנה זו על בסיס הפרח האדום המצויר בשערה של הדמות, הדומה לפרח אדום שצויר על שערה של הדמות בפורטרט עצמי שציירה א"ק. ב"כ המבקש מבקש להסיק מסקנות נוספות בנוגע לדחפיה האלימים של א"ק, בהתבסס על הציורים העוסקים בביתור חיות ובדמויות לוחמניות.

392. לבסוף טוען המבקש כי א"ק היא שחרטה את סמל השלום בזירת הרצח. זאת, על בסיס חוות דעת מטעם הגרפולוג ד"ר מרדכי ורדי, הקובעת כי יש דמיון בין סמל השלום המהופך שבציור הילדה הלוחמנית בשירותים (מסומן 1) לסמל השלום שהיה חרוט בזירת הרצח על דלת השירותים.

393. המשיבה תטען כי אין ממש בטענות המבקש ומסקנותיו בנוגע לציוריה של א"ק, וכי חוות הדעת הגרפולוגית נעדרת כל משקל.

יח.1. "מסקנות" המבקש מהציורים והתצלומים

394. המשיבה אינה רואה בציורים ובתצלומים את מה שהמבקש מבקש לראות בהם. האינטרפרטציה של המבקש לציור א"ק והמסקנות שהוא מסיק מהן אינן מתחייבות כלל

ועיקר, ולעיתים פשוט מופרכות על פניהן. כך, באשר לציור הילדה הלוחמנית בשירותים (המסומן 1), מדגיש המבקש כי הילדה צוירה בשירותים שקירותיהם מוכתמים בדם, כפי שהיה ברצח. דא עקא, שזהו ציור שצויר לפני ביצוע הרצח ובהתבוננות עליו, גם בדיעבד, ברור לחלוטין כי ציור זה אינו מתאר רצח או פנטזיה לרצח. גם כתמי הדם אליהם מפנה המבקש, אם אכן מדובר בכתמי דם, הם מינוריים ביותר במכלול התמונה. והכל, כפי שניתן לראות להלן:

395. יתר על כן. המשיבה תדגיש כי ציור החתול המבוחר (5) והילדה הלוחמנית בשירותים (1) וציורים נוספים של א"ק העוסקים בביתור ובאיברים פנימיים (שלא צורפו לבקשה), היו בפני בית המשפט הנכבד כבר בשנת 2012, עת נדחתה הבקשה להגשת הראיות החדשות בערעור כחלק מחומר החקירה שנאסף בשעתו. א"ק אף נשאלה בחקירותיה לגבי כוונותיה ומחשבותיה בציירה ציורים אלו והבהירה כי ציוריה עוסקים בעולם פנטסטי שא"ח הכיר (ראה, תמליל הודעתה מיום 28.4.12 בשעה 35: 9, נספח יד2).

יח.2. חוות הדעת הגרפולוגית בנוגע לסמל השלום

396. בחוות הדעת הגרפולוגית, אשר צורפה כנספח 247 לבקשה, מצא ד"ר דמיון בין סמל השלום המהופך המצויר על מיכל ההדחה בציור הילדה הלוחמנית בשירותים (1), לבין הסימן של "סמל השלום" החרוט על דלת השירותים בו נרצחה המנוחה, ומסקנתו היא ש- "קיימת אפשרות בדרגת סבירות גבוהה של 85%, שאותו אדם שצייר את הסמל המצויר, כלומר א"ק, הוא שחרט את הסמל החרוט".

397. ראשית יוער, כי אין שמץ של אינדיקציה לכך שחריטה זו בוצעה במועד הרצח או על ידי הרוצח. מעבר לכך, תטען המשיבה, כי "חוות הדעת הגרפולוגית" אינה בעלת משקל כלשהו ומבוססת על השוואה מופרכת מעיקרה.

398. מלכתחילה תחום השוואת כתבי יד הוא בעל כוח מוגבל (ר' למשל בפסקה 43 לחוות דעתו של כב' השופט עמית בערעור מושא בקשה זו). יוער, כי ד"ר ורדי הוא בעל השכלה פורמלית בתחום הפיזיקה בכלל ואילו בתחום השוואת כתבי יד הוא בעל ידע "אוטודידקטי", לדבריו.

399. לגופו של עניין, המשיבה תטען כי כל הדיוט המביט בשתי התמונות – חריטת סמל השלום שבתא השירותים בו אירע הרצח וסמל השלום המהופך בציור של א"ק – יכול לראות כי לא ניתן לקבוע שמדובר בסימנים זהים. יותר מכך, ניתן אף לראות כי מדובר בסימנים **שונים במאפייניהם**. על רקע זה, סבורה המשיבה כי ברור לחלוטין שאין כל משקל לראיה האמורה.

400. על אף כל זאת, ולמען הזהירות בלבד, הפנתה המשיבה את חוות הדעת מטעם מומחה המבקש לעיון בודקת מטעם מעבדת המסמכים במז"פ, המתמחים בתחום, וביקשה את התייחסותה לאמור בה.

401. בהתייחסות שהועברה למשיבה קבעה הבודקת, כי **"קביעת קשר בין הסמל המצויר לסמל החרוט היא מופרכת לחלוטין"**. הבודקת ציינה כי **לא ניתן** להשוות בין ציור לחריטה משום שיכולת השליטה בכלי שונה ולא ניתן לקבוע אם חריגה בקו, לדוגמא, היא תוצאה של כוונה או של חוסר שליטה בכלי. ממילא צוין, לא ניתן לקבוע את סדר כתיבת הקווים או כיווני כתיבתם, ולא ברור על מה התבססה הקביעה בעניין זה, שכן על מנת לקבוע כיוון כתיבה של קו יש לראות חריצים שנוצרים במהלך הכתיבה או חיבורים בין קווים, כאשר, בענייננו, אף אחד מהשניים לא נראה, לא בציור ולא בחריטה. עוד ציינה הבודקת, ביחס לכך שורדי ניסח מסקנתו באחוזי סבירות, כי לא ניתן לקבוע דרגות הסתברות סטטיסטית בהיעדר מאגר נתונים.

... התייחסות רפ"ק גבי אריאל ממעבדת המסמכים במז"פ לחוות הדעת של ד"ר ורדי, מצורפת כנספח "עב".

402. סיכומו של דבר, אין ממש בטענות המבקש ומסקנותיו בנוגע לציוריה של א"ק, וחוות הדעת הגרפולוגית מטעמו נעדרת כל משקל. זאת, אף מבלי להביא בחשבון שמועד החריטה על דלת תא השירותים **כלל אינו ידוע**.

יט. מענה לפרק 6.1: המשמעות הראייתית של "ההתאמה" המיטוכונדראלית

403. בחוות דעת של המרכז הלאומי לרפואה משפטית מיום 29.10.18 נמצאה התאמה מיטוכונדראלית, בריצוף חלקי של אזורי הבקרה במיטוכונדריה, בין שורה שנתפסה מבגדי המנוחה (וקיבלה את המספר 2703Q2) לבין הפרופיל המיטוכונדריאלי של א"ח (להלן – "ההתאמה המיטוכונדראלית").

404. המבקש טוען כי ממצא זה מלמד **לבדו**, באופן חד משמעי, ומקל וחומר בצירוף הראיות האחרות, כי א"ח היא שביצעה את הרצח. לטענתו, המשיבה "מתעלמת" מראייה זו ואינה נותנת לה משקל ראוי (ראה, טיעוניו המלאים בפרק 6.1).

405. המשיבה תטען, כי התאמה זו נעדרת כל משקל ראייתי בנסיבות תיק זה. כפי שיפורט בהמשך, **לא ניתן להוכיח, אף לא בקירוב, שהשערה הגיעה דווקא מהרוצח או מגורם קשור אליו, ולא ניתן לבסס קביעה, אף לא בקירוב, כי א"ח הוא בעל השערה האמורה.** המשיבה תתמוך עמדתה בחוות דעת של ד"ר ברוס בודולה (Bruce Budowle), מומחה מהמובילים בעולם ומחלוצי התחום של יישום פורנזי של דנ"א מיטוכונדריאלי, כפי שיפורט להלן.

יט.1. הקדמה – דנ"א גרעיני ודנ"א מיטוכונדריאלי

406. מקובל כיום להתייחס לדנ"א – בין אם גרעיני, קרי כזה הלקוח מגרעין התא, ובין אם מיטוכונדריאלי, קרי, כזה המופק מהמיטוכונדריה והעובר בתורשה מהאם בלבד – כדיסציפלינה מדעית אמינה, המבוססת על מחקר רב. ביצוע הבדיקה, פרשנותה ואופן הדיווח על תוצאותיה מבוצעים בהתאם לסטנדרטים ברורים. בכל האמור בדנ"א גרעיני מדובר בדיסציפלינה שזכתה להכרה מדעית רחבה ובכוחה להצביע, ברמת ודאות גבוהה ביותר, על קשר בין ראיה לבין מקור ספציפי (ראה למשל, ע"פ 9724/02 **אבו חמאד נ' מדינת ישראל**, פ"ד נח(1) 71). מדובר בראיה בעלת עוצמה רבה אשר ניתן, בנסיבות מסוימות, לבסס עליה הרשעתו של נאשם כראיה יחידה (ע"פ 2960/14 **חזן נ' מדינת ישראל**, פסקה 16 (18.1.2017); ע"פ 3731/12 **סוילס נ' מדינת ישראל**, פסקה 82 (11.11.2014)). דנ"א מיטוכונדריאלי לא זכה לדיון של ממש בפסיקת בית המשפט העליון, אך בפסיקה של ערכאות נמוכות נקבע כי אכן מדובר בשיטה בעלת תוקף מדעי, אלא שהיא אינה מאפשרת להגיע למסקנות חד-משמעיות בנוגע לזהות המקור, למעט לצורך שלילתו (ת"פ 98/95 (מחוזי י-ם) **מדינת ישראל נ' עובדיה**, תשנ"ח (1) 433; ת"פ (טב') 25986-01-12 **מדינת ישראל נ' פאיז סלאמה** (פורסם בנבו, 6.10.15)).

407. הטעם להבחנה זו מצוי בהבדלים המשמעותיים של המאפיינים של דנ"א גרעיני ודנ"א מיטוכונדריאלי. כל אדם נושא שני סוגי גנום בתאי הגוף. גנום גרעיני שכולל **כשלושה מיליארד בסיסים** וגנום מיטוכונדריאלי, המונה כ-16,500 **בסיסים בלבד**. דנ"א מיטוכונדריאלי עובר בתורשה **אך ורק מהאם ללא שינוי בצורתו**. דנ"א גרעיני, לעומת זאת, **עובר בתורשה משני ההורים**, כשכל אחד מההורים תורם חלק מהדנ"א שלו באופן אקראי

לצאצא. אלו הן הסיבות לכך שבניגוד לדנ"א גרעיני, דנ"א מיטוכונדריאלי אינו ייחודי לאדם מסוים, וככלי פורנזי משמש ככלל לשלילת זהות ולא לקביעת התאמה. הרחבה בעניין זה תובא בחוות הדעת בהמשך.

יט.2. השערות שנתפסו בזירת הרצח

408. בתא השירותים נמצאו עשרות שערות (ראה ת/1, תמונות 22-24, 27, 47, 56). כפי שניתן לראות בתמונות, בזירה נמצאו שערות כהות וארוכות אשר רובן היו דבוקות לידי המנוחה, וכמה מהן לקירות, לדלת התא מבפנים ועל מושב האסלה (על השערות הללו ראה בהמשך). חלק מהשערות נתפסו על ידי ינאי עוזיאל ז"ל (דו"ח תפיסת מוצגים בזירה על ידי ינאי עוזיאל מהמעבדה הניידת, ת/298, מוצגים 18-19) ואלו שנמצאו על גופתה של המנוחה, נתפסו על ידי ד"ר זייצב, מהמכון לרפואה משפטית שערך את הניתוח (ת/11, עמ' 8). בנוסף, תפס ינאי עוזיאל באמצעות מחברות לדגימת סיבים (להלן – **מד"סים**), שערות וחלקיקי שערות שהיו דבוקים לבגדי המנוחה (ת/298, מוצג 3).

409. כל השערות שנתפסו עברו מיון ראשוני במעבדת סיבים ופולימרים במז"פ על ידי המומחית חניתה גרנט (ת/677 ו-נ/250). השערות שהיו בעלות שורש "חיי" המתאים לבדיקת דנ"א גרעיני, הועברו לבדיקה כזו במכון לרפואה משפטית. **חלק** מהשערות ללא שורש או בעלות שורש "מת" אשר לא ניתן לבצע להן בדיקת דנ"א גרעיני, נשלחו לבדיקת דנ"א מיטוכונדריאלי במעבדת Mitotyping Technologies בארה"ב (הכרעת הדין בעמ' 246-248). **וראה להלן בפירוט.**

410. על גופה של המנוחה ובזירה נמצאו 21 שערות כהות וארוכות: 15 בכף ידה השמאלית של המנוחה, 1 בכף ידה הימנית, 4 על דלת התא בצידה הפנימי ואחת על קיר התא מצידו המזרחי. מתוך אלו, נמצא ב-13 שערות שורש המתאים לעריכת בדיקת דנ"א גרעיני. הבדיקה נערכה על ידי ד"ר פרוינד מהמכון לרפואה משפטית, וממנה עלה כי **כל** אותן 13 שערות מהן הופק פרופיל דנ"א גרעיני, תאמו לפרופיל המנוחה (ת/695, עמ' 23). שמונה השערות מהן לא ניתן היה להפיק פרופיל דנ"א גרעיני נשלחו לבדיקת דנ"א מיטוכונדריאלי בארה"ב. חוות הדעת שהתקבלה מהמעבדה האמריקאית לגבי שערות אלה קבעה לגבי **כל** השערות כי אין לשלול את המנוחה כתורמת (או מי מבני משפחתה מצד האם) (הכרעת הדין בעמ' 248).

411. ומכאן לשערות שעל המד"סים. עסקינן בכמות של עשרות שערות שנמצאו **על בגדי המנוחה** באזורים שונים, חלקן קצרות במיוחד. יודגש, כי בניגוד למשתמע מהבקשה, השערות על המדס"ים, ובהן שיערה 2703Q2 שהיא השיערה מושא "ההתאמה", נמצאו **על בגדי המנוחה** ולא על גופה.

412. מרבית השערות שעל המד"סים לא הכילו שורש הניתן לבדיקת דנ"א גרעיני. שיערה אחת אשר הכילה שורש כזה נבדקה על ידי מיה פרוינד ונמצאה תואמת לדנ"א של המנוחה (ת/700 ביחס למוצג 156). שאר השערות שעל המדס"ים שלא היה להן, כאמור, שורש, הושאו באופן חזותי

על ידי גרנט באמצעות מיקרוסקופ לשערות המבקש.³ מספר שערות אשר היו זעירות מדי לבחינה מיקרוסקופית, נשלחו על ידי גרנט לארה"ב. חלק מהשערות שנשלחו לארצות הברית נבדקו ונמצא כי שתיים מהן מתאימות לדנ"א המיטוכונדריאלי של המנוחה ושלוש שערות אחרות – **בהן שעה 2703Q2 שהפרופיל המיטוכונדריאלי שלה נמצא לאחר מכן תואם לזה של א"ח** – אינן מתאימות לדנ"א המיטוכונדריאלי של המנוחה או של המבקש.

413. בהמשך, ולאחר שהסתבר כי המבקש עובד בבית הספר, הורתה גרנט על עצירת הבדיקות האמורות. בעדותה הבהירה כי ממילא, למעשה כל השערות וחלקי השערות שהוסרו באמצעות המד"סים מבגדי המנוחה יכלו להגיע לשם בדרכים שונות שאינן קשורות לרצח, ואף ללא מגע ישיר בין בעל השערות לבין המנוחה או נוכחות שלו בשירותים, ועל כן לא ראתה טעם בביצוע בדיקות דנ"א נרחבות יותר לשאר השערות (בעמ' 1535 לפרוטוקול).

414. בסיכומיה התייחסה המשיבה לעשרות השערות מהמד"סים שלא נבדקו, וסיכמה כך:

"אין חולק כי חלק מהשערות שנמצאו במד"סים אינן של המנוחה או של הנאשם, אולם לדעתנו אין לכך כל חשיבות ראייתית, שכן שערות כאלה יכלו לדבוק לבגדי המנוחה לפני הרצח (ממגע אקראי, או אף ישיבה במקום בו ישב אחר והשאיר את שערותיו וכו') או לאחריו (מאנשים שהותירו אותן בחדר השירותים). הן אינן מוכיחות כי בעל השערות הוא הרוצח הפוטנציאלי, וקיומן אינו מעורר ספק סביר בראיות נגד הנאשם" (עמ' 356 לסיכומי המשיבה)

עמדה זו נכונה גם היום.

יט.3. הבדיקה משנת 2018 – חוות הדעת של ד"ר בובליל וד"ר בהר

415. ביום 10.1.17 פנה המבקש לבית המשפט בבקשה לקבלת חומרי חקירה ולביצוע בדיקות פורנזיות ואחרות לשם הגשת בקשה למשפט חוזר. במסגרת בקשה זו, ביקש בין היתר לערוך השוואת דנ"א בין פרופיל הדנ"א המיטוכונדריאלי של א"ק וא"ח לבין עשרות השערות נטולות השורש שנתפסו במד"סים. בהחלטה מיום 14.9.17 קבע בית המשפט הנכבד (כב' השי' א' שהם), כי המבקש יוכל לערוך בדיקות אלו על חשבונו:

"הבדיקות שהתבקשו במסגרת סעיפים 36-39 לבקשה - סוכס כי, ככל שהמבקש ירצה לבצע בדיקות דנ"א למוצגים הנזכרים בסעיפים אלה, הרי שהדבר ייעשה על חשבונו." (בש"פ 325/17 רומן זדורוב נ' מ"י)

416. ביום 17.6.18 פנה המבקש שוב למשיבה בבקשה לערוך בדיקות אלו על חשבונה. המשיבה שבה והבהירה, במענה מיום 25.6.18, כי בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד ולנוכח עלותן הגבוהה של הבדיקות ועמדתה העקבית לפיה אין חשיבות ראייתית לתוצאותיהן, המשיבה

³ המשיבה לא הסתמכה על חוות הדעת ממעבדת הסיבים בכל הקשור להשוואה מקרוסקופית בין שערות. אל תחום זה מקובל להתייחס כיום כאל "מדע זבל" בעל שיעור גבוה של טעויות, שאין להסתמך עליו.

אינה מתכוונת לערוך בדיקות אלו בעצמה והמבקש רשאי לערוך על חשבונו במעבדה מוסכמת על הצדדים. יודגש, כי כפי שנמסר גם בזמנו למבקש, **עמדת המשיבה היתה כי גם אם תמצא התאמה מיטוכונדרילית היא תהיה נעדרת חשיבות ראייתית**. טענת המבקש כאילו תוצאות הבדיקה מלמדות על נחיצותה, מניחה את המבוקש.

... פניית המבקש למשיבה מיום 17.6.18 מצורפת כנספח "עג".

... מענה המשיבה מיום 25.6.18, מצורף כנספח "עד".

417. באוקטובר 2018 ערך המכון לרפואה משפטית, הוא המעבדה המוסכמת, לבקשת המבקש, השוואה בין פרופיל הדנ"א המיטוכונדרילי של א"ח וא"ק ובין הפרופיל המיטוכונדרילי שהתקבל משלוש השערות שנבדקו בשנת 2007 על ידי מעבדת Mitotyping Technologies, ושלא נמצאו תואמות למבקש או למנוחה (להלן – שלוש השערות). בחוות דעת שנערכה על ידי ד"ר בובליל מהמכון לרפואה משפטית ביום 29.10.18, פורט כדלקמן:

א. במרץ 2007 רוצף חלק מהדנ"א המיטוכונדרילי⁴ של שלוש השערות והתקבלו שלושה פרופילים גנטיים שלא תאמו למנוחה או למבקש. שלושת הפרופילים האלו הושוּו עם הפרופיל הגנטי המיטוכונדרילי של א"ח ושל א"ק שהופק על ידי המכון.

ב. הבדיקה הצביעה על אי התאמה בין הפרופיל הגנטי המיטוכונדרילי של א"ק לבין הפרופיל הגנטי שהופק משלוש השערות, דבר המצביע על כך שא"ק או בני משפחתה מהציר האימהי אינם יכולים להיות התורמים לדנ"א בשערות אלו.

ג. הבדיקה הצביעה על אי התאמה בין הפרופיל הגנטי המיטוכונדרילי של א"ח לבין הפרופיל הגנטי שהופק משתיים מתוך שלוש השערות האמורות, דבר המצביע על כך שא"ח או בני משפחתו מהציר האימהי אינם יכולים להיות התורמים לדנ"א בשערות אלו.

ד. באשר לפרופיל הגנטי המיטוכונדרילי שהופק משערה 2703Q2 נקבע כי לא ניתן לשלול את א"ח או קרובי משפחתו מהציר האימהי לפרופיל שהתקבל:

"הפרופילים הגנטיים המיטוכונדריליים שנקבעו בעמדות הטווח החופף: 30-407; 15998-16400 לא"ח (מוצג 161) ולדגימת השיער "1C3(25)2703Q2" זהים. בהתאם לכך לא ניתן לשלול את א"ח ואת קרובי משפחתו מהציר האימהי כתורמים לפרופיל שהתקבל מהשערה "1C3(25)2703Q2". (ההדגשה אינה במקור)

ה. בחוות הדעת צוין, כי בהשוואת פרופיל דנ"א מיטוכונדרילי ישנן שלוש רמות דיווח אפשריות: "לא ניתן לשלול", "לא ניתן לשלול או לאשר" ו"ניתן לשלול". בענייננו קיימת

⁴ ריצוף של אזורים מתוך "אזורי הבקרה" במיטוכונדריה - אזורים המועדים לשינויים (hypervariable). ראה פירוט בחוות הדעת השונות של בהר ובדולה שיפורטו בהמשך.

התאמה מלאה בין הרצפים הנבדקים, ועל כן, לא ניתן היה לשלול את א"ח או את קרוביו מהציר האימהי כתורמים לפרופיל שהתקבל משערה 2703Q2.

ו. בהמשך השווה ד"ר בובליל את הפרופיל האמור למאגר ה-EMPOP, מאגר נתונים בינלאומי כללי המכיל כ-26,000 פרופילים מיטוכונדריאליים של פרטים מקבוצות אתניות שונות. הפרופיל הנ"ל נצפה אפס פעמים במאגר EMPOP, דבר המצביע, על פי חוות הדעת, על כך שמדובר בפרופיל שאינו נפוץ.

ז. לחוות הדעת מטעם המכון לרפואה משפטית צורפה חוות דעת נפרדת מטעם ד"ר דורון בהר שנועדה לספק הערכה בעניין שכיחות הפרופיל המיטוכונדריאלי האמור במאגר נתונים של ד"ר בהר. פירוט מורחב של האמור בחוות דעתו יובא בהמשך להלן.

ח. ד"ר בובליל ציינה בחוות דעתה כי ריצוף הדנ"א המיטוכונדריאלי של השערה 2703Q2 ושל א"ח באופן מלא, מעבר לחלקים שרופצו כבר, עשוי לאפשר השוואה טובה יותר.

ט. בעדכון לחוות הדעת מיום 21.11.18 תוקנה טעות בחוות הדעת וצוין כי למעשה החיפוש במאגר EMPOP כן הניב מספר התאמות, כמפורט שם. בעדכון הובהר על ידי ד"ר בובליל כי לתיקון אין השפעה או השלכה על תוצאות החיפוש שבוצע במאגר של בהר וכי עצם ההתאמה בין הפרופיל המיטוכונדריאלי של א"ח והשערה 2703Q2 בעינה עומדת.

418. **סיכום ביניים: ד"ר בובליל מצאה התאמה בין פרופיל הדנ"א המיטוכונדריאלי של א"ח לבין שערה 2703Q2 – באזורים החופפים שנבדקו – וקבעה בחוות דעתה שלא ניתן לשלול בשל כך ששערה זו שייכת לא"ח. בנוסף, ההשוואה שערכה בין הפרופיל המיטוכונדריאלי שהתקבל למאגר ה-EMPOP לא הניבה התאמות רבות (ראה התיקון לחוות הדעת). תוצאה זו הביאה את ד"ר בובליל לציין כמסקנה כי מדובר בפרופיל שאינו נפוץ.**

... חוות הדעת של ד"ר בובליל מיום 29.10.18 מצורפת כנספח "עה".

... חוות הדעת של ד"ר בהר שצורפה לחוות דעת ד"ר בובליל, מצורפת כנספח "עו".

... העדכון לחוות הדעת של ד"ר בובליל מיום 21.11.18, מצורף כנספח "עז".

419. לחוות דעתה של ד"ר בובליל מהמכון לרפואה משפטית צורפה כאמור חוות דעת מטעמו של ד"ר דורון בהר, מומחה ברפואה פנימית, טיפול נמרץ וגנטיקה רפואית שעסקה בבחינת שכיחות הפלוטיפ Q2 באופן ספציפי בישראל. הפלוטיפ Q2 הוא למעשה החלק החופף בפרופיל המיטוכונדריאלי שהתקבל משערה 2703Q2 ומא"ח. היות ורק חלק מהפרופיל המיטוכונדריאלי של השערה ושל א"ח רופצו, נלקחים בחשבון רק האזורים החופפים ביניהם לצורך בחינת שכיחות הפרופיל (להלן: הפלוטיפ Q2). ד"ר בהר התבקש על ידי המכון לרפואה משפטית להעריך את מספר האנשים הצפויים לשאת את הפלוטיפ Q2 בהתבסס על תוצאות ההשוואה האמורה.

420. ד"ר בהר ערך השוואה בין הפלוטיפ Q2 לשני מאגרי מידע ישראלים המונים 1978 נבדקים. מדובר במאגרי מידע שנוצרו על ידי ד"ר בהר עצמו לצורך מחקר שערך שבדק את השונות הגנטית האימהית בתחום אוכלוסיית ישראל. בהשוואה שערך, מצא ד"ר בהר 9 התאמות **מלאות** לפרטים באוכלוסייה שהגדירו את מוצאם האימהי עירקי יהודי (3), מרוקאי יהודי (1), בוכרי יהודי (4) ואף התאמה בדגימה אחת בקרב פרט שהגדיר את מוצאו האימהי פלשתינאי.

421. בחוות דעתו עמד ד"ר בהר על הקושי המשמעותי בגזירת נתונים ברורים מתוצאות השוואה זו ועל המגבלות המאפיינות את מאגר הנתונים. הודגש, כי **מדובר במאגר אוכלוסייה שאינו מהווה מדגם מייצג של האוכלוסייה**, ואשר אומדן מספר הפרטים באוכלוסייה הנושאים את הפרופיל מבוסס בו על הערכות גסות בלבד וסדרי גודל שאינם מספרים מדויקים ומוחלטים. עוד צוין, כי, מעבר לכך, קיים קושי ספציפי בהערכת גודל קהילות ושיוך מוצא, נוכח, בין היתר, שינויים דמוגרפיים ותרבותיים המקשים על סיווג הפרט. ד"ר בהר ציין, כי לצורך הערכת גודל קהילות ישראל התבסס באופן משמעותי, בין היתר, על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. אולם נתונים אלו אינם שלמים ובעייתיים מאוד לצורך בחינת שונות גנטית אמהית, כך לדבריו, בין היתר משום שהם מבוססים על מקום הולדתו של האב, בעוד דנ"א מיטוכונדריאלי מבוסס על הורשה מהאם בלבד. כמו כן, כאשר האב נולד בישראל, אין עוד ביטוי למוצא המשפחה שלו בנתוני הלשכה.

422. תחת המגבלות הרבות והמשמעותיות האלו, העריך ד"ר בהר בחוות דעתו את סדר הגודל של מספר האנשים העשויים לשאת את הפלוטיפ Q2, בצינו מראש כי עצם הימצאות הפלוטיפ Q2 בקהילות שונות ומגוונות מעידה שאין מדובר בהפלוטיפ המאפיין "אדם" או "משפחה אחת" – נתון לא מפתיע כאשר עסקין בדנ"א מיטוכונדריאלי. בחוות הדעת הוצגו שתי דרכים "פשטניות", לדברי בהר, לקביעת סדר הגודל באוכלוסייה בישראל:

א. התחשיב הראשון שהוצע הוא חלוקה של **מספר ההתאמות (9 התאמות)** שהתקבלו, **במספר הדגימות במאגר (1978 דגימות)**. דהיינו: 9/1978, הוא יחס של 1 ל-222. על פי תחשיב זה, המבוסס על ההנחה כי גודל האוכלוסיות במדגם אכן מייצג את התפלגות האמתית באוכלוסייה הכללית, העריך ד"ר בהר כי נצפה למוצא את ההפלוטיפ האמור **במספר בודד של עשרות אלפי אנשים** מתוך אוכלוסיית ישראל המונה 8.7 מיליון נפש.

ב. היות ולדברי ד"ר בהר יהיה קשה לבסס את ההנחה שבבסיס החישוב שבסעיף הקודם – **דהיינו שגודל האוכלוסיות השונות המיוצגות במדגם מייצג את התפלגות האמתית באוכלוסייה הכללית** – הציע בהר תחשיב אחר, המבוסס על שיעור חזרת ההפלוטיפ בקרב הקהילות בהן הוא נמצא בהתאם למחקרו. זאת על יסוד נתונים ששאב מהלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בנוגע למוצא תושבים בארץ. כך למשל, קהילת יהודי עיראק מונה לפחות 223,660 אנשים ולכן צפוי כי ההפלוטיפ ששכיחותו 2.2% יופיע במספר אלפי אנשים בקרב קהילה זו, וכן הלאה. מסקנתו של ד"ר בהר, על פי תחשיב זה, היא כי בארבע האוכלוסיות בהן מצא את ההפלוטיפ צפוי כי **מספר האנשים הנושאים את ההפלוטיפ יסתכם במספר בודד של עשרות אלפים**.

423. במחקריו הגדיר ד"ר בהר "שושלת מייסדת" כשושלת המונה פרטים המהווים 5% מהאוכלוסייה. היות ומסקנתו, לפי התחשיב הראשון, היא כי שכיחותו של הפלוטיפ Q2 באוכלוסייה היא 1 ל-222, ציין ד"ר בהר כי ההפלוטיפ האמור מצוי בשכיחות נמוכה ושאין מדובר ב"שושלת מייסדת". בסוף חוות הדעת המליץ ד"ר בהר על המשך הבירור, בין היתר, באמצעות היוועצות עם סטטיסטיקאי ובאמצעות השלמת ריצוף הדנ"א המיטוכונדריאלי של א"ח ושל דגימת השערה. כן הובהר, כי חוות הדעת אינה בתחום המדע הפילי הפורנזי שאינו בתחומי המומחיות של ד"ר בהר.

424. בהתאם להמלצות המכון לרפואה משפטית וד"ר בהר, נעשה ניסיון לשלוח את המיצוי שנותר מדגימת שערה 2703Q2 לריצוף מיטוכונדריאלי מלא של גנום המיטוכונדריה (בשונה מאזורי הבקרה בלבד) במעבדה באוסטרליה המנוהלת על ידי ד"ר פרסון, ואולם דגימת השערה התכלתה ולא ניתן היה לבצע את הבדיקה.

... חוות דעתו של ד"ר פרסון מיום 3.6.19, מצורפת כנספח "עח".

425. בשים לב לאמור ולזהות עורכי חוות הדעת – מומחים המקובלים על המשיבה – המשיבה אינה חולקת על חוות הדעת של המכון לרפואה משפטית לפיה "לא ניתן לשלול" כי דגימת השערה 2703Q2 שייכת לא"ח. עם זאת, המשיבה פעלה בהתאם להמלצות המכון לרפואה משפטית וד"ר בהר ופנתה למומחה בעל שם עולמי בתחום היישום הפורנזי של דנ"א מיטוכונדריאלי, כדי להבין את המשמעות הפורנזית שיש לממצא זה בנסיבות התיק שלפנינו. מסקנותיו של המומחה, אשר יפורטו בהרחבה להלן, הביאו את המשיבה להיוותר בעמדתה כי אין לממצא זה חשיבות ראייתית. לא ניתן להוכיח, אף לא בקירוב, שהשערה הגיעה דווקא מהרוצח או מגורם קשור אליו, ולא ניתן לבסס קביעה, אף לא בקירוב, כי א"ח הוא בעל השערה האמורה.

יט.4. חוות הדעת של ד"ר בודולה

426. המשיבה פנתה, כאמור, לד"ר ברוס בודולה, מומחה בעל שם עולמי בתחום היישום הפורנזי של דנ"א מיטוכונדריאלי, וביקשה את חוות דעתו בנוגע למשמעות הראייתית שיש ליתן להתאמה המיטוכונדריאלית בנסיבות תיק זה. ד"ר בודולה הוא ממובילי וחלוצי המחקר בתחום היישום הפורנזי של דנ"א מיטוכונדריאלי, גנטיקה של אוכלוסיות ויישום סטטיסטי. הוא מחברם של מאות ספרים ומאמרים בנושאים אלו, ובעל ניסיון אקדמי ומעשי רב בשורות ה-FBI האמריקאי (ראה פירוט ניסיונו העשיר בקורות החיים שצורפו כנספח לחוות הדעת).

... חוות הדעת של ד"ר בודולה מיום 21.1.20, התרגום לחוות הדעת ונספח קורות החיים מצורפים כנספחים "עט1", "עט2" ו-"עט3", בהתאמה.

427. לצורך מתן חוות הדעת המשיבה סיפקה למומחה פרטים כלליים בנוגע לפרשה: שם הקורבן, האופן בו בוצע הרצח, הרשעתו של המבקש בביצוע הרצח, תמונות מזירת הרצח, דוחות הבדיקה של מעבדת Mitotyping משנת 2007 ו-2008, חוות דעתה של ד"ר בובליל וחוות דעתו של ד"ר בהר. כמו כן, הוצגו בפני המומחה פרטים כלליים לגבי פרשת א"ח וא"ק וטענות המבקש בנוגע למשמעות ראייה זו. **כפי שיפורט להלן, מסקנתו של המומחה אינה מותירה כל ספק בשאלת ערכה הראייתי הנמוך, אם בכלל, של "ההתאמה".**

428. כך סיכם ד"ר בודולה את חוות דעתו:

"In conclusion, there is substantial uncertainty regarding the statistical significance that has been applied to the mitochondrial DNA "match" in this case, and there are good reasons to question the relevance regarding the probative value of the hairs analyzed in the case. While the mitochondrial DNA results in this case may be useful for exclusionary purposes, the inclusionary value under the circumstances of this case is rather limited. Caution should be exercised placing significance regarding the mitochondrial DNA "match" of hair Q2 and A.H."

(ההדגשה אינה במקור, בעמ' 6 לחוות הדעת)

429. מחוות דעתו של ד"ר בודולה עולה כי לא ניתן לקבוע ממצא סטטיסטי ברור בנוגע לשכיחות הפלוטיפ Q2 בישראל, ואין מקום להסיק מסקנה ברורה לגבי קיומה של "ההתאמה" בין השערה שנבדקה לבין א"ח, בשונה מ"אי שלילה" של הקשר. המומחה הדגיש בנוסף, כי יש טעמים להטיל ספק במשמעות הראייתית של השערה עצמה כשורה לרצח, בין אם היא מתאימה או לא. מסקנות אלו, נשענות על ניתוח מפורט של מאפייני הראייה, מאגרי האוכלוסין שנבדקו ונסיבות התיק.

להלן תפרט המשיבה את עיקרי חוות הדעת של המומחה בודולה.

430. תחילה עמד המומחה בודולה על ההבדלים בין דנ"א גרעיני למיטוכונדריאלי. הבדלים אלו, שנסקרו בהרחבה גם בחוות דעתו של ד"ר בהר, נובעים הן ממספר הבסיסים הנבדקים והן מתלותם זה בזה, ומובילים לכך שדנ"א מיטוכונדריאלי מספק פחות מידע לגבי זהות בעל הפרופיל מדנ"א גרעיני ועל כן משמש ככלל לשלילת קשר ולא לקביעת התאמה. ד"ר בהר הבהיר בחוות דעתו את ההבדלים הניכרים במספר הבסיסים הנבדקים (כ-16,500 בסיסים בדנ"א מיטוכונדריאלי לעומת כ-3 מיליארד בדנ"א גרעיני) וקבע כי בשל כך משמש דנ"א מיטוכונדריאלי לשלילת קשר:

"הסיבה לכך נעוצה בעיקר בגודלה הקטן של המולקולה המונה כ-16,500 בסיסים לעומת גודלו של כרומוזום ה-Y, המונה 60,000,000 בסיסים, או כלל

הגנום המונה כאמור כ 3,000,000,000 בסיסים. השוואה בין גנומים של אנשים מאפשרת זיהוי חד-חד ערכי של אדם. אולם, אלפים רבים של בני אדם ולעיתים גם מאות אלפים עשויים לחלוק ביניהם טיפוס דנ"א מיטוכונדריאלי זהה. לפיכך, ככלל, ניתן לאמור כי השימוש בדנ"א מיטוכונדריאלי יעיל בעיקר להפרכת קשרים בין אנשים או דגימות דנ"א שונות, ולא לאישור וודאי של קשר.

(ראה, בעמ' 3 לחוות הדעת של בהר).

431. הסבר זה מקובל על ד"ר בודולה, אשר הוסיף והרחיב בחוות דעתו על הקושי להסיק מסקנות סטטיסטיות ברורות בנוגע לזהות בעל הפרופיל. על פי בודולה, בעוד שפרופיל מיטוכונדריאלי מורש בשלמותו מדור לדור, פרופיל גרעיני מורכב מעשרות אללים העוברים בתורשה באופן **אקראי ובלתי תלוי** זה בזה, מדור לדור. הבדל זה, מביא לכך שפרופיל גרעיני מסוים הוא נדיר ביותר, בעוד שפרופיל מיטוכונדריאלי עשוי להיות נפוץ בקרב בני אדם רבים (ראה, פסקה ראשונה בעמ' 2 לחוות הדעת).

432. בחוות הדעת הבהיר עוד ד"ר בודולה, כי לא ניתן להסיק מסקנות לצרכים פורנזיים על בסיס מאגרי המידע שנבדקו. כפי שפורט בחוות הדעת, על מנת להבין את משמעות הממצא יש צורך לבחון את שכיחות ההפלוטיפ ביחס למסד נתונים רלוונטי וייצוגי. מסקנתו של ד"ר בודולה היא כי מאגר ה-EMPOP אינו מאגר רלוונטי לענייננו; ואילו המאגר של בהר, שבעצמו עמד בחוות דעתו על מגבלותיו, בעוד שהוא מאגר מספק לצורכי מחקר אקדמי, הוא אינו ייצוגי ואינו בעל תוקף למטרות פורנזיות להבדיל ממטרות אקדמיות. וראה להלן.

433. באשר למאגר ה-EMPOP. ד"ר בודולה מציין כי למאגר ה-EMPOP חשיבות ככלי להערכה סטטיסטית לצרכים פורנזיים אך ורק במקרים בהם נתוני האוכלוסין במאגר רלוונטיים לנתוני האוכלוסין באזור הפשע. בדיקה שערך ד"ר בודולה הצביעה על כך שהנתונים במאגר אינם מגיעים מישראל ואינם מייצגים את חלוקת האוכלוסייה בישראל. למעשה, כפי שעלה מבדיקתו של ד"ר בודולה, מקורם של למעלה ממחצית הפרופילים שנמצאו מתאימים להפלוטיפ Q2 הוא בארה"ב – מאלסקה ועד לאלבמה – ואף ההתאמות שנמצאו מחוץ לארה"ב מקורן ביבשות שונות. נוכח האמור, סיכם ד"ר בודולה כי למאגר ה-EMPOP יש מעט מאוד רלוונטיות לאוכלוסייה בישראל, ולאוכלוסייה באזור ביצוע הפשע, בפרט.

כך, בחוות הדעת :

"In Dr. Bublil's update report (October 29, 2018) she reports on a search of the profile common to hair Q2 and A.H in EMPOP. EMPOP is a database of mitochondrial DNA haplotypes from diverse world populations. The data are submitted from various population studies worldwide and subjected to quality control measures for accuracy. The EMPOP database is primarily used

for forensic applications to derive statistical calculations regarding the rarity of mitochondrial DNA data in forensic casework, such as work performed in my own laboratory. Dr. Bublil reported that "Search of the profile determined for hair Q2 in the range that is in common with A.H – 16024-16400; 30-407 – yielded 27,692 reports, out of which there were 30 matches to the profile, a ratio of 0.1%. This search represents the match that exists between hair Q2 and A.H in the overlapping sequence ranges." I performed the same search of EMPOP that Dr. Bublil did on January 21, 2020. I obtained 35 matches out of 39930 profiles in the database covering the common range of the mitochondrial genome between hair Q2 and A.H. The difference in numbers between Dr. Bublil's and my searches may simply be due the difference in time of the searches, i.e. more samples may have been added to the database in the approximately 15 months later when I searched the database. Regardless, the value reported by Dr. Bublil of 0.1% (or using the more recent data from my search of 0.09%) has no relevance to the populations where the crime was committed. A simple perusal of the source of matching profiles shows that the data sets do not derive from Israel. Indeed more than half the profiles that match are from general populations residing in various states in the United States (ranging from Alaska to Alabama). The other matching samples come from a variety of areas including Sweden, Brazil, Greece, Egypt, Bahrain, Pakistan, Kuwait, Uzbekistan, Lebanon and Jordan. The EMPOP database is an invaluable tool for forensic statistical calculations when the population data that are searched are relevant. The population data in EMPOP have little relevance to the populations that represent Israel and in particular the population residing [sic] around the crime scene".

(ההדגשות אינן במקור; ראה חוות הדעת בפסקה האמצעית בעמ' 5).

434. באשר למאגרי המידע של ד"ר בהר. ד"ר בודולה מבהיר כי בעוד שמאגרי מידע אלו עשויים להיות שימושיים למחקר אקדמי, הסתמכות על מאגרים אלו – המכונים "מאגרי נוחות" בעגה המקצועית – אינה בעל תוקף להסקת מסקנות לצרכים פורנזיים משום שאיסוף הנתונים בהם לא עומד בסטנדרטים של דגימה אקראית וגודלם אינו מספק. כך ד"ר בודולה:

"It is unknown whether the population samples relied on by Dr. Behar are representative of the population as a whole or of the subgroups described in his studies, which are rather small in size. The representativeness of these databases must be considered for forensic applications. Demonstrating this requirement is more demanding than with nuclear markers. Most population studies are performed on what are known as convenience samples. These are samples that are readily accessible in which no random sampling process has been applied. Dr. Behar's population samples are convenience samples. Having said that, the collection process he used does not diminish the purposes of determining founder haplogroups in his research studies. However, translating the same data as being representative for forensic purposes may not be valid. For example, 4 out of 17 Uzbekistanis were reported to "match" the putative evidence profile. Given the known diversity studies worldwide on mitochondrial DNA genetic variation, it seems unlikely that ~23% (4/17) of Uzbekistanis would have the same mitochondrial type (even assuming a high degree of inbreeding). The results could be due to sampling of a large kinship instead of truly unrelated individuals, to a degree of inbreeding higher than has been reported for any isolated population (of reasonable sample size) and/or other unknown factors. Multiple samplings and larger datasets would be needed to extrapolate such data for forensic purposes, which have yet to be done. Thus, one should be very cautious extrapolating the findings in Dr. Behar's report to what may be a meaningful, reliable statistic(s) for forensic purposes. Even if one were to achieve a representative sampling(s) of a population(s) for estimating the rarity of a mitochondrial DNA profile, there still is the issue on

whether the data are relevant. The demographics of the population where the crime was committed would have to be considered, as that is the proper population(s) for forensic applications, which often is unknown to the DNA analyst as well as the investigators. Dr. Behar simply adds his samples together to derive the 1:222 value, but does not correct for the distribution of the populations in the location of the crime (at a gross level the town of Katzrin which still may be inappropriate). He uses his convenience samples and the numbers he has readily available. For example, 149 out of the 1978 individuals relied on by Dr. Behar are Moroccan; it is unknown if ~7.5% (149/1978) of the population around the location of the crime scene are Moroccan. The same holds for all the other populations used by Dr. Behar. Thus, the percentage make-up of the data set that Dr. Behar used may not be (and likely is not) representative of the make-up of the population groups surrounding the crime scene. Although I already question the representative nature of the small sampling of the Uzbekistani, assume for the sake of argument that the mitochondrial DNA profile of interest is actually that common (~23%) in Uzbekistanis and that a large portion of the population residing in the area surrounding the crime scene is comprised of Uzbekistanis. If so, then the simplified statistics provided by Dr. Behar would significantly overstate the strength of the evidence and a much more common statistic would be appropriate. The point is one does not know the demographics around the crime scene; thus one should be very cautious placing significance that has been presented on such evidence."

(ראה חוות דעתו של ד"ר בודולה בעמ' 4 ; ההדגשות אינן במקור)

435. בפסקה המובאת לעיל עמד ד"ר בודולה, למעשה, על קושי נוסף בקביעה כי פרופיל דנ"א מיטוכונדריאלי שייך לאדם ספציפי, על בסיס שכיחות הפרופיל במאגר אוכלוסין כללי. ככלל, מאגרי אוכלוסין מכסים שטח נרחב ואינם ממוקדים באזור רלוונטי לאזור הפשע – ככל שבכלל ניתן לתחום איזור זה – שם יכולה לעיתים להתרכז אוכלוסיה רבה יותר ממוצא מסוים דווקא. בודולה הביא לדוגמא את שכיחות ההפלוטיפ בקרב אוכלוסייה ממקור אוזבקי: נניח לשם הדוגמא, כי אכן 23% מיוצאי אוזבקיסטן נושאים את ההפלוטיפ כפי

שעלה ממאגרי המידע של בהר (נתון שד"ר בודולה מפקפק בו בחוות הדעת), ושאכן האוכלוסייה בקצרין היתה מונה שיעור משמעותי של יוצאי אוזבקיסטן. ברי, שבמקרה כזה לא ניתן היה להתייחס למציאת ההפלוטיפ בשירותים ציבוריים כנתון בעל משמעות כלשהי. בדוגמא זו יש גם כדי להמחיש עד כמה התייחסות למחקר אוכלוסין כללי יכולה לעוות את משמעות הממצא. ד"ר בודולה מצביע על קושי מובנה ביכולת להסיק מסקנות ברורות לגבי זהות בעל הפרופיל בהתבסס על פרופיל מיטוכונדריאלי, שכן לעולם יהיה פער בין השכיחות הסטטיסטית של כלל המדינה לבין השכיחות באוכלוסיה המקומית – או, לצורך העניין, הרלוונטית לאזור הפשע. על כן, נקודת המוצא היא כי בשונה מדנ"א גרעיני בו ניתן להגיע לזהות המקור (השכיחות המחושבת לעיתים מגיעה כדי מספר העולה על מספר התושבים בעולם), שכיחות הממצא בדנ"א מיטוכונדריאלי אינה מאפשרת קביעת התאמה ואינה עוגן בעל משמעות לאיתור מקור, בשונה משלילתו.

436. בהקשר זה, תתייחס המשיבה להיפותזה של ההגנה המופיעה בתוספת לבקשה לפיה מספר התושבים בקצרין שצפויים לשאת את ההפלוטיפ לא יהיה גדול מ-29 פרטים. המשיבה הציגה בפני ד"ר בודולה את ההיפותזה הזו, וביקשה את התייחסותו. מדבריו עולה, כי מדובר בתחשיב שגוי המבסס הערכת חסר של שכיחות הממצא, כך:

"It was relayed to me that the defense has made the argument that using the statistic of Dr. Behar (i.e. 0.45%) would translate into about 29 individuals that would share the same mitochondrial DNA profile as the hair of interest (hair Q2) in the town of Katzrin which purportedly has ~6500 individuals at the time of the crime. One might *incorrectly* argue that 29 individuals is a high number based on the likelihood that the very young and the elderly would not be able to commit the crime. Putting aside all the caveats raised above, this estimate of 29 individuals is naive. As was stated above, mitochondrial DNA is inherited maternally. Barring any mutations, all maternal relatives would share the same mitochondrial genome. Therefore, a mother, her sisters, her brothers, her children, her mother, her mother's brother, maternal first cousins, maternal second cousins, etc. all would share the same type. The families and their extended family structures of those individuals with the same mitochondrial DNA type as the one that matches hair Q2 are unknown and yet that does impact the estimate of number of individuals in the town with the same type. This issue has not been considered in estimating the number of individuals sharing the same mitochondrial DNA type. The

number of individuals (i.e. 29) sharing the same type is likely an underestimate".

(ההדגשה אינה במקור; ראה חוות דעתו של ד"ר בודלה בעמ' 5)

437. במילים אחרות, במקום שנמצא בו הפלוטיפ מסוים נצפה דווקא למצוא שכיחות גבוהה יותר שלו משכיחותו באוכלוסיה הכללית, מאחר, ומטבע הדברים, צפויים להיות באיזור זה קרובי משפחה נוספים של בעל הפלוטיפ מצד אמו. זאת, כיוון שהפרופיל יהיה זהה אצל כל קרובי המשפחה בשושלת האמהית (אחים, אחיות, דודים ודודות מצד האם, בני דודים מדודות מצד האם וכו'). עוד יוער, כי אף הנחת ההגנה לפיה יש להוציא מהחישוב את הזקנים והצעירים מאוד שבודאי לא היו מסוגלים לבצע את הרצח היא מטעה. שכן, כפי שהובהר ברישא לפרק זה השערה יכולה היתה לעבור לבגדי המנוחה לאו דווקא מהרוצח.

438. כזכור, ד"ר בהר המליץ על המשך הבירור באמצעות היוועצות עם סטטיסטיקאי. ד"ר בודולה, שהוא בעל מומחיות אף בתחום הסטטיסטי, עומד בחוות דעתו על כך שיש לקחת מקדם בטחון סטטיסטי לאומדן של שכיחות הפרופיל באוכלוסייה. לדבריו, גם אילו היינו מניחים שהמאגרים אכן מייצגים ורלוונטיים – דבר שהוא חולק עליו – התחשיב הסטטיסטי הפורנזי של ד"ר בהר טעון תיקון מהותי, בהתאם לסטנדרטים פורנזיים מקובלים. תיקון זה מכפיל, למעשה, את מספר האנשים העשויים לשאת את הפרופיל על פי התחשיב של ד"ר בהר:

"Bearing in mind this caution, the values Dr. Behar provided are not complete regarding current forensic practices (which have been in effect since 1995) as well as considering issues within context of the case. Because of the uncertainty involved in all population database samplings, a confidence interval is placed on the observation and only the upper bound estimate is provided to the fact finder. There is uncertainty in any database developed to generate frequency data. One cannot be certain the count derived from a database search is accurate and particularly there is concern of under sampling which could translate into overstating the significance of DNA results. This upper bound approach is imperative as it is important to ensure that a forensic scientist does not overstate the strength of the evidence. Thus, the value reported by Dr. Behar of 1:222 would change to 1:116 almost half of what he presented if this uncertainty is addressed."

(ההדגשה אינה במקור, ראה חוות דעתו של ד"ר בודלה בעמ' 3)

439. בסופה של חוות הדעת, ד"ר בודולה מטיל גם ספק בערך הראייתי הכללי של שיערה נטולת שורש שנמצאה בזירת רצח. הוא מדגיש את טיבן של שערות, דהיינו היותן נשירות וניתנות להעברה, ומדגיש את משמעות הימצאותן של שערות נוספות בזירה שנדגמו ולא תאמו למבקש, למנוחה, לא"ח או לא"ק, או אף זו לזו:

"Lastly and important to this case, and for that matter any case, is the probative nature of the forensic evidence. Typically, mitochondrial DNA typing is relegated to single source samples and ones that are strongly believed to be probative. For missing persons cases a human bone or tooth obviously is probative. Rarely is mitochondrial DNA typing performed on a large collection of hairs in which the probative value is uncertain. The crime was committed in a bathroom stall in which many people likely frequented and shed/transferred hair. The victim may have come in contact with a number of individuals prior to being murdered and hairs may have been transferred. Many hairs were collected from the victim and crime scene. However, to the best of my knowledge there was no strong reason to believe that any of the hairs derived from the perpetrator of the crime. Given the common shedding and transfer of hairs, the probative nature of any hair found at the crime scene is uncertain. Three hairs in this case did not match the victim, and all three had different mitochondrial types. There is no reason to believe that one hair is more meaningful than another. More so, it becomes more likely to observe any profile as one types more hairs. Thus, if one could provide a meaningful statistic(s), which seems unlikely for this case, there is the factor of the three hairs with three different types which further diminishes the strength of the evidence."

(בעמ' 5-6 לחוות הדעת)

יט.5. סיכום משמעות ה"התאמה"

440. מכל האמור לעיל עולה, כי טענת ההגנה לפיה השיערה שנמצאה בזירת הרצח שייכת לא"ח ומכך מחזקת את גרסתו, אינה מבוססת על סטנדרטיים מדעיים מקובלים.

441. כפי שהראתה המשיבה לעיל, מסקנה זו, לפיה ניתן לקבוע התאמה בין שערה 2703Q2 לבין א"ח אינה מעוגנת באף אחת מחוות הדעת שהוגשו בעניין תוצאות ההשוואה שנערכה. חוות הדעת של המכון לרפואה משפטית משתמשת במכוון במינוח **"לא ניתן לשלול"**. **דהיינו, הזהות שהתקבלה בהשוואה לא מאפשרת לשלול ולא מעבר לכך**. כך קובע גם ד"ר בהר כאשר הוא נדרש להבדלים בין דנ"א מיטוכונדריאלי לגרעיני ועומד על מגבלות תחום זה.

442. כפי שהובהר על ידי ד"ר בודולה באופן חד משמעי, ההערכה הסטטיסטית המסויגת שניתנה על ידי המכון לרפואה משפטית וד"ר בהר אינה מספקת לצרכים פורנזיים, ולא ניתן להסתמך עליה. ד"ר בודולה הדגיש בנוסף ובלי קשר, כי יש טעמים להטיל ספק במשמעות הראייתית של עצם קיומה של השערה בזירה.

443. המשיבה תטען, כי דווקא טענת ההגנה ממחישה את הקלות הרבה בה שערות, הנושרות תדיר, יכולות לעבור ממקום למקום. נזכיר, כי טענת ההגנה היא שהשערה הועברה מא"ח לבגדי המנוחה באמצעות א"ק. בנסיבות אלה, אין תוקף רב לטענה כי לשערה הנמצאת בזירת רצח יש קשר, מעצם הימצאה שם, לרצח עצמו.

444. המשיבה תטען בנוסף, כי, כפי שציין המבקש בבקשה בעצמו, יש לבחון את משקלה של הראייה לא רק בפני עצמה, אלא בעיקר בהתחשב גם בסיפור הכללי שאותו היא מבקשת לחזק ואל מול הראיות המבססות את אשמתו של המבקש. בענייננו, קיים ביסוס לכך כי תלונתו של א"ח שקרית ונבעה ממניע נקמני ולעומת זאת, פסק הדין שקבע את אשמתו של המבקש מבוסס על ראיות מוצקות.

445. לסיכום, לאור כל האמור לעיל, מלבד אי-שלילתו של א"ח כבעל הפרופיל המיטוכונדריאלי בשערה זו, שלא ברור בכלל האם היא קשורה לרצח, לא ניתן להסיק דבר נוסף.

כ. מענה לפרק 7: טענות המבקש בדבר מחדלי חקירה

446. בפרק 7 לבקשתו מעלה ב"כ המבקש טענות רבות בנוגע לכשלים ומחדלי חקירה שהרחשו סמוך בחקירה שלאחר הרצח, וכן בשנים האחרונות. לטענתו, בדיקות חשובות לא בוצעו, כשלים נפלו באיסוף מוצגים ושמירתם, וכן נפלו כשלים באופן חקירת התיק. כל זאת, לשיטתו, **בזדון ממש ובכוונת מכוון**.

447. ב"כ המבקש טוען כי אלמלא כשלים ומחדלים מכוונים אלו היה נמצא כי המבקש חף מפשע וכי א"ק היא הרוצחת. לטענתו, מחדלים אלה מבססים את העילה שנוספה לחוק בסעיף 31(א)(4), דהיינו כי בשל התנהלות גורמי החקירה והתביעה נתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם לנידון עיוות דין.

448. ראשית תבהיר המשיבה כי היא דוחה מכל וכל את טענותיו של המבקש לפיהן נעשו פעולות מכוונות לפגוע בחקירה ובהגנתו של המבקש. טענות חמורות מעין אלו ראוי שייטענו תוך ביסוס מתאים. בענייננו, לא זו בלבד שאין כל ביסוס לטענות אלא שהן נסתרות מעצמן בנסיבות העניין, כפי שתראה המשיבה.

449. בחקירת רצח תאיר ראדה ז"ל הושקעו משאבים חסרי תקדים. החוקרים פרסו "רשת רחבה" לאיתור כל עדות או חפץ, העשויים להיות קשורים ברצח. התלמידים בבית הספר תוחרו, וכך גם מורים, עובדים ומבקרים, חברים של המנוחה, בני משפחתה וגורמים נוספים עמם עמדה בקשר. כל חשד שעלה נבדק. מאות מוצגים נאספו מזירת הרצח, שטח בית הספר, ביתה של המנוחה ומקומות נוספים, ואלו נבחנו ונבדקו בבדיקות מעבדה רבות:

"המשטרה השקיעה משאבי עתק בפענוח הרצח, ומאות אלפי שעות עבודה בכל רמז אפשרי... מאות אנשים נחקרו, ונבדקו 150 מוצגים במעבדה לביולוגיה משפטית במכון לרפואה משפטית, מספר יוצא דופן בתיק רצח רגיל."

(פסקה 6 לפסק דינו של השופט עמית)

450. המשיבה כבר התייחסה במפורט לחלק נכבד מהטענות בדבר מחדלי חקירה שבפרק שבע במסגרת החלקים הקודמים של תגובתה. כאן תבקש המשיבה להתייחס לחמישה תתי פרקים אליהם לא התייחסה עד כה, ובהם טוען המבקש כי לא נערכו בדיקות מתאימות בשערות מלאכותיות שנמצאו במכולת אשפה בבית הספר (בתת פרק 7.6); כי לא נאספו שערות על מכסה האסלה בתא השירותים השני שתועדו בתצלומים מזירת הרצח (בתת פרק 7.1) וכך גם שערות על ידה הימנית של המנוחה (בתת פרק 7.2); כי החוקרים השמידו בכוונה מכנסים כחולים "נקיים" מדם שמצאו במזבלה, כדי שהמבקש לא יוכל לזהותם כשלו ולהוכיח את חפותו (בתת פרק 7.8); וכי ציפורני המנוחה לא נבדקו כראוי ומיצוי שנלקח מהן הושמד בזדון בטרם עת (בתת פרק 7.9).

451. המשיבה סבורה, כי בהתייחסותה לטענות שמעלה המבקש, אשר תפורט להן, יש כדי להמחיש את האופן היסודי שבו נחקר הרצח המזעזע. המשיבה תבקש לדחות מכל וכל את טענותיו של המבקש – הן לגבי "הסתרה מכוונת" והן לגבי משמעות המחדלים. טענותיו של המבקש אינן מבוססות ורחוקות מרחק רב ביותר מלהקים את העילה המפורטת בסעיף 31(א)(4) לחוק, לפיה נגרם עיוות דין בהרשעתו בשל מחדלים שנפלו בחקירה.

כ.1. השערות המלאכותיות ממכולת האשפה והשערות שלא נאספו ממושב האסלה

452. בתתי-פרקים 7.1 ו-7.6 מעלה המבקש טענות בנוגע לקווצת השערות המלאכותיות שנמצאו במכולת אשפה בשטח בית הספר "נופי גולן", ולגבי השערות שלא נתפסו, לכאורה, על גבי מושב האסלה בזירת הרצח. טענות אלו כרוכות זו בזו. על פי הנתען, אם היו נבדקות השערות המלאכותיות שבמכולה לנוכחות דם ולאיתור דנ"א, היה עולה כי הן חלק מהפאה אשר א"ק חבשה בזמן הרצח כפי שמסר א"ח בגרסתו. המבקש טוען בנוסף, כי ישנו דמיון ויזואלי בין השערות המלאכותיות האמורות לבין השערות ממושב האסלה – שהיו אף הן שחורות וארוכות. השוואתן, כך על פי הטענה, היתה מלמדת לבסוף שמדובר באותן שערות מלאכותיות.

453. דא עקא, שאין כל סיבה להניח שקווצת השערות המלאכותיות שבמכולה קשורה לרצח, אף אם נאמץ את גרסת א"ח לפיה הרוצחת חבשה פאה.

454. ביום 27.12.06, כשלושה שבועות לאחר הרצח, במהלך חיפוש שערות המשטרה במכולת אשפה הממוקמת בשטח בית הספר, נמצאה קווצת שערות מלאכותיות (ת/245, זכ"ד מאת מרדכי אסרף; לתמונת קווצת השערות ראה בת/246). שתיים-עשרה שנים לאחר מכן, בנובמבר 2018, פנה המבקש למשיבה בבקשה שייערכו בדיקות להימצאות דם או דנ"א בבסיס השערות המלאכותיות, שהיה, לדבריו, חתיכת בד או חומר אחר אליו הן מחוברות.

... מכתבו של המבקש מיום 11.11.18, מצורף כנספח "פ".

455. במכתב מיום 7.3.19 הודיעה המשיבה למבקש כי אין בכוונתה להורות על עריכת הבדיקות המתבקשות, וכך פירטה:

"קווצת השערות אליה אתה מתייחס נבדקה סמוך לאחר תפיסתה על ידי מעבדת סיבים ונקבע כי מדובר בקווצת שערות מלאכותיות. בחינת המוצג, שנמצא ברשות המשטרה, מלמדת כי מדובר בשערות ארוכות שאינן דבוקות בבד או בדרך אחרת המלמדת שהיו חלק מפאה, לא כל שכן פאה שנועדה לשוות מראה של בן כפי שטען א.ח. שא.ק. אמרה לו שחבשה.

נוכח האמור, והעובדה שמדובר בקווצת שערות מלאכותיות וארוכות שנמצאה במכולת אשפה ובה אשפה רבה, איננו סבורים כי עריכת הבדיקות כיום כפי שאתה מבקש, בחלוף שנים, יש בה טעם כלשהו".

... מכתבה של המשיבה מיום 7.3.19 מצורף כנספח "פא".

456. המשיבה תזכיר, כי על פי גרסתו של א"ח, א"ק חבשה פאה של "ב", פאה שראה בעצמו בתיק שהונח בעליית גג של אמה של א"ק למשך כחודש וחצי עד להפסקת החיפוש. אף אם היינו נותנים אמון בדבריו של א"ח, ונבהיר כי איננו נותנים כל אמון בדבריו, עולה בבירור כי הפאה אותה תיאר אינה פאת שער ארוך. עוד עולה מעדותו, כי פאה זו הושלכה לפח רק לאחר שהסתיימו החיפוש שבהם נמצאה קווצת שערות מלאכותיות זו. ברי אם כן, כי לא הוכח כל קשר לכאורי בין קבוצת השערות המלאכותיות לבין הרצח. אין כל קשר בין הפאה שחבשה א"ק על פי א"ח לבין קווצת השערות המלאכותיות, ומכאן גם שהטענה כי ישנו קשר בין לשערות ממושב האסלה מבוססת על הנחת יסוד שגויה.

457. באשר לטענתו של המבקש על הנזק הראייתי שנגרם לו מאי איסוף השערות ממושב האסלה. כפי שצוין בהמשך מכתב המענה מטעם המשיבה למבקש מיום ה-7.3.19, המשיבה לא הצליחה לשחזר מה עלה בגורל שערות אלו חרף מאמציה לעשות כן. המשיבה ערכה מספר בדיקות, שכללו, בין היתר, בחינה של המסמכים שנערכו בשעתו על ידי החוקרים בזירה, פניה אל חוקרי הזירה כדי לנסות ולשחזר מה אירע בשעתו ואף מושב האסלה אותה, בניסיון לבדוק האם שערות אלו נותרו על המושב.

458. מטבע הדברים, משחלף זמן כה רב מאז הרצח, התגברו הקשיים ביכולת להתחקות אחר מהלך החקירה, לשחזר את השתלשלות העניינים, ולהסיק מסקנות ברורות מהבירור והבדיקות. במאמר מוסגר נציין כי יש בכך כדי לתת אינדיקציה בדבר הקושי הכללי לקיים בירור מחודש בפרשה לאחר חלוף שנים רבות.

459. בדיקתנו העלתה, כי אין תיעוד לכך ששערות אלו על מושב האסלה בזירת הרצח נתפסו כמוצג. גם הבדיקה המחודשת של מושב האסלה, שנועדה לבדוק האם השערות נותרו כיום על מושב האסלה, לא העלתה דבר. בירור שנערך עם חוקרי המעבדה הניידת העלה כי יתכן והטעם להחלטתם שלא לתפוס שערות אלו היה הדמיון במאפייניהן לשערותיה של המנוחה. יוער, כי אכן השערות ממושב האסלה דמו מאוד לשערה השחור והארוך של המנוחה ושערות רבות בעלות מאפיינים דומים שנתפסו בזירה נבדקו ונמצאו שייכות למנוחה, או נשאו פרופיל מיטוכונדריאלי דומה לשל המנוחה.

... התייחסות ינאי עוזיאל ז"ל מיום 4.2.19 מצורפת כנספח "פב".

... התייחסות שמואל פיאמנטה מיום 18.2.19 מצורפת כנספח "פג".

460. בסיכומי של דבר, הקשר שקשר המבקש בין השערות המלאכותיות לפאה שלגרסת א"ח חבשה א"ק, נסתר אם כן, מגרסתו של א"ח עצמו. זאת, לאור מאפייני הפאה ולאור המועד בו זרקה א"ק לפי הגרסה את הפאה לפח. משכך, נשמט גם הקשר שבין קבוצת השערות המלאכותיות ובין השערות ממושב האסלה, שבסיסו בטענה כי א"ק חבשה פאה בעלת שיער שחור ארוך.

461. באשר לטענה בנוגע לאי תפיסת השערות על מושב האסלה. אכן, המשיבה לא מצאה אינדיקציה כיום לתפיסתן בשעתן, ואולם היכולת לברר סוגיה זו ואת הטעם לכך, פחתה עם השנים. המשיבה תעיר כי שיקול הדעת של חוקר הזירה בהחלטה אילו מוצגים לאסוף מזירת הפשע הוא חלק בלתי נפרד מניהול של חקירה פלילית. יש להיזהר מלראות כמחדל, על יסוד חוכמה בדיעבד, החלטות שהתקבלו בזמן אמת בזירה ושאפשרי לגמרי שהיו נכונות בשעתן, מסיבה שאינה ידועה לנו כיום.

462. המשיבה תדגיש גם כי לא היתה כל מניעה להעלות טענה זו במשפטו של המבקש. ניתן להניח שהיה טעם טוב לכך שההגנה בחרה שלא לעשות כן, בעת שניתן היה לערוך בירור מהיר וטוב יותר. הדבר מלמד על משקלה של טענה זו.

463. המשיבה תטען, כי עצם איתורן ותפיסתן של השערות המלאכותיות – שנאספו ככל הנראה בשל הדמיון לשערה של המנוחה ומכל מקום לא בשל חיפוש אחר חלקי פאה – מלמדים עד לאן הגיעו מאמצי החקירה בתיק. באופן אבסורדי, דווקא מאמציהם הניכרים של החוקרים לאסוף כל דבר העשוי להיות קשור לרצח, הם אשר מאפשרים כעת למבקש לטעון כי החקירה היתה "רשלנית".

2.2. השערות ביד ימין של המנוחה

464. על פי טענת המבקש בתת-פרק 7.2, על כף ידה הימנית של המנוחה היו שערות נוספות שלא נתפסו, בנוסף לשערה האחת שכן נתפסה מכף יד זו. ברי, כי בדומה לטענות שהועלו בנוגע לשערות על המושב, קל יותר ונכון יותר היה לברר טענה מסוג זה, שלא היתה כל מניעה להעלותה קודם, בזמן המשפט. עם זאת, בעניין זה ובהתבסס על בדיקה שערכה, המשיבה חולקת על הערכת המבקש לפיה על כף ידה הימנית של המנוחה היו שערות נוספות שלא נתפסו.

465. **בניגוד** לנטען על ידי המבקש, עיון בתמונות שצולמו על ידי המעבדה הניידת (ת/1) **אינו מאפשר** לקבוע כי יש יותר משערה אחת המלופפת סביב אצבעות כף ידה של המנוחה. אכן, בחוות דעתו של ינאי עוזיאל ז"ל, חוקר המעבדה הניידת, צוין כי על גבי "כף יד ימין... דבוקות מספר שערות". כך אף סבר ינאי עוזיאל ז"ל בבירור שנערך עמו בשנת 2019, לאחר שבחן שוב את התמונות שצילם בזירה (ר' בנספח פב). אולם, לא היו אלה חוקרי המעבדה הניידת שאספו את השערות. גופת המנוחה הועברה למכון לרפואה משפטית כשידיה של המנוחה עטופות בשקיות נייר, כדי למנוע איבוד ממצאים, ורק שם נאספו השערות מידיה – כפי שנהוג לעשות במקרים בהם הממצא הוא על הגופה עצמה (ר' ת/1, בתמונות 27 ו-30).

466. ד"ר זייצב מהמכון לרפואה משפטית ערך את הניתוח ואסף את השערות מידיה של המנוחה. בדוח הניתוח לא נמצאה התייחסות ספציפית למספר השערות שנאספו מכל כף יד, וצוין בכלליות כי "בכפות הידיים נמצאות שערות בודדות, תלושות, בצבע שחור" (ת/11). יחד עם זאת, התייעוד בתיק העבודה של המכון, בחוות הדעת של המכון ובחוות הדעת של מעבדת

סיבים במז"פ, מלמד כי לאחר מכן השערות הוכנסו לשתי מעטפות נפרדות עליהן נרשם: "שיער מכף יד ימין" ו- "שערות מכף יד שמאל". במעטפה שהכילה את השיער מכף יד ימין שנבדקה על ידי ד"ר חניתה גרנט נמצאה שערה אחת בלבד, ללא שורש ועם קצה חתוך (נ/250, בעמ' 7).

467. יש להניח, שאילו היו שערות נוספות בכף יד ימין של המנוחה, היו שערות אלו נאספות בעת הנתיחה כפי שנאסף מספר רב יותר של שערות מיד שמאל. לא למותר לציין, כי השערות בעלות השורש שנמצאו על כף ידה השמאלית של המנוחה נבדקו למציאת פרופיל דנ"א. בכל שערות אלו, תאמו האתרים שנמצאו לדנ"א של המנוחה.

3.3. השמדת מכנסיים שנמצאו במזבלה

468. טענת ב"כ המבקש בתת פרק 7.8 עניינה זוגות המכנסיים שנתפסו במזבלה במהלך החיפושים אחר המכנסיים שלבש המבקש בזמן הרצח, ואשר לטענתו זרק אותם לאחר מכן. נטען כי החוקרים חיפשו מכנסיים ובהם סימני דם, וכאשר נמצאו במזבלה מכנסיים כחולים "נקיים" מדם, הם הושמדו בכוונה במקום להציגם למבקש. זאת, כדי שהמבקש לא יוכל לזהות את מכנסיו ולחזק את טענתו בדבר חפותו.

469. טרם תתייחס המשיבה לגופה של הטענה, תזכיר היא שוב כי המסגרת המשפטית בענייננו היא בחינת בקשה לקיום משפט חוזר. בהקשר זה, חובה לזכור כי טענה זו הועלתה כבר בפני בית המשפט קמא, במסגרת סיכומי ההגנה (עמוד 100). היינו, הטענה נטענה והיתה בפני בית המשפט קמא בעת שנתן את הכרעת דינו.

470. לגופו של עניין, המשיבה אינה חולקת על התיאור העובדתי שבבקשה שאין בו חידוש – מכנסיים כחולים שנמצאו במזבלה, שבבדיקה לא הגיבו לחומר המאתר דם, אכן הושמדו. עם זאת, המשיבה חולקת מכל וכל על ייחוס כוונת הזדון לחוקרים בעניין זה. אין בסיס לטענה כי מדובר במעשה מכוון של החוקרים שנועד למנוע מהמבקש להוכיח את חפותו, שכן לו היו החוקרים מוֹנְעִים מטעמים כאלו, יש להניח שלא היו מתעדים את ההשמדה.

471. לבסוף, המשיבה תדגיש כי בתחילת החקירה החוקרים אכן חיפשו אחר המכנסיים, בלא קשר לשאלה אם יש עליהם דם אם לאו. עוד ביום 11.12.06, עת סיפר המבקש לראשונה כי השליך את המכנסיים בהם עבד ביום הרצח לפח שליד ביתו, ערכה המשטרה חיפוש בפתח, אולם לא מצאה שם את השקית ובה המכנסיים (ת/136; דוח פעולה של יובל מוזס). נזכיר עוד כי בהודאתו בפני המדובר, טען המבקש כי המכנסיים לא יימצאו לעולם, משום שקבר אותם במקום בו יוצקים כל יום בטון (ת/9, עמ' 27).

4.4. בדיקת ציפורני המנוחה

472. נזכיר כי העובדה שלא נמצא דנ"א זר תחת ציפורני המנוחה, מחלישה את גרסתו של א"ח, כיוון שלפי תיאורו הוא ראה שריטות על גופה של א"ק ביום הרצח. על מנת להתמודד עם עובדה זו טוען המבקש בתת-פרק 7.9 כי לא נערכו בדיקות ממצות לאיתור דנ"א זר בציפורני המנוחה וכי המשיבה לא שמרה כנדרש מיצוי מהחומר הביולוגי שהופק מהן. טענה זו של המבקש נשענת בעיקרה על ההנחה המוטעית לפיה לא נערכה בדיקת דנ"א בשעתו בציפורני המנוחה, אלא רק בדיקה לאיתור אינדיקציה לתרומה זכרית לפרופיל (בדיקה לנוכחות כרומוזום Y).

473. הלכה למעשה, הבדיקות שנערכו בציפורני המנוחה סמוך לאחר הרצח כללו הן בדיקת ממצאי דנ"א והן ניסיון לאיתור כרומוזום Y. הבדיקה נערכה בשני שלבים: בשלב הראשון, העבירה ד"ר מיה פרוינד מהמכון לרפואה משפטית מטוש מתחת לציפורני המנוחה ואספה באמצעותו את החומר הביולוגי שנמצא שם. מטוש זה נבדק לנוכחות דנ"א ובבדיקה זו, שהתקבלה בערכים טובים וברורים, **נמצא דנ"א של המנוחה בלבד** (ר' חווד מיה פרוינד ת/695, בטבלה בעמ' 25 – השורה הראשונה של דנ"א המנוחה וארבע השורות לאחריה של ציפורני המנוחה). רק לאחר מכן, נגזרו ציפורני המנוחה והגזירים עברו שטיפה והופק מהם מיצוי. מיצוי זה ניסו בהמשך לאתר כרומוזום Y, אך לא עלו ממצאים.

474. במסמך העברת מוצג מיום 11.11.08 צוין בכתב יד כי המעבדה הביולוגית השמידה את החומר שנותר במבחנה. אין צורך להיכנס במסגרת תשובה זו לטעמים שהביאו לכך משום שלאחר בדיקה נוספת בעקבות פנייתו של ב"כ המבקש, **אותרו על ידי המכון לרפואה משפטית, גזירי ציפורניים ונערכה בדיקה חוזרת**. בדיקה זו הניבה ממצא זהה לזה שעלה בבדיקה הראשונה שנערכה בשעתו בציפורניים אותר דנ"א של המנוחה בלבד ללא מרכיב זר.

... עותק ממסמך העברת המוצג מיום 11.11.08 מצורף כנספח "פד".

... חוות הדעת החדשה של המכון לרפואה משפטית מיום 20.3.19 מצורפת כנספח "פה".

475. אין כל בסיס לטענת המבקש לשיתוף פעולה זדוני בין המשיבה לבין המכון לרפואה משפטית באיתור הציפורניים או בהשמדת המיצוי. לא למותר לציין, כי באותה נשימה בה טוען המבקש טענות על התנהלות זדונית מצדו של המכון לרפואה משפטית, ראיה מרכזית עליה המבקש מסתמך היא ההתאמה המיטוכונדראלית שנמצאה על ידי ד"ר בובליל – אותה הבודקת שאיתרה את הציפורניים וערכה את הבדיקות החוזרות בהן.

476. לא זו בלבד אם כן, שנערכו הבדיקות הנדרשות בציפורניים בשעתו, אלא שנערכו בדיקות חוזרות, כמפורט לעיל. ב"כ המבקש מנסה להחליש ממשקלה של הבדיקה הנוספת בטענה כי מדובר בציפורניים שאולי נשטפו בעבר והממצאים הביולוגיים מהם הוסרו כבר. כפי שציינה המשיבה במענה למבקש, בחלוף זמן אין לדעת אם דווקא גזירי ציפורניים אלו הם שנשטפו. וממילא, הבדיקה הראשונית שנערכה לאיתור חומר ביולוגי בציפורניים היתה בדיקה טובה

ומדויקת שהניבה ממצאים חד משמעיים שאין סיבה לפקפק בהם כיום. יתרה מזו, הבדיקה החדשה, שהיא בדיקה רגישה יותר, הניבה את אותן תוצאות ממש בערכים טובים וברורים.

477. המשיבה תזכיר, כי ממצא זה מצטרף לראיות נוספות אשר החלישו את עדותו של א"ח ואשר לימדו על האופן היסודי שבו נחקרה הפרשה מלכתחילה. נזכיר, א"ח תיאר שריטות על גופה של א"ק כתוצאה ממאבק עם המנוחה. היעדר ממצא מתחת לציפורני המנוחה מחליש את אמינות גרסתו של א"ח, מחד, ומאידך, מתיישב עם גרסתו של המבקש לפיה שיסף את גרונה של המנוחה במהירות מבלי שהייתה לה הזדמנות להתגונן.

478. המבקש הציג בבקשה זו טענות רבות אך בסופו של יום, לא היה באף אחת מהן בפני עצמה או אף בשילובן זו עם זו, כדי להשליך על המסקנה המרשיעה אליה הגיע בית המשפט בפרשה זו.

479. המבקש חזר וטען לחפותו כשהוא מעלה טענות בנוגע להודאותיו ולראיות המחזקות את הרשעתו, וניסה לבסס את חלקן באמצעות חוות דעת חדשות. בנוסף הפנה המבקש אצבע מאשימה לעבר מי שלטענתו ביצעה את הרצח באמצעות ראיות שנאספו במהלך חקירה שברובה התנהלה לאחר מתן פסק הדין בבית המשפט המחוזי והיתה בפני ערכאת הערעור, ובחלקה הקטן לאחר מתן פסק הדין בערעור.

480. במסגרת התשובה, הראתה המשיבה כי טענותיו של המבקש בחלק הראשון לבקשה הן טענות ערעוריות במהותן, אשר ברובן כבר הועלו בעבר בפני הערכאות ונידונו בהרחבה. המשיבה אף הבהירה כי אין בסיס לטענות המבקש בדבר קונספירציה של החוקרים במטרה להביא להפללתו.

481. באשר לחלק הנוגע לפרשת א"ח וא"ק, המשיבה שללה מכל וכל את הטענה כי יש ממש בגרסתו של א"ח וכי יש לה חיזוקים בחומר הראיות. המשיבה הבהירה כי מדובר בעלילת שווא שקורבנה היא אישה חולת נפש.

482. המשיבה בחנה את חוות הדעת החדשות שהוגשו מטעמו של המבקש לתמיכה בטענותיו בחלקים הללו, והבהירה בנוגע לכל אחת מהן מדוע אין בה דבר אשר יכול להשליך על הרשעתו.

483. עמדת המשיבה היא כי לא קיימות עובדות או ראיות חדשות בעלות פוטנציאל לשינוי תוצאות משפטו של המבקש. על כן, הגיעה העת לסיים את העיסוק בפרשה זו בערכאות המשפטיות.

484. בית המשפט המחוזי בנצרת, בחן לעומק את חומר הראיות שנאסף בחקירת הפרשה ואת טענותיו של המבקש. בית משפט העליון אפשר למבקש לחזור ולקיים דיון בבית המשפט המחוזי ולגבות ראיות חדשות, ולאחר מתן פסק הדין המשלים, דן בטענותיו הרבות שהועלו במסגרת הערעור. בקשה לדיון נוסף נידונה אף היא.

485. בסופו של יום, מצא בית המשפט, על כל ערכאותיו, בפסקי דין מנומקים בפרוטרוט, כי הצדק מחייב כי המבקש ירצה עונש של מאסר עולם על רצח תאיר ראדה ז"ל.

486. לאחר בחינת הבקשה, הטענות הרבות המפורטות בה והראיות החדשות שהוגשו במסגרתה, עמדת המשיבה היא כי לא נפלה טעות בהרשעתו של המבקש ולא מתקיימת אף לא אחת מהעילות המצדיקות קיום משפט חוזר בעניינו.

אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את הבקשה.

תמר בורנשטין
ראש תחום (פלילי) במחלקה הפלילית
בפרקליטות המדינה

רחל מטר
מנהלת המחלקה הפלילית
בפרקליטות המדינה

עידית פרג'ון
סגנית בכירה במחלקה הפלילית
בפרקליטות המדינה

איתמר גלבפיש
סגן בכיר א' במחלקה הפלילית
בפרקליטות המדינה

ראשון י"א ניסן תש"פ

05 אפריל 2020